

షేక్స్పియర్ కథలు

ముక్తవరం పార్థసారథి

షేక్స్పియర్ కథలు

Shakespeare Kathalu

Summary of 26 play of Shakespeare in Telugu

published by Peacock Classics, Publication wing of People's Trust

Cover : Pilla Venkateswara Rao

Publication No: 34

©: People's Trust

Price: Rs. 55

First Published in 2006
Hyderabad, Andhra Pradesh, India
Second Print:2008

Title: Printed at Kalajyothi Process Pvt.Ltd.,
Text: Printed at Vagdevi Printers, Hyd - 20.

For Copies

Visalaandhra, Prajasakthi, Navodaya and other major book shops.
You can also contact the **FOUNDATION MEMBERS** of the Trust.

PEOPLE'S TRUST REGD. OFFICE

G14, PRAGATHI ENCLAVE, BHAGYANAGAR COLONY, KUKKATAPALLY,
HYDERABAD - 500072; Ph. 2306 3729

Address for communication

Peacock Classics, 1-1-230/2/2, Vivek Nagar, Chikkadapally,
Hyderabad-20, Ph: 6666 0197 (O).

EDITOR, PEACOCK CLASSICS

Phs: 98499 40791, 2761 2173 (R)

email: agaandhi@yahoo.co.in

విషయ సూచిక

00. ముందుమాట

కామెడీలు

01. ది కామెడీ ఆఫ్ ఎరర్స్ 09

02. లవ్స్ లేబర్స్ లాస్ట్ 13

03. ది టేమింగ్ ఆఫ్ ద థ్రూ 17

04. ది టూ జెంటిల్మన్ ఆఫ్ వెరోనా 21

05. మిడ్ సమ్మర్ నైట్స్ డ్రిం 24

06. మర్చంట్ ఆఫ్ వెనిస్ 29

07. ది మెట్రి వైవ్ ఆఫ్ విండ్యర్ 34

08. యాజ్ యు లైకిట్ 39

09. మచ్ అడో ఎబాట్ నథింగ్ 43

10. ట్విల్ట్ నైట్ 47

11. ఆల్ ఈజ్ వెల్ దట్ ఎండ్స్ వెల్ 52

12. మెజర్ ఫర్ మెజర్ 56

13. ది వింటర్స్ టేల్ 60

14. ది టెంపెస్ట్ 64

ట్రాజెడీలు

15. టైటస్ ఆండ్రోనికస్	68
16. రోమియో . జూలియట్	70
17. జూలియస్ సీజర్	77
18. హామెట్	84
19. ట్రాయిలస్ . క్రెసిడా	93
20. ఒథెల్లో	97
21. మాక్ బెత్	106
22. కింగ్ లియర్	114
23. టైమన్ ఆఫ్ ఏథెన్స్	120
24. ఆంటోని • క్లియోపాట్రా	124
25. కారియాలానస్	132
26. సింబెలైన్	137
వీకాక్ పిల్లల పుస్తకాలు	142

ముందుమాట

ప్రపంచ వ్యాప్తంగా కథకులందరికీ ప్రేరణ షేక్స్పియర్.

హోమర్ యుద్ధగాథల గురించి, వీరయోధుల సాహసాల గురించి రాశాడు. టాలెస్టాయ్ జీవితాల్లోని విషాదాన్ని అద్భుతంగా చిత్రించాడు. టెరెన్స్, మార్క్ ట్వెన్ లాంటివాళ్లు హాస్యం పండించారు. డికెన్స్ మెలోడ్రామాలూ, ప్లాటార్చ్ చరిత్రలూ, హాన్స్ క్రిస్టియన్ ఆండర్సన్ ఫెయిరీటేల్స్ రాశారని అందరికీ తెలుసు.

షేక్స్పియర్ మాత్రం అన్ని రకాల కథలూ రాశాడు - హాస్యం, విషాదం, చరిత్ర, మెలోడ్రామా, సాహస గాథలు, ప్రేమ కథలు, ఫెయిరీ టేల్స్ - ఏదీ విడిచిపెట్టలేదు.

అందువల్లనే కథా లోకంలో అతడు ధృవతార.

ఇప్పుడు కథలన్నీ వచనంలోనే చదువుతాం. కాని ప్రాచీన కాలంలో మౌఖిక ప్రక్రియ ఎక్కువగా ప్రచారంలో ఉన్నందువల్ల కథల్ని పద్యరూపకంగా చెప్పటానికే ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. పద్యాలను జ్ఞాపకం పెట్టుకోవటం సులభం గద! షేక్స్పియర్ కాలంలో కథల పుస్తకాలు వచనంలో వున్నా, రంగస్థలంమీద మాత్రం పద్య నాటకాలనే ప్రేక్షకులు ఇష్టపడ్డారు. కవితాత్మకమైన పదాలకు మంచి గాత్రం, సంగీతం కూడా తోడయితే జనం ఉర్రూతలూగిపోరా!

షేక్స్పియర్ నాటకాలు రాశాడు. అందువల్ల సహజంగానే అవన్నీ పద్య రూపకాలు. రణరంగమైనా, పూపొదనైనా, మంత్రగత్తెనైనా, చంటిపిల్లనైనా, మృత్యువుతో పోరాడిన వీరాధివీరులైనా, యువప్రేమికులైనా, వాగుడుకాయనైనా - వ్యక్తుల వివిధ రూపాలను ఆయన సజీవంగా పట్టుకున్నాడు.

షేక్స్పియర్ కథకుడు మాత్రమే కాదు. గొప్ప కవి కూడా. ఒక్కమాటలో, ఆయన ప్రపంచ సాహిత్యం ఆవిష్కరించిన అరుదైన జీనియస్. శతాబ్దాలనాటి అతని నాటకాలు నేటికీ నిత్యనూతనంగానే ఉన్నాయి. ప్రతిభ సంగతి కాసేపలాపెడితే, నాటక రంగం

యొక్క అవసరాలను బాగా అవగాహన చేసుకున్న వ్యక్తి షేక్స్పియర్. నటుడిగా, ప్రొడ్యూసర్ గా లండన్ స్టేజిమీద సుదీర్ఘకాలం పనిచేశాడు.

అతడు నాటకాలు రాయటానికి ప్రధాన కారణం వాటిని పుస్తకాలుగా ప్రచురించడం కాదు. తక్షణ అవసరం రంగస్థలంమీద ప్రదర్శించటం. షేక్స్పియర్ జీవితకాలంలోనే అతడి నాటకాలకు బ్రహ్మరథం పట్టారు ప్రేక్షకులు. ఆరు నాటకాలు ప్రచురితమైనాయి కూడాను. అతడి మరణం తర్వాత ఏడేళ్లకు, 1623లో ఇద్దరు మిత్రులు జాన్ హెమ్మింగ్స్, హెన్రీ కాండెల్ నాటకాలన్నింటినీ పుస్తకంగా ప్రచురించారు.

అదే “ఫస్ట్ ఫోలియో.” ఇందులోని 14 కామెడీలు, 12 ట్రాజెడీల కథలివి. ఈ సంకలనంలో చారిత్రక నాటకాలు లేవు.

చారిత్రక నాటకాలు (ది హిస్టరీస్)

షేక్స్పియర్ పది చారిత్రక నాటకాలు రాశాడు. (కింగ్ జాన్, రెండవ, మూడవ రిచర్డ్, మిగతా ఏడు హెన్రీల గురించి) ఎనిమిది నాటకాల్లో ఇంగ్లండు చరిత్రలోని రాజుల వంశ క్రమం చిత్రించాడు. తొలి అంతర్యుద్ధంతో చివరి నాటకం ముగుస్తుంది.

ఆ రోజుల్లో ప్రామాణిక చరిత్ర గ్రంథాలేవీ షేక్స్పియర్ కు అందుబాటులో లేవు. సహజంగా జనంలో ఉండే భావన — మాతృదేశాన్ని వ్యతిరేకించిన వాళ్ళంతా శత్రువులు. ఇంగ్లండు విజయానికి సహాయం చేసిన వాళ్లే దేశభక్తులు — కు ఆయన అతడు అతీతుడు కాడు.

జోన్ ఆఫ్ ఆర్క్ ఇంగ్లండును వ్యతిరేకించింది గనక ఆమె గురించి వ్యంగ్యంగా రాశాడు. ట్యూడర్ చక్రవర్తులకు వ్యతిరేకంగా పోరాడిన మూడవ రిచర్డ్ షేక్స్పియర్ నాటకంలో విలన్.

ట్యూడర్ వంశంలోని చివరి రాణి క్వీన్ ఎలిజబెత్ కు చారిత్రక సత్యాలు తెలుసుకోవాలనే కోరిక లేదు. దేశభక్తిని, ఇంగ్లండు ఘన కీర్తిని శ్లాఘించే వాళ్లనే ఆమె ప్రోత్సహించింది. మరి, షేక్స్పియర్ తొమ్మిది(చారిత్రక) నాటకాలు ఆమె కాలంలోనే రాశాడు. చారిత్రక వ్యక్తులతో పాటు, అనేక కల్పిత పాత్రలను (ఉదా.. సర్ జాన్ ఫాల్స్టాఫ్) కూడా సృష్టించి జనరంజకంగా ప్రదర్శించాడు.

ముక్తవరం పార్థసారథి

1. ది కామెడీ ఆఫ్ ఎర్ర్స్

కథాస్థలం ఏషియా మైనర్ లోని గ్రీకు రేవు పట్టణం. గ్రీకు నాటక కర్తలు ఈ కథా వస్తువును అప్పటికే ఎన్నోసార్లు వాడారు. కవలల్ని పోల్చుకోవటంలో పొరబాట్లు జరుగుతాయి. ఫలితంగా ప్రేక్షకులకు నవ్వుల పంట.

బాల్యంలోనే అన్నదమ్ములు విడిపోతారు. పెరిగి పెద్దయ్యాక ఒకడు ఆ ఊరికి వస్తాడు. తన సోదరుడు అక్కడే ఉంటున్న విషయం వాడికి తెలియదు. వారికి సంబంధించిన వ్యక్తులందరూ ఒకరిని చూసి మరొకరనుకుంటారు. స్టేజిమీద ఇలాంటి కథలు బాగా రక్తి కడతాయి. పాత్రలకన్నా ప్రేక్షకులకెక్కువ సమాచారం తెలియటమే అందుకు ప్రధాన కారణం. ఒకరి కన్పూషన్ మరొకరికి వినోదం.

సైరాక్యూస్ నగరం నుండి ఒక వృద్ధ వర్తకుడు రేవు పట్టణం ఎఫెసస్ కు వస్తాడు. అప్పటికే రెండు నగరాల మధ్య శతృత్వం ఉంది. పరిహారం చెల్లించకపోతే వర్తకుడికి

(పేరు ఏగియస్) మరణ దండన తప్పదంటారు అధికారులు. నగర పాలకుడు (డ్యూక్) నిస్సహాయత వ్యక్తం చేస్తాడు. చట్టం మారదు. వృద్ధుణ్ణి తన గోడు చెప్పుకోవటానికి అనుమతిస్తారు.

ఏగియస్ కిద్దరు కవలలు. వాళ్లకు సేవ చెయ్యటానికి మరో ఇద్దరు కవలల్ని పనిలో పెట్టుకుంటాడు. పడవ ప్రమాదంలో కుటుంబం చెల్లాచెదరైంది. భార్య, ఒక కొడుకూ తన వద్దున్నారు. కొడుకు పేరు ఆంటిఫోలస్. వాడు పెరిగి, తన సోదరుణ్ణి వెదకటానికి అనుచరుడు డ్రొమియోను వెంట తీసుకుని వెళ్లాడు. అయిదేళ్లయింది. కొడుకును వెదుక్కుంటూ తనూ బయల్దేరాడు. ఈ నగరం తనకు మరణ శిక్ష విధించినందుకు విచారమేమీ లేదు. ఇంకేం మిగిలిందని? ఇద్దరు పిల్లల్ని పోగొట్టుకున్నాడు. ఇలాంటి బతుకుకన్న చావే నయం.

షేక్స్పియర్ కథలు

దృశ్యం : ఎఫెసస్ నగరంలో వీధి. మరో అపరిచితుడు ప్రవేశిస్తాడు. ఇతడే ఆంటిఫోలస్. వెంట డ్రొమియో. బంగారు నాణాల సంచని సత్రంలో భద్రపరచి రమ్మని ఆంటిఫోలస్ సహచరుణ్ణి (డ్రొమియో) పంపిస్తాడు. మరుక్షణమే డ్రొమియో తిరిగి ప్రత్యక్షమవుతాడు - కనీసం ఆంటిఫోలస్కు ఆ వచ్చిన మనిషి అలా కనిపిస్తాడు. నిజానికి అతడు డ్రొమియో కవల సోదరుడు. ఆంటిఫోలస్ సోదరుడి వద్ద పనిచేస్తున్నాడు. యజమానికి భోజనం తీసుకుపోవటానికి మార్కెట్కు వచ్చాడు.

ఆకారమేకాదు, కవలలకు పేర్లు కూడా ఒకటే. ఇద్దరూ ఆంటిఫోలస్లు. అనుచరులిద్దరూ డ్రొమియోలు. (నాటకంలో వీళ్లను ఆంటిఫోలస్ ఆఫ్ ఎఫెసస్, ఆంటిఫోలస్ ఆఫ్ సైరాక్యూస్ గుర్తిస్తారు.)

డ్రొమియో (ఎఫెసస్), ఆంటిఫోలస్ (సైరాక్యూస్)ను “భోజనం చల్లారిపోతుంది. త్వరగా ఇంటికి రమ్మని” పిలుస్తాడు. బంగారం క్షేమంగా ఉందా లేదా అని అలోచిస్తున్నాడు, ఆంటిఫోలస్. డ్రొమియో వచ్చి భోజనం గురించి మాట్లాడటం విని విసుక్కుంటాడు. ఎఫెసస్ నగరం మంత్రగత్తెలకూ, నయవంచకులకూ పెట్టింది పేరని అతడికి తెలుసు. బంగారం భద్రంగా ఉందని తెలిస్తే, తను మరో చోటికి వెళ్లటమే శ్రేయస్కరం.

తరువాతి దృశ్యం : ఆంటిఫోలస్ (ఎఫెసస్) ఇల్లు. భోజనం రెడీగా ఉన్నది. భార్య, మరదలూ అతడి కోసం నిరీక్షిస్తున్నారు. డ్రొమియో వచ్చి జరిగింది చెబుతాడు.

“బంగారం ఎక్కడ పెట్టావన్నాడు.

భోజనానికి రమ్మన్నాను.

‘బంగారం’ తప్ప మరోమాట లేదు.

“భోజనం చల్లారుతున్నది”

‘బంగారం!’

“ఇంటికి వస్తావా రావా?”

“బంగారం గురించి చెప్పరా మూర్ఖుడా.”

“అమ్మగారు మీ కోసం కాచుకూర్చున్నారు. త్వరగా రావాలి.”

“పెళ్లాన్ని తగలెయ్యి.... నాకు పెళ్లామేమిటా గాడిదా. బంగారం గురించి చెప్పు...”

ఇల్లాలి పేరు ఆడ్రీయానా. ఇది విని లబోదిబోమంటుంది. వెంటనే వెళ్లి ఎలాగైనా అయ్యగార్ని ఇంటికి తీసుకు రమ్మని పురమాయిస్తుంది.

“నా పని ఫుట్ బాల్ లాగున్నది” అంటాడు డ్రొమియో.

“నా బతుకు నాశనమయ్యింది” అంటూ రోదిస్తుంది ఆడ్రీయానా. ఆమె సోదరి లూసియానాకు అక్కమీద జాలేస్తుంది.

తన బంగారం సత్రంలో క్షేమంగా ఉన్నదని తెలిసి ఆంటిఫోలస్ (సైరాక్యూస్) తృప్తిగా ఊపిరి పీల్చుకుంటాడు. అతడూ, డ్రొమియో జోకులేసుకుని నవ్వుకుంటున్నప్పుడు

ఆడ్రీయానా, లూసియానా ప్రవేశిస్తారు. ఆంటిఫోలస్ (సైరాక్యూస్)ను చూసి ఆడ్రీయానా అతడే తన భర్త అనుకుని చెంతకు చేరుతుంది. ఆంటిఫోలస్కేమీ అర్థం కాదు. తల తిరిగి పోతుంది. ఇక్కడికి వచ్చినప్పటి నుండి వింతలు జరుగుతూనే ఉన్నాయి. వీళ్ల వెంట వెళ్లటమే మేలనుకుంటాడు. డ్రొమియో అనుసరిస్తాడు.

మరికాసేపటికి ఆకలితో ఇంటికొస్తాడు ఆంటిఫోలస్ (ఎఫెసస్). వెంట ఒక మిత్రుడూ, డ్రొమియో కూడా ఉన్నారు. కాని డ్రొమియో (సైరాక్యూస్) వాళ్లను గేటువద్దే ఆపేస్తాడు. చెప్పినా వినదు. తనంట్లోకి తనను వెళ్లనివ్వని ఈ మూర్ఖుణ్ణి ఆంటిఫోలస్ (ఎఫెసస్) చెడామడా తిడతాడు. మిత్రుడు భోజనానికి మరెక్కడికైనా పోదామన్నాడు. భార్య ఇలా చేయిస్తున్నదనుకుంటాడు ఆంటిఫోలస్ (ఎఫెసస్). ఆడ్రీయానా కోసం అర్దరిచ్చిన బంగారు గొలుసు వేశ్యకిచ్చి కని దీర్చుకోవాలి.

ఇంట్లో - ఆంటిఫోలస్ (సైరాక్యూస్) భోజనానంతరం ఆడ్రీయానా చెల్లెలు లూసియానాతో ప్రేమలో పడ్డాడు. తన బావ (అలాగే అనుకుంటుంది గద ఆవిడ) ఇంత నీచంగా ప్రవర్తించినందుకు బాధపడుతుందామె. మరోవైపు లావుపాటి పనిమనిషి డ్రొమియో మీద మనసు పడుతుంది. ఈ గందరగోళాన్ని భరించలేని ఆంటిఫోలస్ ఊరు విడిచి వెళ్లిపోవాలనుకుంటాడు. ఆ రాత్రికే ప్రయాణం. షిప్పు మాట్లాడమని డ్రొమియోను పంపిస్తాడు. బంగారు గొలుసు తెచ్చిస్తాడు కంసాలి. ఈ ఊరి వింతల్లో ఇదో వింత అనుకుంటాడు ఆంటిఫోలస్.

కంసాలికి డబ్బు అవసరమున్నది. ఆంటిఫోలస్ (ఎఫెసస్)ను అడుగుతాడు. గొలుసివ్వకుండానే డబ్బులడిగిన కంసాలి మీద ఆంటిఫోలస్కు కోపం వస్తుంది. బాకీ ఎగ్గొట్ట ప్రయత్నించినందుకు కంసాలి అతణ్ణి అరెస్టు చేయిస్తాడు. షిప్పు రెడీగా ఉన్నదని చెప్పటానికి వస్తాడు, తమ్ముడి సేవకుడు. బెయిలు కోసం డబ్బు తీసుకురమ్మని అతణ్ణి ఆడ్రీయానా వద్దకు పంపిస్తాడు.

డ్రొమియో డబ్బు తెస్తాడు కాని మరో ఆంటిఫోలస్ కిస్తాడు. ఈ నగరంలో అందరూ తనకు బహుమతులిచ్చేవాళ్లే. భోజనం. గొలుసు. ఇప్పుడు డబ్బు. వేశ్య కనిపించి తనకు వాగ్దానం చేసిన గొలుసేమైదంటుంది. “ఈ ఊళ్లో అన్నీ దయ్యాలూ, భూతాలూ ఉన్నా”యనుకుంటూ వెళ్లిపోతాడు ఆంటిఫోలస్. వేశ్యవచ్చి అతడికి పిచ్చెక్కిందని ఆడ్రీయానాతో చెబుతుంది.

జైల్లో ఆంటిఫోలస్ (ఎఫెసస్) బెయిల్ డబ్బుకోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు. భార్య, మరదలూ, వేశ్యా వస్తారు. వెంట ఒక బక్కచిక్కిన భూత వైద్యుడు కూడా. పేరు పించ్. పించ్ నాడి చూడబోతే ఆంటిఫోలస్ వాడి గూబ పగలకొడతాడు. డ్రొమియోకూడా పిచ్చి లక్షణాలున్నాయని భూతవైద్యుడు ఇద్దర్నీ వెంట తీసుకుపోతాడు.

సత్రానికెళ్లి, బంగారం, లగేజీ తీసుకుని వెళ్లిపోవాలనుకుంటాడు ఆంటిఫోలస్. షేక్స్పియర్ కథలు

సేవకుడు డ్రోమియో జల్నా చేస్తున్నాడు. ఈ ఊరివాళ్లు ధర్మదాతలు. అడక్కుండానే అన్నీ ఇస్తారు. “ఆ గయ్యాళిని వదిలించుకోగలిగితే ఇక్కడే సెటిలయినా సప్టం లేదు” అనుకుంటాడు. కాని, మరుక్షణమే కంసాలి వచ్చి దబ్బడుగుతాడు. అంటిఫోలస్ కు కోపం వస్తుంది. కత్తి దూస్తాడు. యుద్ధానికి సిద్ధపడతాడు. అతడికి పిచ్చెక్కిందని ముగ్గురాడవాళ్లకూ నమ్మకం కుదిర్చింది. వీళ్లను చూసి సైరాక్యూస్ మనుషులిద్దరూ ఒక ఆశ్రమంలో దాగుంటారు.

ఆశ్రమంలోని ఒక వృద్ధురాలు అంటిఫోలస్ కు పిచ్చెందుకెక్కిందని అడుగుతుంది. బహుశా భార్య సాధింపులు భరించలేకే ఇలా జరిగింది అంటుంది. అది విన్న ఆడ్రీయానాకు కోపం వచ్చి ద్యూక్ గారికి ఫిర్యాదు చెయ్యాలనుకుంటుంది.

ఏగియన్ కు వేసిన ఉరిశిక్షను పర్యవేక్షించటానికి అటుగా వచ్చాడు ద్యూక్. ఆడ్రీయానా తన గోడు వెళ్లబోసుకుంటుంది. ఈలోగా సంకెళ్లు విప్పుకున్న అంటిఫోలస్ డాక్టర్ పించ్ గారి గడ్డం పీకుతున్నాడని తెలుస్తుంది. తన భర్త ఆశ్రమంలోనే వున్నాడని ఆడ్రీయానా విశ్వాసం.

అంటిఫోలస్ (ఎఫెసస్) ప్రవేశించి ద్యూక్ ను న్యాయం చెప్పమంటాడు. ఇంట్లోకి రానివ్వనందుకు భార్యను శిక్షించాలంటాడు.

ద్యూక్ ఒక్కొక్కరి ప్రశ్నిస్తాడు. గందరగోళం మరింత పెరుగుతుంది. ఆశ్రమంలోని వృద్ధురాలు రెండవ అంటిఫోలస్ నూ, రెండవ డ్రోమియోనూ ప్రవేశపెడుతుంది.

కవలలు ఎదురెదురుగా నిల్చుంటారు: ఇద్దరు కొడుకులను చూసి ఏగియన్ ఆనందంతో పొంగిపోతాడు. ఆ వృద్ధురాలు తప్పిపోయిన తన భార్యనిని కూడా తెలుస్తుంది.

ఇప్పుడు అంటిఫోలస్ (సైరాక్యూస్) లూసియానాను నిరాటంకంగా ప్రేమించవచ్చు. కొడుకులు, కోడళ్లు (తన చిన్న కొడుకు త్వరలో లూసియానాను పెళ్లి చేసుకుంటాడు), భర్తను చూసి ముసలి ఇల్లాలు జీవితం ధన్యమైందనుకుంటుంది. డ్రోమియో లిద్దరూ అలింగనం చేసుకుంటారు.

2. లమ్స్ లేబర్స్ లాస్ట్

అది స్పెయిన్ లో ఒక ప్రాచీన రాజ్యం. పేరు నావర్. అక్కడే జరుగుతుంది కథ. కాని అక్కడ ‘స్పానిష్’ లక్షణం ఇసుమంపైనా ఉండదు. ఇంగ్లీషు వ్యక్తుల్ని ఊహించుకుని స్పానిష్ నేపథ్యం సృష్టించి ఉంటాడు షేక్స్ పియర్.

దీన్ని నాటకం అనటం కన్నా, ‘క్రీడ’గా అభివర్ణించటం సబబు.

నావర్ రాజుగారి ఉద్యానవనంలో కథ ప్రారంభమవుతుంది. ప్రజలందరూ మూడు సంవత్సరాలపాటు సుఖభోగాలను విసర్జించి జ్ఞానాన్వేషణలో గడపాలని ఆజ్ఞాపిస్తాడు రాజు. ఉన్నతోద్యోగులూ ఆలోచన బాగానే ఉండంటారుగాని, ఒక యువకుడు బెరాన్ అభ్యంతరం వ్యక్తం చేస్తాడు. కాని చివరికి అతడూ అంగీకరించక తప్పదు. మూడు సంవత్సరాలపాటు రాజసభను ‘పవిత్రం’గా ఉంచగలగాలి. ఎలాంటి వ్యసనాలకూ, స్త్రీలొత్తకూ తావులేదు. స్త్రీలతో మాట్లాడటమే నిషిద్ధం. కాని ఫ్రెంచి రాకుమారి రాచకార్యం మీద నావర్ వస్తున్నది. మరి మాట్లాడకపోతే ఎలా? రాజుగారు వెంటనే ఈ నియమం సడలిస్తాడు. లోలోపలే సంతోషిస్తాడు బెరాన్.

స్త్రీ సంపర్కాన్ని గురించిన ఈ రూలు రాజ్యంలో అందరికీ వర్తిస్తుంది. కాని అప్పటికే దీన్ని కొందరు ధిక్కరిస్తున్నట్టుగా తెలుస్తుంది. ఒక యువకుడు కాస్టార్లో మరో యువతి జాకెనెటాతో కనిపించాడు. రాజభటులు వాణ్ణి సభకు ఈడ్చుకు వస్తారు. ఈ వ్యవహారమంతా తను స్వయంగా కళ్లతో చూశానని ఒక స్పానిష్ వీరుడు (ఆర్మాడో)

షేక్స్ పియర్ కథలు

తేభ కూడా పంపిస్తాడు. అప్పటి కృత్రిమమైన భాషను పారడీచేస్తూ రాసినట్టుంటుంది ఆర్యాడో ఉత్తరం. అందులోని అంతరార్థం ప్రేక్షకులకు తెలియటానికి చాలా సమయం పడుతుంది. అయితే ఆ వీరుడు తను స్వయంగా జాకెనెటాను ప్రేమిస్తున్నాననీ, అందువల్లే ఆమె మరో మనిషితో తిరగటం ఇష్టంలేదని మాత్రం రాయడు.

తనలాంటి వీరాధివీరుడు ఒక ఆడపిల్ల చూపులకు చిత్తైపోయానని అంగీకరించటం కష్టం. కాని హెర్క్యులిస్ మొదలైన మహానుభావులు స్త్రీ క్రీగంటి చూపులకు బానిసలైనప్పుడు తనెంత! ఆర్యాడో ఒక్కడే కాదు. రాజుగారు, అతడి ఉన్నతోద్యోగులూ ఫ్రెంచి రాకుమారి ముందు ఓటమినంగీకరించక తప్పదు. రాజుగారి ఉద్యానవనంలోనే ఆమె తన గుడారం వేసుకున్నది. ప్రతిజ్ఞ చేశాడు గనక, రాజుగారు ఆమెను అంతః పురంలోనికి అనుమతించటానికి వీలేదు. అయితే, రాచమర్యాదలు మాత్రం చెయ్యక తప్పదు. స్వయంగా వెళ్లి ఆమెకు అభివాదాలు పలికి ఆహ్వానించవలసిందే. బెరాన్ ఒక ఫ్రెంచి సుందరి రోసాలైన్ కి దాసోహమంటాడు. రాకుమారి పరివారంలోని మరో ఇద్దరు యువతులు మిగిలిన ఉన్నతోద్యోగులిద్దరిని వకపర్చుకుంటారు.

బెరాన్ కిది తొలి ప్రేమానుభవం. ఇన్నాక్లూ అతడు ప్రేమలో పడ్డవాళ్లను ఎద్దేవా చేశాడు. (ప్రేమికులు జర్మన్ గడియారాల్లా నిలకడగా ఉండరు!) రోసాలైన్ కి గోధుమ రంగు చర్మం. నిజమైన సుందరి తెల్లగా ఉంటుందన్నది అతని నమ్మకం. అయినప్పటికీ ఆమెను ప్రేమించకుండా ఉండలేకపోయాడు.

స్త్రీ సాంగత్యాన్ని నిషేధించిన నావర్ రాజ్యంలో ఇప్పుడందరూ కాంతా దాసులే. చట్టాలూ, నియమ నిబంధనలూ గాలికి వదిలేశారు. ఇందువల్ల లాభపడింది మాత్రం కాస్టార్డ్. తమ ప్రియురాళ్లకు ఉత్తరాలు తీసికెళ్లమని ఆర్యాడో మూడు ఫార్డింగులు, బెరాన్ ఒక పిల్లింగ్ ఇచ్చారతడికి. కాస్టార్డ్ తెలివితేటలు ప్రశ్నార్థకమే. రోసాలైన్ కివ్యాల్సిన ఉత్తరం జాకెనెటాకు చేరుస్తాడు - ఆ సమయంలో ఆవిడ లేడిని వేటూడుతుంటుంది.

మరణించిన లేడి జ్ఞాపకార్థం అక్కడి స్కూలు టీచర్ (పేరు: హాలోఫెర్స్) ఒక విషాద గీతం రచించి అందరికీ వినిపిస్తాడు. తన కవితా సామర్థ్యంమీద అతనికి గట్టి నమ్మకం. “అప్రయత్నంగా వస్తుంది కవిత్వం నాకు. పదాలు, నమాసాలు నా ఆటబొమ్మలు.....” జాకెనెటా తనకు చేరిన ఉత్తరం చదివి చెప్పమనటంతో కవిత్వ చర్చ మధ్యలో ఆగిపోతుంది. బెరాన్ రాసిన ఆ ఉత్తరంలో వ్యాకరణ దోషాలు ఎత్తిచూపుతాడు హాలోఫెర్స్. ఇది తుచ్చ కవిత్వమని తీర్మానిస్తాడు. మొత్తం మీద ఈ ఉత్తరం జాకెనెటాకు చేరవలసిందిగాదు. దాన్ని రాజుగారికి పంపమని సూచించి, కవిత్వంమీద తన ఘోరమైన విమర్శ ప్రారంభిస్తాడు.

బెరాన్ గేయాలు రాయకుండా ఉండలేడు. రాజు వచ్చినప్పుడు చేతిలో కాగితం పట్టుకుని నిల్చుంటాడు. కాని అతడిని చూసి ఓ మూల నక్కుతాడు. రాజుకు కూడా

ప్రేమ గాయం సలుపుతున్నది. అందువలన అతడూ ఓ గేయం రాస్తాడు. రాకుమారికి దొరికేటట్టుగా ఆ కాగితాన్ని జారవిడవాలి.

అటుగా వస్తున్న తన ఉద్యోగిని చూసి బెరాన్ లాగ రాజు కూడా ఓ పొద వెనకాల దాక్కుంటాడు. ప్రేమలో పడినవాళ్లు కవిత్వ గండాన్ని తప్పించుకోలేరు. అప్పుడే ప్రవేశించిన నాలుగో ఉద్యోగి కూడా ఓ గేయం చదువుతాడు. రాజు లేచి ప్రేమగీతాలు రాసి వాగ్దాన భంగం చేసిన ఉద్యోగులను మందలిస్తాడు. బెరాన్ వచ్చి రాజు కూడా రాశాడని ప్రకటిస్తాడు.

మిత్రులు నిరాశ పర్చినందుకు బెరాన్ ఖిన్నుడవుతాడు. ఈలోగా రోసాలైన్ ను ఉద్దేశించి రాసిన గేయం పట్టుకుని జాకెనెటా ప్రవేశిస్తుంది. బెరాన్ దాన్ని చించివేయ ప్రయత్నిస్తాడు. ఒక ఉద్యోగికి దానిమీద బెరాన్ పేరు కనిపిస్తుంది. చివరికి తనూ ప్రేమోపహతుణ్ణేనని అంగీకరించక తప్పదు. కాని వాగ్దానాన్ని ఉల్లంఘించలేదనే వాదిస్తాడు. సత్యాన్వేషణలో, శాస్త్రాధ్యయనంలో మూడు సంవత్సరాలు గడుపుదామన్నారు. నిజానికి యువకులందరూ పడతులను అధ్యయనం చెయ్యటంలో కాలం గడపాలి. అందువల్ల నలుగురు మిత్రులూ ఫ్రెంచి సుందరులను బాహాటంగా ప్రేమించి వాళ్ల వినోదం కోసం అనేక కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేస్తారు.

ఈ ఆటపాటలన్నీ ఆర్యాడో ఆధ్వర్యంలో జరగాలి. రాకుమారి కోసం మధ్యాహ్నం కార్యక్రమం ఏర్పాటు చేస్తాడు. హాలోఫెర్స్ సహాయంతో ‘నైన్ వర్టీస్’ ప్రదర్శించాలని నిర్ణయిస్తారు. పాత్రల సంఖ్యకు సరిపడా మనుషులేరు గనక, తను మూడు పాత్రలు పోషిస్తానంటాడు హాలోఫెర్స్.

ప్రేమికులు తమ ప్రియురాళ్లకు బహూమతులు పంపిస్తారు. పురుషులను ఆట పట్టించాలని యువతులు ముసుగులు తొడుక్కుంటారు. వాళ్లు పంపిన బహూమతులు కూడా మార్చుకుంటారు. ఫలితంగా రవ్యష్ట వేషంలో వచ్చిన యువకులు వాళ్లను గుర్తుపట్టలేరు.

తదుపరి దృశ్యంలో రాజూ, అతడి ఉద్యోగులూ సహజ రూపాల్లో దర్శనమిస్తారు. రాకుమారిని రాజ ప్రాసాదంలోకి ఆహ్వానిస్తాడు రాజు. కాని వాగ్దాన భంగం చేయించటం తనకిష్టం లేదంటుంది ఆమె. ఒంటరిగా ఉంటే విసుగొస్తున్నదేమో అంటాడు రాజుగారు. కొందరు రవ్యష్ట మూర్ఖులు ఇప్పుడే తమకోసం వచ్చారని చురకంటిస్తారు యువతులు. రవ్యష్టలాంటి దూరదేశం నుండి వచ్చిన ఆగంతుకులు అలసిపోయి ఉంటారు కాబోలు నంటుంది రోసాలైన్. ఎవరి ప్రియురాళ్లను వాళ్లు సరిగా గుర్తించలేకపోయామని అప్పటికిగాని అర్థంకాదు రాజుకూ, అతని అనుచరులకూ.

అంతేకాదు. ప్రేమ లేఖలు పద్యాలలో కన్నా, సులభ వచనంలోనే బాగుంటాయని కూడా తెలిసి వస్తుంది. కాని ప్రేమోన్మాదులకు కఠిన పదాలే తడుతుంటాయి.

నాటకానికి రంగం సిద్ధమైంది. తను నవ్వులపాలైనానని గ్రహిస్తాడు నవార్ రాజు. నాటక ప్రదర్శన ఇష్టం ఉండదు, ఇప్పటిదాకా జరిగిందంతా పెద్ద ప్రహసనమేగద.

ఔత్సాహిక నటుడు కాస్టార్డ్ మాత్రం ఎలాగైనా స్టేజి ఎక్కటానికి ఉవ్విళ్ళూరుతుంటాడు. అయిగే డైలాగులు తప్పుగా పలుకుతాడు. 'పాంపే ది గ్రేట్ కు బదులు "పాంపే ది బిగ్" అంటాడు. రాకుమారికి ప్రదర్శన నచ్చుతుంది.

'నైన్ వర్షిస్'లో రెండవ పాత్ర అలెగ్జాండర్. నటుడు కొత్త కుర్రాడు. ప్రేక్షకుల పిల్లి కూతలకు భయపడిపోతాడు. అతణ్ణి పక్కకు తోసి మళ్ళీ స్టేజిక్కూతాడు కాస్టార్డ్.

'వర్షిస్'లో తరువాతివాళ్లు జడాస్ మకాబియస్, హెర్మ్యులిస్. స్కూలు టీచర్, మరొకడూ ఈ పాత్రలు వేస్తారు. హెర్మ్యులిస్ పాత్రధారి అస్తిపంజరంలా ఉంటాడు - హెర్మ్యులిస్ బాల్యంలో ఇలాగే ఉండేవాడని సమర్థించుకుంటారు ప్రదర్శకులు. 'జడాస్' ఒక వాక్యం మాత్రమే వల్లించగలుగుతాడు. హెక్టార్ వేషంలో ఆర్కాడ్ ప్రవేశిస్తాడు. ప్రేక్షకులకు వీక్షంతా విదూషకుల్లా కనిపిస్తారు.

చివరికి, కాస్టార్డ్, ఆర్కాడ్, జాకెనెటాలు పోట్లాడుకోవటంతో నాటకం రసాభాసగా ముగుస్తుంది. (ప్రాస్సు) నుండి వార్తాపూరుడు విషాద సమాచారం తీసుకొస్తాడు. ఫ్రెంచి రాజుగారు మరణించారు.

ఇటువంటి దుఃఖ సమయంలో తను వినోదంలో గడిపినందుకు రాకుమారి తనను తాను నిందించుకుంటుంది. తక్షణమే మాతృ దేశానికి తిరుగు ప్రయాణమవుతుంది. ఫ్రెంచి పదతుల ప్రియులు నలుగురూ వాగ్దానం చేస్తారు. రాజుగారి మరణం తర్వాతి శోక సంవత్సరమంతా వారు విందులు, వినోదాలకు దూరంగా ఉండాలి. ఆనందమే జీవిత లక్ష్యమన్న బెరాన్ కు మరో అదనపు పరీక్ష పెట్టారు. ఆస్పత్రులకెళ్లి అక్కడూ నవ్వగలడా? బెరాన్ ఈ ఛాలెంజి అంగీకరిస్తాడు.

శీతాకాలం వస్తుంది. ఔత్సాహిక నటీనటులు పక్షుల సంభాషణ రూపంలో నాటకం ప్రదర్శిస్తారు. షేక్స్పియర్ రాసిన చక్కటి పాటలతో ప్రదర్శన ముగుస్తుంది.

3. ది టేమింగ్ ఆఫ్ ద ప్రూ

కథలో మరో కథచెప్పే పద్ధతి ప్రాచీన కాలం నించి ఉన్నది. షేక్స్పియర్ కు ఇలాంటి ట్రిక్స్ మీద పెద్దగా ఆసక్తి లేదు. ఒకసారి మాత్రం వాడి వదిలేశాడు.

కథా ప్రారంభంలో పాత గిన్నెలకు అతుకులు వేసేవాడొకడు చిత్తుగా తాగి నేలమీద పడి ఉంటాడు. అటుగా పోతున్న ఓ ధనికుడికి వాణ్ణి ఆట పట్టించాలనిపిస్తుంది. తీసికెళ్లి, ఒక కోటలో పెట్టి రాచమర్యాదలన్నీ జరిపిస్తే! "మీరే మా యజమాని" అంటూ సేవకులు, పరిచారకులందరూ నమ్మబలికి, ఓ పని మనిషి వాడి భార్యగా కూడా నటిస్తే...!! మారిన పరిస్థితులను చూసి తను నిజంగా సంపన్నుణ్ణినని నమ్మాడా? "పేదవాడు అనుకోకుండా ఎదురైన విలాసాలకు ఎలా స్పందిస్తాడు" అన్న అంశం నవ్వు పుట్టిస్తుంది.

ఈ నయా ధనికుడి వినోదం కోసం ఒక నాటకం కూడా ప్రదర్శిస్తారు. ఒక గయ్యాళి యువతికి బుద్ధి చెప్పి, ఓ యువకుడు ఆమెను పెళ్లాడటం కథాంశం. నిజానికి రెండు కథలకూ సంబంధం లేదు. మొత్తంమీద ప్రేక్షకుల్ని కడుపుబ్బ నవ్వింపటమనే ప్రయోజనం మాత్రం నెరవేరుతుంది.

ఇటలీలోని పదునా నగరంలో జరుగుతుంది గయ్యాళి కథ. ఒక ధనిక పర్యాటకుడు షేక్స్పియర్ కథలు

లూసెన్నియో తన సేవకుడితో వస్తాడు. ఇంట్లో ఎవరో పోట్లాడుకుంటుంటారు. ఓ వర్తకుడికిద్దరు కూతుళ్లు - కాథరినా, బియాంకా. కాథరినాకు నోటి దురుసు. యువకులు ఆమెను పెళ్లాడటానికిష్టపడరు. అలాగే బియాంకాను ఇష్టపడని వాళ్లూ ఉండరు. అంత మంచి పిల్ల. ఇద్దరు వ్యక్తులు ఆమె ప్రేమ కోసం ప్రయత్నిస్తున్నారు-ఒకడు యువకుడు. ఒకడు వృద్ధుడూ. పెద్ద కూతురి పెళ్లి చేసిందాకా బియాంకా గురించి ఆలోచించేది లేదంటాడు తండ్రి. కాథరినా సమస్యను పరిష్కరించాల్సిన భారం బియాంకాను ఆశిస్తున్న ఇద్దరికీ అప్పగిస్తారు. ఈలోగా లూసెన్నియో కూడా బియాంకాకు మనసిస్తాడు. వేషం మార్చుకుని ఆమెకు ట్యూషను మాస్టర్ గా వెళ్లటానికి ప్రయత్నిస్తాడు.

మరో యువకుడు పెట్రూషియో ప్రవేశిస్తాడు. అతడి ఏకైక లక్ష్యం: దబ్బున్న పిల్లను పెళ్లి చేసుకోవటం. ఇతడు బియాంకాను ప్రేమిస్తున్న యువకుడి మిత్రుడు. కాథరినాను చేసుకోవటానికి ఇష్టపడుతున్నట్టుగా అతణ్ణి పరిచయం చేస్తారు. పెట్రూషియో తన సహచరుణ్ణి(లూసెన్నియో) సంగీతం టీచర్ గా పరిచయం చేస్తాడు.

లూసెన్నియో సర్పెంట్ రూపంలో మరొకడు కూడా బియాంకా కోసం వస్తాడు. మొత్తంమీద ఈ గుంపులోని అందరిదీ ఒకే కోరిక: కాథరినా పెళ్లి.

కాథరినాకు తండ్రి మీద కోపం. చెల్లెలిపట్ల అసూయ. లోకమంతా తనకు వ్యతిరేకమని గట్టి నమ్మకం. పెట్రూషియోకు ఆమె స్వభావం తెలుసు. కాథరినాకు లూట్ (గిటార్ లాంటిది) నేర్పించటానికి వెళ్లిన మిత్రుడు (తలమీద) విరిగిన వాయిద్యంతో తిరిగి వచ్చాడు. ఆమె సరిగా వాయింపలేదని చెప్పటమే అతడు చేసిన నేరం. అయితే పెట్రూషియోకు ఇలాంటి చిన్న చిన్న విషయాల గురించి దిగులు లేదు. ఆమె సంపన్నురాలు. దారికి తెచ్చుకుని పెళ్లాడటమే తన కర్తవ్యం.

కాథరినా ప్రవేశం. ఆమెకూ పెట్రూషియోకూ మధ్య వాగ్యుద్ధం జరుగుతుంది. ఇలాంటి దృశ్యాలు రంగస్థలం మీద బాగా రక్షికడతాయి. గెలుపెవరిది! అనే ఉత్కంఠ చివరిదాకా కొనసాగుతుంది. పెట్రూషియో ప్రతిచర్య, ప్రతిమాటా కాథరినాకు మరింత కోపం తెప్పిస్తుంది. ఆమె అరుస్తుంది. కేకలేస్తుంది. “నీ స్వరం మధురాతి మధురం” నీ నడక నెమలి నాట్యం లాగుంద”ంటాడు పెట్రూషియో. “కాథరినా తనను గాఢంగా ప్రేమిస్తున్నద”ని అందరి సమక్షంలో ప్రకటిస్తాడు, “ఈ ఆదివారమే ముహూర్తం.” ఆమెకు మాత్రం అతని మీద పట్టలేని కోపం. అక్క పెళ్లి నిశ్చయమైంది గనక, బియాంకా కోసం వస్తారు వరులు. లూసెన్నియో వేషంలో ఉన్న యువకుడూ, మరో వృద్ధుడూ ఆమె తండ్రికి. దబ్బు ఎర చూపుతారు. టీచర్ల వేషంలో ఉన్న మరో ఇద్దరు ఆమెకు సంగీతం నేర్పిస్తామంటారు. ఈలోగా అక్క పెళ్లి పనుల్లో సాయం చెయ్యాలని బియాంకాకు కబురొస్తుంది.

పెళ్లి తంతు తమాషాగా ఉంటుంది. పెట్రూషియో పిచ్చివాడిలా వస్తాడు. (సేవకుడు

గ్రూమియో వేషమూ అదే) మొదట ప్రీస్తును చికాకు పెడతాడు. వస్తువులు అటూ ఇటూ విసిరేస్తాడు. పెళ్లికూతుర్ని గర్లిగా ముద్దు పెట్టుకుంటాడు. ఆ శబ్దం చర్చి ప్రాంగణమంతా ప్రతిధ్వనిస్తుంది. కాథరినా అతణ్ణి విందారగించి వెళ్లమని అడుగుతుంది. అతడు మాత్రం ఆమెను దొంగల్నించి రక్షిస్తున్నట్టుగా, భుజంమీద వేసుకుని పరిగెత్తుతాడు. “ప్రేయసీ, భయపడకు. నేనుండగా నీకు ఆపద రాదు.”

పెట్రూషియో ఇంట్లో— కొత్త పెళ్లికూతురు గురించే అందరి ఊహాగానాలు. “అందంగా ఉంటుందా? కోపిష్టి అని విన్నాం. నిజమేనా?....”

చలికి గడ్డ కట్టుకుపోయిన సూతన వధూవరుల- పెట్రూషియో, కాథరినా - ప్రవేశం. విందు తినలేదు గనక, ఆకలితో నకనకలాడుతున్నారు. సేవకులు భోజనం వడ్డించబోతే, వాళ్లను తిట్టి పళ్లాలు గిరాబేస్తాడు పెట్రూషియో. (వండిందంతా నేలపాలైంది. కాథరినాకు ఆకలి దహించి వేస్తున్నది.) ఆ తర్వాత పడక గదిలో పరుపు బాగోలేదని గుడ్డలన్నీ చిందర వందర చేస్తాడు పెట్రూషియో. కాథరినాకు నిద్ర కూడా కరువవుతుంది. ఇల్లు పీకి వందిరేసే ఈ సీన్లో “నీ సుఖం కోసమే ఇదంతా.” అంటూ భార్యనుద్దేశించి పాట కూడా పాడుతాడు. కాథరినా కోపానికి పట్టవగ్గాలుండవని మనకు తెలుసు. కాని పెట్రూషియో ప్రవర్తన ఆమెను కూడా హడలగొట్టింది.

ఈలోగా - పదువారా నగరంలో -

సంగీతం టీచర్ గా వచ్చిన లూసెన్నియోతో ప్రేమలో పడింది బియాంకా. ఈ ప్రేమ పోటీలో ఆమెను గెల్చుకోలేని మరో యువకుడు ఒక ధనిక విధవను పెళ్లాడాలని నిశ్చయించుకుంటాడు. మారువేషంలో ఉన్న లూసెన్నియో పరిచారకుడు దీనికి అడ్డం పడతాడు. పెట్రూషియో ఇంట్లో - ఆకలికి తాళలేని కాథరినా, ఆహారం కావాలని గ్రూమియోను బతిమాలుతున్నది.

“అజ్ఞాపించటమే తప్ప అర్థించటం తెలియదు. తిండి, నిద్రాలేక శోషవచ్చి పడిపోతాను.

నా సుఖం కోసమే ఇదంతా అంటాడు (పెట్రూషియో).”

గ్రూమియో జాలిపడి పిసరంత భోజనం నోటికందిస్తాడు.

పదువారాలో పెట్రూషియో పెళ్లికూతురి కోసం కొత్త డ్రెస్సు ఆర్డర్ చేస్తాడు. ఒక టోపీ పట్టుకుని డ్రెస్ మేకర్ ప్రవేశిస్తాడు. అది చూసి కాథరినా ముచ్చటపడుతుంది. టోపీ ఛండాలంగా ఉందంటాడు పెట్రూషియో. కాథరినాకు కోపం వస్తుంది. “నువ్వు నన్ను ప్రేమించు. ప్రేమించకపో. నాకు మాత్రం ఈ కాప్ నచ్చింది. ఇస్తావా, ఇవ్వవా?”

“ఇవ్వను.”

దర్జీ కొత్త గౌను తీసుకొస్తాడు. పెట్రూషియో దానికి వంకలు పెడతాడు. నిజానికి దర్జీ పనిలో లోపం లేదు. కాని కాథరినా ముందర పెట్రూషియో ఈ నాటకం ఆడక షెక్స్పియర్ కథలు

తప్పదు. ఆమె నోటి దురుసుకు మందు ఇదే. మొండిని లొంగదీసుకోవటం జగమొండికే సాధ్యం. పెట్రూషియో 'కోపం' ముందు తను నిలువలేనని గ్రహించింది కాథరినా.

— పదువారో, లూసెన్నియో, బియాంకాల పెళ్లి పనులు కొనసాగుతున్నాయి. అన్నీ మారు వేషాలే. లూసెన్నియో "తండ్రి", బియాంకా తండ్రిని కలిసి "కొడుకు" పెళ్లికి అంగీకారం తెలుపుతాడు. ఈలోగా, లూసెన్నియో 'అసలు తండ్రి' కొడుకును చూడాలని పదువారే చేరుకుంటాడు.

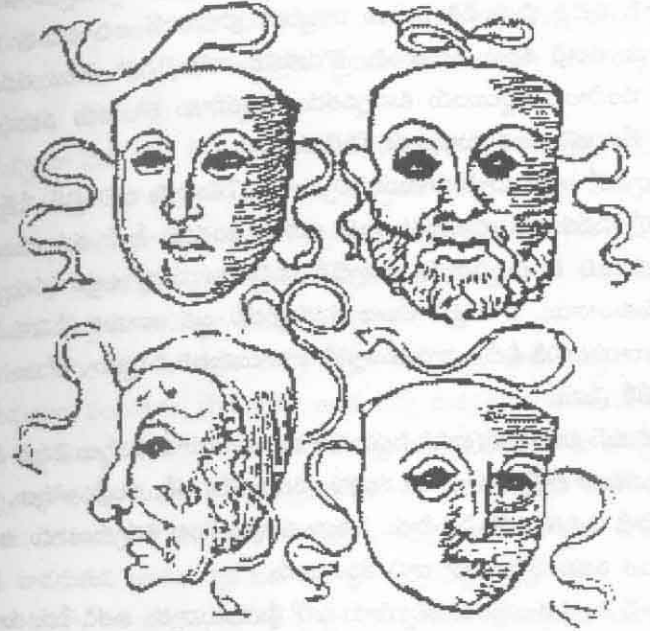
దార్లో కాథరినా, పెట్రూషియోలు కనిపిస్తారు. పెట్రూషియో వెన్నెలను వర్ణిస్తున్నాడు. విస్తుపోయిన కాథరినా "ఇది పట్టపగలని" ఏడ్చి మొత్తుకుంటుంది. తనతో వాదిస్తే, వదిలేసి ఇంటికి పోతానంటాడు పెట్రూషియో. మొండి మొగుడు. మూర్ఖుడు. ఆకాశంలో కనిపించేది చంద్రుడేనని అంగీకరిస్తుంది కాథరినా: పెట్రూషియో గుక్కతిప్పుకోకుండా, "చంద్రుడు కాదు సూర్యుడం"టాడు. కాథరినా దానికీ అవునంటుంది. కలిసి ఉండాలంటే, పెట్రూషియో చెప్పిన దానికల్లా తలూపటం తప్ప గత్యంతరం లేదు. అయితే ఏమాటకామాటే చెప్పుకోవాలి. కాథరినా ఏం చేసినా ఇష్టపూర్వకంగా చేస్తుంది. గయ్యాళిగా ఉన్నప్పడెంత ఆనందించిందో, ఇప్పుడు భర్తచాటు భార్యగా అంత సుఖంగానూ ఉన్నది. పెట్రూషియో సమస్య తీరింది.

'లూసెన్నియో తండ్రి' పరిస్థితి అయోమయంగా ఉన్నది. కొడుకుకు బదులు మరెవడో వచ్చి "నాన్నా" అన్నాడు. పైగా అందరూ కలిసి తనకు పిచ్చెక్కిందన్నారు. అంతలో అసలు లూసెన్నియో, నవ వధువు బియాంకాతో ప్రవేశిస్తాడు.

ఇప్పటికీగాని కథ సుఖాంతం కాలేదు. కొత్త దంపతులు పెట్రూషియో-కాథరినా; లూసెన్నియో-బియాంకా, మరో యువకుడూ-ధనిక వితంతువు. విందు కోలాహలం ముగిసిన తర్వాత 'గయ్యాళి'ని చేసుకున్నందుకు అతిథులు పెట్రూషియో మీద జాలిపడతారు. కాథరినా చాలా "ఆనుకూలవతి" అని పందెం కాస్తాడు పెట్రూషియో.

మొదట, లూసెన్నియో తన భార్య బియాంకాను తక్షణమే రమ్మని ఆహ్వానిస్తాడు. "పనిలో ఉన్నాను. తర్వాత వస్తానని" కబురు పంపుతుంది ఆవిడ.

(ధనిక వితంతువు) భార్యను రమ్మంటాడు ఆమె భర్త. రానంటుందావిడ. పెట్రూషియో కనుసైగ చేస్తే చాలు, పరిగెత్తుకుంటూ వచ్చింది కాథరినా. అంతేకాదు, ఆమె, ఆ ఇద్దరు పడతులకు పతివ్రతా ధర్మాలు కూడా బోధిస్తుంది. చివరికి, గయ్యాళి పాద దాసిగా మారింది.

4. ది టూ జెంటిల్మెన్ ఆఫ్ వెరోనా

రోమాంటిక్ కామెడీలు రాయటంలో ఇది షేక్స్పియర్ తొలి ప్రయత్నం. అప్పటికే నాటక రచనలో పట్టు సాధించాడని చెప్పవచ్చు.

ప్రేమనూ ప్రేమికులనూ గురించిన ఒక అభూత కల్పన ఇది. అందరు యువతీ యువకుల్లాగే ప్రేమకు హేతుబద్ధత ఉండనవసరంలేదని రచయితా నమ్మాడు.

వాలెంటైన్, ప్రొటియస్లు యువకులు. మంచి మిత్రులు. ఒకరిని విడిచి ఒకరుండలేరు. మొదటి సీనులో వీడొక్కొక చెప్పుకుంటున్నారు. పై చదువులకు వాలెంటైన్ మిలాన్ నగరం వెళ్లాల్సి. ప్రొటియస్ ఊళ్లొని సుందరి జూలియా ప్రేమలో పడ్డాడు. తన మిత్రుడి సేవకుడి (పేరు: స్పీడ్) ద్వారా ప్రయురాలికి ప్రేమలేఖ కూడా పంపించాడు. ఇంత గొప్ప పనిచేసినా 'టిప్' దొరకనందుకు స్పీడ్ కోపంగా ఉన్నాడు.

అయితే ఉత్తరం జూలియా చెలికత్తెకు చేరింది. ఇదే అదనుగా ఆపిల్ల యజమానురాల్ని ఆటపట్టిస్తుంది. జూలియాకు అతడంటే ఇష్టమేగాని పైకి చెప్పటం ఇష్టంలేదు. అందువల్ల

షేక్స్పియర్ కథలు

ఉత్తరం లాక్కుని చించి మళ్ళీ ముక్కల్ని ఏరటానికి ప్రయత్నిస్తుంది. ఉద్వేగం అపుకోలేక మరి కాసే పటికి ప్రియుడికి జవాబు రాస్తుంది. ప్రాటియన్ అది చదువు కంటూ ఉన్నప్పుడు తండ్రి కంట పడుతుంది. కొడుకును వాలెంటైన్తో పాటు చదువులకు మిలాన్ పంపాలని నిర్ణయించు కున్నాడతడు. తత్తరపాటు తో, తను చదువుతున్నది మిత్రుడి లేఖ అని అబద్ధ మాడతాడు ప్రాటియన్.

‘మిలాన్లో అక్కడి ద్యూక్ కూతురు సిల్వియా ను ప్రేమిస్తాడు వాలెంటైన్. షేక్స్పియర్ నాటకాల్లో సేవకులకు యజమానులంటే భయం ఉండదు. స్పీడ్ తన యజమానికి ప్రేమ గురించి ఓ లెక్కరిస్తాడు. అప్పటికే ప్రేమికుల మధ్య ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాలు కొనసాగుతుంటాయి. వాలెంటైన్ లేఖలు తనకక్కర్లేదనీ, ఒక అనామక ప్రేమికుడికి తన తరపున రాయటానికి వీటిని వాడుతున్నాననీ బుకాయిస్తుంది సిల్వియా. లోపల మాత్రం అతడంటేనే ప్రేమ.

ప్రాటియన్ మిలాన్ వెళ్ళటానికి సిద్ధమవుతాడు. జూలియాకు వీడ్కోలు చెప్పక తప్పదు. అతడి సేవకుడు లాన్సెడ్ కూడా బలవంతపు ప్రయాణమే. తల్లి, దండ్రి, అక్కలు, చెల్లెళ్లు, ఇంటిల్లిపాదీ (పిల్లితో సహా) ఏడుస్తారు. కుక్కను మాత్రం వెంట తెచ్చుకుంటాడు. అందరూ ఎందుకింత రభస సృష్టించారో దాని కర్ణం కాదు.

మిలాన్ వెళ్ళక తెలుస్తుంది. సిల్వియాకు మరో ప్రియుడున్నాడు. అతడి పేరు తూరియో. అతడి తండ్రి (ద్యూక్) కొడుకు ప్రేమను ఆమోదించాడు. ప్రాటియన్తో కలుపుకుని ఆమె ప్రేమికుల సంఖ్య మూడుకు చేరింది. అతడు కూడా జూలియాకు చేసిన వాగ్దానాలు మరిచి సిల్వియా మీద కోరిక పెంచుకుంటాడు. ఇది మిత్రద్రోహం. వాలెంటైన్ చాలాకాలంగా ఆమెను ప్రేమిస్తున్నాడని అతడికి బాగా తెలుసు. కాని ప్రాటియన్ అంటేనే “మార్పు. మారగలిగింది” అని అర్థం. సార్థక నాయధేయం.

ప్రియుని ఏమోగాన్ని భరించలేక జూలియా, వెరోనా నుండి మిలాన్కు పయన మవుతుంది. స్త్రీలు ఒంటరిగా ప్రయాణం చెయ్యకూడదు. అందువల్ల పురుష వేషం వేసుకుంటుంది. వెంటవచ్చిన చెలికత్తె ఆమెతో పరాచికాలాడుతుంటుంది.

సిల్వియా, వాలెంటైన్లు కలిసి లేచిపోవాలనుకుంటున్నారని ప్రాటియన్కు తెలుస్తుంది. వాలెంటైన్ తాడుతో చేసిన నిచ్చిన తీసుకొస్తాడు. దాని సాయంతో ఆమె మేడ కిటికీలోంచి దిగుతుంది. ప్రాటియన్ ఈ రహస్యం సిల్వియా తండ్రికి చెబుతాడు. వాలెంటైన్ తన డ్రెస్సులో దాన్ని దాచుకున్నట్టుగా గ్రహిస్తాడు ద్యూక్ (సిల్వియా తండ్రి). అతడికి నగర బహిష్కరణ శిక్ష కూడా విధిస్తాడు. జూలిపడినట్టుగా నటిస్తూ, మిత్రుణ్ణి పాలిమేరలడాకా సాగనంపుతాడు ప్రాటియన్. స్పీడ్ కూడా యజమానిననుసరిస్తాడు.

ప్రేమ వ్యవహారంలో తూరియోకు సాయం చేసినట్టు నటిస్తాడు ప్రాటియన్. విషాద ప్రేమగీతాలు పాడితే ఆమె వలలో పడుతుందని సలహా ఇస్తాడు. అందుకోసం ఒక

కవేరీ కూడా ఏర్పాటు చేస్తాడు.

నగరం దాటి అడవిలోకి ప్రవేశిస్తాడు వాలెంటైన్. బందిపోట్లు తారసపడి అతణ్ణి తమ నాయకుడిగా ఉండమని అర్థిస్తారు. స్త్రీలకూ, నిరుపేదలకూ హానిచెయ్యని పక్షంలో అభ్యంతరం లేదంటాడు వాలెంటైన్.

సిల్వియా మేడ కిటికీ కింద పాటల కవేరీ ప్రారంభమవుతుంది. ప్రేక్షకుల్లో జూలియా కూడా ఉంది. ప్రాటియన్ ఇప్పుడు సిల్వియా కోసం వల వన్నుతున్నాడని తెలుసుకుంటుంది. తూరియోను ఉసిగొల్పుతాడు గాని, అతడు లేనప్పుడు తను స్వయంగా సిల్వియా పొందుకోసం ప్రయత్నిస్తాడు ప్రాటియన్. సిల్వియాకు అతడిమీద మోజు పోయింది. ఇప్పుడు అసహ్యం కూడా.

మరునాడు, తన సేవకుడు లాన్స్ ద్వారా ఒక మేలు జాతి కుక్కను సిల్వియాకు బహుమతిగా పంపిస్తాడు ప్రాటియన్. ఇంత చిన్న కుక్క(ఉడతంత ఉంది!)కు బదులు మరో పెద్ద బహుమతి ఇస్తే బాగుంటుందని ఊర కుక్కను తీసికెడతాడు లాన్స్. సిల్వియా దాన్ని అంగీకరించదు. తిరిగి వస్తున్న లాన్స్కు ప్రాటియన్ పక్కన మరో యువకుడు ఎదురు పడతాడు. ఆ ‘యువకుడే’ జూలియా. లాన్స్లాంటి మూర్ఖుడు రాయబారానికి పనికి రాడనుకుని జూలియాను ఒక ఉంగరం ఇచ్చిరమ్మని అడుగుతాడు.

జూలియా, సిల్వియాలు కలిసిన దృశ్యం ఆసక్తికరంగా ఉంటుంది. (ఇలాంటి సీన్నే ‘బ్యెల్మోన్ట్ నైట్’లో మరింత ప్రతిభావంతంగా వాడాడు షేక్స్పియర్). ప్రాటియన్ ప్రేమించి మోసగించిన అభాగ్యురాలి గురించి సిల్వియాకు చెబుతుంది జూలియా. సిల్వియా బాధపడుతుంది. వాలెంటైన్ను ఎలాగైనా వెదికి పట్టుకుని అతడితో వెళ్లిపోవాలని నిర్ణయించుకుంటుంది సిల్వియా. చీకటి పడ్డాక నగరం దాటుతుంది.

సిల్వియా కోసం అడవిలోకి ప్రవేశిస్తాడు ప్రాటియన్— వెంట (మారువేషంలో) జూలియా కూడా ఉంది. సిల్వియా కనిపించగానే గాఢాలింగనం కోసం ప్రయత్నిస్తాడు వాలెంటైన్. ప్రాటియన్ తన దుష్ప్రవర్తనకు పశ్చాత్తాపపడతాడు. వాలెంటైన్లో మిత్ర ప్రేమ పొంగి పొర్లుతుంది. “నువ్వుతగా కోరుకున్నావు గనుక సిల్వియా నీదే” అంటాడు. ఈ పరిణామానికి జూలియా మూర్ఛపోతుంది. కాసేపటికి తేరుకుని తన వేషం తొలగిస్తుంది. ప్రాటియన్ తనకు జూలియా తప్ప మరెవరూ అక్కర్లేదంటాడు. వాలెంటైన్ సిల్వియాల వివాహానికి అడ్డు తొలగింది. ద్యూక్గారు హఠాత్తుగా రంగ ప్రవేశం చేసి బందిపోట్లతో సహా అందరికీ క్షమాభిక్ష ప్రసాదిస్తాడు.

కామెడీలో ఇంతకన్నా ఇంకేముంటుంది?

5. ఎ మిడ్ సమ్మర్ నైట్స్ డ్రీం

షేక్స్పియర్ నాటకాలన్నింటిలోకీ అత్యంత సుకుమారమైన, అందమైన, సమ్మోహనకరమైన నాటకమిది. పువ్వులూ, పదుచు జంటల ప్రేమకలాపాలూ, స్వప్నాలూ, ఎగిరివచ్చే అప్పురసలతో ఒక అద్భుత వాతావరణం సృష్టిస్తాడు కవి. కథాస్థలం ప్రాచీన ఏథెన్స్ నగరం. ఆరు బయట వెన్నెలలో జరుగుతుంది కథ. ఆ మసక వెలుగులోనే ఒక స్వాప్నికత ఉంటుందని అనుభవించిన వాళ్లందరికీ తెలుసు.

కలలలో హేతుబద్ధత ఉండదు. ఒక అద్భుత్య మాంత్రికుడు తన మాయాజాలంతో లోకాన్ని పునర్నిర్మించాడు. కాని ఇదంతా ప్రేక్షకులు అనుభవించారంటే దానికి కారణం షేక్స్పియర్ కవితా సౌరభం. పదలాలిత్యం. ఊహల జలతారు నేసిన రసమయ భావన. అతడి కవితాశక్తి విశ్వవిజేత ధీనియన్ కన్నా, అప్పురసల రాజు ఆబెరాన్ కన్నా బలియమైంది.

మొదటి దృశ్యం : ధీనియన్ రాజప్రాసాదం. ధీనియన్ యుద్ధం చేసి విజేతగా తిరిగి వచ్చాడు. అమెజాన్ రాణితో వివాహానికి నిరీక్షిస్తున్నాడు. పున్నమినాడు ముహూర్తం. విరహాగ్నితో రగిలిపోతున్నాడు ధీనియన్.

రాజుగారి కూతురు (హెర్మియా) మాట వినటంలేదని విన్నవించుకుంటాడు రాజభటుడు. ఆమెను ఒక ఎథీనియన్ యువకుడు డెమెట్రీయస్ కిచ్చి పెళ్లి చెయ్యాలని నిశ్చయించారు. కాని ఆ పిల్ల మరో కుర్రాడు లైసాండర్ ను ఇష్టపడింది. ప్రేమికులిద్దరూ రహస్యంగా లేచిపోయి ఏథెన్స్ సమీపంలోని అరణ్యంలో కలుసుకోవాలనుకుంటారు.

తన ఘోష స్నేహితురాలు హెలెనాకు చెబుతుంది హెర్మియా. హెలెనా డెమెట్రీయస్ ను ప్రేమించింది. హెర్మియా అడ్డు తొలగితే అతడు తనవాడవుతాడు. కాని ఇంత ముఖ్యమైన విషయం తన ప్రియుడికి చెప్పకుండా ఎలా ఉండగలడు! డెమెట్రీయస్ ప్రేమికులను వెంటాడితే, తను అతడి వెంట వెళ్లిచ్చు.

తన పెళ్లినాటి రాత్రి వినోద కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేశాడు ధీనియన్. అతడి గౌరవార్థం ఒక నాటకం కూడా ప్రదర్శిస్తారు. నటీనటులందరూ దర్శక బాధ్యతలు చేపట్టిన పీటర్ క్విన్స్ (వృత్తిరీత్యా అతడు వద్రంగి) ఇంట్లో సమావేశమవుతారు. మరో యువకుడు నిక్ బాటమ్ తనను తాను అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ గా ప్రకటించుకుంటాడు. నాటకం పేరే ఒక అద్భుతం. “అతి విషాద ప్రహసనం: పిరామస్, ధిస్టిల దారుణ హత్య.” అందరూ బెత్తాహికలే. కాని అన్నీ తెలుసనుకుంటారు. మూర్ఖుడు జీనియస్ లా ప్రవర్తిస్తే అదే నవ్వలంటుంది. హాస్యానికి తొలిమెట్టు. రచయిత ఈ వైరుధ్యాన్ని వాడి, మామూలు మనుషులను కూడా విదూషక పాత్రలుగా మలిచాడు.

దర్శక బాధ్యతలు చేపట్టినవాడికి సమస్యలకు కొదవేముంది! “మీరు కూర్చోండి. నేను చేసి చూపిస్తానుగా” అంటూ హామీ ఇస్తాడు బాటమ్. క్విన్స్ చెప్పినట్లు ఎవ్వరూ వినరు. పిరామస్ పాత్ర (హీరో) బాటమ్ వెయ్యాలంటాడు దర్శకుడు. కాని అసిస్టెంట్ డైరెక్టర్ తనను అంతకన్నా మంచి పాత్రలో ఊహించుకుని నాటకంలో లేని డైలాగులన్నీ చదుపుతాడు. మరో యువకుడు ఫ్లాట్ ను హీరోయిన్ ధిస్టి వేషం వెయ్యమంటాడు క్విన్స్. కాని వాడికి గడ్డం పెరిగింది. ఇదే అదునుగా తను హీరోయిన్ పాత్ర వేస్తానంటాడు బాటమ్.

మరో యువకుడు స్కగ్ సింహం వేషం వెయ్యాలి. కాని వాడు లైసెలు జ్ఞాపకం పెట్టుకోలేడు. “నీకు లైస్లు లేవురా బాబూ, గర్భిస్తే చాలు” అంటాడు డైరెక్టర్. తను బాగా గర్భించగలనని బాటమ్ విశ్వాసం. ఆ పాత్ర కూడా తనే వేస్తానంటాడు. “పిరామస్ పాత్ర బాటమ్ వెయ్యక తప్పదు” అంటాడు క్విన్స్. “పిరామస్ సజ్జనుడు. ధీరోదాత్తుడు.” సీను సీనుకు గడ్డం సైజు, రూపం మార్చి వేషం రక్తి కట్టిస్తానంటాడు బాటమ్.

నటులందరూ తమ తమ డైలాగులు కంఠస్థం చేసుకుని తెల్లవారి రిహార్షల్స్ కు రావాలని ఆదేశిస్తాడు క్విన్స్. ఊళ్లో అయితే జనం చూస్తారు. ఒక మైలు దూరంలో వెన్నెల రాత్రి ఏకాంత ప్రదేశంలో నాటకం ప్రాక్టీసు చెయ్యాలి. అయితే, ఆ సమయంలో అక్కడికి రెండు గ్రూపులు వచ్చి చేరతాయి— ప్రేమికులు, నటులు. ఆ అందమైన పూదోటకు అప్పురసలు కూడా క్రీడించటానికి చేరుకుంటారు. అప్పురసల రాజు, రాణి కూడా వస్తారు. కాని వాళ్లు పోట్లాడుకున్నారు గనక వినోదంలో పాల్గొనరు. రాణి టాటియానా వెంట అనుచరుడున్నాడు. వాడు తనక్కావాలని రాజు ఆబెరాన్ అడుగుతాడు. రాణి అంగీకరించదు.

ఆబెరాన్ సేవకుల్లో ఒకడి పేరు 'పక్' ఎప్పుడు చిలిపి పనులు చేస్తుంటాడు. ఎక్కడో ఒక వుప్పుంది. దాని రసం ఎవరి కనుబొమలమీదైనా చిలకరిస్తే వాళ్లు కళ్లు తెరవగానే కనిపించిన మనిషితో ప్రేమలో పడతారు. ఆ వుప్పు కోసం పక్ ప్రపంచమంతా గాలిస్తాడు.

తదుపరి దృశ్యం: ప్రేమికులను వెదుకుతూ డిమెట్రీయాస్, హెలెనాలు ప్రవేశిస్తారు. అతడు హెలెనాను ప్రేమించటం లేదని ఆబెరాన్కు తెలుసు. ఆ వుప్పు రసం కాస్త డెమెట్రీయాస్ కళ్లమీద చిలకరించమని పక్ను ఆదేశించి, టాటియానామీద అదే ప్రయోగం తనూ చెయ్యటానికి వెడతాడు. ఆమె పూశయ్యమీద నిదురిస్తున్నది. క్రూరమృగాలు దరిచేరకుండా పాటలు పాడుతున్నారు చెలికత్తెలు. వయెట్ వుప్పులమీద పవ్వళించిన ఆమె కనురెప్పలమీద రసం చిలకరిస్తాడు రాజు.

లేచిపోయి వచ్చిన ప్రేమికులు కూడా ప్రవేశిస్తారు. వాళ్లు దారి తప్పారు. రాత్రంతా అక్కడే గడిపి తెల్లారి వెళ్లిపోదామనుకుంటారు. లైసాండర్ను చూసి అతడే డెమెట్రీయస్ అనుకుంటాడు పక్. మరి కాసేపటికి కళ్లు తెరచిన లైసాండర్కు కనిపించిన మొదటి వ్యక్తి అటుగా వచ్చిన హెలెనా— అప్పటికే డెమెట్రీయస్ ఆమెను తిరస్కరించాడు. ప్రియుడు కనిపించని హెర్మియా దిగులు పడుతుంది.

అప్పుడే నాటకం గ్రూపు ప్రవేశిస్తుంది. క్విన్స్ రిహార్సల్ ప్రారంభిద్దామంటాడు. కాని అందులో కొన్ని మార్పులు జరగాలని బాటమ్ కోరిక. రంగస్థలంమీద పిరామస్ నెత్తురు చూసి స్త్రీ ప్రేక్షకులు భయపడరా? అందువల్ల పిరామస్ నిజంగా మరణించలేదని సూత్రధారుడు ప్రేక్షకులకు స్పష్టం చెయ్యాలి.

నాటకంలో కఠిన పదాలు చాలా ఉన్నాయి. ధిస్నీ పాత్రధారి ఫ్లాట్కు ఉచ్చారణ స్పష్టత లేదు. మాటలు మింగేస్తుంటాడు. బాటమ్ ప్రవేశంతో గందరగోళం రెట్టించవుతుంది. అప్పటిదాకా అతడు ఒక పొదలో దాక్కున్నాడు. పక్ వచ్చి గాడిద తలకాయ అతనిమీద పడేశాడు. అది చూసి అందరూ భయపడి పారిపోతారు. అంతేకాదు. మెలకువ వచ్చిన టాటియానా అతడే కావాలని వెంట పడుతుంది. "ప్రేమకూ, బుద్ధికి జత కుదరదులే" అంటూ వేదాంతం కూడా వల్లిస్తాడు బాటమ్. మాయామృగాలూ, గాడిదా పలకరించుకుంటాయి. బాటమ్ చాకచక్యంగా వాటితో మాట కలుపుతాడు. టాటియానా వచ్చి అతణ్ణి పక్కకు లాక్కెళుతుంది.

హెర్మియాను వదలలేక డెమెట్రీయస్ వెంట వస్తాడు. కాని ఆమె కళ్లు లైసాండర్ కోసం వెదుకుతున్నాయి. అనూయతో డెమెట్రీయస్ అతణ్ణి చంపి ఉంటాడని ఆమె నమ్మకం. తన అమాయకత్వాన్ని నిరూపించుకోలేక డెమెట్రీయస్ మరి కాసేపటికి పడుకుని నిద్రపోతాడు.

లైసాండర్మీద రసం పోసినందుకు పక్ను మందలిస్తాడు ఆబెరాన్. హెలెనాతో ప్రేమలో పడాల్సింది డెమెట్రీయస్. ఆమెను వెదికి తీసుకురమ్మని పక్ను పంపి

లైసాండర్మీద రస ప్రయోగం చేస్తాడు ఆబెరాన్. ఫలితంగా ఇద్దరు ఎథీనియన్ యువకులూ హెలెనా ప్రేమలో పడ్డారు. ఇది చూసి పక్ నవ్వుకుంటాడు.

ఇద్దరూ ఒకేసారి తన వెంట పడటంతో హెలెనా బెదిరిపోతుంది. అసలు తనను ఆట పట్టిస్తున్నారని కోపం కూడా వస్తుంది. అటు, హెర్మియాకు ఒక్కరూ మిగలలేదు. ఇదంతా హెలెనా పన్నాగమేనని ఆమె అనుమానం. ఈ ఆపదలో తనను ఆదుకునేవారే లేరా అని విలపిస్తుంది.

డెమెట్రీయస్, లైసాండర్లలో ఒకరు మాత్రమే హెలెనాను ప్రేమించగలరు. ఎవరు మిగులుతారో తేల్చుకుందామని కత్తి యుద్ధానికి సిద్ధమవుతారు.

ఇదంతా పక్ ఉద్దేశపూర్వకంగా సృష్టించిన గందరగోళమనుకుంటాడు ఆబెరాన్. వెళ్లి, ఇకవైనా పరిస్థితిని చక్కదిద్దమని పంపిస్తాడు. తన మంత్ర శక్తితో పక్ ప్రేమికులను ఏకం చేస్తాడు.

బాటమ్లాంటి లావుపాటి మనిషి మాట వినిాలంటే టాటియానా చెలికత్తెలకు సమస్యే. మాయా మృగాలు అతణ్ణి వుప్పులతో అలంకరిస్తాయి. కొంత గింజ ధాన్యం ఆహారంగా ఇస్తాయి. కాని అతడిక్కాఫలసింది కాసిన్ని ఓట్స్ (oats). కంటినిండా నిద్ర.

భార్య కళ్లమీద రసం ప్రభావాన్ని నిరూపిస్తాడు ఆబెరాన్. ఆమె తన అనుచరుణ్ణి భర్తకిప్పటానికి సిద్ధపడుతుంది.

అప్పటికి ఉషోదయమైంది. రాజు, రాణి కలిసి ఆనంద నాట్యం చేస్తారు. సూర్య కిరణాల రాకతో అప్పురసలు అదృశ్యమవుతారు.

థీసియస్ జాగిలాలతో అడవికి వేటకొస్తాడు. నిద్రలో ఉన్న నలుగురు ప్రేమికులు కనిపిస్తారు.

డెమెట్రీయస్ తాను వచ్చిన కారణం చెబుతాడు. కాని ఇప్పుడు సమస్య పరిష్కారమైంది. తనకు హెలెనా చాలు. హెర్మియాను లైసాండర్ ప్రేమించడంపట్ల తనకు అభ్యంతరం లేదు.

రాజుతోపాటు మిగతా రెండు జంటలూ అదే రోజు పెళ్లి చేసుకోవాలనుకుంటారు. బాటమ్ ఒక్కడే మిగిలాడు. అతడిక్కాడా గాడిద తలలేదిప్పుడు. అదంతా కలిసి తెలుస్తుంది. ఈ అనుభవాన్ని నాటకంలో భాగంగా గానం చెయ్యాలనుకుంటాడు.

పీటర్ క్విన్స్ ఇంటిలో నటులందరూ సమావేశమవుతారు. కాని ప్రధాన పాత్రధారి లేడు. మూడు పెళ్లిళ్లు ఒకేచోట జరుగుతున్నాయి, 'విషాద ప్రహసనాన్ని' ప్రదర్శించి దండిగా నజరానాలు అందుకొనే అవకాశం చేజారింది. తిరిగి బాటమ్ రాకతో అందరిలో ఉత్సాహం ఇసుమడిస్తుంది. ఆహార్యానికి కావలసిన దుస్తులు సమకూర్చుకోవటానికి బయల్దేరతారు.

థీసియస్ భార్య, అనుచరులకు నాటకం గ్రూపువాళ్లతో కాలం వృధా చెయ్యటం షెక్స్పియర్ కథలు

ఇష్టం లేదు. కాని రాజు ఆడినమాట తప్పుడు. “ఊహతో జీవం పోసుకున్న వెలుగునీడల ఆట.”

“పిరామస్ విషాదగాథ” ప్రదర్శిస్తారు. సూత్రధారిగా క్విన్స్ ఉపోద్ఘాతం చదువుతాడు. కాని మాటలు కలిసిపోవటంతో వ్యతిరేకార్థం ధ్వనిస్తుంది. అర్థంకాని జటిల సమాసాలతో నాటకం, పిరామస్ ఆత్మహత్య సీను వచ్చేసరికి ఎవరికీ అర్థం కాదు.

‘గోడ’గా నటిస్తున్న యువకుడు స్నోట్ ప్రేక్షకులకు కథ వివరిస్తాడు.

ప్రేమికులను విడదీసిన గోడ నెమ్మదిగా పక్కకు తొలుగుతుంది. పిరామస్ కు అటువైపున తన ప్రియురాలు ధిస్సీ కనిపించదు. గోడను నిందిస్తాడు పిరామస్. గోడ మళ్లీ తిట్టాలని థీసియస్ అభిప్రాయం.

“లేదు. ప్రియుడు తనను మోసం చేసాడని భ్రమించి ‘ధిస్సీ’ పాత్ర తిరిగి నిందిస్తుంది” అని వివరిస్తాడు బాటమ్.

ప్రేక్షకులందరూ ఎవరికి తోచిన వ్యాఖ్యానాలు వాళ్లు చేస్తుంటారు. నైసన్ సమాధి వద్ద ప్రేమికుల సమాగమం జరుగుతుంది. కాని నటులందరూ “నిస్సీస్” అంటూ పలుకుతారు. సింహ గర్జనకు భయపడి ధిస్సీ పారిపోతుంది. ఆమెను సింహం చంపేసి ఉంటుంది అనుకుంటాడు పిరామస్. అప్పుడతడు ఒక దీర్ఘ ఉపన్యాసమిచ్చి పొడుచుకోవాలి. కాని తొందరలో ముందే పొడుచుకుని ఉపన్యాసం తర్వాత తీరిగ్గా చేస్తాడు.

ధిస్సీ తిరిగవచ్చి ప్రియుడిమీద పడి రోదిస్తుంది. ఏడుపు అందరికీ నవ్వు తెప్పిస్తుంది. చివరికి ఆమె కూడా ఆత్మహత్య చేసుకుంటుంది.

“భలే ముగింపులో ఇలా ఉండాలి. అందరూ చచ్చారు. ఎవర్నీ తప్పు పట్టటానికి లేదు.” అంటాడు థీసియస్ ఆనందంగా.

నవ్వులపాలై, నవ్వింపిన విషాద నాటకం అలా ముగిసింది. అప్పటికి అర్థరాత్రి చాటింది. అంటే దేవతల కాలం వచ్చేసింది. నిద్రాడేవి అందర్నీ ఆహ్వానించింది.

పక్, అప్పురసలు నూతన వధూవరులను అశీర్వాదిస్తారు. నడి వేసవి కల ముగిసింది

6. ది మర్చంట్ ఆఫ్ వెనిస్

దురాశ ఇతివృత్తంగా సాగిన నాటకమిది. కథా వస్తువు డబ్బు. క్లైమాక్సులో ఒక హత్యా ప్రయత్నం కూడా జరుగుతుంది. రకరకాల మలుపులతో ఈ రొమాంటిక్ కామెడీ ఆద్యంతం ఉత్కంఠ భరితంగా సాగుతుంది.

ఇలాంటి అసాధారణ రచన షేక్స్పియర్ కే సాధ్యమంటారు పండితులు. రెండు ముఖ్య పాత్రలూ చక్రాలా గుక్క తిప్పు కోలేనంత వేగంగా ముందుకు పరిగెత్తిస్తాయి కథను. ఆస్తికి వారసురాలు పోర్షియా, వడ్డీ వ్యాపారి మైలాక్ల పాత్రలు నటీనటుల ప్రతిభకు గీటురాళ్లు.

వ్యాపార కేంద్రం వెనిస్ నగరంలో కథ ప్రారంభమవుతుంది. ‘డబ్బు సంపాదించడం ఎలా’ అన్నదే అందరికీ చర్చనీయాంశం. అంటోనియో ఒక వర్తకుడు. అతడి మిత్రుడు బసానియోకు అత్యవసరంగా డబ్బు కావాలి. అతడు ఉన్నదంతా తగలేసి అప్పులో కూరుకుపోయాడు. ఇప్పుడు పెద్ద ఆస్తికి వారసురాలిని ప్రేమించాడు. ఆమెను పెళ్లాడాలని కోరిక. కాని చేతిలో చిల్లిగవ్వ లేదు. తనకు నచ్చిన స్త్రీ బెల్మోంట్ నగరంలో ఉంటుంది. అక్కడికి వెళ్లి, ఇతర యువకులతో పోటీపడి తన గొప్పదనం నిరూపించుకోవాలంటే డబ్బు కావద్దా! అంటోనియో ఇవ్వగలిగేవాడే. కాని అతడి వాణిజ్య నౌకలు సరుకులతో ప్రయాణిస్తున్నాయి. అవి తిరిగి వచ్చినప్పుడే చేతికి డబ్బు వస్తుంది. కాని మిత్రుడంటే ప్రాణం. ఎక్కడైనా అప్పుచేసి బసానియోను ఆదుకోవాలి.

తదుపరి దృశ్యం: బెల్మోంట్ లో అద్భుత సౌందర్యవతి పోర్షియా నివాసం. ఎంత ఆస్తి ఉంటేనేం, తగిన వరుడు దొరకనప్పుడు. వచ్చిన వాళ్లెవరూ నచ్చలేదు. నేపుల్స్ షేక్స్పియర్ కథలు

రాజకుమారుడు ఘరవాలేడు. కాని అతడి జ్ఞానమంతా గుర్రాలకే పరిమితం. ఫ్రెంచివాడు అస్సలు పనికిరాడు (దేవుడలా చేశాడు. బతకనీ పాపం!) ఇంగ్లీషు వరుడు ఇటాలియన్ భాష నేర్చుకోవటానికి నిరాకరించాడు. సొట్లండు మనిషికి పోట్లాటలంటే ఇష్టం. జర్మన్లు తాగుబోతులు. “ఎవరూ నచ్చలేదా?” అంటే ఏం చెబుతుంది పోర్చియో. తండ్రి బతికున్న రోజుల్లో బసానియో అనబడే యువకుడు తన నాకర్షించాడు. అతడు మళ్లీ కనిపిస్తే ఎంత బాగుండును!

వెనిస్లో డబ్బుల కోసం నానా యిక్కట్లా పడుతుంటాడు బసానియో. బెల్గాంట్ వెళ్ళాలంటే మూడు వేల దుకాట్లు కావాలి. మూడు నెలల కోసం అంత డబ్బు ఇవ్వటానికి వడ్డీ వ్యాపారి పైలాక్ అంగీకరిస్తాడు. బసానియో తిరిగి చెల్లించలేకపోతే, మధ్యవర్తిగా ఉన్న ఆంటోనియో బాధ్యత వహించక తప్పదు. అతడి సమక్షంలో ఇదంతా జరగాలి గనక, పైలాక్ను విందుకాహ్వానిస్తాడు బసానియో.

పైలాక్ నిరాకరిస్తాడు. దానికో కారణముంది. అతడు యూదు జాతీయుడు. వెనిస్లో యూదులను అస్పృశ్యులుగా, వెలేసినట్టు చూస్తారు. ఊరి చివర ఎక్కడో ఉంటాయి వాళ్ల ఇళ్లు. వాళ్ల దుస్తులు కూడా వేరు. క్రీస్టియన్లకూ, యూదులకూ మధ్య అంత అభావముంది. వాళ్లు చేపట్టగలిగిన ఒకే ఒక వృత్తి వడ్డీ వ్యాపారం.

షేక్స్పియర్ కు యూదులు పరిచయముండే అవకాశం లేదు. అతడి కాలంనాటికే వాళ్లను ఇంగ్లండు నుండి పంపించివేశారు. కాని మానవ స్వభావాన్ని అర్థం చేసుకోలేదా ఆ జీనియస్. వివక్షకు, అవమానాలకు గురైన మనుషులు లోవల ఎలా రగిలి పోతుంటారో, ఎలాగ ప్రచ్ఛన్న అగ్నిపర్వతాల్లాగ బతుకుతుంటారో అతడికి తెలుసు (యూదులది అత్యంత ప్రాచీనమైన జాతి). పైలాక్ కు క్రీస్టియన్లంటే ద్వేషం. ఆంటోనియో పొడ కూడా గిట్టదు. వ్యాపారం తప్ప మరే లావాదేవీలూ అక్కర్లేదు ఇలాంటి వాళ్లతో. “మీతో కలిసి భోజనం చెయ్యటం నాకు నిషిద్ధం.” ఆంటోనియోకు కూడా పైలాక్ అంటే జగుప్ప.

“నేను అవిశ్వాసిని. గుంటనక్కను.

మామీద ఉమ్మేస్తారు మీరు.

ఇప్పుడు నా సాయం కావాలి నీకు.

నీ ముందర తల వంచను.

అవమానాలకు ప్రతిగా అప్పిస్తున్నాను నేను.”

అధి పైలాక్ నిజ రూపం. కాని లోక వ్యవహారాల్లో మర్యాద ముసుగు ధరించక తప్పదు. తన వ్యాపారం సాగాలంటే వాళ్ల ముందు వంగి సలాములు చెయ్యక తప్పదు. శత్రువుమీద చావుదెబ్బ తియ్యటానికి ఆయుధం పదును పెట్టుకున్నాడు. పైకి మాత్రం

“ఇదంతా ఒక జోక్. కేవలం పరిహాసం కోసం మాత్రమే” అన్నాడు. మొత్తంమీద అగ్రిమెంటుమీద ఆంటోనియో సంతకం చెయ్యక తప్పలేదు. గడువులోగా డబ్బు తిరిగి ఇవ్వకపోతే ఆంటోనియో శరీరం నుండి ఒక పౌండు మాంసం కోసుకునే హక్కు సంతరిస్తుంది పైలాక్ కు. అదీ ఒప్పందం. ఆంటోనియోకు మాట తప్పుతాననే భయం లేదు. నెలలోగా షిప్పులు తిరిగి వస్తాయి. చేతినిండా డబ్బే.

పైలాక్ కే సేవకుడున్నాడు. వాడి పేరు లాస్సోలాట్ గోబో. పైలాక్ అతణ్ణి బసానియో వెంట పంపిస్తాడు. బసానియో మిత్రుణ్ణి ప్రేమిస్తుంది పైలాక్ కూతురు జెస్సికా. తండ్రి భద్రంగా దావిపెట్టిన బంగారం, నగలు తీసుకుని ఒక రాత్రి అతడితో లేచిపోతుంది. ఈ సంఘటనతో పైలాక్ కు క్రీస్టియన్ల పట్ల ద్వేషం మరింత పెరిగింది.

ఇక, బెల్గాంట్ లో పోర్చియో కోసం కొత్త యువకులు వచ్చి అభ్యర్థిస్తూనే ఉన్నారు. అందులో మొరాకో రాకుమారుడొకడు. తనకు నచ్చిన వరుణ్ణి ఎంచుకోవటం పోర్చియోకు కష్టసాధ్యమైన పని అన్న విషయం తెలిసి, వాళ్లకో పరీక్షపెట్టి, అందులో నెగ్గినవాణ్ణి స్వీకరించాలని నూచించాడు ఆమె తండ్రి (మరణించేముందు). మూడు కలశాలు-బంగారం, వెండి, సీసం-వాళ్లముందుంచాలి. ఒక దానిలో మాత్రమే పోర్చియో చిత్రపటముంటుంది. సరైన కలశం ఎంచుకొన్నవాడే ఆమెకు తగిన వరుడు.

బంగారం అత్యంత విలువైన లోహం గనుక, మొరాకో రాకుమారుడు ఆ కలశాన్ని పట్టుకుంటాడు. కాని అందులో ఒక పుత్రె దర్శనమిస్తుంది. పై పై ఆకర్షణలకు భ్రమపడవద్దని ఒక హెచ్చరిక కూడా ఉంటుంది. ఆరగాన్ రాకుమారుడు వెండి కలశం ఇష్టపడతాడు. అందులో ఒక ఇడియట్ బొమ్మా, మరో హెచ్చరికా ఉంటాయి. మూడో అభ్యర్థిని ప్రవేశపెట్టటానికి సన్నాహాలు జరుగుతాయి. అతడు తన యజమానురాలు ప్రేమిస్తున్న బసానియో కావాలని కోరుకుంటుంది పోర్చియో చెలికత్తె.

మళ్లీ వెనిస్ నగర దృశ్యం. వీధిలో వచారు చేస్తున్నాడు పైలాక్. గేలిచేస్తూ ఆటపట్టిస్తున్నారు పిల్లలు. కూతురూ, దాచుకున్న నగలూ పోయాయి. తీర్చుకోవలసిన ప్రతీకారం తప్ప మరేమీ మిగలేదు. పగ సాధించటంలో కూడా ఒక ఆనందముంటుంది. తనను నాశనం చేసిన శత్రువులను మట్టి కరిపించాలి- “నేను యూదును. యూదులకు కళ్ళూ, కాళ్ళూ, చేతులూ, ప్రేమలూ, ఆపేక్షలూ, బాధలూ, కోపాలూ ఉండవా? మేమూ అందరిలాగే తిండి తినడం లేదా? తిడితే, కొడితే, అవమానిస్తే గాయపడమా? అందరిలాగే మాకూ జబ్బులు వస్తాయి. డాక్టర్లు చేసే చికిత్స అందరికీ ఒకటే. క్రీస్టియన్లలాగే మాకూ ఎండలో ఉక్క పోస్తుంది. చలిలో చలేస్తుంది. గాటుపెడితే మాకూ నెత్తురు కారుతుంది. చక్కెరగిలి పెడితే నవ్వుస్తుంది. విషం తాగితే మేం కూడా చచ్చిపోతాం. అన్యాయం జరిగితే మేం ప్రతీకారం తీర్చుకోమా? దెబ్బకు దెబ్బ తియ్యటంలో మేమూ మీలాంటి వాళ్లమే.”

ఎలా పగ సాధించాలో తెలియక గిజగిజ లాడుతున్న పైలాక్ కో శుభవార్త చెప్పిన పడుతుంది. ఆంటోనియో షిప్పలు మునిగిపోయాయి. ఆనందం పట్టలేక ఎగిరి గంతేస్తాడు. చివరికి ఒక క్రిస్టియన్ తన చేతికి చిక్కాడు. ఇక తదాఖా చూపించాలి.

బసానియోకు పరీక్ష పెట్టటానికి జంకింది పోర్షియా. అతడు సరైన కలశం ఎంచుకోలేకపోతే కాని బసానియో క్షణం కూడా ఆగలేదు. ఇంగ్లీషులో లెడ్(సీసం)కు ప్రాసగా ఉన్న బ్రెడ్, హెడ్ పదాలతో ఒక పాట పాడుతుంది. ఫ్రియుడికి ఇంతకన్నా మరేం సాయం చెయ్యగలదు.

కాని బసానియోకు స్వభావరీత్యా బంగారు, వెండి తక్కుకులు గిట్టవు. పోర్షియో బొమ్మ ఉన్న మూడవ కలశమే ఎంచుకుంటాడు. పరీక్ష సుఖాంతమైంది. బసానియో అనుచరుడు పోర్షియా చెలికత్తైన ఇష్టపడతాడు. పైలాక్ కూతురు జెస్సికా కూడా తన భర్తతో బెల్జియం చేరుకుంటుంది. అయితే ఆంటోనియో వాళ్ల వెంట పంపిన లేఖ మాత్రం అందర్నీ విషాదంలో ముంచేస్తుంది. పైలాక్ కు తన శరీరంలోని మాంసం కావాలి. అంటే చావక తప్పదు. దబ్బు తను చెల్లిస్తానని చెప్పటానికి బసానియోను వెనిస్ పంపిస్తుంది పోర్షియా. కాని గడువులోగా చెల్లించలేదు గనుక పైలాక్ కు మాంసమే కావాలి. "మమ్మల్ని కుక్కలన్నావుగదూ. కండలు పీక్కుతింటాయి కుక్కలు." భర్త తిరిగి వచ్చిందాకా తను సన్యాసం స్వీకరిస్తానంటుంది పోర్షియా. కాని నవ్వుతూ, తుళ్లుతూ ఉండే ఆమె స్వభావానికి సరిపడిన ప్రకటన కాదిది. మారువేషంలో లాయర్ గా వెనిస్ కిళ్లి ఆంటోనియో కేసు వాదించటానికి ప్లాన్ వేసింది. లాయర్ల దుస్తులు అరువివట్టానీకీ, సరైన న్యాయ సలహా చెప్పటానికీ ఆమె కజినీ ఒకడున్నాడు. అలాగ, తనూ, లాయర్ గుమాస్తా వేషంలో ఆమె చెలికత్తె ప్రయాణమవుతారు.

డ్యూక్ ఆఫ్ వెనిస్, ఇతర పెద్దలూ కలిసి పైలాక్ మనసు మార్చటానికి ప్రయత్నిస్తున్నారు. అప్పటికీ అక్కడ అమలులో ఉన్న చట్టాల ప్రకారం అతడి డిమాండ్ సబజే. ఎవరెంత అర్థించినా పైలాక్ చలించడు. ఇన్నాళ్లు తమను నానా అవమానాలపాలుచేసిన వాళ్లకు, తమను కుక్కలనీ, బీడ పురుగులనీ అసహ్యించుకున్నవాళ్లకు తనను క్షమించమని చెప్పే హక్కు లేదు. కులీసవర్గాల వాళ్లు నీతులు చెబుతారు గాని అందరి వద్దా బానిసలున్నారు. తమలో తమకెన్ని భేదాలున్నా బానిసల విషయంలో మాత్రం అందరూ ఒకటే (బానిసలు వాళ్ల స్వంత ఆస్తి). అదే విధంగా ఆంటోనియో మాంసం మీదా పైలాక్ కు హక్కుంది.

"నేను న్యాయం కోరుతున్నాను. జాలి గురించి ఉపన్యాసాలు వద్దు."

ఆంటోనియో తరపు వాళ్లు కోపంతో ఎంత అరిస్తే పైలాక్ కు అంత ఆనందం. నిస్సహాయస్థితిలోనే అందరూ పెడబొబ్బలు పెడతారు. కోర్టులో గందరగోళం. పైలాక్ కత్తికి పడును పెడుతూ ఉంటాడు. ఆంటోనియో తల దించుకుని నిలుచుంటాడు. అప్పుడు ప్లీడర్ గుమాస్తా "ప్రవేశిస్తాడు." ఒక ప్రముఖ లాయరు తను న్యాయంగా

రాలేకపోతున్నందుకు చింతిస్తూ, తన తరపున మరో ముసలాయన్ను పంపుతున్నానని పంపిన వర్తమానం వస్తుంది.

నల్లటి దుస్తుల్లో పోర్షియా ప్రవేశం. ఎదురుగా ప్రత్యర్థి పైలాక్. "క్షమించమని అడిగే హక్కు ఎవరికీ లేదు. అది స్వచ్ఛందంగా చెయ్యవలసిన పని.

"జాలి, దయాగుణాలు అడగకుండా కురిసే స్వచ్ఛమైన వర్షంలాంటివి. దయకోసం మోకరిల్ల వలసింది దేవుని ముందు. మనిషితో మొర పెట్టుకుని ప్రయోజనమేమిటి?"

చట్టం తనకనుకూలంగా ఉంది గనక గర్వంగా నవ్వుతాడు పైలాక్. "అతడి కోరిక న్యాయ సమ్మతమే" అంటూ ప్రారంభిస్తుంది పోర్షియా. లాయరు కూడా తనను సమర్థించినందుకు సంతోషంతో ఉబ్బితబ్బిబ్బువుతాడు పైలాక్. "ఒక పౌండు మాంసం మీద పైలాక్ కు హక్కుంది. కాని అది తప్ప మరేం తీసుకోగూడదు. ఆ క్రమంలో ఒక్క చుక్క నెత్తురు కారినా చట్టాన్ని ఉల్లంఘించినట్టే. ఎందుకంటే నెత్తుటి గురించి అగ్రిమెంటులో లేదు. అందువల్ల నెత్తురు కారితే చట్టసమ్మతంగానే అతడి ఆస్తంతా కోర్టుపరమవుతుంది."

"అలా రాసుండా లా వుస్తకాల్లో?" అంటూ ఖంగు తింటాడు పైలాక్. అతడికి కాస్త ఆలస్యంగా జ్ఞానోదయమైంది. తనకు న్యాయం చెయ్యని చట్టంతో తనకేం పని! ఆంటోనియోతో రాజీ పడడానికి సిద్ధపడతాడు. కాని పోర్షియా అంగీకరించదు. చట్ట ప్రకారమే అంతా జరగనీ. ఈ దశలో రాజీ ఎందుకు? చివరికి తను ద్వేషించిన వ్యక్తిని క్షమించమని కాళ్లా వేళ్లాపడే స్థితి వస్తుంది పైలాక్ కు.

ఆంటోనియో, అతడి మిత్రుడు బసానియో 'లాయరుగారి రుణం తీర్చుకోలేమ'ని కృతజ్ఞతలు చెప్పుకుంటారు. ఇదే అదనుగా పోర్షియా భర్తను సరదాగా ఏడిపిస్తుంది. అంతక్రితమే, 'నా యావదాస్తిని, నా భార్యను కూడా మీకర్పిస్తా'నంటూ లాయర్లు ప్రాధేయపడ్డాడు బసానియో. "కాని నీ భార్య నిన్ను క్షమించదు," అంటుంది పోర్షియా.

నిజంగా భార్య అక్కర్లేకపోతే, చేతికున్న ఉంగరం (వివాహచిహ్నం) ఇచ్చెయ్యమంటుంది పోర్షియా. బసానియో చిక్కులో పడతాడు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ఆ ఉంగరం వేలినుండి తియ్యని భార్యకు వాగ్దానం చేశాడు. చివరికి తప్పనిసరి కావడంతో ఇచ్చేస్తానంటాడు.

చివరి సీను బెల్జియంలో. అందరూ ఆనందంగా కబుర్లు చెప్పుకుంటుంటారు. ఉంగరం ప్రస్తావన వస్తుంది. ప్రాణం పోయినాసరే ఉంగరం తన వేలికే ఉంటుందన్నాడు బసానియో. భర్తను మరికాసేపు ఏడ్పించి అసలు విషయం చెప్పేస్తుంది పోర్షియా.

7. ది మెర్రీ వైమ్స్ ఆఫ్ విండ్యర్

మధ్య తరగతి మనుషుల గురించి షేక్స్పియర్ రాసిన ఒకే ఒక నాటకమిది - ఒక ఘరానా మనిషి మీద ఇద్దరు ఇల్లాళ్లు సాధించిన విజయగాథ. పెద్ద కథ. కాని సరదాగా సాగుతుంది.

విండ్యర్ కోట పక్కన విండ్యర్ గ్రామమున్నది. అప్పుడప్పుడూ రాజ దర్బారుకు సంబంధించిన వార్తలు అక్కడికి చేరుతుంటాయి. ఊరి వాతావరణం షేక్స్పియర్ కు సుపరిచితం. పీస్కాడ్ వీధి దగ్గరున్న గార్డర్ ఇన్ (inn), థేమ్స్ నదీ తీరంలో స్త్రీలు బట్టలుతకటం వాస్తవికంగా ఉంటాయి. (మామూలుగా షేక్స్పియర్ కు వాస్తవికత నచ్చదు. కాని ఇందులో మాత్రం చూసింది చూసినట్టుగా రాసాడనిపిస్తుంది.)

ఘరానా మనిషి పేరు సర్ జాన్ ఫాల్వ్వాఫ్. (ఇది ఒక చారిత్రక నాటకంలో షేక్స్పియర్ సృష్టించిన పాత్ర.) లావుగా ఉంటాడు. మనిషి సీరియస్ గా ఉన్నా ప్రేక్షకులకు మాత్రం నవ్వు తెప్పిస్తాడు. ఇందులో స్త్రీలందరూ తెలివైనవాళ్లు. పురుషులు మూర్ఖులు. వాళ్లలో

ముక్తవరం పార్థసారథి

ఫాల్వ్వాఫ్ ఒకడు.

మొదటి సీను: ఎవరో పోట్లాడుకుంటున్నారు. ఒక ప్రీస్తు సర్ది చెబుతున్నాడు. ఫాల్వ్వాఫ్ తన ఆకతాయి మిత్రులతో వచ్చి గార్డర్ ఇన్ లో దిగాడు. ఇతర అతిథులు వాళ్ళ న్యూసెన్స్ భరించలేక పోతున్నారు. ఫాల్వ్వాఫ్ వద్ద డబ్బులేవు. దొంగతనాలు కూడా ప్రారంభించారు మిత్రులు. లోకల్ మేజిస్ట్రేట్ జస్టిస్ షాలో వచ్చి పై అధికారులకు ఫిర్యాదు చేస్తానని బెదిరిస్తాడు. ఫాల్వ్వాఫ్ కు అభిమానం ఏమాత్రం లేదు. తన నేర్వాలన్నీ వెంటనే అంగీకరిస్తాడు. ఈ సమస్యను పరిష్కరించడానికి మరికొంతమంది పెద్దమనుషులను పిలిచి పంచాయతీ పెడతారు. జార్జి పేజ్ అందులో ఒకడు.

జార్జి పేజ్ కూతురు ఆన్ అందమైన ఆడపిల్ల. ఆన్ ను జడ్జిగారి కజిన్ అబ్రహం స్లెండర్ కిచ్చి పెళ్లిచెయ్యాలని ప్రీస్తు ప్లాను వేస్తాడు. స్లెండర్ వట్టి పూల్. దగ్గర ఎప్పుడూ ఒక పొడుపు కథల పుస్తకముంటుంది. (ప్రస్తుతమది అలిస్ షార్లెట్ క్రిక్ అరువిచ్చాడు.) వీణ్ణి చేసుకోవడానికి ఆన్ ఇష్టపడదని కూడా ప్రీస్తుకు తెలుసు.

ఊళ్లో ఒక ఫ్రెంచి డాక్టరుగారింట్లోని ఆయా పేరు మిసెస్ క్విక్లీ. ఆన్ ను ఆమె ఒప్పించగలదని ప్రీస్తు నమ్మకం. అందుకోసం స్లెండర్ పనిమనిషిని ఆమె వద్దకు రాయబారం పంపిస్తాడు. ఫాల్వ్వాఫ్ కు పశ్చాత్తాపం లేదు. డబ్బుకోసం మరెన్ని జిత్తులు వేయాలా అని ఆలోచిస్తుంటాడు. పేజ్ ధనవంతుడు. అందువలన మిసెస్ పేజ్ ను వలలో వేసుకుంటే ఆమె భర్త డబ్బు తనకు కొంతన్నా దక్కకపోదు. పేజ్ మిత్రుడి పేరు ఫ్రాంక్ ఫోర్ట్. అతడి భార్య మీద కూడా తన ప్లాను పారవచ్చు. ఇద్దరికీ ఒకేసారి గాలం వేసి లాగాలి. మిసెస్ పేజ్, మిసెస్ ఫోర్ట్ లో "మెర్రీ వైమ్స్."

డబ్బుకోసం మిసెస్ క్విక్లీ ఏమైనా చెయ్యగలదు. ఆన్ ను ఒప్పించటానికి ప్రయత్నిస్తానంటుంది. ఫెన్సన్ అనబడే యువకుణ్ణి ప్రేమిస్తున్నాని చెబుతుంది ఆన్. అయినా స్లెండర్ కు ఇంకా ఆన్ మీద ఆశ చావదు. ఫ్రెంచి డాక్టరుకు ఆన్ అంటే యిష్టం. మరొకరికి సంబంధం చూస్తున్నాడని తెలిసి ప్రీస్తును కత్తి యుద్ధానికి ఛాలెంజి చేస్తాడు.

ఫాల్వ్వాఫ్ ప్రేమ లేఖలు మిసెస్ పేజ్ కు చేరుతాయి. ఎదిగిన కూతురున్న తనకు ఎవరో యిలాంటి ఉత్తరాలు రాయటం కోపం తెప్పిస్తుంది. ఇలాంటి నీచమైన ఉత్తరాలు రాయకుండా పురుషులకు వ్యతిరేకంగా చట్టం చేయాలంటుంది. "పార్లమెంటులో ఒక బిల్లు ప్రవేశపెడతాను." అలిస్ ఫోర్డుకు కూడా సరిగ్గా అలాంటి ఉత్తరమే వస్తుంది - ఒక్క పేరు మార్పు తప్ప. "వాడి దగ్గర ఇలాంటి లేఖలు వేలాదిగా ఉండుంటాయి. పేరు మార్చి అందరికీ రాస్తుంటాడు కాబోలు." "వీడికి బుద్ధి చెప్పాలి" అనుకుంటారిద్దరూ. అంటే తాము వాణ్ణి తమ వలలోకి లాగాలి.

మిసెస్ ఫోర్డ్ కు యిది కాస్త ప్రమాదమే. ఆమె భర్త అసూయాపరుడు. పైగా ఫాల్వ్వాఫ్ షేక్స్పియర్ కథలు

అనుచరుడొకడు ఫోర్డ్‌కు చెబుతాడు, “మా యజమాని నీ భార్యను ప్రేమిస్తున్నాడు.” ఫోర్డ్ ఆ మాటలు నమ్ముతాడు. పేజ్ మాత్రం ఇవన్నీ గాలి కబుర్లని కొట్టి పారేస్తాడు. వాళ్ల నిజాయితీ పట్ల అతడికి గాఢమైన నమ్మకముంది. దాక్టరుకూ ప్రీస్టుకూ జరిగే కత్తి యుద్ధం కోసం అసక్తిగా ఎదురు చూస్తాడు.

ఇద్దరు భార్యలు, మిసెస్ క్విక్లీ ద్వారా ఫాల్జ్వాఫ్‌కు తమ జవాబులు పంపిస్తారు. మిసెస్ పేజ్ యిప్పట్లో కలయిక వీలుపడదంటుంది. మిసెస్ ఫోర్డ్ ఉదయం పది - పదకొండు మధ్య భర్త లేనప్పుడు రమ్మంటుంది.

మిసెస్ ఫోర్డ్ ప్రేమికుణ్ణంటూ ఒక వ్యక్తి ఫాల్జ్వాఫ్ వద్దకు వస్తాడు. అతడు మారు వేషంలో ఉన్న ఫోర్డ్. “మీరామెను ఎలా వశపరచుకున్నారో చెబితే మీక్కావలసినంత డబ్బిస్తా”నంటాడు. తను చేసిన ఘన కార్యం వివరించి “పది పదకొండు మధ్య ఆమెను కలుస్తాను. అప్పుడు ఆ వెధవ ఇంట్లో ఉండడు” అంటూ గర్వంగా మీసం మెలేసుకుంటాడు. ఫోర్డ్ అది నిజమేనని నమ్ముతాడు. ఫాల్జ్వాఫ్‌లాగ అతడూ మూర్ఖుడు. ఎన్నాళ్లు కాపురం చేసినా భార్య మంచితనం గుర్తించలేదు.

మరోపక్క కత్తి ఝుళిపిస్తూ నాట్యం చేస్తున్నాడు దాక్టర్. కాస్త దూరంగా ప్రీస్టుకూడ యుద్ధానికి రెడీ అవుతున్నాడు. గార్డర్ ఇన్ యజమాని కావాలనే ఇద్దరినీ వేర్వేరు ప్రదేశాల్లో

ముక్తవరం పార్థసారథి

ఉండమని చెప్పాడు. నిరీక్షించి, విసిగి వేసారిన శత్రువులు చివరికి కలిసి ఇన్ యజమాని మీది కోపంతో మిత్రులవుతారు.

ఉదయం పది. ఫాల్జ్వాఫ్ మిసెస్ ఫోర్డ్‌ను కలవాల్సిన సమయం. కలిసి వేసుకున్న షాను ప్రకారం, మిసెస్ పేజ్ కూడా అక్కడికే ప్రయాణమవుతుంది. దారిలో ఫోర్డ్ కలుస్తాడు. వీళ్లిద్దరూ ఎందుకింత గాఢ స్నేహితులో అర్థం కాదతడికి. “మీ భర్తలు చచ్చిపోతే మీరిద్దరు పెళ్లి చేసుకుంటారు కాబోలు.” అయితే పేజ్‌కు వాళ్ల పట్ల ఉన్న నమ్మకం అతడికి నిజంగా కోపం తెప్పిస్తుంది. ఫాల్జ్వాఫ్ వెళ్లే సమయానికే తనూ ఇంటికి వెళ్లాలి. భార్యను రెడ్ హాండ్‌డ్ గా పట్టుకోవటానికి మిత్రులను కూడా ఆహ్వానిస్తాడు.

ఈలోగా మిసెస్ ఫోర్డ్ కూడా ఫాల్జ్వాఫ్ రాకకోసం సన్నాహాలు ప్రారంభించింది. మురికి బట్టలుతకడానికి ఒక పెద్ద టబ్బు సిద్ధం చెయ్యమని పురమాయించింది పని మనుషులకు. అవి తీసుకెళ్లి వింధర్ పార్క్ కు థేమ్స్ నదికి మధ్య ప్రదేశంలో ఉతకాలి. ఊరివాళ్లంతా అక్కడికే వస్తారు. వీలయితే బట్టలతోపాటు ఫాల్జ్వాఫ్ ను కూడా ఉతికి ఆరెయ్యొచ్చు.

ఫాల్జ్వాఫ్ వచ్చి తన ప్రియురాలిని ఆలింగనం చేసుకోబోతాడు. అప్పుడే మిసెస్ పేజ్ తలుపుతడుతుంది. మిసెస్ ఫోర్డ్ భయం నటించి ఫాల్జ్వాఫ్ ను ఎక్కడైనా నక్కమని అర్థిస్తుంది. ఫోర్డ్ తన మిత్ర బృందంతో ఇంటికి వస్తున్నాడని చెబుతుంది మిసెస్ పేజ్. ఆమె గుసగుసగానే మాట్లాడుతుందిగాని ఫాల్జ్వాఫ్ వినగలగాలి. అతడు క్షేమంగా బయటకు వెళ్లాలంటే బట్టల టబ్లో దాకోవటమొక్కటే మార్గం. కాని భారీ శరీరం. అతి కష్టం మీద టబ్లో ముడుచుకుని పడుకుంటాడు. అతణ్ణి థేమ్స్ లో పారెయ్యటానికి తీసుకెడతారు పనిమనుషులు.

ఫోర్డ్ ప్రవేశం. ఫాల్జ్వాఫ్ ఇంట్లోనే ఎక్కడో ఉన్నాడని గట్టి నమ్మకం. మిత్రులని ఇల్లంతా గాలించమంటాడు. “అటు ఫాల్జ్వాఫ్, ఇటు నా భర్త - ఎవరు భ్రమపపడ్డారని సంతోషించను!” అంటుంది మిసెస్ ఫోర్డ్ నవ్వుతూ.

మరోపక్క, తండ్రికి తమ పెళ్లి ఇష్టం లేదని ఫెంటన్ కు చెబుతుంది ఆన్. స్లెండర్ ను ఆమె తప్పక చేసుకుంటుందని ప్రీస్ట్ నమ్మకం. మిసెస్ క్విక్లీ ముగ్గురికి (స్లెండర్, పెంటన్, దాక్టర్) ఆన్ తమనే చేసుకుంటుందని నమ్మకం కలిగించింది.

నదిలో వడిన తర్వాత కూడా ఫాల్జ్వాఫ్ కు బుద్ధి రాదు. మరోసారి ప్రయత్నించాలనుకుంటాడు. ఈసారి ఎనిమిది-తొమ్మిది మధ్యన వెళ్లాలి. మారు వేషంలో ఉన్న ఫోర్డ్ కు మళ్లీ తన షాను చెబుతాడు ఫాల్జ్వాఫ్. పిల్లాణ్ణి స్కూల్లో దిగబెట్టి వచ్చిన మిసెస్ పేజ్, ఫోర్డ్ కోపంగా ఇంటికి వస్తున్నాడని స్నేహితురాలికి చెబుతుంది. ఈసారి మిసెస్ ఫోర్డ్ ఫాల్జ్వాఫ్ ను “నా పని మనిషి మేనత్త, లావుపాటి మనిషి బ్రెయిన్ ఫోర్డ్ నుంచి వచ్చింది” అంటూ పరిచయం చేస్తుంది. ఫోర్డ్ కు కోపం వస్తుంది. బడిత పూజ చేసి

ఇంట్లోంచి గెంటీస్తాడు. ఫాల్టాఫ్ ఒళ్లు హూనమైంది. అయినా ఆశ చావలేదు.

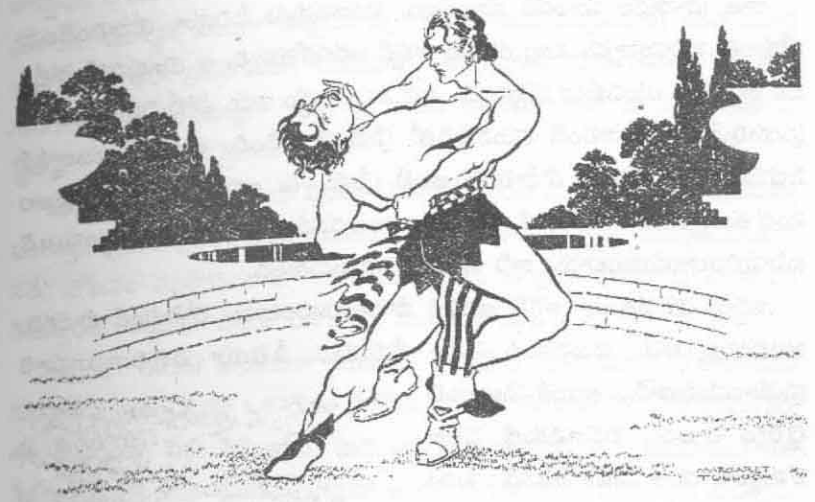
బట్టల టబ్లో తన శత్రువుకోసం వెదుకుతాడు ఫోర్డ్. “సిగ్గులేదూ, బట్టల్లో ఎవరున్నారని చూస్తున్నావు?” అని చీవాట్లేస్తుంది భార్య. కాని భర్త పరిస్థితిని చూసి జాలిపడి జరిగిందంతా చెబుతుంది. ఫోర్డ్ క్షమించమంటాడు. కాని పేజ్ కు మాత్రం ఆ బొండాంగాడికి మరోసారి బుద్ధి చెప్పాలనిపిస్తుంది. ఫాల్టాఫ్ ని అర్ధరాత్రి విండ్సర్ పార్క్ కు రమ్మంటారు.

షేక్స్పియర్ కాలంలో విండ్సర్ పార్క్ లో ఫుట్ పాత్ దగ్గర ఒక పెద్ద ఓక్ చెట్టుండేది. దానిమీద హెర్బ్ అనే పార్కు కాపరి దయ్యముండేదని అందరి నమ్మకం. ఫాల్టాఫ్ ను హెర్బ్ వేషం వేసుకుని రమ్మంటారు. (అలావస్తే క్షేమం. ఎవరూ గుర్తు పట్టరు.) చెట్టు సమీపంలో ఒక పెద్ద గుంత ఉంది. అక్కడ అందరూ దాగవచ్చు. అర్ధరాత్రి అంటే దయ్యాలు సంచరించే సమయం గనక పేజ్ సంతానం, యితర పిల్లలూ దయ్యాల్లాగే వేషాలు వేసుకుని వస్తారు. వాళ్లనుచూసి ఫాల్టాఫ్ జడుసుకుని చావాలి.

ఆన్ పేజ్, ఆ మూకకు రాణి. ఆమె స్లెండర్ ని చేసుకోవాలని తండ్రి, ఫ్రెంచి డాక్టర్ ని పెండ్లాడాలని తల్లి కోరుకుంటారు. ఆమెను తీసుకుని వెళ్ళి చర్చిలో వివాహం చేసుకోవాలనుకుంటాడు ఫెంటన్. ఆన్ తెల్ల డ్రెస్ వేసుకుంటుందని స్లెండర్ కు చెబుతాడు తండ్రి. ఆన్ ఆకుపచ్చ డ్రెస్ వేసుకుంటుందని డాక్టరుకు చెబుతుంది తల్లి. అందువల్ల ఒక కుర్రాడికి తెల్ల డ్రెస్సూ, మరొకడికి ఆకుపచ్చ డ్రెస్సు తోడుగుతాడు ఫెంటన్. అందరూ ముసుగులు తోడుక్కున్నారు గనక ముఖం చూసి పోల్సుకోవటం వీలుపడదు.

అర్ధరాత్రికి ఫాల్టాఫ్ చెట్టు దగ్గరకొస్తాడు. తన ప్రియురాళ్ళ కోసం చేతులు చాచిన క్షణాన పిల్లలందరూ ఒక్కసారిగా మీదపడి రక్తాశారు.

ఇదే అతడికి శిక్ష. ఇక్కడితో ముగించటం మంచిదంటుంది మిసెస్ పేజ్. ఫాల్టాఫ్ తన మూర్ఖత్వానికి పశ్చాత్తాపపడతాడు. ఆన్, ఫెంటన్ లు పెళ్లి చేసుకున్నారని తెలిసి తల్లిదండ్రులు సంతోషిస్తారు. అల్లుణ్ణి, ఫాల్టాఫ్ నూ సాదరంగా ఇంటికి ఆహ్వానిస్తుంది మిసెస్ ఫేజ్.

8. యాజ్ యూ లైకిట్

గ్రామీణ నేపథ్యంలో జరిగిన కథ ఇది. నగరాలకన్నా పల్లెలై స్వర్ణతుల్యమని చెప్పే సంప్రదాయమొకటుంది. అయితే అటువంటి కథల్లోని గ్రామసీమలు కేవలం ఊహజనితం. వాస్తవానికి అంత సుఖమేమీ ఉండదక్కడ. కపటమెరుగని పల్లెవాసులు, ప్రకృతి కన్యల్లాంటి పడతులు వగైరా కవిగారి కల్పన మాత్రమే.

వాతావరణం ఏదైనా షేక్స్పియర్ తను చెప్పదలుచుకున్న కథలో మాత్రం మార్పులు చెయ్యడు. ఆర్డెన్ అరణ్యంలో తాటిచెట్లూ, సింహాలూ ఉన్నాయన్నాడు. లోపాలెన్ని ఉన్నా ఆయన కవితా మహిమతో అవన్నీ మరుగున పడతాయిగదా! ఇది సంగీత ప్రధానమైన నాటకం. మాటలకన్న పాటలే ఎక్కువ.

ఆర్డాండ్ యువకుడు. నలుగుర్లో మంచి పేరుంది. అన్నకు తనంటే పడదు. అసూయ. చంపటానికి కుట్రచేస్తున్నాడని తెలిసింది. ఒక పహిల్వానుకు దబ్బులిచ్చి తన మెడ విరిచేయమని చెప్పాడట.

రాజ భవనంలో కూడా పరిస్థితి ఇంచుమించు ఇలాగే ఉంది. అక్కడ తమ్ముడు అన్నను రాజ్య ప్రస్తుణ్ణి చేశాడు. అన్న ఆర్డెన్ అరణ్యంలో తలదాచుకున్నాడు. ఆర్డాండ్ షేక్స్పియర్ కథలు

లాగే అతడికి ప్రజామోదం ఉంది. కూతురు రోసాలిండ్ మాత్రం ఇంకా అంతఃపురంలోనే ఉంది. తమ్ముడి కూతురు సీలియా ఆమెను గాఢంగా ప్రేమిస్తుంది. ఒక్క క్షణమైనా విడిచి ఉండలేదు.

రాజ ప్రాసాదం ముందరి ప్రాంగణం. విదూషకుడు సీలియా, రోసాలిండ్లను జోకులతో నవ్విస్తున్నాడు. మల్ల యుద్ధం అక్కడే జరగబోతున్నది. ఆ యోధునితో పోటీకి ఒక అందమైన యువకుడు వస్తున్నాడు. అది సమయుద్ధం కాదు. పోటీ నివారించటానికి ప్రయత్నిస్తారు. రోసాలిండ్ యువకుడితో ప్రేమలో పడింది. ఆర్లాండ్ యుద్ధానికి సిద్ధమంటాడు. అతడికి రోసాలిండ్ అంటే ప్రేమ. ఈ అమ్మాయికి కూడా ప్రజల మద్దతున్నదని రాజుగారికి తెలుసు. అందువల్ల ఆమెనూ రాజ్యంనుండి బహిష్కరించాలనుకుంటాడు. కానీ సీలియా అడ్డుపడుతుంది.

ఇద్దరు యువతులూ ఆర్లెన్ అడవికి పోవాలనుకుంటారు. రోసాలిండ్ పొడగరి. అందువల్ల ఆమె యువకుడి వేషం వేసుకుని, సీలియా చెల్లెలిగానూమారి ప్రయాణమవుతారు. అయితే వెళ్లాలంటే ధైర్యం చాలదు. విదూషకుణ్ణి వెంట రమ్మంటారు— విదూషకుడి పేరు టచ్స్టోన్.

రాజ్య బహిష్కరణకు గురైన అన్న, రాజ భవనంలోని కృత్రిమ జీవితంకన్న, ప్రకృతి లో భాగంగా గడిపే ఈ వనవాసమే మేలు అనుకుంటాడు. ("స్వీట్ ఆర్ ద యూజెస్ ఆఫ్ అడ్వర్సిటీ" అనబడే పద్య చరణం ఇక్కడే వస్తుంది.)

ముక్తవరం పార్లమెంటు

తప్ప చెయ్యగలిగిందేమీ లేదు. రోసాలిండ్ ప్రేమతత్వాన్ని గురించి లెక్కరిస్తుంది. పిల్లలను వెదుకుతూ జాక్వెస్ అనే అనుచరుడితో రాజు కూడా అడవికి చేరుకున్నాడు. జాక్వెస్ కు లోకమంతా విషాదమయంగా కనిపిస్తుంది. టచ్స్టోన్ తారసపడతాడు. జాక్వెస్ ప్రకారం “మూర్ఖులే నిజంగా తెలివైనవాళ్లు.” అవును మరి తెలివైనవాళ్లు ఇంత మూర్ఖ ప్రపంచంలో ఎలా బ్రతకగలరు? మనుషుల్లో ఒకడిగా గాక, మరో జీవి మానవ జాతి గురించి వ్యాఖ్యానించినట్టుగా ఉంటాయి అతడి భావాలు. “అల్ ద వరల్డ్ ఈజ్ ఎ స్టేజ్....” అనేది అతడి ధైలాగే.

జాక్వెస్ తాత్వికోపన్యాసాలు వింటూ విందారగిస్తుంటాడు రాజు. కత్తి రుఖిపిస్తూ పరిగెత్తుకొస్తాడు ఆర్లాండ్. అతడి అనుచరుడు ఆకలికి మాడుతున్నాడు. యుద్ధంచేసయినా సరే, భోజనం సంపాదించాలి. మరణించిన తన తండ్రికి రాజుగారు మిత్రుడని తెలుస్తుంది. అందరూ విందు వినోదాల్లో మునుగుతారు.

ఆర్లాండ్ మనసు అలజడిగా ఉంటుంది. ఒక్కసారే చూసాడుగానీ రోసాలిండ్ను మరవలేదు. ప్రతి చెట్టుకు ఒక ప్రేమ సందేశం కదుతూ తిరుగుతాడు. చెట్ల బెరడుమీద తన ప్రియురాలి పేరు చెక్కతాడు. (ఇది ఆదిమ కాలంనుండి ఉన్న ఆలవాటు.) తన పేరూ, సీలియా పేరూ ప్రతి చెట్టు మీదా ఉందని రోసాలిండ్ను ఏడిపిస్తాడు టచ్స్టోన్. అయితే ఈ అదృశ్య ప్రేమికుడెవరో సీలియాకు తెలుసు. మరి కాసేపటికే ఆర్లాండ్ దర్శనమిస్తాడు. “అతడి స్నేహాన్ని ఇద్దరం ఆనందిద్దాం” అంటుంది రోసాలిండ్.

జాక్వెస్ విషాద దృక్పథానికి ప్రేమ వ్యవహారాలు సరిపడవు. ప్రేమగీతాలతో చెట్లు పాడైపోతున్నాయంటాడు. అతడికి రోసాలిండ్ పేరు కూడా నచ్చదు. “ఆమెకా పేరు పెట్టినప్పుడు నీ ఆమోదం కావాలనుకోలేదెవ్వరూ” అంటూ నవ్వుజెప్పుతాడు ఆర్లాండ్. “లోకంలో మూర్ఖత్వం ఉంది. అన్ని మూర్ఖత్వాలకూ పరాకాష్ఠ ప్రేమ” అన్నది జాక్వెస్ తాత్వికత.

జాక్వెస్ నిశ్చయిస్తాడు. పురుష వేషం బాగానే వుందనుకొంటుంది రోసాలిండ్. “ప్రేమలో పడవద్దని పెద్దలు నాకు బోధించారు” అంటుంది ఆర్లాండ్తో. “ప్రేమ జబ్బు తగ్గడానికి మందిస్తాను. స్త్రీలు ఎలా మోసం చేస్తారో నాకు బాగా తెలుసు. ఆలీవ్ చెట్ల మధ్య ఉన్న కాటేజీకి వస్తే ప్రేమలో పడకుండా ఉండడమెలా?” అని పాఠాలు చెబుతాను” అని కూడా సలహా ఇస్తుంది.

మరో వైపు టచ్స్టోన్ కు కూడా ప్రేమ జబ్బు పట్టుకుంది. ఆడ్రీ అనే అమ్మాయి అతడి మనసు దోచుకుంది. కానీ ఆడ్రీ ఇది పట్టించుకోదు. “పాపం, కుర్రాడికేం తక్కువ” అని మందలిస్తుంది రోసాలిండ్. ఆడ్రీ వెంటనే (పురుష వేషంలో ఉన్న) రోసాలిండ్ను ఇష్టపడుతుంది.

కాటేజీకు గంట ఆలస్యంగా వస్తాడు ఆర్లాండ్. “ఎక్కడికెళ్లావు? ఎందుకింత ఆలస్యం? షేక్స్పీయర్ కథలు

9. మచ్ అడో ఎబౌట్ నభింగ్

ఇంత శ్రద్ధ లేనివాడివి రావొద్దు” అంటూ టీచర్ లాగా కోప్పడుతుంది రోసాలిండ్. మరుక్షణం శిష్యుడిని క్షమించి పాఠం ప్రారంభిస్తుంది. తన ప్రేమను నిరాకరిస్తూ పాఠాలు చెప్పిన పద్ధతిలో రోసాలిండ్ పాత్ర బాగా రాణిస్తుంది. “ప్రేమించకపోతే మరణమే శరణ్యం” అంటాడు ఆర్లాండ్. “ఈ ప్రపంచం వయసు ఆరువేల సంవత్సరాలు. ప్రేమ కోసం ఎవరూ చచ్చిపోయినట్టుగా ఇంతవరకూ వినలేదు. మనుషులు మరణించి కీటకాలకు అహంకారకాక తప్పదు. కాని చావుకు కారణం ప్రేమ మాత్రం కాదు” అంటూ బోధిస్తుంది రోసాలిండ్. ప్రేమరాహిత్య పాఠం చాలాసేపు కొనసాగుతుంది. భోజనానికి వెళ్లి వస్తానంటాడు ఆర్లాండ్.

“రెండింటికి రావాలి.”

ఆర్లాండ్ నిఘ్రమించగానే ఆమెలో విరహం పెరుగుతుంది. ప్రియుడితో సమాగమం కోసం మనసు తల్లిదిల్లుతుంది. రెండవుతుంది. ఆర్లాండ్ జూడ లేదు. గొర్రెల కాపరి ఒకడు ప్రేమలేఖ తీసుకుని వస్తాడు. తనను పురుషుడని నమ్మి ఆడీ రాసిన ఉత్తరం. ఆర్లాండ్ తమ్ముడు వచ్చి మరో దుర్వార్త చెబుతాడు. సింహం నుండి తనను రక్షించబోతూ అతడు గాయపడ్డాడని. పురుష వేషాన్ని ఇక భరించలేదు రోసాలిండ్. అంతలోనే తేరుకుని “నేను చెప్పిన పాఠాలు నిజం కాదు. అదో జోక్. ఈ విషయం మీ అన్నయ్యకు చెప్పండి” అంటుంది.

చేతికి కట్టు కట్టుకుంటాడు ఆర్లాండ్. తమ్ముడు సీలియాతో ప్రేమలో పడ్డాడని తెలుస్తుంది. మరుసటి రోజే పెళ్లి జరగాలట. ఆర్లాండ్ కు కూడా అదే మంచి ముహూర్తం అనుకుంటుంది రోసాలిండ్. ఒక మాంత్రికుడు తనకు మనుషులను ప్రత్యక్షంచేసే విద్య నేర్పించాడనీ, కావాలంటే రోసాలిండ్ ను రప్పిస్తానని ఆర్లాండ్ కు చెబుతుంది. టవ్ స్టోన్, ఆడ్రీలు కూడా ఒకరినొకరు ఇష్టపడతారు.

పెళ్ళిరోజు వివాహ దేవత హైమన్ ను ప్రార్థిస్తుంది రోసాలిండ్. నాలుగు జంటల పెళ్లి ఒకేసారి జరుగుతుంది.

ఆర్లాండ్ సోదరుడొకడు మంచి వార్త వినిపిస్తాడు. ఒక రుషి రాజ్యం అపహరించిన రాజు మనసు మార్చేశాడు. అన్నకు రాజ్యమిచ్చి తను వనవాసం వెళ్లటానికి సిద్ధపడతాడు రాజు. అతడి వెంట వెకతానంటాడు జాక్వెస్. రాజు పట్టాభిషేకం జరుగుతుంది. ఆర్లెన్ అరణ్యంలో మళ్లీ విందూ, వినోదం.

ప్రేమా, పెళ్ళి ఇతివృత్తంగా సాగిన మరో నాటకమిది. సిసిలీలోని మెసీనా నగరంలో జరుగుతుంది కథ.

అక్కడి గవర్నర్ ఆరగాన్ రాకుమారుడి ఆగమనం కోసం సన్నాహాలు చేస్తుంటాడు. యుద్ధాలనుండి విజేతగా తిరిగి వస్తున్నాడు రాకుమారుడు. ఇద్దరు యువకులు క్లాడియో, బెనెడిక్ లు అతని అంతరంగికులు. మెసీనాలో బెనెడిక్ గురించి అందరికీ తెలుసు. అతడు, గవర్నర్ మేనకోడలు బీట్రీస్ అన్నమానం పోట్లాడుకుంటారు. ఇది చూసి గవర్నర్ ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటాడు.

బీట్రీస్ కు పురుష జాతి అంటేనే చులకన. అందువల్ల బెనెడిక్ ను ఎంతైనా ఏడిపించ వచ్చు. కాని బెనెడిక్ చురుకైన కుర్రాడు. మాటకు మాట జవాబిస్తునే ఉంటాడు. యుద్ధానికి బయల్దేరినప్పుడు బీట్రీస్ ఒక ఛాలెంజి చేసింది. “నువ్వెవరయినా చంప గలిగితే వాణ్ణి నేను భోంచేస్తాను.”

ఇద్దరు సైనికులు ప్రవేశిస్తారు. గవర్నర్ వాళ్లనాహ్వానిస్తాడు. బెనెడిక్ నోరు విప్పాడో లేదో బీట్రీస్ అడ్డుతగులుతుంది. “ఎందుకు మాట్లాడతావు? నిన్ను వినేవాళ్లెవరూ లేరిక్కడ.” బెనెడిక్ కూడా తక్కువ తినలేదు. గవర్నర్ అందరినీ ఒక నెల రోజులపాటు తన అతిథులుగా ఉండమని అర్ధిస్తాడు.

క్లాడియో గవర్నర్ కూతురు(హెరో)తో ప్రేమలో పడతాడు. బెనెడిక్ కు తన మిత్రుడి సెలక్షన్ నవ్వుదు. బీట్రీస్ లాంటి అందమైన అమ్మాయి ఉండగా హెరోనెందుకు ఎంచుకోవటం? ప్రేమ ఫర్వాలేదుగానీ పెళ్లి మాత్రం మగవాడి జీవితాన్ని నరకం చేస్తుంది. తను మాత్రం పెళ్లి చేసుకోదుగాక చేసుకోడు. ఒక స్త్రీ తనను కన్నది, పెంచింది. అందుకు తల్లికి కృతజ్ఞతలు. కాని స్త్రీతో సంబంధం అక్కడితో ముగుసింది.

షేక్స్పియర్ కథలు

క్లాడియో మాత్రం హెరోని పెళ్లాడటానికే నిశ్చయించుకుంటాడు. ఆరగాన్ రాకుమారుడు ఈ విషయంలో క్లాడియోకు సహాయం చేస్తానంటాడు. ఆ రాత్రి నాట్యానికి అందరూ ముసుగులు ధరించి రావాలి. తను క్లాడియో పేరుతో హెరోను కలిసి పెళ్లికి ఆమె తండ్రి అనుమతి సంపాదిస్తాడు.

రాకుమారుడికో తమ్ముడున్నాడు. పేరు దాన్ జాన్. దుష్టబుద్ధి. సంతోషంగా ఉండడు. చూసి ఓర్వలేడు. అన్న వేస్తున్న ప్లాను తెలిసి ఎలాగైనా దానికి అడ్డుపడాలనుకుంటాడు.

క్లాడియోతో తన కూతురి వివాహానికి గవర్నర్ అంగీకరిస్తాడు. మేనకోడలికి కూడా సంబంధం కుదిరితే బాగుంటుందని కోరిక. బీట్రీస్, బెనెడిక్టులు ఎంత పోట్లాడుకున్నా పెళ్లి విషయంలో మాత్రం ఇద్దరిదీ ఒకే అభిప్రాయం. ఆమెది నిభార్పయిన పురుష ద్వేషం.

రాత్రికి అతిథులందరూ గవర్నర్ బంగ్లాకు చేరుకుంటారు. నాట్యం ప్రారంభమవుతుంది. ఒక్కొక్క స్త్రీ ఒక్కొక్క ముసుగు పురుషునితో కలిసి పోతుంది. (ముసుగులో ఉన్న) బెనెడిక్ బీట్రీస్ను ఏడిపించాలని ఆ పిల్లకు స్వంత తెలివితేటలు లేవనీ, అంతా పుస్తక జ్ఞానమనీ అంటాడు. బీట్రీస్ ఊరుకుంటుందా! బెనెడిక్ గురించి తన అభిప్రాయాన్ని కుండ బద్దలుకొట్టినట్టు చెబుతుంది. "అతడు ఒట్టి బహున్."

రాకుమారుడు స్వయంగా హెరో గురించి వల పన్నుతున్నాడని క్లాడియోను నమ్మిస్తాడు దాన్ జాన్. క్లాడియో అమాయకుడు. ఎవరేం చెప్పినా నమ్ముతాడు. బెనెడిక్ తన హాస్యోక్తులతో అతణ్ణి ఉత్సాహపరచగలిగేవాడేగాని, బీట్రీస్ ఘాటైన విమర్శ లోతుగా గుచ్చుకుంది.

రాకుమారుడు వచ్చి పెళ్లికి ఇష్టపడిన హెరోను క్లాడియోకు పరిచయం చేస్తాడు. అతడి మొహం విచ్చుకుంటుంది. హెరో పెళ్లి నిశ్చయమైనందుకు బీట్రీస్ సంతోషిస్తుంది. రాకుమారుడు ఆమె ప్రేమను అర్థిస్తాడు. బీట్రీస్ సున్నితంగా తిరస్కరిస్తుంది. కనీసం బెనెడిక్ నన్నా ఇష్టపడుతుందేమోనని ఆశిస్తాడు రాకుమారుడు. వీళ్లిద్దరికీ పెళ్లి జరగాలని అందరి కోరిక. రాకుమారుడు అందుకో ప్లాను చెబుతానంటాడు.

అయితే ఒక దుర్మార్గమైన ప్లాటు దాన్ జాన్ కూడా తయారు చేస్తున్నాడు. హెరో శీలవతి కాదని క్లాడియోను నమ్మించాలి. హెరో పనిమనిషి ఒకావిడ ఆమె బెడ్ రూం బయట నిల్చున్నప్పుడు దాన్ జాన్ సేవకుడు ఆ పనిమనిషితో ప్రేమాయణం నటిస్తాడు. క్లాడియోను నమ్మించటానికి ఇంతకన్నా మంచి రుజువేం కావాలి!

బీట్రీస్, బెనెడిక్టుల శ్రేయోభిలాషులు మొదట అతణ్ణి ఒప్పించటానికి ప్రయత్నిస్తారు. బెనెడిక్ ఒక తోటలో పచారు చేస్తూ ప్రేమ మూర్ఖత్వాన్ని గురించి ఆలోచిస్తున్నాడు. గవర్నర్, రాకుమారుడు, క్లాడియో ప్రవేశిస్తారు. బెనెడిక్ ఒక చెట్టు వెనుక నక్కతాడు.

బీట్రీస్ అతణ్ణి గాఢంగా ప్రేమిస్తున్నదంటూ చెప్పుకుంటున్నారని వాళ్లు. "ఆమె రాత్రంతా

అతని ధ్యానంలోనే గడుపుతుంది. ఉత్తరాలు రాస్తుంది. చించేస్తుంది. మళ్లీ రాస్తుంది." అని వాళ్లలో వాళ్లు బెనెడిక్ వినేలా చెప్పుకుంటారు.

బెనెడిక్ కు కూడా బీట్రీస్ మీద ప్రేమ పొంగుతుంది. ఎందుకీ అనవసర బ్రహ్మచర్యం? మనుషులు అభిప్రాయాలు మార్చుకున్నప్పుడు సాకులు వెదుక్కుంటారు. "అదా మగా పెళ్లి చేసుకోకపోతే లోకమెలా కొనసాగుతుంది?"

బీట్రీస్ మీద కూడా మిత్రులు ఇదే ప్రయోగం చేస్తారు...

తన గురించి జనం మాట్లాడుకుంటున్నారని సందేశం పంపుతుంది హెరో...

బీట్రీస్ ఒక పూపొద్ద వెనక నక్కి బెనెడిక్ ప్రేమకలాపాలు వింటుంది. అయితే ఆమెతో చెప్పాలంటే భయం - పుల్ల విరుపుగా మాట్లాడి అవమానిస్తుందని. బెనెడిక్ లొకాగ బీట్రీస్ కూడా ప్రేమలో కరిగిపోతుంది. తిరిగి ప్రేమించటమే ఎదటి వ్యక్తి ప్రేమకు నిజమైన కాసుక.

క్లాడియోకు మాత్రం చిక్కులు తప్పవు. హెరో కిటికీ దగ్గర నిలబడి చూడమని సలహా ఇస్తాడు దాన్ జాన్. క్లాడియోను నమ్మించవలసిన అవసరం కూడా లేదు. అతడు ఎవరేం చెప్పినా నమ్ముతాడు. హెరో మీద అప్పుడే అనుమానం మొదలైంది.

తెల్లారితే గవర్నర్ ఇంట్లో పెళ్లి వేడుక. జనం బాగా వస్తారు. డాగ్ బెర్రీ, వెర్జెస్ అనబడే ఇద్దరు కాన్స్టేబుల్లు ట్రాఫిక్ నియంత్రణ కోసం వచ్చారు. వెర్జెస్ బాగా వృద్ధుడు. అందువలన పని భారమంతా డాగ్ బెర్రీ పైన పడింది. డ్యూటీని చాలా సీరియస్ గా తీసుకుంటాడు డాగ్ బెర్రీ - అది ఇంగ్లీషువాళ్ల ప్రత్యేకత. అంతా చట్టబద్ధంగా, రూల్స్ ప్రకారమే జరగాలి. అతడు అమలు పరిస్తే అవి మరింత కఠినంగా కనిపిస్తాయి. అక్కడ కాపలా ఉన్న వాచ్ మెన్ కు లేనిపోని నిబంధనలన్నీ చెప్పి అదరగొడతాడు.

కాన్స్టేబుల్ గారి ఆజ్ఞ ప్రకారం రాత్రి రెండింటిదాకా చర్చి బెంచి మీద కూర్చుని ఆ తర్వాతే నిద్రపోవాలి. వాచ్ మెన్ ధ్యాన ముద్రలో కూర్చున్నప్పుడు జాన్ దాన్ సేవకులు తమ కుట్ర గురించి మాట్లాడుకోవడం చెవిన పడుతుంది. వెంటనే వాళ్లను అరెస్టుచేసి డాగ్ బెర్రీకి కబురుపెడతాడు.

హెరో పెళ్లికి ముస్తాబవుతున్నది. అరెస్టు విషయం నివేదించటానికి వెర్జెస్, డాగ్ బెర్రీలు గవర్నర్ ఇంటికొస్తారు. ఖైదీలను చూసే తీరిక లేదాయనకు. వాళ్లను ప్రశ్నించి విషయం రాబట్టమని కాన్స్టేబుల్స్ ని ఆదేశిస్తాడు. ఇది గురుతర బాధ్యత. రూల్స్ ప్రకారం జైల్లోనే వాళ్లను ప్రశ్నించాలి.

చర్చిలో వివాహ సంరంభం ప్రారంభమవుతుంది. అందరూ ఆశ్చర్యంలో ముంచెత్తుతూ క్లాడియో తన అయిష్టత వ్యక్తం చేస్తాడు. వధువు కిటికీ దగ్గర చూసిన విషయం చెబుతాడు. రాకుమారుడు కూడా దీనికి సాక్షి. ఆమె హెరో పరిచారిక కాదు, హెరోనే అని నమ్ముతారు ప్రత్యక్ష సాక్షులు. చివరికి ఆమె తండ్రికూడా ఈ కథనం విశ్వసిస్తాడు.

షేక్స్పియర్ కథలు

పెళ్లి ఆగిపోతుంది.

వివాహం చేస్తున్న ప్రీస్టు, బెనెడిక్, బీట్రీస్లకు మాత్రమే హెరో అమాయకురాలని గట్టి నమ్మకం. కూతుర్ని దోపిగా ప్రకటించి గవర్నర్ తప్పు చేశాడనుకుంటారు. ఈ నింద వినగానే హెరో మూర్ఖ పోయింది.

ప్రీస్టు ఒక సలహా ఇస్తాడు. హెరో మరణించిందని చెబితే క్లాడియో బహుశా ఆమె అమాయకత్వాన్ని అంగీకరించవచ్చు.

బెనెడిక్ విరహంలో కాళిపోతున్నాడు. ప్రేయసిని విడిచి క్షణమైనా ఉండలేడు. “నన్ను సంతోషపెట్టాలంటే క్లాడియోను చంప”మంటుంది బీట్రీస్.

తన మిత్రుడితో కత్తి (ద్వంద్వ) యుద్ధానికి బెనెడిక్ సిద్ధంగా లేడు.

“నేను స్త్రీని. కాకపోతే నేనే చంపేదాన్ని” అంటుంది బీట్రీస్. “వాడిని సంహరించి, చీల్చి, అందరూ చూస్తుండగా వాడి గుండె కాయ తింటాను.”

ఆమెను శాంతింపజేయడం అసాధ్యం. కోపంతో అరుస్తుంది. ఒక్కమాట కూడా అర్థం కాదు. చివరికి బెనెడిక్ అంగీకరిస్తాడు.

జైలు. సెల్లో దాగ్ బెరీ ఖైదీలను ప్రశ్నిస్తున్నాడు. అతడు కాస్త అతిగా చేస్తున్నాడని మరో ఉద్యోగి అభిప్రాయం. మొత్తం మీద చివరికి ఖైదీలు నేరం ఒప్పుకుంటారు.

కూతురు అమాయకురాలని గవర్నర్ కు తెలుస్తుంది. క్లాడియోను కత్తి యుద్ధంలో ఛాలెంజి చేస్తానంటాడు. ఆపదలో మిత్రుణ్ణి ఆశ్రయిస్తాడు క్లాడియో. కాని బెనెడిక్ కూడా కత్తి దూస్తాడు. కాన్స్టేబుల్స్ ప్రవేశిస్తారు. సంకెళ్లలో ఉన్న ఖైదీలు జరిగింది చెబుతారు. క్లాడియోకు తన పొరపాటు, తొందరపాటు తెలిసి వస్తుంది. కాని ఇప్పుడు చెయ్యగలిగిందేమీ లేదు. ఆమె దూర లోకాలకు వెళ్లి పోయింది.

హెరోలాంటి మరో అమ్మాయిని చేసుకోమంటాడు గవర్నర్.

తను కత్తి యుద్ధానికి సిద్ధమవుతున్నానని బీట్రీస్ తో చెబుతాడు బెనెడిక్. కొత్తగా రాసిన ప్రేమ గీతాలు వినిపిస్తాడు. పోట్లాడు కోవటమే తప్ప ‘మధుర ప్రేమ’ అసాధ్యమని ఇద్దరూ నవ్వుకుంటారు.

నేరం ఒప్పుకున్నారు కనుక ఇప్పుడిక ద్వంద్వ యుద్ధం అవసరంలేదు.

చివరి సీను గవర్నరు బంగళాలో. క్లాడియో, హెరోల పెళ్లి. బెనెడిక్, బీట్రీస్లకు కూడా అదే సమయానికి వివాహం జరుగుతుంది. క్లాడియో ఆశ్చర్యానికి అంతులేదు. వధువు మరెవరో కాదు. తన హెరో! తాము కూడా జంట కాబోతున్నామని తెలుస్తుంది బెనెడిక్, బీట్రీస్లకు. పెళ్లివలన కలిగే లాభాలగురించి బెనెడిక్ గానంచేసి “ప్రిన్స్, మీరు కూడా ఒక వధువును చూసుకోండి త్వరగా” అంటూ సలహా ఇస్తాడు.

10. ట్యెల్ నైట్

ఇదొక అందమైన రొమాంటిక్ కామెడీ. ఆడ్రీయాటిక్ సముద్ర తీరంలోని ఇలీరియాలో జరుగుతుంది కథ. నాటకం పేరే “ఉత్సవ రాత్రి” - క్రిస్టస్ శలవుల చివరి (పన్నెండవ) రోజు. వినోదాలకు క్లయిమాక్స్ గా జరుపుకునే పండగ. నాటకంనిండా నవ్వులే. పరిహాసాలే. నవ్వును నిరసించిన ఒకే ఒక్క పాత్ర మాల్వోలియో. ప్రేక్షకులకు అతడే ఒక ఙోక్.

కథా స్థలం - డ్యూక్ ఆఫ్ ఇలీరియా రాజ మందిరం. అందరి మనసు దోచిన నుండరి ఆలీవియా తన సోదరుని మృతికి విలపిస్తున్నది. ఎవ్వరూ ఆమెను పలకరించకూడదు.

షేక్స్పియర్ కథలు

ఇలీరియా సముద్రతీరంలో తుఫాను వచ్చింది. నౌక మునిగి వయోలా అనే సుందరి ఒడ్డుకు కొట్టుకొస్తుంది. ఆమె కూడా తన సోదరుని మృతికి సంతాపంలో ఉంది. ద్యూక్ ప్రశస్తి విని అతని అనుచరుడిగా చేరాలనుకున్నది.

అలీవియాతో కలిసి వుంటున్న మరోవ్యక్తి ఆమె అంకుల్ సర్ టాబీ బెల్స్. సరదా మనిషి, లావుగా ఉంటాడు. తన మేనకోడలి కోసం సర్ ఆండ్రూ అగూచీక్ అనే ఒక వరుణ్ణి చూసి పెట్టాడు. సర్ ఆండ్రూ కుంటివాడు. పెద్దగా తెలివితేటలు లేవు. కాని మంచివాడు. సర్ టాబీ అతడు కలిసి ఉదయం నుండి తాగుతున్నారు. ఇకనైనా ఆపమని చెప్పటానికి అలీవియా తన పనిమనిషి మారియాను పంపిస్తుంది. “అబ్బే, లాంఛంగా ఒక చుక్క వేసుకున్నామంతే” అంటాడు సర్ టాబీ. నాట్యంలో తమకెంత ప్రవేశముందో చర్చించుకుంటారు ఇద్దరూ. సర్ ఆండ్రూకు స్వోత్కర్ష ఇష్టముండదు. కానీ ఇలీరియాలో అందరికన్నా బాగా నాట్యం చేయగలనని తెలుసు. అయితే అలీవియా తనను నిజంగా ఇష్టపడుతుందా అని ఒక సందేహం.

సర్ ఆండ్రూను ఒప్పించటానికి ద్యూక్ తన అనుచరుణ్ణి (పురుష వేషంలో ఉన్న వయోలా) పంపిస్తాడు. “ప్రయత్నిస్తాను” అంటుంది వయోలా. ఆమె ఇంకా ద్యూక్తో ప్రేమలో పడలేదు.

అలీవియా ఇల్లంతా చిందర వందరగా ఉంది. ఆమె విదూషకుడు (ఫెస్ట్) చెప్పకుండా శలవు పెట్టేస్తాడు. “యజమానురాలు నిన్ను చంపేస్తుంది, చూడు” అంటుంది మారియా. ఇష్టంలేని పెళ్లి కన్నా చావే మేలంటాడు ఫెస్ట్. అలీవియా మనసు వెన్న అని అతడికి తెలుసు.

ఆ ఇంటి మేనేజర్ మాలోలియో అహంకారి. సొంత దబ్బా కొట్టుకుంటాడు. ఫెస్ట్లాంటి విదూషకుడు ఇంట్లో ఉండటం అతడికి ఇష్టంలేదు. ఒకరు జోకీ వేయటమేమిటి మరొకరు నవ్వుటమేమిటి. నాన్నెన్నో. ఇదీ అతని తత్వం.

అలీవియా అతన్ని చాలా సార్లు మందలిస్తుంది. “ఎందుకలా మూతి ముడుచుకుని కూర్చోవటం. ప్రపంచ బాధ్యతంతా నీ భుజాల మీదే ఉన్నట్టుగా ప్రవర్తిస్తావెందుకు? లోపల కల్మషం లేకుండా హాయిగా నవ్వుగలిగితే చాలదా? హాస్యంతో ఎంతటి కష్టాలైనా కాగితవ్వుడవల్లా తేలిపోతాయి.” కానీ మాలోలియో దేన్నీ తేలికగా తీసుకోలేదు. ఆత్మాభిమానం అడ్డొస్తుంది. ఎవరో ఒకరు తన అధికారాన్ని అంగీకరించి సలాము చేస్తే తప్ప తృప్తి కలగదు.

సర్ టాబీ తాగుతూ వస్తాడు. “తాగటం వల్ల కాదు, భోజనం బాగా లేక పోవటమే మూడ్ పాడు చేసింది.” గేటువద్ద ఎవరో కుర్రవాడు నిరీక్షిస్తున్నాడని చెబుతాడు. వెళ్లి రెస్ట్ తీసుకోమని పంపిస్తుంది అలీవియా. కుర్రవాడు లోపలికి వచ్చేస్తాడు. మాలోలియో కూడా అతణ్ణాపలేదు. ద్యూక్ కోసం సందేశం తెచ్చానంటాడు. అతడే వయోలా.

ఇంట్లో అందరూ గంభీరమైన మొహాలతో దర్శనమిస్తారు. అలీవియా శోకంలో ఉంది. వయోలా ద్యూక్ గురించి దీర్ఘప్రస్థానమిస్తుంది. అది విని అలీవియా ముగ్ధురాలౌతుంది. చివరన, వచ్చిన ద్యూక్ అనుచరుడితో ప్రేమలో పడుతుంది. వయోలా నిష్క్రమించగానే, మాలోలియోకు తన ఉంగరమిచ్చి ఆ అనుచరుడికి తన ప్రేమ గురించి చెప్పమని పంపిస్తుంది.

సముద్రంలో మునిగి మరణించాడనుకున్న వయోలా సోదరుడు (సెబాస్టియన్), తనను రక్షించిన మనిషిని వెంట పెట్టుకుని తిరిగి వస్తాడు. అన్నా చెల్లెళ్ళిద్దరు కవలలు. అందువల్ల అతడు సరిగ్గా వయోలాలాగే ఉంటాడు.

అలీవియా ఇంట్లో - అర్ధ రాత్రి దాటింది. సర్ టాబీ మధ్యలో మునిగి తేలుతున్నాడు. అతడి కబుర్లతో, నవ్వులతో ఇల్లు మారుమోగుతున్నది. ఫెస్ట్, సర్ ఆండ్రూ అతణ్ణి మరింత ఎగదోస్తున్నారు. మొహం ముటముటలాడిస్తూ మాలోలియో ప్రవేశిస్తాడు. ఆ గోలలో అతడి మాటలు వినిపించవు. “పొరపాట్లెప్పుడూ ఇతర్లే చేస్తారు. తనెప్పుడూ సబబే” అన్నది మాలోలియో సిద్ధాంతం. “నువ్వు తాగటం లేదు గనక మేం కూడా తాగొద్దా” అని అడుగుతాడు సర్ టాబీ. తాగిన వాళ్లను చూసి కాస్త భయపడినా చివరికి మారియా కూడా వాళ్ళ పక్షం తీసుకుని మాలోలియోను చీవాట్లేసి పంపిస్తుంది.

అతడి అసలు రంగు తెలుసుకోడానికి మారియా ఒక ప్లాన్ వేస్తుంది. తన దస్తూరి అలీవియా దస్తూరిలాగే ఉంటుంది. అలీవియా పేరుతో మాలోలియోకు ఒక ప్రేమ లేఖ రాస్తుంది. మారియాకు తెలుసు. అతడు తప్పక నమ్ముతాడు. తనవంటి సకల సద్గుణ రాశిని ఆమె ప్రేమించటం సహజమే అని అనుకుంటాడు.

మరోవంక, ద్యూక్ ప్రేమ గీతాలు వింటూ వాటి అర్థం తన అనుచరుడికి (వయోలా) వివరిస్తుంటాడు. వయోలాకు ప్రేమగురించి అంతకన్నా ఎక్కువ తెలుసు. కాని ఆమెది నిశ్శబ్ద ప్రేమ.

రాసిన ఉత్తరాన్ని సీల్చేసి తోటకు వెళ్ళే దారిలో జారవిడుస్తుంది అలీవియా. సర్ టాబీ, సర్ ఆండ్రూ, మరో వ్యక్తి ఫేబియన్ చాటున దాగి ఇదంతా చూస్తారు. మాలోలియో కలలో తేలిపోతున్నాడు. అలీవియా తనకు భార్య అయిపోయినట్టుగానే ఊహించుకుంటున్నాడు. సర్ టాబీకి విసుగొచ్చింది. వాణ్ణి చెదామదా తిట్టాలనుకున్నాడు. కానీ అంతలోనే మాల్యాలియో వంగి ఆ ఉత్తరం తీసుకుకున్నాడు.

నేను నీకన్నా సంపన్నురాలని. మాది గొప్ప వంశం. కానీ “సమ్ ఆర్ బార్న్ గ్రేట్, సమ్ అచీవ్ గ్రేట్నెస్ అండ్ సమ్ హేవ్ గ్రేట్నెస్ థ్రస్ట్ అఫాన్ దెమ్” అంటూ ఒక చిన్న సలహా కూడా ఉంటుందందులో. “మీకు నవ్వుటం ఇష్టముండదు. అయినా కనీసం నా ముందర నవ్వుండి— నా సంతోషం కోసం.”

తన పసుపు పచ్చ డ్రెస్సు చూసి ఎవరూ ఇష్టపడరు. కాని అతనికి ఆ సందేహం

కూడా రాదు. పెళ్లి జరిగిపోయిందనుకుంటున్నాడు. వెంటనే వెళ్లి భార్యను చూడాలి. మరో పక్కన దాగిన మారియాకు తెలుసు, అలీవియాకు పనుపు పచ్చ రంగంబే అసహ్యం.

డ్యూక్ మరోసారి వయొలాను అలీవియా వద్దకు పంపిస్తాడు. ఆమె డ్యూక్ అనుచరుడితో ప్రేమలో పడిందని ఇంటిల్లిపాదికి తెలుసు. సర్ ఆండ్రూకది సచ్చదు. ఆమెను చేసుకునే ఆశతోనే సర్ టాబీకి అడిగినంత అప్పిస్తున్నాడు. “నువ్వు కాల యాపన చేస్తున్నావు. అలీవియా ఆ డ్యూక్ అనుచరుడిని ఇష్టపడిందని తెలియగానే నువ్వు వాణ్ణి చావదన్ని నీ ప్రియురాలిని రక్షించుకోవాల్సింది. ఇంక ఒకే దారి మిగిలింది. ఆ అనుచరుడితో ద్వంద్వ యుద్ధం (డ్యూయెల్) చేసి గెలవటమే” అంటాడు సర్ టాబీ. సర్ ఆండ్రూ పిరికివాడు. కత్తి పట్టుకోవటం అసాధ్యం.

వయొలా సోదరుడు ఒంటరిగా ఇలీరియాలో పర్యాటకుడిగా తిరుగుతున్నాడు. తన రక్షకుడు సముద్రపు దొంగ అని ప్రతీతి. అందువల్ల అతడు వెంట రాలేదు. కాని సెబాస్టియన్ కు చేతి ఖర్చుకు కొంత డబ్బిచ్చాడు.

అలీవియా దిగులుగా కూర్చుంది. డ్యూక్ అనుచరుడు తన ప్రేమకు స్పందించలేదు. మాల్వోలియో లాంటి సీరియస్ వ్యక్తి రాయబారం నడిపితే ఫలించవచ్చు అనుకుంటుంది. అతడికోసం కబురుపెడుతుంది. మరుక్షణం మాల్వోలియో వచ్చి ముందర వాలుతాడు. ఉత్తరం రాసిన ప్రేయసిని “స్వీట్ హార్ట్” అంటూ సంబోధిస్తాడు. ఉత్సాహంగా నాట్యం చేస్తాడు. అతడికి పిచ్చెక్కిందనుకుంటుంది అలీవియా. సర్ టాబీని పిలిచి “కాస్త అదుపులో పెట్ట”మని చెబుతుంది. “ఉన్మాదులూ, పసి పిల్లలూ ఒక్కటే. జాగ్రత్తగా చూడాలి” అంటాడు సర్ టాబీ.

గత్యంతరం లేక సర్ ఆండ్రూ డ్యూయెల్ చేయటానికి నిశ్చయించుకుంటాడు. వయొలాకు తెలుస్తుంది విషయం. తన పురుష వేషం మీద విరక్తి కలుగుతుంది. తను యుద్ధం చెయ్యటమా? కత్తి ఎటువైపు పట్టుకోవాలో కూడా తెలియదు. సర్ ఆండ్రూ కూడా లోపల గజ గజ వణికిపోతున్నాడు. “ఎలాగైనా రాజీ చేసుకొంటే బాగుండును. కావాలంటే తన గుర్రం వదులుకుంటాడు.” కాని డ్యూయెల్ ప్రకటించిన తర్వాత ప్రత్యర్థులు రంగంలోకి దిగక తప్పదు. ఇద్దరి చేతులూ వణుకుతుంటాయి.

అప్పుడే సెబాస్టియన్ మిత్రుడు వస్తాడు. వయొలాను చూసి తన మిత్రుడే అనుకుంటాడు. డ్యూయెల్ ఆపబోతాడు. డ్యూక్ సైనికులు అతణ్ణి సముద్రపు దొంగగా అరెస్టు చేస్తారు. తనిచ్చిన డబ్బు వాపసు చేయమని వయొలాను అడుగుతాడు సెబాస్టియన్ మిత్రుడు. కాని ఆమెకా విషయమే తెలియదు. అయితే అప్పుడు అనుమానం వస్తుంది - తన సోదరుడు బతికే ఉన్నాడని.

ప్రత్యర్థి పిరికివాడని తెలిసి సర్ ఆండ్రూకి ధైర్యం వస్తుంది. కాని ఆ క్షణాన సెబాస్టియన్ వస్తాడు. అతడి యుద్ధ ప్రావీణ్యం, ప్రవర్తన చూసి సర్ ఆండ్రూ కాళ్ళు వణుకుతాయి.

అలీవియాకు బయట గాడవ జరుగుతున్నదని తెలుస్తుంది. సెబాస్టియనే తన అనుచరుడనుకొని “పెళ్లి చేసుకుందాం రమ్మంటుంది. అతడు ఆశ్చర్యపోతాడు. కాని అంగీకరిస్తాడు. మాల్వోలియోను ఉన్మాది అని నిర్ధారించి, చీకటి గదిలో నిర్బంధించారు. ఫెస్ట్ ప్రీస్తు వేషం వేసుకుని భూత వైద్యుడిలా నటిస్తాడు. ఫెస్ట్ కు డబ్బు కావాలి. మాల్వోలియో అతడికి లంచమిచ్చి అలీవియాకు ఉత్తరం రాయటానికి కాగితం, కలం ఇవ్వమంటాడు.

వయొలా చిక్కులో పడింది. సెబాస్టియన్ మిత్రుడు డబ్బు వాపసు చేయమంటున్నాడు. అలీవియా తనను పెళ్లి చేసుకున్నానంటుంది. సర్ ఆండ్రూ తనను గాయవరచినందుకు ఆమెను నిందిస్తున్నాడు.

అందరూ ఆమెను సెబాస్టియన్ అనే అనుకుంటున్నారు. అసలు సెబాస్టియన్ ప్రవేశంతో సమస్య పరిష్కారమవుతుంది. సోదరుడి ఆగమనంతో వయొలా ఆనందం మిన్నంటుతుంది. తను వయొలాను ప్రేమిస్తున్నట్లుగా తెలుసుకుంటాడు డ్యూక్.

అందరూ సంతోషంగా నవ్వుకుంటారు - ఒక్క మాల్వోలియో తప్ప. తను మోసపోయానని అప్పటికిగాని అతడికి అర్థం కాదు. ఇదంతా జోక్ గా తీసుకొమ్మంటాడు ఫేబియన్. “ప్రతీకారం తీర్చుకుంటా”నంటూ హాస్యానికి శత్రువు మాల్వోలియో నిఘ్రమిస్తాడు. అతణ్ణి శాంతింపజేయటానికి మరో సేవకుణ్ణి పంపిస్తాడు డ్యూక్.

ఇలీరియాలో అందరూ ఎప్పుడూ నవ్వుతూనే ఉండాలి. కోపానికి, దుఃఖానికి అక్కడ తావులేదు.

11. ఆల్ ఈజ్ వెల్ దట్ ఎండ్స్ వెల్

ఫ్రాంస్, ఇటలీ, స్పెయిన్ సరిహద్దులో ఉన్న మరో ఫ్రెంచి నగరం రోసిలియన్లో జరుగుతుంది కథ.. ఇటాలియన్ మూల కథను ఇంగ్లీషు అనువాదంలో చదివాడు షేక్స్పియర్. ఇది కామెడీయే(సుఖాంతం)గానీ హాస్యం తక్కువగా ఉంటుంది.

మొదటి దృశ్యం: కౌంటెస్ ఆఫ్ రోసిలియన్ భవనం.

ముక్తవరం పార్థసారథి

ఫ్రెంచి రాజ దర్బారుకు పయనమవుతున్న కొడుక్కు వీడ్కోలు చెబుతున్నది కౌంటెస్.
ఫ్రెంచి రాజ మరణ శయ్యపై ఉన్నాడని వార్త మోసుకొచ్చాడు అక్కడి లార్డ్ లాఫూ.
కొడుకు పేరు బెర్ట్రాం. అనాధగా కౌంటెస్ ఆశ్రయం పొందిన హెలెనా కూడా వీడ్కోలు చెబుతున్నది. కౌంటెస్ ఆ పిల్లను కూడా తన స్వంత కూతురిలాగే పెంచింది. బెర్ట్రామంటే హెలెనాకు ప్రేమ. కానీ తను అనాధ గనుక అతణ్ణి పెళ్లి చేసుకోలేదు. తన స్నేహితు ఆమెకు పారోల్స్ లాంటి సైనికులు మాత్రమే దొరుకుతారు. అతడు వదరుబోతు. బెర్ట్రాం వెంట వెడుతున్నాడు. తన ప్రేమను నిరాకరించినందుకు హెలెనాను దూషిస్తాడు. ఆమెకూడా తిడుతుంది.

ఫ్రెంచి రాజును కలుస్తాడు బెర్ట్రాం. రాజుగారికి బెర్ట్రాం తండ్రి మంచి మిత్రుడు. హెలెనా తండ్రి - ప్రముఖ వైద్యుడు కూడా బాగా పరిచయమే. "అతడుంటే నా జబ్బు నయం చేసేవాడు." కానీ రాజుకు వైద్యులమీద వినుగొచ్చింది. మరణం తప్పదని తెలుసు.

తన కొడుకుతో హెలెనా ప్రేమలో పడ్డదని కౌంటెస్కు తెలుస్తుంది. పిలిచి అడుగుతుంది. హెలెనా అంగీకరిస్తుంది. కౌంటెస్కు కోపంరాదు. "తన కూతుర్లాంటిది." పారిస్ వెళ్లి తన తండ్రి వాడిన మందులతో రాజుకు వైద్యం చేస్తానంటుంది హెలెనా. కౌంటెస్ ఆశీర్వాదంతో ప్రయాణమవుతుంది.

యుద్ధ వాతావరణంతో కోలాహలంగా ఉంది రాజ దర్బారు. యువ సైనికులు అనేకులు యుద్ధాలకు ఇటలీ వెళ్లారు. బెర్ట్రాం కూడా బయల్దేరాలంటాడు పారోల్స్. ఇంకా పసివాడు. ఇప్పుడే ఎందుకని రాజు అభిప్రాయం.

హెలెనా వైద్యం నిరాకరిస్తాడు రాజు. ఒక్క అవకాశం ఇవ్వమని ప్రార్థిస్తుంది హెలెనా. తన జబ్బు నయం చేస్తే తన దర్బారులో నచ్చిన యువకుణ్ణి పెళ్లి చేసుకోవచ్చునని వాగ్దానం చేస్తాడు రాజు.

హెలెనా వైద్యం ఫలిస్తుంది. ఫ్రెంచి లార్డ్ లాఫూ ఈ విషయం బెర్ట్రాంకు చేరవేస్తాడు. లాఫూ జ్ఞాని. దృశ్య ప్రపంచాన్ని కొన్ని అదృశ్య శక్తులు నడిపిస్తున్నాయని అతడి నమ్మకం. "మిరకిల్స్ లేవంటారు ఆధునికులు. కానీ అతీంద్రియ శక్తులున్నాయని గ్రహించగలరు తాత్వికులు. మన జ్ఞానానికి మించిన జ్ఞానం ఉంది." ఈ అతీంద్రియ శక్తుల ప్రమేయంతోనే మానవ జీవితాలలో విషాద ఛాయలు అలుముకుంటాయి." ఈ నాటకంలో హాస్యం కన్నా గంభీర సన్నివేశాలే ఎక్కువ.

బెర్ట్రాంను తన వరునిగా ఎంచుకుంటుంది హెలెనా. "ఆమె అనాధ, ఒక వైద్యుని కూతురు, తనతో సరితూగడ"ని రాజ దర్బారులో ప్రకటిస్తాడు బెర్ట్రాం. రాజు నచ్చ చెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. ఆమెకు ఆస్తి, హోదా కల్పిస్తానంటాడు. అయినా బెర్ట్రాం వినదు. "అసలు నేనామెను ప్రేమించటం లేదు." రాజుగారి వాగ్దానం వలన సంక్రమించిన షేక్స్పియర్ కథలు

హక్కును కోల్పోవటానికే ఇష్టపడుతుంది హెలెనా.

రాజుకు కోపం వస్తుంది. “పెళ్లి జరిగి తీరుతుంది - ఈ రాత్రికే” అంటూ ఆజ్ఞాపిస్తాడు. పారోల్స్ ఒక్కడే తననర్థం చేసుకోగలడనుకుంటుంటుంది బెర్ట్రాం. లాపూకు తెలుసు “పారోల్స్ వట్టి కుండ.”

ఈ చిక్కునుంచి బయటపడాలంటే యుద్ధానికి వెళ్లటమొక్కటే మార్గం” అని బెర్ట్రాంకు సలహా ఇస్తాడు పారోల్స్. పెళ్లి తంతు ముగిసిన మరుక్షణమే బెర్ట్రాం వెళ్లి పోతాడు. “ఆమె ఎప్పటికీ నా భార్య కాలేదు.”

తన దురదృష్టానికి చింతిస్తూ తల్లికో లేఖ కూడా రాస్తాడు. కానీ కౌంటెస్కు కొడుకు చేసిన పని నచ్చదు. కొత్త కోడలిపైన ప్రేమ పొంగుతుంది.

భార్యకు కూడా కోపంతో ఓ ఉత్తరం రాస్తాడు బెర్ట్రాం. “నా వల్ల నీకు సంతానం కలిగినప్పుడే నేను నీ భర్తనని అంగీకరిస్తాను. కానీ అది అసంభవం.”

భద్రత ఉన్న రాజ దర్బారునుండి ప్రాణహాని ఉన్న యుద్ధానికి భర్తను పంపానని హెలెనా బాధ. తను రోసిలియన్సు వీడితే అతను తిరిగి ఇంటికి వచ్చే అవకాశముంది. సెయింట్ జాక్వెస్ (పుణ్య క్షేత్రం) యాత్రకు బయల్దేరుతుంది. కొడుకు, కోడలా కాపురం చేసేదెప్పుడని కౌంటెస్ మనసు క్షోభిస్తుంది.

హెలెనా ఇల్లు వదిలి వెళ్లి పోయిందని కొడుక్కు సమాచారం వస్తుతుంది.

ఇటాలియన్ నగరం ఫ్లారెన్స్. తిరిగి వస్తున్న సైనికులను జయ జయ ధ్వజాలతో ఆహ్వానిస్తున్నారు స్త్రీలు. బెర్ట్రాం సాహసం వాళ్లకు నచ్చింది. కానీ అతడు ఒక ఫ్లారెన్స్ యువతి దయానాను ప్రేమించమని బలవంతం చేస్తున్నాడు. ఇందుకు పారోల్స్ను మధ్యవర్తిగా వాడుకుంటున్నాడు. ఇదే వాళ్లకు కోపం తెప్పించింది.

పారోల్స్ నిజస్వరూపం బెర్ట్రాంకు తెలపాలని కొందరు మిత్రులు ప్రయత్నిస్తున్నారు. సరిహద్దువద్ద అతణ్ణి (పారోల్స్) బంధించి కళ్ళకు గంతులుగట్టి ప్రశ్నిస్తే అసలు విషయం కక్కేస్తాడు. ప్రాణభీతి ఉన్నప్పుడు ఎవరికైనా ద్రోహం చేయటానికి వెనుకాడడతడు.

బెర్ట్రాం ఉత్తరం ప్రకారమే అతణ్ణి తన భర్తను చేసుకోవాలనుకుంటుంది హెలెనా. దయానా తల్లికి తన కథంతా చెబుతుంది. బెర్ట్రాం ప్రేమను అంగీకరించినట్టుగా నటిస్తుంది దయానా. పెళ్లినాటి ఉంగరమిస్తే అతడి భార్యనవుతానంటుంది.

సరిహద్దు దగ్గర సంచరిస్తున్నప్పుడు పారోల్స్ను బంధిస్తారు బెర్ట్రాం మిత్రులు. “అంజా చెప్పేస్తాను. ప్రాణాలతో వదలండ”ని ప్రార్థిస్తాడు పారోల్స్.

అర్థరాత్రి తన గదికి రానివ్వమని దయానాను అర్థిస్తాడు బెర్ట్రాం. ఉంగరమిస్తేనే రానిస్తానంటుంది దయానా. ఉంగరం వంశ గౌరవానికి సంబంధించినది. అదివ్వడం వీలుపడదు. “అంటే నా గౌరవం మంటగలుపుతావన్న మాట” అని నిష్కారంగా మాట్లాడుతుంది దయానా. అతడి ఉంగరానికి బదులుగా తన ఉంగరాన్ని ఇస్తానని

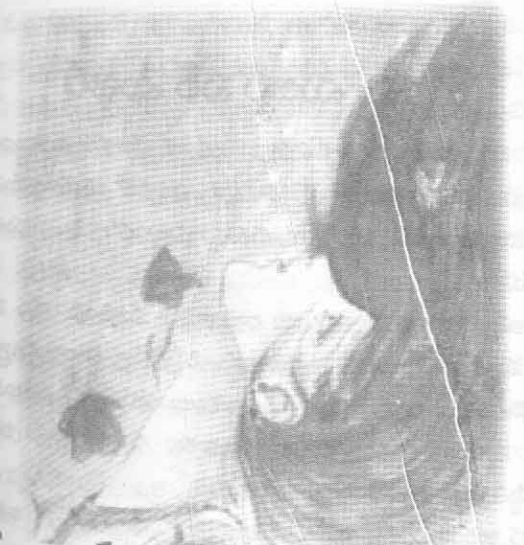
వాగ్దానం చేస్తుంది దయానా. అలా ఆ రాత్రి చీకట్లో దయానా అనుకుని హెలెనాతో గడుపుతాడు బెర్ట్రాం.

యాత్రలో హెలెనా మరణించిందని తల్లి రాసిన ఉత్తరం చేరుతుంది. యుద్ధం ముగిసింది. ఇక ఫ్లారెన్స్లో పని లేదు. గంతలు కట్టిన తర్వాత ప్రాణ భయంతో పారోల్స్ సైనిక రహస్యాలన్నీ వెల్లడిస్తాడు. తన మిత్రుల గురించి అనేక అబద్ధాలు కూడా కల్పించి చెబుతాడు.

రోసిలియన్స్కు తిరిగి వస్తాడు బెర్ట్రాం. కోడలు మరణించిన శోకంతో ఉంటుంది తల్లి. బెర్ట్రాం కూడా బాధపడతాడు. రాజుగారు వచ్చి బెర్ట్రాం వేలికి హెలెనా తొడిగిన ఉంగరం చూస్తాడు. దయానాతో సంబంధం పెట్టుకున్నందుకు చీవాట్లు వేయాలనుకున్న రాజుకు ఇది అర్థం కాదు.

హెలెనా ప్రవేశించి జరిగింది చెబుతుంది. బెర్ట్రాం ఉత్తరంలో పెట్టిన షరతుల ప్రకారం అతడు ఇప్పుడు ఆమెను భార్యగా అంగీకరించక తప్పదు. కౌంటెస్ కోడల్ని ఆలింగనం చేసుకుంటుంది. అడిగినంత కట్టుమిచ్చి దయానాకు నచ్చిన వరుడితో పెళ్లి జరిపిస్తానంటాడు రాజు.

విషాదం తర్వాత ఆనందం రెట్టించవుతుంది.

12. మెజర్ ఫర్ మెజర్

ఇందులో హాస్యంకన్నా వ్యగ్రం ఎక్కువ. నవ్వులో హేళన ఉంటుంది.

కథా స్థలం వియన్నా. డ్యూక్ ఆఫ్ వియన్నా ఎక్కడికో ప్రయాణమవుతున్నాడు. తన నమ్మిన బంటు ఎస్కాలన్, మరో యువకుడు ఏంజిలోలకు ప్రభుత్వ బాధ్యతలను అప్పగించాడు.

నగరం అన్ని రకాల దుర్వ్యసనాలకు రాజధానిగా మారింది. తన హయాంలో అన్నీ చక్కబెట్టగలనని ఏంజిలో ధీమా. వ్యసనాలను నిషేధిస్తూ చాలా చట్టాలున్నాయి. కానీ జనం వాటిని నిత్యం ఉల్లంఘిస్తున్నారు. అమలు పరచవలసిన అధికారులు లంచ గొండులుగా, స్వయంగా వ్యసనపరులుగా మారారు. నిబంధనలను తుచ తప్పుకుండా పాటిస్తే పరిస్థితి దానంతటదే చక్కబడుతుంది.

ఈ క్షాళన కార్యక్రమంలో మొదట దొరికిన నేరస్తుడు క్లాడియో. అతడికి ఒక పిల్లతో

ముక్తవరం పొందాడు

పెళ్లి నిశ్చయమైంది. కట్న సమస్యతో వాయిదా పడింది. అయినా క్లాడియో ఆ పిల్లతో సంబంధం పెట్టుకున్నాడు. ఇప్పుడామె గర్భవతి. వియన్నాలో అమలులో వున్న చట్టాల ప్రకారం ఇది పెద్ద నేరం. అతడికి మరణ శిక్ష విధించాలి. కానీ ఇలాంటి చిన్న చిన్న నేరాలు రోజూ అందరూ చేస్తూనే ఉన్నారు. ఎవ్వరికీ శిక్షలు వెయ్యకపోతే వ్యవస్థ ఎలా బాగు పడుతుంది మరి! మూడు రోజుల్లో అతడు చావక తప్పదు.

క్లాడియో ప్రకారం, ఆ పిల్ల తన భార్య. పెళ్లి కుదిరిన తర్వాత కలుసుకోవడం పెద్ద నేరం కాదు. మహా అయితే పై అధికారులకు ఒక అర్థి పెట్టుకోవాలి. ఇందుకు తన సోదరి ఇసాబెల్లా సహాయం కోరాలి. ఇసాబెల్లా ఒక ఆశ్రమంలో చేరాలనుకున్నది. కానీ తన సోదరుడికి ముంచుకొచ్చిన ప్రమాదం తెలిస్తే ఆమె తప్పక ఏంజిలో వద్ద తన కేసు వాదిస్తుంది.

నిజానికి డ్యూక్ నగరం వదలడు. మారు వేషంలో అక్కడే ఉంటాడు. తన పద్నాలుగు సంవత్సరాల పాలనలో నగరంలోని నైతిక జీవితం ఎంతో పతనమైంది. ఏంజిలో చట్టాన్ని కాస్త కఠినంగా అమలు చేస్తే మళ్లీ పూర్వ వైభవమొస్తుంది. కానీ ఏంజిలో కరుణ, ప్రేమాభిమానాలున్న వ్యక్తి కాదు. అలాంటివాడు ప్రజలతో ఎంత అమానుషంగా ఉంటాడో!

ఆశ్రమంలో ఉన్న ఇసాబెల్లా వద్దకు క్లాడియో సందేశం తీసుకుని ఒక మిత్రుడు వస్తాడు. లోకాన్ని త్యజించిన ఇసాబెల్లాకు తన సోదరుడు చేసింది పాప కార్యంగానే తోస్తుంది. “అందరూ ఇలాగే ఉన్నారాగదా” అన్నంతమాత్రాన అతడు చేసింది నేరం కాకపోదు.

అయితే పెళ్లి కుదరడమంటే పెళ్లి జరిగినట్లే. కాబోయే భార్య భర్తలు కలుసుకోవటం సర్వ సాధారణమైన విషయమని డ్యూక్ కూడా విశ్వసిస్తాడు. అతడి ఉద్దేశంలో అది తప్పు కాదు. కానీ ఇసాబెల్లాకు “తప్పు ఎవరు చేసినా తప్పే.” సోదరుడంటే ప్రేమలేదని కాదు. ఏంజిలో వద్దకెళ్లి ప్రాణ భీక్ష కోరగలదేగానీ తప్పుకాదని మాత్రం అంగీకరించదు.

ఏంజిలోలో దయాగుణం లేదు. న్యాయమూర్తిలో ఉండవలసిన లక్షణం కాదది. డ్యూక్ ఉద్యోగం నిర్వహిస్తున్న ఉన్నతోద్యోగిగా పౌరుల మానప్రాణాలు అతడి అధీనంలో ఉన్నాయి. ఇతర ఉద్యోగులు ఈసారికి క్షమించి వదలమంటారు. కాని మరణ శిక్ష భయం లేకపోతే జనం మాట వినరు. నేరం చేసినవాడి పట్ల కరుణ ఎందుకు?

నీతి బాహ్యమైన, సమాజ వ్యతిరేక కార్యపలాపాలు చేసేవాళ్లతో లుకలుకలాడుతున్నది వియన్నా చీకటి లోకం. ఉక్కు పాదంతో దాన్ని అణచివేయడానికి ఏంజిలో కంకణం కట్టుకున్నాడు. పని భారం పెరిగి కొంతమంది నేరస్తులను ప్రశ్నించే బాధ్యతను వృద్ధ ఎస్కాలన్ కు అప్పగిస్తాడు. ఒక రకంగా ఏంజిలోకి అధికారం తలకెక్కింది. న్యాయమూర్తులకు తెలుసు ప్రతి ఉల్లంఘనా శిక్షార్థం కాదని. కానీ ఎదట నిలిచిన

షేక్స్పియర్ కథలు

ముద్దాయిలందరికీ కఠినాతి కఠినమైన శిక్ష వెయ్యటమే లక్ష్యంగా పెట్టుకున్నాడు ఏంజిల్. ఇలాంటి వాళ్లు అధికారానికి అనర్హులు.

తన సోదరుణ్ణి క్షమించమని ప్రార్థించటానికి వచ్చింది ఇసాబెల్లా. ఒకరి ముందర చేయి చాచే స్వభావం కాదామెది. పైగా అతడు చేసింది నేరమేనని కూడా నమ్ముతుందామె. వేడుకోటానికి బదులుగా “నిరంకుశంగా ప్రవర్తించినవాళ్ళు తమ అల్పత్వాన్ని ప్రదర్శించు కుంటారు,” అంటుంది.

ఏంజిల్లో చలనం వస్తుంది— ఇసాబెల్లా మీద జాలిత్ కాదు. రాయిలాంటి మనిషి ఆమెతో ప్రేమలో పడ్డాడు. మరుసటి రోజు మళ్ళీ రమ్మన్నాడు. వివాహేతర సంబంధానికి మరణ శిక్ష విధించిన జడ్జిగారు స్వయంగా అదే నేరం చెయ్యబోతున్నాడు. పైగా అతనిది నీచమైన ఆలోచన. ఒక రాత్రికి ఆమె తనను తాను అర్పించుకుంటే క్లాడియోను క్షమిస్తాడు.

ఇసాబెల్లా నిరాకరిస్తుంది. ప్రాణం కన్నా తన శీలం ఎక్కువని క్లాడియో కూడా అర్థం చేసుకోగలడని జైలుకు వెళ్లి అతడితో ఈ విషయం చెబుతుంది. “వద్దు. అంతకుండా మరణానికి నేను సిద్ధం” అంటాడు క్లాడియో. కాని క్రమేణా మృత్యు భయం పెరుగుతుంది. “నన్నెలాగైనా బతికించు” అంటూ ఇసాబెల్లాను వేడుకుంటాడు. క్లాడియో ఎందుకింత దిగజారాడో ఆమెకు అర్థం కాదు. కాని తనకోసంగాని, మరొకరి కోసంగానీ తెలిసి తెలిసి పాపం చెయ్యడు. పైగా తను చెయ్యాల్సింది క్లాడియో చేసినదానికన్న పెద్ద నేరం.

ప్రీస్టు వేషంలో ఉన్న ద్యూక్ క్లాడియో, ఇసాబెల్లల సంభాషణ వింటాడు. ఇసాబెల్లా పట్ల అతడికి గౌరవం పెరుగుతుంది. ఓ మార్గాంతరం సూచిస్తాడు.

ఏంజిల్కు మారియానా అనే యువతితో పెళ్లి కుదిరింది. కానీ మారియానా తన కట్నం డబ్బు పెళ్లికి ముందే ఖర్చు పెట్టింది. ఏంజిల్ పెళ్లికి నిరాకరించాడు. ఆమెకు అతడంటే ఇంకా ప్రేమ. ఇసాబెల్లాకు బదులు ఆమెను పంపవచ్చు. ఇసాబెల్లాకు ఈ ప్లాను నచ్చుతుంది. రాత్రికి చీకటిలో కలుసుకుంటానని ఏంజిల్కు చెబుతుంది.

మారు వేషంలో ద్యూక్ నగరమంతా తిరిగి చూస్తాడు. వియన్నా పాపకూపంలాగ తయారైంది. “దుర్వ్యసనాలు మనిషికి సహజం” అంటాడు ఏంజిల్ సలహాదారుడొకడు. ద్యూక్ స్వయంగా వ్యసనపరుడు గనుక నగరానికి ఈ పరిస్థితి వచ్చిందని కొందరి అభిప్రాయం. ఈ పుకారు విని అతడు బాధపడతాడు.

ద్యూక్ వెళ్లి మారియానాకు విషయమంతా వివరిస్తాడు. ఏంజిల్ తన ఉద్యానవన ద్వారం తాళం చెవులు ఇసాబెల్లాకిస్తాడు. మారియానా ఎలాంటి అభ్యంతరం చెప్పడు. పెళ్లి నిశ్చయమైంది. గనక, కాబోయే భర్తతో కలిస్తే తప్పులేదు.

ప్రీస్టు వేషంలోవున్న ద్యూక్ క్షమాభిక్ష కోసం క్లాడియో సెల్ వద్ద నిరీక్షిస్తుంటాడు. వదిలేస్తే క్లాడియో తనమీద ప్రతీకారం తీర్చుకుంటాడని భయపడి వెంటనే అతడికి

శిరచ్ఛేదం చెయ్యమని ఆదేశిస్తాడు ఏంజిల్. రుజువుగా జైలు అధికారులు క్లాడియో తల తనకు పంపాలి.

జైల్లో మరో కరడుగట్టిన నేరస్తుడుంటాడు. ఏంజిల్కు అతడి తల పంపించమని అధికారులకు సలహా యిస్తాడు ద్యూక్. కాని ఆ నేరస్తుడు సహకరించడు. “నాకు శిక్షపడలేదు. ఈ రోజు నేను చావను.” అదృష్టవశాత్తూ, ఆ ఉదయమే ఒక సముద్రపు దొంగ జైల్లో మరణించాడు. అతడి తల పంపించవచ్చు.

ద్యూక్ తాను వియన్నా పొలిమేరలకు చేరుకున్నాననీ, జనం కరతాళ ధ్వనాల మధ్య నగర ప్రవేశం చేస్తానని ఏంజిల్కు శ్రీముఖం పంపిస్తాడు. అందరి సమక్షంలో ఏంజిల్ తలదించుకునేట్టు చేయాలి. అమాయకురాలు ఇసాబెల్లాను బలిపెట్టకూడదు. ఆ ఉద్దేశంతో ఆమె సోదరుడికి మరణ శిక్ష అమలు జరిగిందని కబురుపెడతాడు.

అప్పటికే ఇసాబెల్లా చెయ్యవలసిన పని నిర్ణయించారు. జనం మధ్య ద్యూక్కు ఇసాబెల్లా ఒక అర్థి సమర్పించుకోవాలి— ఏంజిల్ దుస్ప్రవర్తన అందులోని ప్రధానాంశం. మారియానా పేరు మాత్రం మార్చి మిగతాదంతా పూసగుచ్చినట్టు చెబుతుంది ఇసాబెల్లా. అత్యంత నీతి వర్తనమైన ఏంజిల్ పట్ల ఈ అభియోగం నమ్మలేనంటాడు ద్యూక్. విజయగర్వంతో ఏంజిల్ చిరునవ్వు నవ్వుతాడు. మారియానా వచ్చి మిగతా కథ చెబుతుంది. ఇదంతా ఒక వల, ఈ ఇద్దరు స్త్రీలు శత్రు రాజు ఏజంట్లంటాడు ఏంజిల్. తన హోదా ఎక్కడ? ఇసాబెల్లా లాంటి సాధారణ స్త్రీ ఎక్కడ?

నీలాపనిందలు వేసినందుకు స్త్రీలను శిక్షించాలని ఆజ్ఞాపించి, ప్రీస్టు వేషంలో తిరిగి వచ్చి వాళ్ల తరపున వాదిస్తాడు ద్యూక్. రాజు ద్రోహిగా ప్రీస్టును అరెస్టు చెయ్యాలంటాడు ఏంజిల్. అప్పుడు ద్యూక్ తన ముసుగు తీసిస్తాడు.

పరిస్థితి చేయి జారిపోయిందని గ్రహిస్తాడు ఏంజిల్. తక్షణ మరణమే తనకు శరణ్యమంటాడు.

“మొదట మారియానాతో వివాహం ఆ తర్వాత శిరచ్ఛేదం” అంటాడు ద్యూక్. మారియానా భర్తకు ప్రాణ భిక్ష పెట్టమని ప్రార్థిస్తుంది. తన సోదరుణ్ణి చంపాడని తెలిసీ, ఇసాబెల్లా ఏంజిల్ను క్షమించమంటుంది.

చట్టం తనపట్ల నిర్దాక్షిణ్యంగా వ్యవహరించాలంటాడు ఏంజిల్. కాని క్లాడియో మరణించ లేదు. అందువల్ల ఏంజిల్కు మరణశిక్ష అవసరం లేదు. మారియానా కోసం ఏంజిల్ను క్షమిస్తాడు. న్యాయబద్ధమైన పాలనకు సహకరించిన పౌరులను అభినందిస్తాడు ద్యూక్. ఆ తర్వాత ఇసాబెల్లాను తనకు భార్య కావాలని కోరతాడు.

నవ్వులు మధ్య పరివారమంతా రాజమందిరానికి తిరిగి వస్తారు.

13. ది వింటర్స్ టేల్

ఒక అద్భుత ప్రపంచంలో జరుగుతుంది కథ. దుర్మార్గులైన ప్రభువులు, స్వేచ్ఛగా సంచరించే ఎలుగుబంటు ప్రేక్షకుల్ని స్వప్నలోకంలోకి ఆహ్వానిస్తాయి. బాల్యంలో, షేక్స్పియర్ ఈ కథ వినాడట. అసహజమైన కథే అయినా కవిత్వమహిమతో సాహిత్య శిఖరాల నధిరోహించింది. శీతకాలంలో కరుకు ఖద్గంలా, వసంత కాలంలో మలయమారుతంలా స్ఫురించే భావాలను తన పంక్తులలో అనుభవించ వేస్తాడు కవి.

సిసిలియా రాజు లియోంటెస్ తన బాల్యమిత్రుడు బొహిమియా రాజు కోసం వినోద కార్యక్రమాలు ఏర్పాటు చేశాడు. ఆ ఏర్పాట్లు చూసి ఆనందిస్తారు అనుచరగణం.

రాజమందిరంలో - బొహిమియా రాజు, మరునాడు తన వీడ్కోలు తీసుకోక

తప్పదంటాడు. లియోంటెస్ మరి కొంతకాలం ఉండమని మిత్రుణ్ణి ఒప్పించటానికి ప్రయత్నిస్తాడు.

లియోంటెస్ భార్య హెర్మియోన్ సుందరి. అతిధికి తన భర్త చిన్ననాటి కబుర్లు చెప్పి ఉల్లాస పరచాలని కుతూహలం. బొహిమియా రాజు కూడా ఆసక్తి ప్రదర్శిస్తాడు. మరికొంతకాలం ఉండటానికి అభ్యంతరం లేదంటాడు.

భార్య, అతిధితో ప్రవర్తించిన పద్ధతి లియోంటెస్కు కోపం తెప్పిస్తుంది. అతడిలో రగిలిన జ్వాలను దాచుకునే ప్రయత్నం కూడా చేయడు. కొడుకు చిన్న పిల్లవాడు. భార్యకు మొదటినుండి పర పురుషుడితో సంబంధం ఉండే ఉంటుంది. 'వీడు తన సంతానం కాదు' అనుకుంటాడు. భార్య, మిత్రుడి మీది ద్వేషం తారస్థాయికి చేరుతుంది. బొహిమియా రాజును హత్య చెయ్యమని తన అంతరంగికుడు కామిలోను ఆదేశిస్తాడు. కామిలోకు ఇంగితం తెలుసు. లియోంటెస్ అసూయ అర్ధరహితమని అతడికి విశ్వాసం. రాణితో (లియోంటెస్ భార్య) కలసి బొహిమియా వెళ్లటం శ్రేయస్కరమని అతిధికి సూచిస్తాడు. ఇలా చెయ్యటం వల్ల, ప్రేమికులిద్దరూ లేచిపోవారని లియోంటెస్కు నమ్మకం కుదురుతుంది.

హెర్మియోన్ గర్భవతి. పాలబుగ్గల పసివాణ్ణి వదిలి వెళ్లటానికి మనస్కరించదు. కొడుకును పిలిచి తనకో కథ చెప్పమంటుంది. దయ్యాల కథ చెప్పటం ప్రారంభిస్తాడు వాడు. అయితే అసలు దయ్యం లియోంటెస్ అప్పుడు ప్రవేశిస్తాడు. తక్షణమే భార్యను ఖైదు చేస్తాడు. ఉద్యోగులందరూ ఇది అనుచితమని ప్రార్థిస్తారు. కాని ఎవరి మాటా వినే స్థితిలో లేడతడు. అయితే వాళ్ల కోరిక ప్రకారం ఒక డెల్ఫిక్ ప్రీస్ట్తో సోది చెప్పించి హెర్మియోన్ పవిత్రతను నిర్ధారిస్తానంటాడు.

ఒక ఉన్నతోద్యోగి భార్య పాలినా జైలు దర్శించి రాణీ ఆడపిల్లను ప్రసవించినట్లుగా తెలుసుకుంటుంది. పసిగుడ్డును చూసినా రాజు సంతోషిస్తాడని ఆమె ఆశ. కాని అతడి ద్వేషం మరింత పెరిగింది. శిశువును దూరంగా ఉన్న ఒక ఎడారిలో వదిలిపెట్టమని పాలినా భర్తను ఆదేశిస్తాడు.

చట్టప్రకారం రాణీ మీద విచారణ జరపాలి. కాని తీర్పు ఏముండబోతుందో లియోంటెస్ అప్పుడే నిర్ధారించాడు. సభలో రాణి తాను అమాంతుకురాలినని ప్రమాణం చేస్తుంది. డెల్ఫీస్ వద్ద ఉన్న అపోలో ప్రీస్ట్ కూడా ఆమె చెప్పింది నిజమంటాడు. కాని అసూయా ద్వేషాలతో దహించుకుపోతున్న లియోంటెస్ సోదినీ నమ్మడు. విచారణ ఇంకా జరగాల్సిందేనంటాడు.

అప్పుడొక విషాద వార్త సభికులందరినీ కలచి వేస్తుంది. తల్లి మీద బెంగ పెట్టుకున్న రాకుమారుడు మరణించాడు. భార్యపట్ల ఎంత అసూయ ఉన్నా, కొడుకంటే లియోంటెస్కు షేక్స్పియర్ కథలు

ప్రాణం. ప్రీన్స్ను ధిక్కరించినందుకు విధి తనమీద ప్రతీకారం తీర్చుకొందని పశ్చాత్తాప పడతాడు. హెర్మియోస్ మూర్ఛ పోతుంది. రాణికి తగిన ఉపచారాలు చెయ్యమని చెలికత్తెలను కోరతాడు లియోంటెస్. ఆమె త్వరలో కోలుకుంటుందని అతడి నమ్మకం. కాని రాణి మరణించిందని మరో దుర్వార్త తీసుకొస్తుంది పాలినా. తన అసూయా జ్వాలలకు కుటుంబమంతా ఆహుతైంది. జీవితాంతం ఇక శోకమే మిగిలింది.

బొహిమియాలోని ఒక ఎడారికి శిశువును కొనిపోతాడు పాలినా భర్త. అది రాజుజ్జు అక్కడ ఒక ఎలుగుబంటి అతణ్ణి చంపేస్తుంది. ఈ విషయం ఒక గొర్రెలకాపరి తన తండ్రికి చేరవేస్తాడు. అల్లకల్లోలంగా ఉన్న సముద్రంలో నావ మునిగి అనేకమంది జలసమాధి అవుతారు. బంగారు బొమ్మలాంటి ఒక చక్కటి ఆడశిశువు తనకు దొరికిందని మురిసిపోతాడు తండ్రి.

పదహారేళ్లు గడుస్తాయి. బొహిమియా రాజదర్బారు! అప్పుడు రాజు ప్రాణం రక్షించిన కామిలో సిసిలియా వెళ్లిపోతానంటాడు. కాని రాజుగారు అతణ్ణి వదిలి ఉండలేడు. అతడిప్పుడు తనకు సలహాదారు కూడా. ముఖ్యంగా కుమారుడు ఫ్లోరెజెల్ శిక్షణలో అతడి అవసరం ఎంతైనా ఉంది. ఒక గొర్రెలకాపరి ఇంట్లో ఎక్కువ కాలం గడుపుతూన్నాడు ఫ్లోరెజెల్. శిశువు దొరకడంతో బాగా సంపద కలసి వచ్చింది గొర్రెలకాపరికి. ఆ పిల్ల ఇప్పుడు పదహారేళ్ల సొందర్పూరాశి. రాజు, కామిలో మారువేషంలో వెళ్లి ఫ్లోరెజెల్ అక్కడ ఏం చేస్తున్నాడో పరిశీలించాలనుకుంటారు.

గొర్రెలకు బొచ్చు కత్తిరించే సమయమది. గొర్రెలకాపరి అందరికీ విందు ఏర్పాటు చేశాడు. పెంపుడు కూతురి పేరు పెర్జెటా. బొచ్చు కత్తిరించే వాళ్లకోసం రెండు దజ్జన మాస్కులు తయారుచేసిందామె. ఆరోజంతా పాటలు, నాట్యాలతో గడుస్తుంది. తన సోదరుణ్ణి (గొర్రెలకాపరి కుమారుడు) విందుకోసం భోజన పదార్థాలు కొనుక్కుర్మమని పంపింది. ఏడు జాజికాయలు తెమ్మని ప్రత్యేకంగా చెప్పింది. కాని దార్లో ఒక సరదా జేబుదొంగ (పేరు.. ఆటోలికస్) అతడి దబ్బు దొంగిలిస్తాడు. ఆ తర్వాత మిగతా వాళ్లతో కలిసి బొచ్చు కత్తిరించటానికి బయల్దేరతాడు.

గొర్రెలకాపరి పాక ముందర పెర్జెటా, ఫ్లోరెజెల్ బొచ్చు కత్తిరించే వాళ్లకోసం నిరీక్షిస్తుంటారు. అతడు రాకుమారుడు. తను సామాన్యురాలినని ఆమెకు తెలుసు. ఆమె పెంపుడు తండ్రి ఇరుగు పొరుగులతో ప్రవేశిస్తాడు. ఆహూతుల్లో కామిలో (మారువేషంలో) కూడా ఉన్నాడు. వసంత కన్యలాగ ఆమె అందరికీ స్వాగతం పలుకుతుంది.

దొంగ గడ్డంతో ఆటోలికస్ ప్రవేశిస్తాడు - కొన్ని వస్తువులను సంచిలో వేసుకుని అమ్మకానికి తెస్తాడు. అతడు మంచి గాయకుడు. "ఒక వడ్డీ వ్యాపారి ఇరవై దబ్బు మూటల్ని ప్రసవించిందంటూ హాస్యగీతాలు పాడతాడు. శ్రోతలు అది నమ్మరు." నిజం. ప్రసవాన్ని నిర్వహించిన మంత్రసాని పేరు మిసెస్ బేల్ఫోర్డర్. మరో అయిదారుగురు

ప్రీలు కూడా సాక్ష్యం."

ఫ్లోరెజెల్ అతడి వద్ద ఏమీ కొనడు. మారువేషంలో ఉన్న అతడి తండ్రి ఎందుకు కొనటంలేదని ప్రశ్నిస్తాడు. "పెర్జెటాకు నేనివ్వగలిగిన బహుమతి ఒక్కటే. నా హృదయం. అదెప్పుడో ఇచ్చేవాను" అంటాడు ఫ్లోరెజెల్. రాజుకు కోపం వచ్చి వేషం తొలగిస్తాడు. ఒక రైతు కన్యతో వివాహం అసంభవం అంటాడు. "అవసరమైతే ఆ పిల్లను చంపుతాను. కాని పెళ్లి మాత్రం జరగనివ్వను" అంటూ హెచ్చరిక జారీ చేస్తాడు.

పెర్జెటా హతాశురాలవుతుంది. ఫ్లోరెజెల్ చెయ్యగలిగిందొక్కటే. "ఇద్దరూ కలిసి రహస్యంగా పారిపోవాలనుకుంటారు. సిసిలియా (రాజ్యం) వెళ్లమని సలహా ఇస్తాడు కామిలో. రాజు వాళ్లను వెంబడిస్తాడు. తను కనీసం అలాగైనా స్వదేశానికి వెళ్లొచ్చు.

ఆటోలికస్ తను తెచ్చిన రిబ్బన్లు, ట్రేసెలెట్లు అమ్ముకుంటాడు. ఫ్లోరెజెల్తో డ్రెస్సు మార్చుకుని అతడు రహస్యంగా ప్రయాణించటానికి సాయపడతానంటాడు. పెర్జెటా కూడా అదే నావలో ప్రియుడిని అనుసరించవచ్చు. ఈ హఠాత్పరిణామానికి బెదిరిన గొర్రెలకాపరి పెర్జెటా తనకు పుట్టిన పిల్లకాదని ప్రకటిస్తాడు. మంచి దుస్తుల్లో ఉన్న ఆటోలికస్ తను రాజబంధువుననీ, సమస్యను పరిష్కరిస్తాననీ నమ్మబలికి అందర్నీ రాకుమారుడితోపాటు సిసిలియా వెళ్లే నావలో ఎక్కిస్తాడు.

పదహారేళ్లుగా లియోంటెస్ శోకంలో, పశ్చాత్తాపంలో గడిపాడు. పాలినా స్వయంగా వధువును ఎంపిక చేస్తే తప్ప తనకై తాను ఎవర్నీ చేసుకోనని వాగ్దానం చేస్తాడు. బొహిమియా రాజు వంశగా వచ్చామని ఫ్లోరెజెల్, పెర్జెటా దర్బారులో ప్రవేశిస్తారు. కాని తన కన్నుగప్పి వచ్చారని ఆ రాజు వర్తమానం పంపిస్తాడు. ముద్దొచ్చే ఇద్దరు పిల్లల్ని చూసి లియోంటెస్ మురిసిపోతాడు. వాళ్ల తప్పిదాన్ని క్షమించి, సహాయం చేస్తానంటాడు.

గొర్రెలకాపరి పెర్జెటా జన్మరహస్యం ఫ్లోరెజెల్ కూడా చెప్పలేదు - ప్రయాణంలో తుఫాను వచ్చింది. మాట్లాడుకోవటానికి వీలు చిక్కలేదు - పరిస్థితులిప్పుడు చక్కబడ్డాయి గనక, ఇద్దరు రాజులకూ అసలు విషయం విశదం చేస్తారు. ఆనాటి కొన్ని గుర్తులు, రాజలాంఛనాలు కూడా చూపి రుజువు చేస్తారు. సమస్య పరిష్కారమైనందుకు అందరూ సంతోషిస్తారు - భార్యా వియోగంతో ఇంకా బాధపడుతున్న లియోంటెస్ తప్ప. పాలినా అతణ్ణి తన ఇంటికి తీసికెళ్లి హెర్మియోస్ విగ్రహం చూపిస్తానంటుంది. కాని నిజానికి ఆమె బతికే ఉంది. తల్లి కూతుళ్లు ఆనందంగా కౌగలించుకుంటారు.

అలా ముగుస్తుంది "వింటర్స్ టేల్". నాటక ప్రారంభంలో "చలికాలంలో విషాద కథలు ఆకర్షిస్తాయి" అంటూ ఒక చరణం ఉంటుంది. నిజమే. కథ మొదటి భాగం విషాదమే గద. అందరి నవ్వులతో చివరి సీను ముగుస్తుంది.

14. ది టెంపెస్ట్

మంత్రాలు, మాయలతో నిండిన ఇంద్రజాలికుడి కనికట్టు ఈ నాటకం. నడిసంద్రాస ఒక దీవిలో జరుగుతుంది కథ. మూడు గంటలపాటు ఊపిరి సలపనివ్వని ఉత్పాతతో జరిగిన సంఘటనలు, సంఘర్షణలు ప్రేక్షకులను కట్టిపడేస్తాయి. ఈ నాటకాన్ని చూడటమంటే ఒక అద్భుత లోకంలోకి ప్రవేశించటమే. షేక్స్పియర్ రాసిన మరే నాటకమూ ఇంత విచిత్రంగా ఉండదు.

'తుఫాను' అన్న పేరే ప్రేక్షకులలో ఆసక్తి రేకెత్తిస్తుంది. ట్యూనిస్లో కూతురి వివాహం జరిపించి తిరిగి వస్తున్నాడు నేపుల్స్ రాజు. అతడి నావ తుఫానులో చిక్కుకుంది. రాజుగారి అధికారాన్ని, ఆజ్ఞల్ని ప్రకృతి ఖాతరు చెయ్యదు గద. సరంగు కూడా చెయ్యగలిగిందంటా

చేశాడు. కాని మహోద్భవంగా వీచిన గాలికి నావ రెండు ముక్కలైంది. భగవదేచ్చ ముందు మానవ ప్రయత్నానికీ, ప్రార్థనలకూ విలువ లేదు.

అయితే ఇది సహజంగా వచ్చిన తుఫాను కాదు. పక్క దీవిలో ఉంటున్న మాంత్రికుడు ప్రాస్పెరో దీన్ని సృష్టించాడు. అతడి కూతురి పేరు మిరాండా. పదిహేనేళ్ల సుందరి. ఆమెది జాలిగుండె. నౌక మునిగి పోవటం చూసి బాధపడింది. ఆమె తండ్రి కూడా మంచివాడే. ఎవరికీ హాని తలపెట్టడు. అందువల్ల నౌక మునిగినా ప్రయాణీకులు మాత్రం మరణించలేదు. అందరూ ద్వీపం చేరుకుంటారు. ప్రాస్పెరోకు వాళ్లతో అవసరం వుంది.

పన్నెండేళ్ల క్రితం అతడు డ్యూక్ ఆఫ్ మిలాన్. సోదరుడు, దుష్టబుద్ధి ఆంటోనియో, నేపుల్స్ రాజు సహాయంతో అతణ్ణి రాజ్యభ్రష్టుణ్ణి చేశాడు. ప్రాస్పెరో, కూతురూ సముద్రంలో చావాలని ఒక చిన్న పడవలో వదిలేశారు. కాని ఒక అనుచరుడు పడవమీద సరిపడినంత భోజనం, ప్రాస్పెరోకు ప్రాణప్రదమైన ఇంద్రజాల గ్రంథాలు సమకూర్చాడు. చివరకు అనేక రోజుల ప్రయాణం తర్వాత తండ్రి కూతుళ్లు ఈ ద్వీపానికి చేరుకున్నారు. ఇప్పుడు, పన్నెండేళ్ల తర్వాత, నేపుల్స్ రాజు, డ్యూక్ ఆఫ్ మిలాన్ మళ్లీ అదే ద్వీపానికి చేరుకున్నారు.

ప్రాస్పెరోకో సేవకుడున్నాడు. పేరు ఏరియల్. అతడు ఒక అశరీరజీవి. పైన్ వృక్షంమీద వేళ్లాడుతుండేవాడు. తన మాట విననందుకు కోపగించిన ఒక మంత్రగత్తె అతణ్ణిక్కడ బంధించింది. ప్రాస్పెరో వచ్చి ముక్తి ప్రసాదించాడు. ఆ ద్వీపంమీది మరొకజీవి, మంత్రగత్తె కొడుకు జంతురూపంలో ఉన్న కాలిబాన్. ప్రాస్పెరో ఎంత ప్రయత్నించినా అతడికి మనిషి ఆకారం రాలేదు. కాలిబాన్కు భాష నేర్పించి తమతోనే ఉండనిచ్చాడు ప్రాస్పెరో.

కాలిబాన్ కృతఘ్నుడు. మిరాండాకు ఒకసారి కీడు తలపెట్టాడు. ప్రాస్పెరో మంత్ర ప్రభావంతో వాణ్ణి బానిసగా మార్చి తన అధీనంలో వుంచుకున్నాడు. ప్రతీకారవాంఛతో రగిలి పోతున్నాడు కాలిబాన్. వీడెంత దుర్మార్గుడో, ఏరియల్ అంత సౌమ్యుడు. స్నేహశీలి. తన ఆజ్ఞలు పాటిస్తే త్వరలో స్వేచ్ఛను ప్రసాదిస్తానని ప్రాస్పెరో వాగ్దానం చేశాడు.

ప్రమాదంలో చిక్కుకున్న వాళ్లందర్నీ క్షేమంగా ఒడ్డుకు చేరవేశాడు ఏరియల్. నౌక కూడా క్షేమంగానే ఉంది. నావికులు నిద్రలో ఉన్నారు. ప్రయాణీకులు ద్వీపం మీద తిరుగుతున్నారు. రాజుగారి కుమారుడు ఫెర్డినాండ్ తనొక్కడే బతికి బయట పడ్డాననుకుని దుఃఖిస్తున్నాడు. అతణ్ణి తీసుకురమ్మని ఏరియల్ను పంపిస్తాడు ప్రాస్పెరో.

మంత్ర ప్రభావంతో మిరాండా నిద్రపోతుంది. కట్టెలు కొట్టుకురమ్మని కాలిబాన్ను ఆజ్ఞాపిస్తాడు ప్రాస్పెరో. యజమానినీ, అతడి కూతుర్నీ తిట్టుకుంటూ కదుల్తాడు కాలిబాన్. ప్రాస్పెరో రాకముందు తానే ఈ ద్వీపానికి రాజు. ఇప్పుడు బానిస. "మిరాండాకు అవకారం తలపెట్టకపోతే నీన్ను కూడా బాగానే చూసేవాణ్ణి" అంటాడు ప్రాస్పెరో. "మళ్లీ అవకాశం షేక్స్పియర్ కథలు

రాకపోడు." అని సణుకుంటాడు కాలిబాస. కాని— స్వేచ్ఛ లభించినప్పుడు కద!

గానం చేస్తూ ఏరియల్ ప్రవేశిస్తాడు. ఆ గానానికి ముగ్గుడై ఫెర్డినాండ్ అనుసరిస్తాడు. సముద్రపుటలల గురించీ, ఆ తర్వాత మరణించిన ఒక రాజు గురించీ పాడతాడు ఏరియల్.

కూతురికి మెలకువ తెప్పిస్తాడు ప్రాస్పెరో. తన తండ్రిని కాక, మరో పురుషుణ్ణి చూడడం ఈ పన్నెండేళ్లలో అదే ప్రథమం. అంత సమ్మోహన రూపాన్ని ఎప్పుడూ చూడలేదనుకుంటుంది. ఆమె సౌందర్యానికి ముగ్గుడవుతాడు ఫెర్డినాండ్. 'నువ్వూ గూఢచారివి' అని బంధించినట్లు నటిస్తాడు ప్రాస్పెరో. ఆకులలములు, సముద్రపు ఉప్పునీరు మాత్రమే ఆహారంగా ఇస్తుంటాడు. తన తండ్రి నిజానికి అంత క్రూరంగా ఉండడంట్టుంది మిరాండా. పిల్లలిద్దరూ ప్రేమలో పడ్డారని గ్రహిస్తాడు ప్రాస్పెరో. ఏరియల్ కు ఏదో పని అప్పగిస్తాడు.

ద్వీపంలో, మరోచోట, కొడుకు మరణించినందుకు దుఃఖిస్తున్నాడు నేపుల్స్ రాజు. అంతరంగికుడు గోంజాలో కూడా యజమానిని ఓదార్చలేదు. ఒకప్పుడు అతడు ప్రాస్పెరోను కూడా రక్షించాడు. ద్వీపంలో తాము సుఖంగానే గడపగలమని అతడి విశ్వాసం.

అశరీరుడైన ఏరియల్ సృష్టించిన సంగీత ధ్వనులతో అందరికీ నిద్ర ముంచుకు వస్తుంది. నేపుల్స్ రాజు సోదరుడూ, (అంటోనియో) ప్రాస్పెరో సోదరుడు-ఇద్దరు దుష్టులు-కుట్రలు చేస్తుంటారు. సోదరుణ్ణి హత్యచేస్తే తానే నేపుల్స్ కు రాజు కావచ్చునని కలలుగంటాడు అంటోనియో. గోంజాలోను కూడా చంపాలి. అప్పుడిక తనకెదురుండదు.

ఇద్దరు సైనికులు కత్తులు దూసి చంపటానికి సిద్ధమవుతారు. అంతలోనే వాళ్లకు సింహగర్జనలు వినిపిస్తాయి. రాజు, గోంజాలో నిద్రలేస్తారు. (ఏరియల్ వాళ్లను లేపుతాడు).

మరోవైపు కాలిబాన్ కు ప్రాస్పెరో మీద ద్వేషం రగిలి పోతున్నది. అతడు ద్వీపం మీదికి ఎవరెవర్నో తీసుకొచ్చి తనను హింసిస్తున్నాడు. అటుగా వచ్చిన రాజుగారి విదూషకుడు ట్రింకూలోను చూసి రక్షించమంటూ కాళ్లావేళ్లా పడతాడు. వాడి ఆకారం చూసి విదూషకుడికి నవ్వుస్తుంది. ఇలాంటి జీవిని ఇంగ్లండుకు తీసికెడితే ప్రదర్శనలో పెట్టొచ్చు. అయితే అదంతా తిరిగి వెళ్లినప్పటిమాట. ప్రస్తుతం ఈ కీకారణ్యంలో వర్షం తన బతుకు దుర్భరం చేసేట్టుంది. వెళ్లి కాలిబాన్ దుస్తుల్లో దాక్కుంటాడు.

ఈలోగా అతడి మిత్రుడు ఒకనాటి రాజు సేవకుడు స్టెఫానో వస్తాడు. అతడు సాధా పీపాను-పట్టుకుని ఒడ్డుకు చేరుకున్నాడు. ప్రస్తుతం పీకలదాకా తాగున్నాడు. ఈ నాలుగు కాళ్ల వింత జంతువును చూసి ఆశ్చర్య పడతాడు. దగ్గరకెళ్లి తట్టి చూస్తే తెలుస్తుంది-అందులో సగం తన మిత్రుడు ట్రింకూలో. ఇద్దరూ కలసి నాట్యం చేస్తారు. కాలిబాన్ కు కూడా కాస్త సారా తాగిస్తారు. మధ్యం తాగిన కాలిబాన్ తన కొత్త యజమాని

కాళ్ల దగ్గర పడుంటానంటాడు. కనీసం ఇలాగైనా ప్రాస్పెరో నుండి విముక్తి దొరికింది. ఈలోగా ఫెర్డినాండ్ కు మరో పని అప్పజెబుతాడు ప్రాస్పెరో. సాయంత్రంలోగా కట్టెలన్నీ ఒకచోట పోగు చెయ్యాలి. తండ్రి విశ్రాంతి తీసుకోవటానికి నిశ్చయించగానే మిరాండా వచ్చి తను సాయం చేస్తానంటుంది. కాని ఇద్దరూ కలిసి ప్రేమ కబుర్లలో వడి అసలు పని మరచిపోతారు. దూరం నుండి ఇదంతా గమనించిన ప్రాస్పెరో ముసిముసిగా నవ్వుకుంటాడు.

ప్రస్తుతం స్టెఫానోకి ఓ చిక్క వచ్చి పడింది. కాలిబాన్ కు తనంటే భక్తి. కాని ట్రింకూలో అంటే కోపం. వాడికి ఎవరి మీద కోపం వచ్చినా చంపాలనిపిస్తుంది. ప్రాస్పెరోను చంపటానికి వెంటరమ్మని వేడుకుంటాడు. తలకాయ పగలగొట్టి కూతుర్ని బంధించి, పుస్తకాలు తగలబెట్టి తామే ద్వీపానికి రాజులమని ప్రకటించుకోవచ్చు.

అశరీరుడైన ఏరియల్ ఈ సంభాషణ విని కాలిబాన్ ను లొంగదీసుకొనటానికి రాగం ఆలాపిస్తాడు. కాని చాలా కాలంగా మంత్ర ధ్వనులను విన్న కాలిబాన్ మీద దాని ప్రభావం ఉండదు.

ఏరియల్ నేపుల్స్ రాజుపరివారం వద్దకు ఎగిరి పోతాడు. వాళ్లంతా తప్పిపోయిన రాజకుమారుడి కోసం వెదుకుతున్నారు. వాళ్లకొక మాయా భోజనం సమకూరుస్తాడు ఏరియల్. తినటానికి ప్రయత్నించినప్పుడు భోజనం అదృశ్యమవుతుంది. ప్రాస్పెరోకు హాని తలపెట్టిన ముగ్గురికీ గతం జ్ఞాపకం చేస్తాడు.

కూతురికీ, అల్లడికీ పెళ్లి దుస్తులు తయారుచేస్తాడు ప్రాస్పెరో. సెరెస్, ఐరిస్, జూస్ అనబడే ముగ్గురు దేవతలు నూతన వధూవరులను ఆశీర్వదించటానికి తరలి వస్తారు. (ఇక్కడ, ప్రాస్పెరో మంత్రజాలంవల్ల కాకపోయినా, షేక్స్పియర్ కవితా మహిమకు ప్రేక్షకులు ముగ్గులవుతారు.)

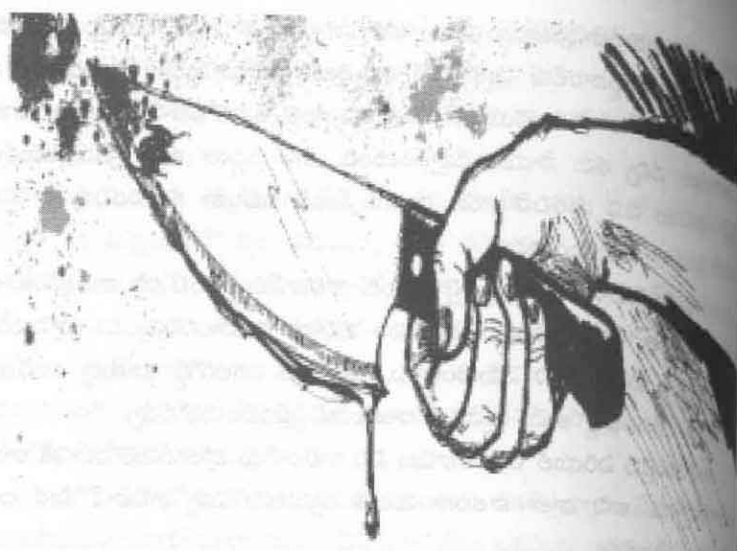
పెళ్లి ముగిసింది. ప్రాస్పెరోకు తెలుసు ద్వీపాన్ని, మాజిక్ ను వదిలి జనం మధ్యకు వెళ్లిపోక తప్పదని.

తన మంత్ర ప్రభావంతో అందరి కుయుక్తుల్ని భగ్నం చేస్తాడు. తన శత్రువులకు విధించిన శిక్ష ఇక చాలనుకుంటాడు. కాలిబాన్ తను మహా మూర్ఖుణ్ణి గ్రహిస్తాడు. అంటోనియో పశ్చాత్తాపపడి, రాజ్యాన్ని తిరిగి తన సోదరునికి అప్పగిస్తాడు.

నేపుల్స్ రాజు కూడా క్షమించమంటాడు. తప్పిపోయిన కుమారుడు తిరిగి దొరుకుతాడు. కొత్త కోడలు మిరాండాను ఆప్యాయంగా ఆహ్వానిస్తాడు.

అందరూ నేపుల్స్ కు ప్రయాణమయినప్పుడు సముద్రాన్ని ప్రశాంతంగా ఉంచుతాడు ఏరియల్. ప్రాస్పెరో అతడికి ముక్తి ప్రసాదిస్తాడు.

ఆనందంగా, గానధ్వనుల మధ్య ఏరియల్ ఎగిరి పోతాడు.

15. టైటస్ ఆండ్రోనికస్

ఇది షేక్స్పియర్ రాసిన తొట్టతొలి ట్రాజెడీ. ప్రారంభ రచయితలు చేసే పొరపాటు యిందులో కూడా కనిపిస్తాయి. నాటకమంతా హత్యల వరంపర. ప్రతిసీనుల శిరచ్ఛేదాలు, చిత్రహింసలు. షేక్స్పియర్ కాలంలో యిది బాగా ప్రేక్షకాదరణ పొందింది. చవకబారు కథల్లో వుండే అర్థంపర్థంలేని మెలోడ్రామా దీన్నిండా వుంది. తరువాతి అనర్థరత్నాలతో పోలిస్తే యిది తేలిపోతుంది గాని, రచయిత జీనియస్ అక్కడక్కడా దర్శనమిస్తుంది.

గోతలను పరాజితులను చేసి రోమన్ సైన్యాధిపతి టైటస్ ఆండ్రోనికస్ నగరానికి తిరిగి వస్తున్నాడు. వెంట గోతల దుష్టరాణి టమోరానూ, మరో దుష్టుడు ఏరన్ అనబడే మూర్నూ బందీలుగా పట్టుకొస్తున్నాడు. టమోరా పెద్దకొడుకును బలివ్వమని ఆజ్ఞాపిస్తాడు టైటస్. వాణ్ణి ముక్కలుగా నరికి యుద్ధంలో మరణించిన తన కుమారుల చిత్రహింసల పేర్చాలి. పగబట్టిన టమోరా, ఏరన్తో కలిసి రోమను 'పులులు తిరుగాడే అడవి'గా మార్చేస్తుంది.

ఆమె పగ సాధించేనాటికి, టైటస్కు బాధతో పిచ్చెక్కినట్టవుతుంది. అతడి ఆల్టిమేట్ పొడిచి గోతిలో పడేస్తారు. ఇద్దరు కొడుకుల తలలు నరికేస్తారు. టైటస్ చెప్పి తెగిపోతుంది. కూతురు లావినియాను రేప్ చేసి గాయపరుస్తారు. ఆమె చేతులు నరికి నాలిక పీకేస్తారు. అఘాయిత్యం చేసేందెవరో నోటితో చెప్పలేదు లావినియా. చివరికి

ఒక కర్రతో యిసుకలో వాళ్ల పేర్లు రాస్తుంది. నేరస్థులు టమోరా కొడుకులు.

అప్పుడు ప్రతీకారం తీర్చు కోవటం టైటస్ వంతు. ఆమె కొడుకులిద్దర్నీ నరికేస్తాడు. నెత్తురు పట్టటానికి లావినియా వల్లెంతో నిలుచుంటుంది. వాళ్ల ఎముకలు పిండిచేసి టమోరా నోట్లో కుక్కుతాడు. అప్పటికే చక్రవర్తిని పెళ్లాడిన ఆమెను చంపేస్తాడు. చక్రవర్తి టైటస్ను చంపుతాడు. టైటస్ కొడుకు చక్రవర్తిని చంపేస్తాడు.

అప్పటికి గాని నెత్తుటి వరదలు ఆగవు. ఏరన్కు శిక్ష వేస్తాడు లూసియస్. మరణించిన వాళ్లందర్నీ సమాధి చేస్తాడు. తను రోమ్ కొత్త గవర్నర్ గా అధికారం స్వీకరిస్తాడు. ఇక అప్పుడు నగరంలో శాంతి మళ్లీ తొంగిచూస్తుంది.

షేక్స్పియర్ కథలు

16. రోమియో అండ్ జూలియెట్

షేక్స్పియర్ రాసిన గొప్ప విషాదాంతనాటకం రోమియో అండ్ జూలియెట్. వారిరువురూ ప్రేమకు మారుపేరుగా మిగిలిన నాయికానాయకులు.

కథాప్రదేశం ఇటలీలోని వెరోనా నగరం. రెండు సంపన్న కుటుంబాలు - కాపులెట్స్, మాంటేగిల మధ్య దీర్ఘకాలంగా వైరం కొనసాగుతున్నది. అప్పటికే మూడుసార్లు భయంకరంగా పోరు జరిగింది. నాలుగో పొట్లాటతో నాటకం ప్రారంభమవుతుంది. కాపులెట్స్ మనుషులు ఈ సారి గొడవకు కారణం. చివరికి వెరోనా రాకుమారుడి రాకతో పరిస్థితి చక్కబడుతుంది. ఈ నిత్య యుద్ధాలతో రాకుమారుడు విసుగెత్తిపోయాడు. ఇకముందు ఎవరైనా వీధుల్లో అల్లరి సృష్టిస్తే మరణశిక్ష విధించబడుతుందని ఆజ్ఞలు జారీ చేస్తాడు.

మాంటేగ్ సంతతి వాడు రోమియో. ఈ యుద్ధంలో పాల్గొనలేదు. ఊరికి పశ్చిమాన సైకమోర్ వనంలో ఒంటరిగా తిరుగుతున్నాడు. రోమియో వుదాసినతను తల్లిదండ్రులు భరించలేరు. ఉత్సాహంగా నవ్వుతూ, తుళ్లుతూ తిరగవలసిన కుర్రవాడి మొహంలో విషాదమెందుకు? వాడి కజిన్ బెన్వోలియోను కారణం తెలుసుకురమ్మని పురమాయిస్తారు. రోమియో, రోసాలైన్ అనే సుందరితో ప్రేమలో పడ్డాడు. కాని ఆ అమ్మాయికి యితడంటే ప్రేమలేదు. రోమియో మరో ఫ్రీయురాల్ని చూసుకోవటం మంచిదని బెన్వోలియో సలహా.

ఇక కాపులెట్స్ యింటికథ. ఇంటి యజమానికి రాకుమారుడి ఆజ్ఞ పూరట కలిగించింది. వయసు పైబడింది. కలహాలు పెట్టుకునే ఓపిక నశించింది. రాజబంధువు పారిస్ అక్కడే వున్నాడు - తన ముద్దుల కూతురు జూలియెట్ మీద మనసు పడ్డాడు. ఆ పిల్లకింకా పద్నాలుగేళ్లే. అప్పుడే పెళ్లిచేసి పంపించటం తండ్రికి ఇష్టం లేదు. అయినా పారిస్ మీది మక్కువతో “మొదట దాని మనసు నీ వైపు మళ్లించుకో” అని సలహా యిస్తాడు. ఆ సాయంత్రం యింట్లో విందు జరగబోతున్నది. అదొక మంచి అవకాశం.

అతిథులందరికీ ఆహ్వానాలు అందించమని సేవకుడిని ఆజ్ఞాపిస్తాడు కాపునెట్. కాని వాడికి చదువు రాదు. లిస్టులో పేర్లు చదవలేడు. చదివిపెట్టే వాళ్లకోసం వెదుకుతున్నప్పుడు రోమియో తారసపడతాడు. రోసాలైన్ కూడా ఆహ్వానితుల్లో వుందని తెలుసుకుంటాడు. రోమియో: ఒకర్ని మించినవాళ్లు ఒకరు. మరెందరో సుందరాంగులు వస్తారు విందుకు” అంటాడు బెన్వోలియో.

జూలియెట్ తల్లికి పారిస్ ప్రేమ విషయం తెలుస్తుంది. కూతురి మనసు కూడా తెలుసుకోవాలి మరి. పిలుచుకు రమ్మని ఆయాసు పంపిస్తుంది.

ఈ ఆయా గొప్ప హాస్యపాత్ర. ఎప్పుడూ వసపిట్టలా వాగుతుంటుంది. పెళ్లి వ్యవహారాలంటే మహా వుత్సాహం. మంచి మనసు. అందరికీ సాయం చేస్తుంటుంది. జూలియెట్ మాట రాగానే పొత్తిళ్లనాటి కబుర్లన్నీ ఏకరువు పెడుతుంది. ఆమె వాక్రవాహానికి అడ్డుకట్ట వెయ్యటం ఎవరి తరమూ కాదు. చివరికి తల్లినోట పారిస్ ప్రస్తావన వచ్చినప్పుడు “చూద్దాంలే” అంటుంది జూలియెట్.

సాయంత్రం. ఆహూతులు ఒక్కొక్కరే వస్తున్నారు. కొందరు పిలవని పేరంటంగా వచ్చిన వాళ్లూ వున్నారు. అది ఫాస్సీ డ్రెస్ పార్టీ లాంటింది. అందరూ మొహాలకు ముసుగులు తగిలించుకున్నారు. ఆ వచ్చిన వాళ్లలో యిద్దరికి మాత్రం ముసుగులు తప్పని సరి - వాళ్లు రోమియో, బెన్వోలియో - కాపులెట్ వంశానికి శత్రువులు. మాంటేగ్ వంశీకులు. వాళ్ల వెంట మరో రాకుమారుడు మెరూషియో కూడా వచ్చాడు.

మెరూషియో మరో వాగుడుకాయ. హాస్యోక్తులతో శ్రోతల్ని నవ్విస్తుంటాడు. భగ్గు ప్రేమికుడు రోమియో యితర అతిథులతో దాన్ను చెయ్యటానికి నిరాకరించాడు.

రోమియోను ఎలాగైనా పుల్లన పరచాలని మెరూషియో ప్రయత్నం.

క్రితం రాత్రి దుస్స్వప్నం వచ్చిందని చెబుతాడు రోమియో. మెరూషియో కలల గురించి చర్చ ప్రారంభిస్తాడు- అతడి ప్రకారం కలలకు కారణం క్విన్ మాట్ అనే అప్పురస. మనుషులు నిద్రావస్థలో వున్నప్పుడు, సన్నటి రెక్కల పురుగులాగున పెసరగింజంత రథంలో నాసిక మీద ఆమె విహరించినప్పుడు వస్తాయి కలలు.

భోజనానికి అలస్యమవుతున్నది. అయినా మెరూషియో కబుర్లు ఆపడు. మరికాసేపట్లో దాస్సు ప్రారంభం కాబోతున్నది. లార్డ్ కాపులెట్ అతిథులకు స్వాగతం పలుకుతాడు. మొదట స్ట్రీలందర్నీ దాస్సుకు ఆహ్వానిస్తాడు. వాయిద్యగాళ్లకు సూచనలిస్తాడు. తను దాస్సు చెయ్యలేడు. వృద్ధుడు. గడచిన రోజుల్ని నెమరేసుకోవటం తప్ప మరేం మిగలేదు.

రోమియో కళ్లు రోసాలైన్ కోసం వెదుకుతుంటాయి- అప్పుడు కనిపిస్తుంది జూలియెట్. ఆమె అందం ముందర అక్కడి దివ్విటీల వెలుగు వెలవెల పోతుంది. ఇంకెక్కడి రోసాలైన్. ఆ క్షణమే రోమియో మనసును జయించింది జూలియెట్. ఆమె పేరేమిటని పరిచారక్కణ్ణి ప్రశ్నిస్తాడు రోమియో.

కాని రోమియో ప్రశ్న కాపులెట్ వంశానికి చెందిన టైబాల్ట్ అనే యువకుడికి వినిపిస్తుంది. వీధి యుద్ధాలు చేసేదే టైబాల్ట్. మాంటేగ్ వంశం పట్ల ఎనలేని ద్వేషం. శత్రువు వచ్చినందుకు కత్తిదూస్తాడు. కాని పార్టీలో గొడవ జరగటం యజమానికి యిష్టం లేదు. టైబాల్ట్ను ఓపిక పట్టమంటాడు.

దాస్సు ముగుస్తుంది. జూలియెట్ వేపు కదులుతాడు రోమియో-తీర్థయాత్రికుని వేషంలో వున్నాడు. తన యిష్టదేవత యిక్కడ ప్రత్యక్షమైంది. ముద్దు పెట్టుకోవాలని కోరిక: కొంత చతుర సంభాషణ తర్వాత జూలియెట్ అంగీకరిస్తుంది. ఆ తర్వాత తల్లి పీలుపు విని నిశ్చయిస్తుంది. ఆమె తమ శతృ వంశీకురాలని ఆయా ద్వారా తెలుసుకుంటాడు రోమియో.

దురంగా వెళ్లి క్రీగంట చూస్తూ నిల్చుంటుంది జూలియెట్. తనను ముద్దు పెట్టుకున్న కుర్రవాడికోసం వెదుకుతున్నాయి కళ్లు. రోమియోల వంశానికి తమకూ వైరమని ఆయా ద్వారా జూలియెట్ కూడా గ్రహిస్తుంది.

రోమియో కదలాలన్నా అడుగులు పడవు. జూలియెట్ తన మనసు దోచుకున్నట్టి కాస్త దూరం వెళ్లినవాడల్లా ప్రహరీ గోడదూకి మళ్లీ చాపులె యింటి ఆవరణలోకి ప్రవేశిస్తాడు.

జూలియెట్ కు నిద్రపట్టదు. పడకగదిలోంచి బాల్కనీలోకి వచ్చి నిల్చుంటుంది. రోమియో పైకి చూస్తాడు. చీకట్లో సూర్యోదయం. ప్రేమ కాంతిలో వెలిగిపోతున్న జూలియెట్. (ప్రపంచ సాహిత్యంలోని అత్యంత ప్రసిద్ధమైన బాల్కనీ సీనుయేదే) తరతరాల ప్రేమికులు మాట్లాడాలనుకుని, మాట్లాడలేని ప్రేమ పలుకులన్నీ వల్లిస్తారు రోమియో.

జూలియెట్- చీకటి రాత్రిలో, చంద్రవంక సాక్షిగా. తమ కుటుంబాల మధ్య పచ్చగడ్డి వేస్తే భగ్గుమంటుందన్న విషయమే వాళ్లకు స్ఫురణకు రాదు. ఒకసారి మాత్రం రోమియో గురించి భయం వేస్తుంది జూలియెట్ కు.

విడిపోయే ముందు ఓ అంగీకారం చేసుకుంటారు. రహస్యంగా పెళ్లి జరిగిపోవాలి. ఎక్కడ, ఎలా కలవాలి అన్న విషయాలు తెలుసుకోవటానికి తెల్లవారి తొమ్మిందింటికి జూలియెట్ ఒక అంతరంగికుణ్ణి పంపిస్తుంది. యువకులు. ప్రేమికులు. ఒక్కరోజు కూడా జాప్యం జరగటానికి వీలేదు.

ప్రయర్ లారెన్స్ అనబడే ప్రీస్తును కలుస్తాడు రోమియో. అతడి రహస్యాలన్నీ లారెన్సుకు తెలుసు. పెళ్లి జరిపిస్తానంటాడు. కనీసం పిల్లల పెళ్లితోనైనా రెండు కుటుంబాలూ కక్షల్ని మరిచి పోగలవేమోనని ఆశ.

బెన్ వోలియో, మెరూషియోలు తమ మిత్రుడు రోమియో కోసం వెదుకుతున్నారు. ఇంటికెళ్లి తండ్రిని అడుగుతారు. కొడుకెక్కడున్నాడో అతడికీ తెలియదు. టైబాల్ట్ రాసిన వుత్తరం కనిపిస్తుందక్కడ- రోమియోను అతడు ద్యూయెల్ (కత్తియుద్ధం)కు ఛాలెంజి చేశాడు. టైబాల్ట్ అహంకారి. మెరూషియోకు అతడంటే యిష్టం లేదు.

రోమియో ప్రవేశం. ఉత్సాహంగా వున్నాడు. మరోవైపు మెరూషియో అందర్నీ ఆటపట్టిస్తున్నాడు. ముఖ్యంగా లావుపాటి ఆయాను. రోమియో ఆయాకు సాయం పోతాడు. మొత్తం మీద ఆమెను సానుకూలం చేసుకుని జూలియెట్ కు సందేశం పంపిస్తాడు. ఆ మధ్యాహ్నం లారెన్స్ నివాసంలో పెళ్లి.

పొద్దున తొమ్మిందింటికి వెళ్లిన ఆయా యింకా తిరిగి రాలేదు. జూలియెట్ నిరీక్షిస్తున్నది. ఆయా వస్తుంది గాని ఏ విషయమూ చెప్పదు. ఒళ్లు నొప్పులుగా వుందనీ, కాళ్లు పీకుతున్నాయనీ సోది మొదలెడుతుంది. జూలియెట్ కు సమాచారం కావాలి. ఆయాకు సానుభూతి కావాలి. (ఈ సీను ప్రేక్షకులను కడుపుబ్బ నవ్విస్తుంది.)

అనుకున్నట్లుగా ఆ మధ్యాహ్నం రోమియో, జూలియెట్ ల వివాహం జరిగి పోతుంది. వీళ్లిద్దరూ పెళ్లికెందుకింత తొందర పడ్డారో లారెన్స్ కు అర్థం కాదు. రోమియో దేనికి భయపడడు-మృత్యువుకైనా. జూలియెట్ తనదైనప్పుడు మరిదేనికి భయం!

వెరోనా నగర విధుల్లో నడుస్తున్నారు మెరూషియో, బెన్ వోలియో. ప్రధాన కూడలిలో దృశ్యం. మెరూషియోను నీడలోకి పదమంటాడు బెన్ వోలియో. ఎండ మండి పోతున్నది. ఇంత వేడితో మనుషులు సహనాన్ని కోల్పోతారు. ఉత్తినే పోట్లాటలు వస్తాయి. మిత్రుడి మాటలకు నవ్వుతాడు మెరూషియో. అవసరమైతే యుద్ధం చెయ్యగల సత్తా తనకుందని వాదనలోకి దిగుతాడు.

బెన్ వోలియో భయపడినంతా జరిగింది. రోమియోను ద్యూయెల్ కు ఛాలెంజ్ చేస్తూ టైబాల్ట్ దర్బనమిస్తాడు. మెరూషియోతో తగువు లేదు (అతడు మాంటేగ్ కాదు.). షిక్సీయర్ కథలు

రోమియో ప్రవేశం. అతడికి టైబాల్తో కయ్యానికి దిగాలని లేదు. టైబాల్ ఎత్తిపొడుస్తాడు. అయినా రోమియో కత్తి దూయడు. టైబాల్, జూలియట్ కు వరుస అన్న తన ప్రియురాలి బంధువులతో ఎలా యుద్ధం చెయ్యగలడు? మిత్రుడు యింత అవమానాన్ని భరిస్తున్నందుకు మెరూషియోకు కోపం వస్తుంది. టైబాల్తో ద్యూయెల్ కు తను రెడీ.

ఇద్దర్ని విడదియ్యటానికి ప్రయత్నిస్తాడు రోమియో. టైబాల్ కత్తితో తన చెయ్యి చీరుకుపోతుంది. తీవ్రగాయంతో మెరూషియో మరణిస్తాడు.

తనకోసం మెరూషియో ప్రాణత్యాగానికి సిద్ధపడ్డాడు. రోమియో ఖడ్గం తీసుకుని ముందుకు లంఘిస్తాడు. టైబాల్ నేలకొరుగుతాడు.

రెండు శవాలను చూసి రోమియో నిశ్చేష్టుడవుతాడు. ఎంత పని జరిగింది. జూలియెట్ బంధువును చంపాడు. అంతేకాదు. వెరోనా రాకుమారుడి ఆజ్ఞను పుల్లంఘించాడు. బెన్వోలియో రోమియోను దూరంగా తీసుకుపోతాడు. రాకుమారునికి ఘటనాక్రమం వివరిస్తాడు. కాని యిది క్షమార్హమైన నేరం కాదు. మరణశిక్షకు బదులుగా నగర బహిష్కరణ. తెల్లారేలోగా రోమియో వెరోనా విడిచి వెళ్లిపోవాలి. మళ్లీ ఎప్పుడూ తిరిగి రాకూడదు.

జూలియెట్ నిరీక్షిస్తున్నది. బొద్దుగుంకితే భర్త తన చెంత వాలుతాడు. ఆయా వచ్చి టైబాల్ మరణవార్త వినిపిస్తుంది. జూలియెట్ బాధపడుతుంది. రోమియోను చూడాలంటుంది. ఆయా వెదికి వెదికి అతణ్ణి లారెన్స్ నివాసంలో కనుగొంటుంది. రోమియో పశ్చాత్తాపంతో, బాధతో తల్లడిల్లిపోతున్నాడు. టైబాల్ ను చంపినందుకు జూలియెట్ తననెంత అసహ్యించుకుంటుందో! ఆయా మాటలు విని కొంత పుషకమనం కలుగుతుంది. కనీసం ఒక్క రాత్రైనా తాము కలిసి వుండగలరు.

రాత్రి గడిచింది. పక్షుల కిలకిలా రావాలతో ప్రకృతి పులకరించింది. రోమియో వెళ్లిపోవాలి- శాశ్వతంగా. తెలవారలేదు. ఇప్పటిదాకా కూసింది నైటింగేల్ కాదా!

రోమియో నిద్రామణ. అప్పుడే జూలియెట్ తల్లి మరొక వార్త తీసుకొస్తుంది. వచ్చే గురువారమే జూలియెట్, పారిస్ లకు పెళ్లి నిశ్చయించారు.

జూలియెట్ మంచి పిల్లే. కాని యిటీవల జగమొండిగా తయారైంది. తెచ్చిన సంబంధాలన్నీ నిరాకరిస్తుంది. ఆమె తండ్రికి కోపంగా వుంది. జూలియెట్ తల్లికి చెప్పుకొని ఏడుస్తుంది. కాని పారిస్ లాంటి కుర్రాడు మళ్లీ దొరుకుతాడా?

చివరికి, ఆయాతో తన కష్టాలు చెప్పుకుంటుంది జూలియెట్. ఆయా లోకంపోకడ తెలిసిన మనిషి. ఇప్పుడు రోమియో లేడు గదా. పారిస్ ను చేసుకుంటేనే? ఈ యింట్లో తన మాట వినేవాణ్ణెవరూ లేరని తెలిసిపోయింది. జూలియెట్ కు చివరి ఆశ లారెన్స్. అతడూ సహాయం చెయ్యలేకపోతే యిక మరణమే శరణ్యం.

లారెన్స్ దగ్గర ఓ వుపాయం వుంది. కాస్త ప్రమాదమే. కాని ఆత్మహత్యంత ప్రాణాంతకం

కాదు. ఒక రసాయనం తాగితే మనిషికి నలభైరెండు గంటలు మృత్యుకళ వచ్చేస్తుంది. మరణించినవాళ్లను ఖననం చెయ్యకుండా కొంతకాలం సమాధి గృహాల్లో వుంచటం వెరోనాలోని ఒక ఆచారం. ఆ తర్వాత వుత్తరం రాస్తే రోమియో వస్తాడు. ఇద్దరూ కలసివెళ్లి మంటువా నగరంలో సుఖంగా గడపొచ్చు.

వివాహానికి జూలియెట్ అంగీకరించిందని లారెన్స్ త్యాగా తెలుసుకుని ఆనందిస్తాడు ఆమె తండ్రి. మరో విందుకు ఏర్పాట్లు ప్రారంభమవుతాయి.

ఎవరికీ అనుమానం రాకుండా జాగ్రత్త పడుతుంది జూలియెట్. కాని చిన్నపిల్ల ఉద్యోగాల్ని దాచుకోలేదు. ఎవర్నీ నమ్మటానికి లేదు. లారెన్సును కూడా. చట్ల వ్యతిరేకంగా జరిపిన పెళ్లి రహస్యం నలుగురికీ తెలిసిపోతుందని, రసాయనం పేరుతో విషమిచ్చి తాగమంటున్నాడేమో.

ప్రసిద్ధ పోషన్ (రసాయనం) సీన్ యిదే. జూలియెట్ స్వగతం. మృత్యువు తనను ఆహ్వానిస్తున్నట్టుగా, రక్షసిక్తమైన టైబాల్ దయ్యం రోమియోను చంపటానికి పురికినట్టుగా, సమాధి తలుపులు తెరుచుకొంటున్నట్టుగా పలు రకాల వూహలు. చివరికి అది తాగేసి మంచంమీద వాలి పోతుంది.

ఇంటినిండా పెళ్లి హడావిడి. లేపటానికి వచ్చిన ఆయా, శవంలాగ పడున్న జూలియెట్ ని చూసి నిర్భాంతపోతుంది. రోదనలతో యిల్లు ప్రతిధ్వనిస్తుంది. ఇక జరిగేది పెళ్లి కాదు. చావు. జూలియెట్ "శవాన్ని" సమాధి గృహానికి చేరుస్తారు.

మంటువా నగరంలో, రోమియో వెరోనా నగర వార్తలకోసం వేచిచూస్తున్నాడు. ముఖ్యంగా జూలియెట్ గురించి తెలుసుకోవాలని పరిచారకుడు సమాచారం చేరవేస్తాడు- చావు కబురు చల్లగా. జూలియెట్ మరణించింది. రోమియో మొహంలో మృత్యుకళ వస్తుంది. పరిచారకుడితో బాగానే వుంటాడు గాని, ఏకాంతంలో, "జూలియెట్, ఈ రాత్రి నీతో పాటే నాకు దీర్ఘనిద్ర" అని నిర్ణయించుకుంటాడు. ఆమె లేకుండా తను బతక లేడు. ఒక మందుల కొట్లో విషం కొనుక్కుని వెరోనాకు పయనమవుతాడు.

జూలియెట్ వుదంతమంతా. రాసి రోమియోకు లేఖ పంపించాడు లారెన్స్. కాని వూళ్లో ఘేగుండని తెలుస్తుంది. ఆ వుత్తరం రోమియోకు చేరదు. మరొక మూడు గంటల్లో జూలియెట్ కు స్పృహవస్తుంది. విశ్వసనీయులెవరూ లేరు గనక తను స్వయంగా వెళ్లి జూలియెట్ ను కలవాలనుకుంటాడు లారెన్స్.

రాత్రి. చర్చి ప్రాంగణం. కాపులెట్స్ సమాధుల వద్ద యూ చెట్టికింద శోకించటానికి వస్తాడు పారిస్. జూలియెట్ సమాధిమీద వుంచటానికి పుష్పగుచ్ఛం కూడా తెచ్చాడు. ఎవరూ రాకుండా చూడమని పరిచారకుణ్ణి నియమిస్తాడు.

ఎవరో వస్తున్నారని సంకేతంగా పరిచారకుడు ఈల వేస్తాడు. పారిస్ ఆశ్చర్యంగా చూస్తాడు. రోమియో గునపంతో సమాధి తెరవటానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

పారిస్ దృష్టిలో రోమియో నేరస్తుడు. జూలియెట్ సమీప బంధువును హత్యచేసి, ఆ సుకుమారి మనసును గాయపర్చాడు. రోమియోను బంధించడానికి ప్రయత్నిస్తాడు.

“వెళ్లిపో, యువకుడా, నేనన్నింటికీ తెగించానిప్పుడు” అంటూ వారిస్తాడు రోమియో. కాని పారిస్ వినదు. యుద్ధం జరుగుతుంది. పారిస్ నేలకొరుగుతాడు. చివరి కోరికగా, “దయచేసి, సమాధిలో నన్ను జూలియెట్ పక్కకి చేర్చు”మని వేడుకుంటాడు.

మృతుని కోరిక తీరుస్తాడు రోమియో. ఇదే తమ సమాగమం. జూలియెట్ ని తన చేతుల్లో ఎత్తుకుని, విషం తాగి, చివరిసారిగా ప్రీయురాలిని ముద్దుపెట్టుకుని శ్వాసవిడుస్తాడు.

సమాధులను వెదుకుతూ లారెన్స్ వస్తాడు. ఒకచోట దివ్వితీ వెలుగుతున్నది. రాళ్లమీద నెత్తుటి మరకలు. సమాధిలో రెండు శవాలు. పారిస్, రోమియో. జూలియెట్ లేస్తోంది. ‘నా రోమియో ఎక్కడ?’ అని అడుగుతుంది. జరిగింది చెప్పక తప్పదు. జనం వస్తున్న అలికిడి. పారిపోవ్వుంటాడు. కాని జూలియెట్ కదలదు. భయపడి, లారెన్స్ వెళ్లిపోతాడు.

అత్యహత్యకు విషం మిగిలేదు. కాని రోమియో వద్ద చురకత్తి వున్నది. కాపలావాళ్లు వచ్చేలోగా, త్వరగా జరిగిపోవాలి పని. “ఇప్పుడు ఆనందాన్నిచ్చే ఒకే ఒక సాధనం ఈ కత్తి” అంటూ పొడుచుకుని రోమియో మీద వాలిపోతుంది జూలియెట్.

ఇక ఆ ప్రేమికులనెవరూ విడదీయలేరు. లారెన్స్ కాపలావాళ్లకు దొరికి పోతాడు. వెరోనా రాజకుమారుడికీ, కాపులెట్, మాంటేగ్ కుటుంబాలకూ వీళ్ల కథ తెలిసిపోతుంది. తమ ద్వేషం పిల్లల్ని బలిగొన్నదని గ్రహిస్తారు. చేతులు కాలాక.... గతాన్ని మరచి స్నేహంగా బతకాలనుకుంటారు యిరు కుటుంబాల వాళ్లు.

పశ్చాత్తాపం తప్ప వాళ్లకు మరేం మిగిలింది!

ముక్తవరం విధానం

17. జూలియన్ సీజర్

రాజకీయ కుట్రలూ, కుతంత్రాలూ యిందులోని కథావస్తువు. నాయకుల పుష్కలసౌలు ప్రజల వుద్రేకాలను రెచ్చగొడతాయి. అల్లకల్లోల పరిస్థితి అంతర్బుద్ధానికి దారి తీస్తుంది. రోమ్ చరిత్ర నేపథ్యంలో వ్యక్తుల స్వభావాలను కూలంకషంగా అధ్యయనం చేశాడు ప్లీటోనియర్. అధికార వర్గంలో అంతశ్శత్రువులే ఎక్కువ. అలనాటి ఈ నాటకం నేటి వ్యవస్థీకృత రాజకీయాలకు ప్రతిబింబం.

రోమ్ చక్రవర్తి జూలియన్ సీజర్ విశ్వవిజేత. ప్రజలకు ఆరాధ్యదైవం. దర్శనం చేసుకోవటానికి దూరప్రాంతాలనించి వ్యయప్రయాసలకోర్చి వస్తారు. గుంపులు గుంపులుగా పోగైన జనాన్ని చెదరగొట్టటం భద్రతా సిబ్బందికి పెద్దసమస్య.

తోటి రాజకీయ నాయకులకు జూలియన్ సీజర్ కీర్తి కంటకంగా మారుతుంది. అశేష ప్రజల మద్దతు కూడగట్టుకున్నవాడు నియంతగా మారటానికెంతో కాలం పట్టదు.

నగర కూడలి. పందాలకు (రేసెస్) పోతూ సీజర్ అటుగా వస్తున్నాడు. చుట్టూ ప్రభుత్వోద్యోగులు. జయజయ ధ్యానాలు చేస్తూ జనం వెంట నడుస్తున్నారు. మార్చి పదిహేను నాడు ప్రమాదం పొంచి వుందని అరుస్తారెవరో. ఆ తేదీ ఎంతో దూరంలో లేదు. అనివార్యంగా జరగబోతున్న రక్తపాతానికి యిది తొలి సంకేతం. సీజర్ ఈ ప్లీటోనియర్ కథలు

పాపురికను సీరియస్ గా తీసుకోడు. "అదంతా పూహాగానం."

గుంపు ముందుకు కదుల్తుంది. ఇద్దరు వ్యక్తులు ఓ పక్కన నిలబడి మాట్లాడుకుంటున్నారు. ఒకడు బ్రూటస్ - కులీన వంశానికి చెందినవాడు. తరతరాలుగా రాజులకు భక్తిప్రపత్తులతో సేవ చేసిన వంశం అది. మరొకతడు కాసియస్ - దేశ రాజకీయాల్లో ప్రముఖుడు. సీజర్ ను తుదముట్టించటానికి అతడి దగ్గరో ప్యూహం వుంది. బ్రూటస్, కాసియస్ యిద్దరూ సీజర్ కు మంచి మిత్రులే. ముగ్గురూ సమవుజ్జీలుగా వున్నరోజులు మననం చేసుకుంటాడు కాసియస్. "ఒకనాడు ఈత కొడుతున్నప్పుడు సీజర్ మునిగిపోకుండా రక్షించింది నేనే. ఇప్పుడు సీజర్ రాజాధిరాజు. నేనో అనామకుణ్ణి. అతడి ముందర వంగి నా భక్తి చాటుకోవాలి." "స్పెయిన్ లో వున్నప్పుడు ఒకనాడు సీజర్ కు జ్వరం వచ్చింది. గొంతెండుకుపోతున్నది నీళ్లివ్వమంటూ ప్రాధేయపడ్డాడు. ఈ చక్రవర్తి ఆనాడు బేలగా ఏడ్చాడు. సీజర్ మారలేదు. కాని అధికారం అక్కడకు చేర్చింది. అతడిప్పుడు మానవాతీతుడు. దైవాంశసంభూతుడు."

రేసుల దగ్గర కోలాహలం. "సీజర్ కు మరేదో కొత్త సత్కారం జరుగుతున్నట్లుంది." అంటాడు బ్రూటస్.

"అతనెలా అధికుడు. మనమెలా అల్పం. అందరం ఒకే భోజనం తింటున్నాం. ఎందుకు తలవంచాలి?" అంటూ కవ్వస్తాడు కాసియస్. "రోమ్ లో ఎప్పుడూ ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాల్లే వున్నాయి. మా పూర్వీకులు నియంతల్ని అంతమొందించి ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పరిచారు." అంటాడు కాసియస్.

అంతావిని బ్రూటస్ "ఆలోచిస్తాను." అంటాడు ముందు జాగ్రత్తగా. సీజర్ తిరిగివస్తున్నాడు. కాసియస్ ను చూస్తాడు. (గుంపులను అదుపులో పెట్టటం అతని బాధ్యత) "చూడు. నన్నగా పీలగా వున్నాడు. కళ్లలో ఆకలి వుంది. ఇలాంటి వాళ్లు ప్రమాదకరం. లావుగా వున్న మనుషులే మేలు." అంటాడు మిత్రుడు మార్క్ అంటానీతో.

కాసియస్ వల్ల ఎవరికైనా ప్రమాదం వాటిల్లగలదని అంటానీ పూహించవైనా లేదు. సీజర్ భయానికి అతీతుడు. అతనిప్పుడు తనను తాను ఒక మామూలు మనిషిగా పరిగణించటం లేదు. ప్రజలు అలా బ్రహ్మారధం పట్టారు మరి. అంటానీని తన కుడిచైపున నడవమంటాడు. (ఎడమ చెవి వినిపించదు.)

బ్రూటస్ మిత్రుడు కాస్కా కూడా రేసులకు వెళ్లివచ్చాడు. అక్కడ సీజర్ కేం సత్కారం జరిగిందని అడుగుతాడు బ్రూటస్. "అతడికో కిరీటం బహుకరించారు. సీజర్ మార్కాగ్గా తిరస్కరించాడు. జనం అతని నిరాబంధరతను శ్లాఘించారు. మూడుసార్లు బహుకరించారు. మూడుసార్లు అతడు తిరస్కరించాడు. అతనికి తీసుకోవాలనే వున్నది కాని ప్రజల మెప్పుకోసం వద్దన్నాడు వాళ్లెంత మంత్రముగ్ధులైనారంటే అతనేం చెబితే

అది చెయ్యటానికి - ప్రాణాలివ్వటానికి కూడా సిద్ధపడ్డాడు." అంటాడు కాస్కా బ్రూటస్ లో సంచలనం కలిగిస్తుంది వార్త. కాసియస్ ఈ క్షణం కోసమే నిరీక్షిస్తున్నాడు - సీజర్ హత్యకు అతడు పన్నుతున్న కుట్రలో బ్రూటస్ భాగం పంచుకోవాలి. అతడి మనసు తనవైపు తిప్పుకోవటానికి మరింత ఒత్తిడి పెంచుతాడు. ప్రజలు తమ యిబ్బందుల్ని ఏకరువుపెడుతూ రాసినట్లుగా కొన్ని అర్థిపత్రాలను సృష్టించి బ్రూటస్ యింటిలో వేస్తాడు. ఏక రాత్రి వురుములు మెరుపులతో భయానక వాతావరణం ఏర్పడుతుంది. రోమ్ నగరంలో శాసనసభా భవనంలో క్రూర జంతువులు సంచరిస్తాయి. అతీత శక్తులను నమ్మేవాళ్లకు అనేక సంకేతాలు కనిపిస్తాయి. ఒంటరిగా తిరుగుతున్న కాసియస్ "ఈ తుఫానువంటివాడు సీజర్. నియంత్రించక తప్పదు." అంటూ కుట్రలో చేరమని కాస్కాను కోరతాడు.

బ్రూటస్ కు నిద్రపట్టలేదు. కాసియస్ మాటలు అనేక సందేహాలను రేపాయి. సీజర్ పట్ల నమ్మకం సన్నగిల్లుతున్నది. రోమ్ నగరానికి తమ వంశమెంతో సేవ చేసింది. రాజ్యంపట్ల విధేయత అతని సరసరాల్లో జీర్ణించుకుపోయింది. పరిస్థితి యిలాగే కొనసాగితే రోమ్ పతనం కాక తప్పదు. అంతకన్నా నియంతను తొలగించటం మేలు. తొలగించటమంటే హత్య చెయ్యటమే. కాని సీజర్ తన అనుంగు మిత్రుడు.

కలత మనసుతో తోటలో తిరుగుతున్నాడు బ్రూటస్. లూసియస్ అనే పరిచారకుణ్ణి తన గదిలో దీపం వెలిగించమని పంపిస్తాడు. తొందర పడవద్దు మొదట తనను తాను సమర్థించుకోగలగాలి. ఒక మహా ప్రమాదాన్ని నివారించటానికి యిలాంటి పని చేస్తే తప్పలేదు. లూసియస్ అర్థి పత్రాల కట్ట తెచ్చిస్తాడు. రోమ్ నగరవాసులంతా తన సహాయం కోసం అర్థిస్తున్నట్లనిపిస్తుంది. తన పూర్వీకులు నియంత టార్కియన్ ను నిర్మూలించారు. సీజర్ నిరంకుశత్వాన్ని నాశనం చేసే బాధ్యత తన మీదున్నది.

కాని హత్య చెయ్యవలసింది మిత్రుణ్ణి. ఇంతటి ఘోరం చెయ్యటానికి చేతులెలా వస్తాయి?

మొహాల మీద ముసుగులు కప్పుకున్న వ్యక్తులెవరో గమ్యం దగ్గర నిరీక్షిస్తున్నారని చెబుతాడు లూసియస్. వాళ్లంతా తోటి కుట్రదార్లు. ప్రవేశపెట్టమంటాడు బ్రూటస్.

బ్రూటస్ కూడా తమలో ఒకడో కాదో వాళ్లకు తెలియదు. అసలు విషయం దాటేసి కబుర్లు చెప్పుకుంటారు. చివరికి కాసియస్ ఒత్తిడితో బ్రూటస్ వాళ్లతో చేతులు కలుపుతాడు.

ఇది హత్యలా కనిపించగూడదు. అనివార్యమైన బలియిది. సీజర్ ను తుదముట్టించకుండా, కేవలం నియంతృత్వాన్ని మాత్రం నియంత్రించగలిగితే ఎంత బాగుండేది! కాని అది అసంభవం గనక రోమ్ సామ్రాజ్య ప్రయోజనాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకుని ఏదైనా చెయ్యాలి. ఈ విషయంలో కాసియస్ కూ తనకూ అభిప్రాయభేదమున్నది. లోకం తెలిసిన కాసియస్ అందర్నీ ప్రతిజ్ఞ చెయ్యమంటాడు.

“మనకు దైవసమానుడైన సీజర్‌ను హత్యచేసింది బ్రూటస్.....” ఒక్కసారిగా జనం కోపం పెల్లుబుకుతుంది.

“ప్రతీకారం తీర్చుకుంటాం. వాణ్ణి చంపండి. నరకంఢి.” అంటూ అరుపులు. హంతకులను వెంటాడుతూ ప్రజలు వీధుల్లో పరిగెడతారు. ఒక హంతకుడి ముసినన్నా అదేపేరున్న మరో వ్యక్తి తారసిల్లుతాడు. అతడు కవి: కాని జనం అతణ్ణి తాచంపుతారు.

ఇప్పుడు అధికారానికి వచ్చిన కొత్తపాలకులు, పాతవాళ్లకన్న ఎక్కువగా హింసాప్రోత్సహిస్తారు. సీజర్ వారసుడు ఆక్టేవియస్, లెపిడస్‌లతో కలిసి మిత్రమ ప్రభుత్వం ఏర్పాటుచేస్తాడు అంటానీ. తమ శతృవులందర్నీ నిర్ణయంగా నాశనం చెయ్యటం ప్రారంభం. వాళ్లకాదు. వాళ్ల బంధువులూ, మిత్రులూ, పిల్లల్ని కూడా వదలరాదు. బ్రూటస్, కాసియస్‌లను వెదికి పట్టుకుని హత్యచెయ్యటానికి ఒక ప్రత్యేక సైన్యాన్ని పంపిస్తారు.

బ్రూటస్, కాసియస్‌లు తమ తమ సైన్యాలకు నాయకత్వం వహిస్తున్నారు. ఆసియా మైనర్ లోని సార్డిస్ వద్ద శిబిరం ఏర్పరుచుకుంటాడు బ్రూటస్. ఇద్దరు మిత్రులూ యుద్ధాన్ని గురించి అభిప్రాయభేదమున్నది. లోకం పోకడ తెలిసినవాడు కాసియస్. బ్రూటస్ ఆదర్శవాది. భార్య ఆత్మహత్య చేసుకున్నదని వార్త వస్తుంది. మార్క్ అంటోనియస్ అభూయిత్యం చేస్తాడోనని భయపడి ఆమె ప్రాణాలు తీసుకున్నది.

బ్రూటస్‌తో చర్చలకు సార్డిస్‌కు వస్తాడు కాసియస్. అంటానీ సేనలు తమ వెదుక్కుంటూ వస్తున్నాయి. ఎదురుగా వెళ్లి షిలిపి వద్ద శతృవుల నిలువరించాలనుకుంటారు బ్రూటస్, కాసియస్. రాత్రి. బ్రూటస్‌కు నిద్రపట్టదు. ఉత్తకు చదువుతాడు. దివ్యిటీ వెలుగు చెదిరినట్టవుతుంది. సీజర్ ప్రేతం పత్యక్షమవుతుంది.

“ఎవర్నూవ్వు?”

ఫిలిపి దగ్గర నీకు మళ్లీ కనిపిస్తాను” అంటూ ప్రేతం అదృశ్యమవుతుంది. లూసియస్ సంగీత వాయిద్యం సరిచెయ్యబోతాడు. తీగల్లో బిగువు తగ్గింది. కాని అంతకన్నా పెద్ద ప్రమాదమే ముంచుకొస్తున్నదని బ్రూటస్‌కు తెలుసు. యుద్ధమూ, మరణమూ అనివార్యం.

ఫిలిపీ వద్ద యిరువక్షాలూ ఎదురెదురుగా నిలిచి పరస్పరం దూషించుకుంటారు. యుద్ధం యింకా ప్రారంభం కాలేదు. ఒక తల కూడా తెగిపడలేదు. అయినా అప్పటి రాబందులు వచ్చి వాలుతున్నాయి. ఇద్దరు మిత్రులూ విడిపోయి తమ తమ సైన్యాలకు నాయకత్వం వహించటానికి ముందుకు కదులుతారు. భీషణ యుద్ధం జరుగుతుంది. ఆ గందరగోళంలో తన సైన్యం ఓటమిపాలైందనుకుంటాడు కాసియస్. బందీగా చిక్కబయిష్టం లేదు. కొండ దిగువన కాసియస్ మృతదేహాన్ని చూస్తాడు బ్రూటస్.

తనకు కూడా ముగింపు యింక ఎంతో దూరంలో లేదు. సీజర్ ప్రేతం తమకు

పరాజితుల్ని చేస్తున్నది. రాత్రి దాకా కొనసాగుతుంది యుద్ధం. బ్రూటస్ అనుచరులు ఒక్కొక్కరే నేలకొరుగుతారు. కాసియస్‌ను అనుసరించటానికి సమయం ఆసన్నమైంది. ఖడ్గాన్ని నిలబెట్టమని సైనికుడికి ఆదేశించి దానిమీద వాలి ఆత్మహత్య చేసుకుంటాడు బ్రూటస్: అతడి బివరిమాటలు “సీజర్, ఇకనైనా శాంతించు.” విజేత మార్క్ అంటానీ ప్రవేశం. బ్రూటస్ పట్ల అతడికి ద్వేషం లేదు. బ్రూటస్ వంటి సన్నిహితుణ్ణి అసహ్యించుకోవటం అనాధ్యం. అతడి ఆశయం శ్లాఘనీయమే. కాని చర్యల పరిణామమింత విషాదభరితం.

18. హామెట్

షెక్స్పియర్ ట్రాజెడీలలో అత్యంత ప్రసిద్ధి చెందిన నాటకం హామెట్. దీన్ని గురించి వినని వాళ్లు ఈ లోకంలోనే లేరంటే అతిశయోక్తి కాదు. ఇందులోని హీరో పాత్ర చిత్రణా, అతడి సందగ్ధ మానసిక స్థితి జీవిత తాత్వికతను గురించి చేసిన గొప్ప వ్యాఖ్యానాలు సాహితీప్రియులకు సుపరిచితమే. ప్రతి ప్రేక్షకుడూ హామెట్లో తనను తాను చూసుకుంటాడు. అత్యంత సంక్లిష్టమైన ఈ పాత్ర వూహాజనితం కాదనీ, మన కళ్ల ముందు కదలాడే మరొక మనిషినీ భ్రమింప చేస్తుంది.

ట్రాజెడీ అంటేనే విషాదాంతం. హామెట్లో విషాదం పరాకాష్ఠకు చేరింది. దుష్టకార్యాల వల్ల హీరో చావడు. మంచి చేసే క్రమంలో మరణిస్తాడు. కాని మృత్యుముఖంలో కూడా అతడి ధిక్కార ధోరణి మారదు. జీవన్మరణాల మధ్య గీతను చెరిపి వేస్తాడు. శరీరానికి ఆత్మకూ మధ్య నిత్య సంఘర్షణ.

విడిపోతే తప్ప రెంటికి శాంతి లేదు.

దెస్మార్టు శీతాకాలంలో ఒక చలి రాత్రి. ఎల్మినోర్ రాజుడుగర్ల దగ్గర గార్లు దూరమీటి మారుతున్నారు. గత రెండు రాత్రులూ, సరిగ్గా ఒంటిగంటకు కోట గోడల దగ్గర ఒక ప్రేతం కనిపించింది. కవచం ధరించిన ఆ ప్రేతం హామెట్ తండ్రి, దివంగత దెస్మార్టు రాజును పోలి వున్నది. హామెట్ బాల్యమిత్రుడు హోరేషియో ఈ విషయం నమ్మలేదు. స్వయంగా చూపించటానికి ఈనాడు అతణ్ణిక్కడికి తీసుకువచ్చారు.

ఒంటిగంట. ప్రేతం దర్శనమిచ్చింది. ఆశ్చర్య చకితుడైన హోరేషియో దాంతో మాట్లాడ ప్రయత్నించాడు. కాని అది అంతర్ధానమైంది. మరణించిన రాజు మళ్లీ ఎందుకీ రూపంలో తిరిగి వచ్చాడు? బహుశా, దేశానికేదో విపత్తు సంభవించబోతున్నదని హెచ్చరించటానికి కాబోలు. నార్వే రాజబంధు వొకడు దెస్మార్టు మీద దాడి చేస్తానని బెదిరిస్తున్నాడు. ప్రేతం యివ్వదలచుకున్న సందేశం ఏమిటి? బహుశా, హామెట్తో చెబుతుందేమో! వెళ్లి, హామెట్కి ఈ వార్త చేరవేస్తారు.

తన చిన్నాన్నను పరికించి చూస్తూ, రాజప్రాసాదంలో ఆసీనుడై వున్నాడు హామెట్. (రాజు మరణం తర్వాత అతడు తన వదిిన (హామెట్ తల్లి)ని వివాహమాడి దెస్మార్టు సింహాసనం అధిరోహించాడు) అన్నీ తెలిసినట్టుగా, చకచకా రాజవిధులు నిర్వహిస్తున్నాడు కొత్త రాజు. ఇద్దరు దూతలను శాంతి ప్రయత్నాలు కొనసాగించమని నార్వేకు పంపించాడు. లార్డ్ చాంబర్లెన్ (రాజమందిర వ్యవహారాలు చూసే అధికారి) తన కుమారుడికి ప్రాస్సుకి వెళ్లి రాచకార్యమేదో నిర్వహించవలసిన బాధ్యత అప్పచెప్పాడు.

హామెట్, పితృ వియోగ దుఃఖాన్నించి కోలుకోలేదు. అతడి వేషభాషలంకా శోకావస్థనే సూచిస్తున్నాయి. విచారాన్ని అధిగమించి రాచక్రీడలలో పాల్గొనమని మందలిస్తాడు రాజు. కాని హామెట్కు చిన్నాన్నంటే యిష్టం లేదు. అతనితో కాక, తల్లితో మాట్లాడతాడు. యూనివర్సిటీ చదువు మాని, ఎల్మినోర్లోనే వుండి పొమ్మని హామెట్కు నచ్చచెబుతుంది రాణి (హామెట్ తల్లి).

రాజు దంపతులు సభాప్రాంగణం నుండి నిష్క్రమిస్తారు. ఒంటరిగా వున్నప్పుడు హామెట్ అద్భుతమైన స్వగతాలు వల్లిస్తాడు. తండ్రి మరణం కన్నా, తల్లి పునర్వివాహం హామెట్ని ఎక్కువ గాదు పర్చింది - భర్త గతించి రెండు నెలలైనా గడవకముందే ఆమె మళ్లీ పెళ్లికి అంగీకరించింది - అది కూడా హామెట్ అణువణువునా ద్వేషించే ఈ నీచుడితో. తన తల్లి సాంగత్యంలో ఈ కొత్త మనిషిని వూహించుకుంటే హామెట్ కోపంతో, అసహ్యంతో దహించుకు పోతున్నాడు.

ప్రేతానికి సాక్షులైన మరో యిద్దరితో కలిసి హోరేషియో ప్రవేశం. హామెట్ అంతర్ముఖుడు. మితభాషి. హోరేషియో చలాకీగా మాట్లాడుతూ, నవ్వుతూ, నవ్విస్తూ వుంటాడు. యూనివర్సిటీలో యిద్దరూ సహ విద్యార్థులు. సన్నిహితులు.

ప్రేతం గురించి విని హామెట్ చకితుడవుతాడు. ఆ రాత్రికి తను కూడా వాళ్ల వెంట

తండ్రి ప్రేత రూపాన్ని చూడటానికి వస్తానంటాడు.

చాంబర్లెన్ కొడుకు పేరు లార్లెస్. ప్రాన్సు ప్రయాణానికి సన్నాహాలు చేసుకుంటున్నాడు. హామెట్ ఆమెను తరచుగా కలుస్తున్నాడు. లార్లెస్ అభిప్రాయంలో యిది అభిలషణేయం కాదు. పరిచయం ప్రేమగా మారే అవకాశమున్నది. కాని హామెట్ దెన్యార్క్ రాకుమారుడు. రాజులకు సామాన్యులను వివాహమాడే స్వేచ్ఛ వుండదు. ఓఫేలియా అమాయకురాలు. కట్టుబాట్లలో పెరిగిన పిల్ల. వెళ్లేముందు లార్లెస్ తన చెల్లెలు ఓఫేలియాను కలిశాడు. తను హద్దుల్లో వుంటాననీ, పారిస్లో అన్న కూడా బుద్ధిగా వుండాలనీ హితవు చెబుతుంది.

చాంబర్లెన్ ప్రవేశం. పేరు పోలోనియస్. ఊబ శరీరం. మాటకారి. అందరికీ చెప్పటానికి అతని నోట నీతివాక్యాలు కోకొల్లలు. ప్రయాణంలో తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తల గురించి మొదట కొడుక్కి నీతిబోధ. తరువాత ఓఫేలియా వంతు. తన కూతురు రాకుమారునితో విహరించటం పోలోనియస్కు కూడా యిష్టం లేదు. "నేనే తప్ప చెయ్యలేదు. అతడు నన్ను పెళ్లాడతానని వాగ్దానం చేశాడ"ంటుంది ఓఫేలియా. కాని తండ్రి మాటకు ఎదురులేదు. ఇకనించీ హామెట్ను కలవటానికి వీలేదంటే.

అర్ధరాత్రి. కోట గోడల దగ్గర హారేషియో, హామెట్, గాథాంధకారం. ఒణికిస్తున్న చలి. తాగుబోతుల ప్రేలాపనలు వినిపిస్తున్నాయి. ఇలాంటి అల్లరి హామెట్కు యిష్టముండదు. ఆ విషయమే హారేషియోతో చెప్పబోతున్నప్పుడు దయ్యం ప్రవేశిస్తుంది. హామెట్కు మూఢనమ్మకాలేవు. హేతుబద్ధంగా వివేచన చేసి నిర్ణయం తీసుకుంటాడు. కాని యిది వింత ప్రపంచం. దయ్యాలూ, భూతాలూ, ప్రేతాత్మలూ సంచరించే అంధ లోకం.

అతని తండ్రి సమాధిని ఛేదించుకుని వచ్చాడు. హామెట్కు మాటలు తడబడుతున్నాయి. దయ్యం పిలుస్తుంది. హామెట్ అడుగు ముందుకేస్తాడు. మిత్రులు వారిస్తారు. మరే దుష్టశక్తి అయినా తండ్రి రూపంలో వచ్చిందేమో! కాని హామెట్ అప్పటికే మంత్రముగ్ధుడై ఉత్తేజితృడై ముందుకు కదిలాడు. మిత్రులతణ్ణి ఆపలేరు. కొంత దూరం నడిచి, "ఇంక కదలలేను. మాట్లాడ"మని దయ్యాన్ని వేడుకుంటాడు.

చివరికి, దయ్యం నోట అసలు రహస్యం తెలుస్తుంది. తన తండ్రిది సహజ మరణం కాదు. తమ్ముడు విషప్రయోగం చేశాడు. తన ప్రాణాన్నీ, రాజ్యాన్నీ, భార్యనూ హరించిన దుష్టుడిప్పుడున్నరాజు. ప్రతీకారం తీర్చుకొమ్మని కొడుక్కు చెప్పటానికై మృత్యులోకం నించి వచ్చాడు. "కాని మీ అమ్మను బాధపెట్టకు. ఆమె నాకు ప్రాణం. తను చేసిన పాపానికి భగవంతుడే తగిన శిక్ష విధించనీ."

దయ్యం అదృశ్యమవుతుంది. తండ్రి మరణ రహస్యం తెలిసిన హామెట్ను ప్రతీకారజ్వాలలు దహించి వేస్తాయి.

ఈ దుష్టుడిని తుదముట్టించటమే తన జీవిత లక్ష్యం. అంతటి ప్రశాంతచిత్తుడు.

యూక్రాయుక్త వివేచనాదక్షుడు హామెట్ ఆ క్షణాన ప్రతీకారమే జీవిత పరమార్థమని, పైకెక్కి లక్ష్యమని నిర్ణయించుకున్నాడు. అతడిలో కలిగిన ఈ హఠాత్ పరివర్తన మిత్రులకర్థం కాలేదు. హారేషియో ఏవో కబుర్లు చెప్పి నవ్వించటానికి ప్రయత్నించాడు. కాని రాకుమారుడి భాష కూడా పరుషంగా మారింది.

తను తెలుసుకున్న విషయం రహస్యంగా వుంచాలని హామెట్కు తెలుసు. ఇది మరో చెవిన పడకూడదని మిత్రులను ప్రతిన చేయమంటాడు. వాళ్లు సందేహిస్తే, "గుప్తంగా వుంచాల"ని అదృశ్యప్రేతం ఆజ్ఞాపిస్తుంది.

చివరికి ముగ్గురు మిత్రులు హామెట్ ఖడ్గం పిడి తాకి వాగ్దానం చేస్తారు. హామెట్ ప్రవర్తనలో ఎందుకు మార్పు వచ్చిందని ఎవరైనా అడిగితే తమకేం తెలియదనాలి. పోలోనియస్ (చాంబర్లెన్) తన పిల్లలు అదుపాజ్జుల్లో వున్నారో లేరోనని ఎప్పుడూ ఓ కంట కనిపెట్టి చూస్తుంటాడు. పారిస్ వెళ్లిన తన కొడుకు గురించి ఎప్పటికప్పుడు వర్తమానం పంపించమని ఓ పెద్దమనిషికి పురమాయించాడు. ఇదంతా కొడుకు మంచి కోసమేనని అతడి నమ్మకం. కూతురి శ్రేయస్సుకోరి ఆమెను హామెట్తో కలవవద్దని అదేశించాడు.

తను అట్టుకుంటూ కూర్చున్నప్పుడు హామెట్ తలుపు తోసుకుని గదిలోకి వచ్చాడని చెబుతుంది ఓఫేలియా. భయంతో కంపించిపోతున్నది. రాకుమారుడి ప్రవర్తనకు పోలోనియస్ ఆశ్చర్యపడినమాట వాస్తవమే. కాని ఫలించని ప్రేమవల్ల కాస్త పిచ్చెక్కిందేమోనని సరిపెట్టుకుంటాడు. వాళ్ల సమాగమం మీద ఆంక్షలు పెట్టినందుకు వశ్యాత్వాపవడి, రాజుగారికీ విషయం చెప్పటానికి బయల్దేరతాడు.

హామెట్లో వచ్చిన మార్పుకు రాజుగారు మనస్తాపం చెందాడు. రోజెంకొంటే, గిల్లెస్టర్ని అనబడే హామెట్ బాల్యమిత్రులిద్దర్ని ఈ మార్పుకు కారణం కనుక్కొమ్మని పురమాయించాడు. నార్వే నించి వచ్చిన వార్త వుపశమనం కలిగించింది. ఆ రాజు దండెత్తివచ్చే ఆలోచన విరమించుకున్నాడు. తన సైన్యాలు దెన్యార్కు గుండా ప్రయాణించటానికి అనుమతి కోరాడు. "హామెట్ ప్రవర్తనకు కారణాలనేకం" అంటూ తన పూహాగానాలన్నీ ఏకరువు పెడతాడు పోలోనియస్. రాజుగారు అవన్నీ నిజమేకాబోలు అనుకుంటుంది. రాజు అంత సులభంగా నమ్మడు. ఓఫేలియాతో ఏకాంతంలో వున్నప్పుడు హామెట్ మీద నిఘాపెట్టమని ఓ పరిచారకుణ్ణి ఆదేశిస్తాడు.

ఒంటరిగా కూర్చుని హామెట్ ఏదో చదువుకుంటున్నాడు. పోలోనియస్ తన పిచ్చి ప్రశ్నలు సంధిస్తూనే వున్నాడు. హామెట్ దృష్టిలో "ఎన్నేళ్లాచ్చినా ఎదగని పసివాడు" పోలోనియస్. రోజెంకొంటే, గిల్లెస్టర్నిల ప్రవేశం. వీళ్ళు పోలోనియస్ అంత అమాయకులు కారని హామెట్కు తెలుసు. తన బాధ వీళ్లకు కొద్దిగా సూచించాలని "దెన్యార్క్ ఒక చెరసాలగా మారింది." అంటాడు. మిత్రులు ఈ అభిప్రాయంతో

అంగీకరించరు.

“మన స్పందనలు వేరు. మన వూహ ఎలా వుంటే లోకం అలా కనిపిస్తుంది. మాత్రం యిది జైలే.” హామైట్.

“రాజ్యవిస్తరణ కాంక్షవల్ల డెన్మార్క్ చెరసాలలాగ కనిపిస్తున్నది కాబోలు వ్యాఖ్యానిస్తారు మిత్రులు.

కాని హామైట్ బాధ రాజ్యానికి పరిమితమైనది కాదు. “నన్ను నేను ఒక ఆర్థిక బంధించుకొని అదే నా విశాల విశ్వమనుకుని తృప్తిపడగలను. కాని... పీడనం వెంటాడుతున్నాయి.” అంటూ తన మనోవ్యధను వ్యక్తపరుస్తాడు హామైట్.

రాజుగారి ఆదేశాల ప్రకారమే తాము వచ్చామని మిత్రులిద్దరూ అంగీకరిస్తారు.

“నా జవాబు కూడా రాజుకు చెప్పండి.” అంటాడు హామైట్. శోకం తీసుకుంటున్నాడు. ఈ లౌకిక సౌందర్యం, ప్రపంచ వింతలు, సుఖభోగాలు అతని అర్థహీనంగా కనిపిస్తున్నాయి. భగవంతుని అత్యద్భుత సృష్టి - మానవుడు కూడా ధూళి కణంగా మాత్రమే కనిపిస్తున్నాడు. మిత్ర సాంగత్యానికి మనసు వ్యవస్థలకు స్త్రీల అందాలు ఆకర్షించవు.” మిత్రులు చిరునవ్వు నవ్వుటం చూసి “మీరు నా అంగీకరించరులే” అంటాడు.

“ఎల్నినోర్కు నాటకాల ట్రూప్ ఒకటి వచ్చింది.”

ఇది తెలిసి హామైట్ ఆనందిస్తాడు. బాగోగులు తెలుసుకుని, చిరకాల మిత్రుల నటీనటులను ఆహ్వానిస్తాడు. తనకు నచ్చిన ట్రాజెడీలోని ఏదైనా దృశ్యం ఆభినయించు ఒక నటుణ్ణి కోరతాడు.

పోలోనియస్ తన విధినిర్వహణలో భాగంగా, అవసరమైన సదుపాయాన్ని సమకూర్చటానికి నటీనటులను వెంట తీసుకుపోతాడు. (పోలోనియస్కు క్లాసిక్ ట్రాజెడీలంటే యిష్టం లేదు.) “మర్డర్ ఆఫ్ గోంజాగో” నాటకం రాజు ముందర ప్రదర్శించమని నటులను అడుగుతాడు హామైట్. అందులో కొన్ని అదనపు పాత్రలు కూడా చేరుస్తాడు.

ఏకాంతం. అప్పటిదాకా కులాసా కబుర్లు చెప్పి వుల్లన పరచిన హామైట్ ప్రతీకార భావనల సుడిగుండంలో వుక్కిరిబిక్కిరవుతాడు. నటుడు విషాద సందేశాన్ని ఆభినయించటం చూసిన వుద్వేగంలోంచి యింకా కోలుకోలేదు అతడు.

నిజజీవిత విషాదంతో శోకనముద్రంలో మునిగిన తను యింకా ఆకర్షణ్యుడైనా వున్నాడెందుకు? చిన్నాన్నను దూషిస్తాడు. కాని మాటలకిది తరుణం కాదు. తన ద్వేషాన్ని ఆచరణ రూపం యివ్వవలసిన సమయం ఆసన్నమైంది.

కాని కర్తవ్యం ఎలా నిర్వహించాలో యింకా బోధపడటం లేదు. ప్రేతం, తన వ్యవస్థ వేషంలో వచ్చిన దుష్ట శక్తి కాదుగదా! అనత్యం నమ్మి తాను నానందిస్తున్నాను.

కాని తెచ్చుకుంటున్నాడా. ప్రతీకారం తీర్చుకునే ముందర చిన్నాన్న నేరం తన కళ్ల ముందర రుజువు కావాలి. మరుసటిరోజు, నాటక ప్రదర్శనలో, విషప్రయోగం సీను ఒకటి చేర్చాడు. ఆది చూసిన చిన్నాన్న ముఖ కవళికలు మారిపోతే, తరువాత ఏం చెయ్యాలో తనకు తెలుసు.

హామైట్ ప్రవర్తనకు కారణాలు తెలుసుకోలేక పోయామని రాజుకు నివేదిస్తారు రోజెంక్రాంట్, గిల్డర్స్టెర్న్. రాజు, ఓఫేలియా ద్వారా తెలుసుకోవటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. హామైట్ వచ్చేదారిలో ఆమెను పుస్తకం పట్టుకుని కూర్చొమ్మని చెప్పి, తెరవెనక నక్కి చూస్తారు పోలోనియస్, రాజు.

హామైట్ ప్రవేశం. డోలాయమానస్థితిలో వున్నాడు. ఆత్మహత్య గురించి తర్కించు కుంటాడు. అత్యంత ప్రసిద్ధ “టు బీ ఆర్ నాట్ టు బీ” యిక్కడే.

కాని ఆత్మహత్య సమస్యలకు పరిష్కారం కాదు. సమస్యకన్నా ఎక్కువ దుఃఖ కారకం కూడా.

ఓఫేలియా కనిపిస్తుంది. ఆ రోజుల్లో తన ప్రేమ చిహ్నంగా ఆమెకు కొన్ని కానుకలిచ్చాడు. ఆమె అవన్నీ తిరిగి యిచ్చివేయటానికి వేచి వున్నది. కాని యిప్పుడు హామైట్కు స్త్రీ అంటేనే గిట్టదు. తల్లి తన తండ్రి హంతకుణ్ణి వరించింది. ‘పెళ్లి’ అనే మాట తలచుకుంటేనే అసహ్యం వేస్తున్నది. “ఆశ్రమంలో చేరు. పాపులకు జన్మనిచ్చే ప్రయత్నం ఎందుకు చేస్తావు!” అంటూ నిర్దయగా మాటాడతాడు. ఈ పాపిష్టి మానవ జాతికి మూలకారణం స్త్రీ అన్నట్టుగా నిందిస్తాడు. హామైట్కు వున్నాడం పెరుగుతున్నదని ఆమె కూడా నమ్ముతుంది.

కాని, రాజు దేన్నీ అంత సులభంగా నమ్మడు. హామైట్ మనసునేదో తోలుస్తున్నది. దానివల్ల తనకూ ప్రమాదం పొంచి వున్నదని తెలుసు. రాకుమారుడు దేశం వదిలి ఇంగ్లండు వెళ్లటట్టుగా ఒక ఆదేశం జారీ చెయ్యిగలిగితే తప్ప పరిష్కారం లేదు.

హామైట్ మానసిక స్థితి భగ్గుప్రేమికుని లక్షణమే అని పోలోనియస్ యింకా నమ్ముతాడు. నాటకం ముగిసిన తర్వాత రాణి హామైట్ స్థితికి కారణాలు కనుగొనటానికి ప్రయత్నించాలని సూచిస్తాడు రాజు.

నాటక ప్రదర్శనను పర్యవేక్షించటంలో నిమగ్నమైనాడు హామైట్. ఆభినయం గురించి నటులకు సలహాలిస్తున్నాడు: విష ప్రయోగం సీనులో రాజు ముఖ కవళికల్ని బాగా పరిశీలించమని మిత్రుడికి నిర్దేశిస్తాడు హామైట్. రాజూ, రాణి, యితర సభికులూ ప్రదర్శన కోసం నిరీక్షిస్తుంటారు. ఓఫేలియా పాదాల చెంత కూర్చున్న హామైట్ ఏదో వుపస్య సిస్తుంటాడు. “మర్డర్ ఆఫ్ గోంజాగో” ప్రారంభమవుతుంది. రాజు అసహనంగా అటూ యిటూ కదులుతాడు. “ఇదంతా కేవలం కల్పన. కట్టుకథ” అని నమ్మబలుకుతాడు హామైట్. “వినోదం కోసమే. ఉత్పత్తి విషం. తాగితే ఏ హాని జరగదు.”

రాసిన లేఖను తీసుకొస్తాడు రాజభటుడు. ఇది మిత్రుల మధ్య క్రీడ మాత్రమే అనుకుంటాడు. “కాని నా మనసు కీడు శంకిస్తున్నదని” హారేషియోతో చెబుతాడు. “డ్యూయెల్ వద్దు, లార్డెస్ కు క్షమాపణలు చెబుతాను”ంటాడు హారేషియో.

“జరిగేది జరగకమానదు. అన్నింటికీ సిద్ధంగా వుండటమే మనం చెయ్యగలిగింది అంటాడు హామెట్. డ్యూయెల్ ను తిలకించటానికి రాజసభ కొలువు తీరుతుంది. మధ్య కత్తి కూడా విషాకమైనమని తెలిసింది యిద్దరే - రాజు, లార్డెస్.

హామెట్ సుదీర్ఘ క్షమాపణలతో రంగప్రవేశం చేస్తాడు. అది అతని జీవితంలో టెన్షన్ దృశ్యం. డ్యూయెల్ త్వరగానే ముగుస్తుంది. మొదటి రెండు రౌండ్లలో హామెట్ గెలుస్తాడు. “అలసిపోయినట్టున్నావు, కొద్దిగా మధువు రుచి చూడ”మని సూచిస్తాడు రాజు, మధువు మధుపాత్ర పక్కన పెట్టి మూడవ రౌండుకు వుద్యుక్తుడవుతాడు. రాజు అందులో కొద్దిగా తాగుతుంది. రాజు ఆమెను రక్షించటానికి విఫల ప్రయత్నం చేస్తాడు. యోధుల విషఖడ్గంతో గాయాలవుతాయి. “నా పాపానికి నేనే బలయినాను. ఈ కుట్ర చేసిన రాజు.” అని చివరి దైలాగు చెబుతాడు లార్డెస్.

మరణాసన్నమైన హామెట్ విషఖడ్గంతో రాజును పొడుస్తాడు. ఆ తర్వాత మిగిలిన మధువు బలవంతంగా అతడి చేత తాగిస్తాడు. మృత్యువుతో పోరాడుతున్నా హామెట్ తన కర్తవ్యం విస్మరించడు. డెన్యూర్డ్ రాకుమారిడిగా దేశ క్షేమమే తన లక్ష్యం.

హారేషియోకు బాధ్యతలప్పగించి, నార్వే రాకుమారుణ్ణి డెన్యూర్డును విలవలసిందిగా అభ్యర్థించమని చెబుతాడు. తరువాత నిశ్చయం.

హారేషియో తన అనుంగు మిత్రునికి కన్నీళ్లతో వీడ్కోలు చెబుతాడు.

నలుగురు రాజభటులు హామెట్ ను తీసుకుపోతారు. నాటకం చివరన డెన్యూర్డ్ రాకుమారునికి సైనికులు శ్రద్ధాంజలి సమర్పిస్తారు.

19. ట్రాయిలస్ అండ్ క్రెసిడా

నాటకం సరదాగానే సాగుతుంది. ముగింపు మాత్రమే విషాదం. గ్రీకు పురాణాలలోని ట్రోజన్ యుద్ధ వాతావరణాన్ని కళ్లకు కట్టినట్టు చూపిస్తుంది. హోమర్ కీర్తించిన సాహసవీరులు ఈ కథలో తరచూ గిల్లికజ్జాలు పెట్టుకునే చిన్నపిల్లలా కనిపిస్తారు. ప్రత్యేకంగా విలస్ అంటూ ఎవరూ లేరుగాని యుద్ధమే అన్ని అరిష్టాలకూ మూలం అనే సందేశం వుంది.

ట్రాయ్ యువరాజు పారిస్ ప్రపంచసుందరి హెలెన్ ను అపహరిస్తాడు. ఆమె భర్త మెనెలాస్ గ్రీకు సైన్యాలను సమీకరించుకుని ఏడేళ్లుగా యుద్ధం చేస్తున్నాడు. ట్రాయ్ నగరాన్ని దిగ్బంధించారు. ఇరుపక్షాలూ పట్టు విడవలేదు. దీర్ఘకాల యుద్ధంలో విసుగు, అలసట ప్రవేశించాయి. ఎంత ప్రయత్నించినా ట్రాయ్ కోటగోడలు చెక్క చెదరలేదు.

ట్రాయ్ లో కథ ప్రారంభమవుతుంది. పారిస్ సోదరుడు ట్రాయిలస్, క్రెసిడా అనే సుందరి ప్రేమలో పడ్డాడు. ఆమె అంకుల్ ని మధ్యవర్తిగా పెట్టుకుని ప్రేయసికి విన్నపాలు పంపిస్తున్నాడు. కాని ఎన్నాళ్లకూ ఆమె కరుణించలేదు. ట్రాయిలస్ కు అంకుల్ మీద స్నేహితుల తధలు

వినుగాబ్బింది. చులకనచేసి అవమానిస్తాడు. అంకుల్కు కోపం వస్తుంది. "నా సహాయానికి యిదన్నమాట నీ కృతజ్ఞత." అంటూ నిష్ప్రమిస్తాడు.

యుద్ధభేరి మోగుతుంది. కాని ట్రాయిలస్ యిప్పుడు ప్రేమలోకంలో క్రెసిడాను ప్రసన్నం చేసుకోవటమే అతడి ఏకైక లక్ష్యం. హెలెన్ లాంటి "సాహసాన్ని కోసం యింత యుద్ధం అనవసరమనుకుంటాడు.

ట్రాయిలస్ను ప్రేమికుడిగా అంగీకరించమని క్రెసిడాకు నచ్చుచెప్పే ప్రయత్నం చేసే అంకుల్. మగసిరి వుట్టిపడే అతడి విగ్రహాన్ని వర్ణిస్తాడు. క్రెసిడాకు కథంతా పరిహాసంతోస్తుంది. (గ్రీక్) "అకిలీస్ కూడా అతడికన్నా మెరుగే" అంటుంది. "అకిలీస్ సంస్కారహీనుడు, జంతువు - ట్రాయిలస్ చురుకైనవాడు. బుద్ధిమంతుడు. అందగాడు అని వర్ణిస్తాడు అంకుల్.

"ట్రాయిలస్ తనకు ప్రియుడు కావటానికి అర్హుడే." అని క్రెసిడా గ్రహించింది. కాని మగాళ్లను ఎలా ఆడించాలో ఆమెకు బాగా తెలుసు. వాళ్లను వెంట తిప్పుకోవాలంటే యిష్టం లేనట్టుగా నటించాలి. "వలలో చిక్కని వనితంటే పడిచస్తారు పురుషులు"

గ్రీకుల యుద్ధ శిబిరం. సైన్యాధిపతి ఆగమెమ్మన్ సమక్షంలో సమావేశం జరుగుతున్నది. యుద్ధం అనుకున్న ఫలితాలు సాధించలేదని నేతల అభిప్రాయం.

ఏదేళ్ల ముట్టడి తర్వాత కూడా ట్రాయ్ లొంగలేదు. గ్రీకు సైనికుల్లో ఆసక్తి మొదలైంది. కొందరు శతృపక్షంలో చేరే ప్రమాదం లేకపోలేదు. ప్రకృతి నియమాలనుసరించే విశ్వమంతా విలసిల్లుతున్నదనీ, సమాజ క్షేమానికి ఆజ్ఞాపాలన అవసరమనీ వుపన్యసిస్తాడు యులిసిస్ అనబడే వీరుడు. ఈ నీతిబోధకు అసలు కారణం అకిలీస్. అతడు సమావేశానికి వచ్చి, చర్చను ఖాతరు చెయ్యక వికటాట్టహాసం చేస్తూ పడుకున్నాడు. అకిలీస్ను కట్టడి చెయ్యకపోతే శిబిరంలో క్రమశిక్షణ అసాధ్యం. గ్రీకు సైన్యంలో తను అతి ముఖ్యుడిననీ, ఏం చేసినా తననెవరూ నిలువరించలేరనీ అతడు అహంకారం. ట్రాయ్ వీరుడు హెక్టర్, గ్రీకులలో ఎవరైనా ఒకడితో ముఖాముఖీ యుద్ధం సిద్ధమని సందేశం పంపిస్తాడు. "ఎవరైనా" అంటే అతడి దృష్టిలో వున్నది అకిలీస్ ఒక్కడే. గ్రీకులు (దొంగ) లాటరీ వేసి తమ తరుపున అజాక్స్ పేరు నిర్ణయిస్తారు. అతడు "తెలివితేటలు లేని మూర్ఖుడు." అకిలీస్ను యుద్ధం చెయ్యమంటే అతడు దురుసుతనానికి యిక హద్దులుండవు. అజాక్స్ను ఎంపిక చెయ్యటం వల్ల అతడు అహంకారానికి అడ్డుకట్ట వేసినట్లువుతుంది.

హెక్టర్ పంపిన సందేశమేమిటో వివరంగా చెప్పమని థెర్సిటీస్ను అడుగుతాడు అజాక్స్. "రాస్కెల్ని, దుర్మార్గుణ్ణి" అని తనను తాను వర్ణించుకుంటాడు థెర్సిటీస్. అది నిజమే గాని, అతడికి మూర్ఖులంటే అసహ్యం. ముఖ్యంగా అజాక్స్ అంటే మరీ అసహ్యం. "వాడో అడ్డగాడిద." హెక్టర్ ఛాలెంజి గురించి అకిలీస్కు తెలుస్తుంది. అది తనను

వుద్దేశించి పంపిన సందేశమని కూడా అతడికి తెలుసు.

ట్రాయ్ నగరంలో - హెలెన్ను ఆమె భర్తకు తిరిగి అప్పగించి యుద్ధం ముగించాలని ఆలోచిస్తున్నారు రాజు, అతని ముగ్గురు కుమారులూ. "ఆమె కోసం యుద్ధం చెయ్యవలసిన అవసరం లేదు." అంటాడు హెక్టర్. ఆమె విలువెంతన్నది ముఖ్యం కాదు. ఇంత నష్టం, రక్తపాతం జరిగిన తర్వాత ఆమెను తిరిగి పంపిస్తే ట్రాయ్ పరుపు ప్రతిష్టలు మంటకలుస్తా"యంటాడు ట్రాయిలస్. హెక్టర్ అంగీకరిస్తాడు.

థెర్సిటీస్ దృష్టి వేరు. యుద్ధమంటే కీర్తి, గౌరవం కాదు. యుద్ధమంటే మృత్యువు. సర్వనాశనం. ఆకలి. యిక్కట్లు. జీవిత వాస్తవికతను దర్శించలేని అంధులు సైనికాధికారులు.

యుద్ధంలో పాల్గొనమని అకిలీస్కు నచ్చుచెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తాడు గ్రీక్ సైన్యాధిపతి ఆగమెమ్మన్. కాని అకిలీస్ది చిన్నపిల్లాడిలా మంకుపట్టు. వినదు. అజాక్స్ శౌర్య పరాక్రమాలను కీర్తిస్తాడు. అలాగైనా అకిలీస్లో కదలిక వస్తుందేమోనని అందరూ కలిసి అజాక్స్ను హెక్టర్తో యుద్ధానికి పురికొల్పుతారు.

ట్రాయ్లో, క్రెసిడాను ఒప్పిస్తాడు అంకుల్. తన తోటలో ట్రాయిలస్ను కలుసుకుంటుందామె. క్రెసిడా సమక్షంలో నోరుమెదపలేదు ట్రాయిలస్. "అలా సిగ్గుపడకు. ఇన్నాళ్లు రాలేదన్నావు. ఇప్పుడు ముదుచుకు పోతున్నావు" అంటూ వుత్సాహపరుస్తాడు అంకుల్. ఆ తర్వాత వాళ్ల ప్రణయ క్రీడకు కావలసిన ఏర్పాట్లన్నీ చేస్తాడు.

"అంతా నీదే భారం" అంటుంది క్రెసిడా చిలిపిగా నవ్వుతూ.

"నువ్వే నా ప్రాణం. నా జీవితం నీకే అంకితం" అంటూ ప్రేమ వాగ్దానాలు చేస్తుంది. ఆమె మనసులో నిజంగా అంత ప్రేమ వున్నది. గ్రీకు శిబిరంలో వున్న ఆమె తండ్రి బందీల మాల్పిడి జరిగినప్పుడు కూతుర్ని తన వద్దకు వచ్చెయ్యమన్నాడు. యుద్ధ ఫలితంగా ఆమెకు ట్రాయిలస్ వియోగం తప్పదు. ఆ తర్వాత అతణ్ణి మరచిపోతుంది కూడాను.

క్రెసిడాను వెంట తీసుకురమ్మని గ్రీకులు ఒక యువ కమాండర్ను పంపిస్తారు.

అకిలీస్ను వుడికించటానికి మిగతా నాయకులు అతని వునికినే గమనించనట్లుగా ప్రవర్తిస్తారు. అకిలీస్కు కోపం వస్తుంది. "ఎందుకింత కృతఘ్నుత! నేను చేసిన సహాయమంతా మరచిపోయారా?" అంటూ అరుస్తారు. యులిసిస్ మరో వుపన్యాసమిస్తాడు.

"మనుషుల్ని మరచిపోతారు. మనుషులు చేసిన పనుల్ని మరచిపోతారు. కృతఘ్నుత లోక లక్షణం. ప్రేమ ఒక్కటే అందర్ని కలిపే బంధం. ఇప్పుడు వాళ్లు అజాక్స్ను ఆకాశానికెత్తుతారు."

అకిలీస్ యుద్ధ విముఖతకో కారణం వున్నది. అతడు ఒక ట్రాయ్ రాజకుమారితో ప్రేమలో పడ్డాడు. కాని ఆపమానాల్ని భరించలేదు. హెక్టర్తో అజాక్స్కు బదులు తానే పట్టెయియరి కథలు

యుద్ధం చెయ్యాలని నిర్ణయించుకుంటాడు. అమె అజాక్స్ కూడా హెక్టర్‌ను పరాజితుడై చేసినట్లు కలలు కంటుంటాడు. థెరైటిస్, అజాక్స్‌ను పరిహసిస్తాడు. "వీడు హెక్టర్ చేతిలో మట్టికరుస్తాడు. లేదా తన అహంకారంతో నవ్వులపాలవుతాడు."

రాత్రంతా ప్రియుడితో గడిపిన క్రెసిడా తెల్లవారి వీడ్కోలు తీసుకొంటుంది. గ్రీకుల శిబిరానికి తీసికెళ్లటానికి మనిషి వస్తాడు. తమది దీర్ఘ వియోగం కాబోతున్నదని యుద్ధం తెలుసు. అయినా ప్రేమ శాశ్వతమని వాగ్దానాలు చేసుకుంటారు.

క్రెసిడా వుత్సాహంగా, వుల్లాసంగా గ్రీకుల వద్దకు వస్తుంది. (కాసేపటి క్రితమే ప్రియుణ్ణి వదలటానికి కళ్లనీళ్ల పర్యంతమైన క్రెసిడా!). అనేకమంది కమాండర్లను ముద్దు పెట్టుకుని అభివాదం చేస్తుంది. యులిసిస్‌కు ఆమె ప్రవర్తన నచ్చదు.

"అదేమి నడక. అవేమి చూపులు. ఆమె చేతల్లో విశ్వంభలత కనిపిస్తుంది"

నగారా మోగుతుంది. కవచం ధరించి హెక్టర్ ప్రవేశిస్తాడు. అజాక్స్ అతడి కజ్జెస్ సోదరుడితో యుద్ధం చెయ్యటం హెక్టర్‌కు యిష్టం లేదు. కాసేపు లాంఛనంగా కత్తులాడించి యుద్ధరూ పరస్పరం ప్రేమగా పలకరించుకుంటారు. వీరందరూ వీరుల కోపకు చెందినవాళ్లు. యుద్ధ మర్యాదలు ఖచ్చితంగా పాటిస్తారు. పోరాట సమయంలో మాత్రమే శతృత్వం ప్రదర్శించాలి. ఈ మర్యాదలను వుల్లంఘించిన వాడు ఆకిలీస్ ఒక్కడే.

యుద్ధం చూడటానికి ట్రాయిలస్ కూడా హెక్టర్‌తో కలిసి వస్తాడు. రాత్రి వేళ అందరూ భోజనాలు చేస్తున్నప్పుడు క్రెసిడాను చూడటానికి వెళతాడు. శిబిరంలో ఆమె ఆ యువ కమాండర్‌తో సరిగ్గా తనతో వున్నట్టుగానే ప్రణయ కలాపంలో మునిగి వున్నది. ఆ కమాండర్‌కు అంత యిష్టం లేనట్టుంది. అతణ్ణి వుండిపోమ్యుని ప్రార్థిస్తూ ఆమె ట్రాయిలస్ తనకిచ్చిన కానుక యిస్తానంటుంది. ట్రాయిలస్ బాధగా అంతా గమనిస్తాడు.

అంతలోనే ఆమె ట్రాయిలస్‌ను జ్ఞాపకం చేసుకుని కానుక తిరిగి యివ్వమంటుంది "ఇవ్వను. నీకిది ఎవరిచ్చారు?" అని అడుగుతాడు కమాండర్. ఇక ట్రాయిలస్ చెయ్యిగలిగిందొక్కటే. మర్నాడు యుద్ధంలో తను ఆ కమాండర్‌ను చంపాలి.

తెల్లవారి హెక్టర్ మళ్లీ యుద్ధానికి సిద్ధమవుతాడు. "ఇవాళ పోరాటం వద్ద" అని వారిస్తారు భార్య, సోదరి. హెక్టర్ పరువుకోసం, ట్రాయిలస్ ప్రతీకారం కోసం ప్రత్యర్థులను తుదముట్టించక తప్పదు.

అందరూ శౌర్యపరాక్రమ వంతులే. కాని యుద్ధ పర్యవసానమెప్పుడూ విఫలమే. "ఎలాగైనా సరే" హెక్టర్‌ను చంపాలనుకుంటాడు ఆకిలీస్. అతడు నిరాయుధుడూ వున్నప్పుడు అందరూ చుట్టుముట్టగా అకిలీస్ హత్యచేస్తాడు. ఆ తర్వాత అతడి మృతదేహాన్ని తన గుర్రపు ణోకకు కట్టి ఈడ్చుకుపోతాడు. పేక్స్పియర్ కథలో అలా మునుస్సులూ మహా సంగ్రామం. హెక్టర్ యుద్ధంలో మరణించలేదు. కుట్రచేసి అతణ్ణి చంపాడు.

20. ఒథెల్లో

మెలోద్రామా ప్రధానమైన ట్రాజెడీ ఒథెల్లో. అద్భుతమైన పాత్రచిత్రణ, కవితావైశిష్ట్యం దీన్ని సాహిత్య శిఖరాలకు చేర్చాయి. ధీరోదాత్తుడూ, అమాయకుడూ అయిన కులీన పురుషుడిలో అసూయ ప్రవేశించి ఆత్మనాశనానికే కాదు, తను ప్రాణపదంగా ప్రేమించిన వ్యక్తిని కూడా మానసికంగా చిత్రహింసకు గురిచేసి చివరికి చంపటానికి కారణమవుతుంది. మనుషుల దుష్టత్వాన్ని అనేక కోణాలనించి అధ్యయనం చేసిన కథయిది. విషప్రయోగం చేసినవాడు తానుపాములాంటి ఇయాగో. జీవితాల్లో చిచ్చుపెట్టటం అతనికో వినోదం..

రాత్రి, వెనిస్ నగర వీధులు. సైన్యంలో పనిచేస్తున్న ఇయాగో, మరోవ్యక్తి రోడెరిగో సంభాషణలో నిమగ్నమై వున్నాడు. మూర్ (పశ్చిమోత్తర ఆఫ్రికాకు చెందిన ముస్లింలు) జాతికి చెందిన ఒథెల్లో అంటే తనకెందుకు ద్వేషమో చెబుతున్నాడు ఇయాగో. ఒథెల్లో సైన్యకే ఉనరల్. తను లెఫ్టినెంట్ కావాలని కలలు కన్నాడు ఇయాగో. కాని ఒథెల్లో, ఆనుభవం లేని మరో సైనికుడు, మైకెల్ కాసియోకు ఆ పదవి యిచ్చి, ఇయాగోను తన అసిస్టెంట్‌గా మాత్రమే పెట్టుకున్నాడు.

ముక్తవరం స్వాధీనం చేసుకోవాలి కథలు

“ప్రతికారం తీర్చుకోవటానికే నేనింకా ఈ మూర్ దగ్గర కొనసాగుతున్నాను.” అంటాడు ఇయాగో. వ్యూహం కూడా తయారుచేసి పెట్టుకున్నాడు ఆ రాత్రి వెనిస్ సుందరి దెస్సెమోనాను రహస్యంగా వివాహమాడాడు ఒకటి మధువులో విషం కలపటమెంతసేపు? ఎలాగైనా వాళ్ల వివాహబంధాన్ని విచ్ఛిన్నం చెయ్యాలి. ఈ కార్యంలో రోడెరిగో తనకు సహాయం చేస్తాడు. (దెస్సెమోనాను రహస్యంగా గాఢంగా ప్రేమించాడు.)

వ్యూహంలో తొలిమెట్టు: దెస్సెమోనా తండ్రి యింటి ముందర నిల్చుని, కూర్చుంటూ ఒక నల్లజాతివాడు (మూర్) లేపుకుపోయాడని గోల చెయ్యాలి. దెస్సెమోనా తండ్రిని కౌన్సిల్లో సెనేటర్. “అందువల్ల వివాహం రద్దు చెయ్యగలడు.” అనుకుంటాడు రోడెరిగో కాని అదంత సులభం కాదని ఇయాగోకు తెలుసు. ఒకటి పరాక్రమపంతుడైన జులీయో టర్నిష్ యుద్ధాల్లో సెనేట్కు అతడి అవసరం వుంది.

ఇయాగో ప్లాను ప్రకారం, తను నమ్మిన బంటుగా ఒకటి కనిపించాలి. “నాకు ఎంత ద్వేషం దాచుకున్నా పైకి మంచి మిత్రుడిలాగే నటించాలి.” రోడెరిగోను మునుపడచిపోతాడు ఇయాగో.

రోడెరిగో అరుస్తాడు. దెస్సెమోనా తండ్రి బయటికి వస్తాడు. కూతురు నల్లజాతి లేచిపోయినందుకు లబోదిబోమంటాడు. పైగా దెస్సెమోనా చిన్నపిల్ల. ఒకటి మధ్యవయస్సుడు. బహుశా మాయచేసి దాన్ని వశపర్చుకున్నాడేమో.

వెదికి వెదికి వీధిలో ఒకటి కనుగొంటాడు దెస్సెమోనా తండ్రి. కూర్చుంటూ తనక్కాకుండా చేసినందుకు నిందిస్తాడు. “నేను కౌన్సిల్ మీటింగ్కు వెళుతున్నాను. మీ జైల్లో పెట్టటం సాధ్యంకాదు.” అంటూ ప్రశాంతంగా, మర్యాదగా జవాబిస్తాడు ఒకటి మీటింగున్న విషయం వృద్ధ సెనేటర్కు తెలుస్తుంది. తనకు జరిగిన అన్యాయం చెప్పుకోగలిగిన చోటు అదే.

డ్యూక్ ఆఫ్ వెనిస్, కౌన్సిల్కు అధ్యక్షుడు. టర్నిష్ సైన్యాలు సైప్రస్ మీదికి దండెత్తిన వస్తున్నాయని తెలిసింది. శత్రువులను ఎదిరించటానికి ఒకటి పంపించాలని కౌన్సిల్ చర్చిస్తున్నది. ఆ సమయంలో దెస్సెమోనా తండ్రి, ఒకటి మంత్రగాడని ఆలోచించి ప్రవేశిస్తాడు. ఒకటి తన భార్యను కౌన్సిల్ ముందర ప్రవేశపెట్టమంటాడు. తన ప్రేమ వ్యవహారం ఎలా ప్రారంభమైందో కూడా వివరిస్తాడు.

“నేనామెకు నా సాహస యాత్రల గురించి చెప్పాను. ఒకసారి నన్ను బానిసలు అమ్మేశారు. విశాలమైన, నిర్మానుష్యమైన ఎడారులలో, పర్వతాలలో, క్రూరజంతువుల మధ్య నడిచి, ఎన్నో కష్టాలకోర్చి ఈ స్థితికి వచ్చాను. బహుశా ఆమె నా సాహసం జీవితాన్ని యిష్టపడిందేమో. నేనామెమీద ప్రయోగించిన మంత్రమిదే.”

దెస్సెమోనా ప్రవేశం. ఒకవైపు భర్త, మరోవైపు తండ్రి. వెనిస్లోని ఒక నరకం

భార్య కావలసిన దెస్సెమోనా. చివరికి ఆ సౌందర్యాన్ని సాకుమార్యాన్ని ఆకర్షించింది ఒకటి వ్యక్తిత్వం. వయసులో పెద్దవాడయినా, మరోజాతి వాడయినా ఆమెకవేమీ అర్థంకాదు కాలేదు.

వీ యజమాని ఎవరో చెప్పమని కౌన్సిల్ అడిగినప్పుడు తండ్రిని కాక, ఆ రాత్రి వివాహమాడిన భర్తనే ఎంచుకున్నది. తండ్రి ఓటమి అంగీకరిస్తాడు. ఇక చెయ్యిగలిగిందేమీ లేదు.

సైప్రస్ రక్షణకోసం తక్షణమే ఒకటి కనుగొనాలి. వెంట దెస్సెమోనాను తీసుకుపోవాలి అనుమతి వున్నది. అయినా తాత్కాలికంగా భార్యను ఇయాగో రక్షణలో పెట్టి ఒంటరిగా బయల్దేరతాడు ఒకటి. కొద్దిరోజుల్లోనే ఆమెవచ్చి తనను కలుసుకుంటుంది. ఒకటి దృష్టిలో ఇయాగో “గొప్ప నిజాయితీపరుడు. విశ్వాసపాత్రుడు.”

సెనేట్ మీటింగ్ ముగుస్తుంది. ఇయాగో, రోడెరిగో మాత్రమే మిగులారు హాల్లో. దెస్సెమోనా ప్రేమ దక్కలేదు గనక రోడెరిగో సముద్రంలో మనిగి ఆత్మహత్య చేసుకోవాలనుకుంటాడు. “నువ్వెందుకు మునగంట? కుక్కల్ని పిల్లుల్ని ముంచు. ఒక అటవిక మూర్తో పెళ్లి ఎన్నాళ్లు కొనసాగగలదు?” అంటూ ధైర్యం చెబుతాడు ఇయాగో. తనను పక్కనెట్టి రెస్టినెంట్ అయిన కాసియో పట్ల కూడా ఇయాగో ద్వేషంతో రగిలి పోతున్నాడు.

వాతావరణాన్ని మనుషుల్ని సంబంధాల్ని వివహారితం చెయ్యటం అతడి ప్రత్యేకత. ఈ ప్రేమ వివాహం తన ద్వేషాగ్నితో భస్మం కావాలన్నదే అతడి ఏకైక లక్ష్యం.

సైప్రస్, యుద్ధవారలకోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు గవర్నర్. తుఫాను తాకిడికి టర్నిష్ నావలు సముద్రంలో మునిగిపోయాయి ఒకటి నావ ఎలాగుందోనని సందేహం. వెనిస్ నించి మరో నావ వచ్చింది. దెస్సెమోనా, ఇయాగో, అతడి భార్య ఎమిలియా వస్తారు. (ఎమిలియా, దెస్సెమోనాకు చెలికత్తెగా వుంటున్నది.)

భర్త క్షేమాన్ని గురించి దిగులు పడుతున్నది దెస్సెమోనా. కాని సెనేటర్ కూతురిగా, తన షుద్ధ్యాలను ఆదుపులో పెట్టుకోగల సామర్థ్యం అలవర్చుకుంది. తన భర్తకు మరో సన్నిహితుడు కాసియో. అతడితో కబుర్లు ప్రారంభిస్తుంది. కాసియో ఆమె చేతిని పట్టుకుని మాట్లాడతాడు. ఒకటి ప్లాను అదే. వీళ్లిద్దరూ ప్రేమికులని ఒకటి ను నమ్మించాలి. ఈ అమాయక స్నేహాన్ని మోహబంధంగా చిత్రించగలిగితే తన వ్యూహం ఫలించినట్టే.

ఒకటి క్షేమంగా ఒడ్డుకు చేరుకుంటాడు. ఆప్యాయంగా భార్యను ఆలింగనం చేసుకుంటాడు.

తన వివాహ సందర్భంగా ఆ రాత్రి అందరికీ విందు అవసరమైన ఏర్పాట్లు చూడమని కాసియోకు పురమాయిస్తాడు.

ఆ సాయంత్రం, ఒకటి గౌరవార్థం కొద్దిగా మధ్యం సేవించాలని కాసియోకు

సూచిస్తాడు ఇయాగో. కాసియో తాగితే రోడెరిగో అతడితో పోట్లాట పెట్టుకోవద్దు. రాత్రి వద్దు. తాగితే నా అడుగులూ, మాటలూ తడబడతాయి" అంటాడు కాసియో. "జల్నా చేసుకునే రాత్రి యిదే." తాగనివాడు మగాడు కాదని దెప్పిపొడుస్తాడు ఇయాగో. చివరికి కాసియో తాగుతాడు.

త్వరలోనే తూలుతాడు. అనేక రకాల పిచ్చి కబుర్లు చెప్పి "నేను తాగలేదు. నా నిషాలేదు. చూడండి. ఇది నా కుడి చెయ్యి. ఇది నా ఎడమ చెయ్యి. చక్కగా నడవగలదు. ... యింకేం కావాలి" అంటూ వాగుతాడు. "నువ్వు తాగలేదులే" అని అందరూ అడుగుతారు. బుజ్జగించి వెళ్లిపోతారు. రోడెరిగో ఎలాగైనా పోట్లాట పెట్టుకోవాలని నిరీక్షిస్తున్నాడు. సైప్రస్ ద్వీపపు మాజీ గవర్నర్ యిద్దర్నీ విడదియ్యబోతాడు. కాసి కాసియో కళ్ళతో కత్తితో గాయపరుస్తాడు.

పోట్లాట ఆపటానికి ప్రయత్నిస్తున్నట్టుగా నటించి ఇయాగో మరింత గొడవ సృష్టిస్తాడు. ఒక డెస్కాలో వస్తాడు. తప్పంతా కాసియోదేననుకుంటాడు. అతణ్ణి ఉద్యోగం నుండి తొలగిస్తాడు.

కాసియో వశ్యాత్వపడతాడు. డెస్కెమోనా చెబితే ఒక డెస్కాలో మళ్ళీ వున్నాడు. యిస్తాడంటాడు ఇయాగో. జనరల్ కు భార్యంటే ప్రేమ. ఆమె కోరిక కాదనలేదు. డెస్కెమోనాది కూడా సహాయం చేసే స్వభావం.

మరుసటిరోజు డెస్కెమోనాను సహాయం కోసం అర్థించాలనుకొంటాడు కాసియో. "ఆమె ప్రేమికుని కోసం సాయమడుగుతున్నదని ఒక డెస్కాలో నమ్మాలి." అదీ ఇయాగో వ్యాహం.

ఆమె సుగుణమే ఆమెకు మరణశాసనం కావాలి.

తెల్లారి వుదయం. డెస్కెమోనా నివాసానికి వస్తాడు కాసియో. భర్తకు నచ్చుచెబుతాడు. అభయమిస్తుంది డెస్కెమోనా. అప్పుడే ఒక డెస్కాలో, ఇయాగోల ప్రవేశం. "అనుంగు మిత్రుడు" నటించుకున్న ఇయాగో, ఒక డెస్కాలో వైపు "వాళ్లెంత ప్రేమగా మాట్లాడుకుంటున్నారో" అన్నట్టుగా చూస్తాడు.

"ఏం జరుగుతున్నది?" అంటూ ప్రశ్నిస్తాడు ఒక డెస్కాలో. "నాకెలా తెలుస్తుంది - చివరికి మనసులో ఎముందో..... "ఇప్పటిదాకా యిక్కడవున్నది కాసియో కాదూ..... "అప్పుడు అలా దొంగలా ఎందుకు వెళ్లిపోయాడు...."

ఇయాగో విషకోరలతో కాటేశాడు.

కాసియో గురించి అభ్యర్థించడానికి వచ్చింది డెస్కెమోనా. అతడు మంచినీళ్ళు సమర్పించాడు. చివరికి ఒక డెస్కాలో కాసియోను తిరిగి వుద్యోగంలోకి తీసుకోవటానికి సుమారు వ్యక్తం చేస్తాడు. ఇయాగో ఈ క్షణం కోసమే నిరీక్షిస్తున్నాడు. డెస్కెమోనా నిత్యమింకా చాలా ప్రేమగా, కాస్త బాధగా, "వాళ్లిద్దరకీ యిదివరలో పరిచయముందా?" అంటూ సందేహంగా చూస్తాడు. వాళ్లిద్దరూ స్నేహితులని ఒక డెస్కాలోకు తెలుసు. "అతడే మన ముక్తవరం వచ్చాడు"

పెళ్ళి కుదిర్చింది." అంటాడు. ఇయాగో మరింత బాధ నటిస్తాడు. మిత్రుడి సమస్య తన సమస్య. "భార్య గత జీవితం తెలుసుకోవాల్సిన హక్కు ప్రతి భర్తకూ ఉంటుంది." చివరికి ఒక డెస్కాలో ఆడిగించుకుని, బ్రతిమాలుించుకుని, చాలా అయిష్టంగా విధిలేక చెబుతున్నట్టుగా, "వాళ్లిద్దరూ ప్రేమికులునుకుంటాను." అంటాడు. "నేనెలాంటి విషయాలెప్పుడూ మాట్లాడను. నీ మీది ప్రేమతో చెప్పక తప్పలేదు. "ఇంత ఘోరం చెప్పవలసి వచ్చినందుకు క్షమించు...."

ఒక డెస్కాలో మనసులో విషం నింపటానికి రెండు విషయాలు సహాయం చేశాయి. ఒకటి: ఇయాగో వయసు మళ్ళినవాడు. మంచి మిత్రుడు. రెండు: ఆచారాలను ధిక్కరించి జరిగిన వివాహం. డెస్కెమోనా ప్రేమ తప్ప వివాహానికి మరో ఆధారం లేదు. అసలు, కాసియోలాంటి అందగాడి ప్రేమను కాదని ఆమె తననెందుకెప్పుడూ? వెనిస్ లో వున్నప్పుడు డెస్కెమోనా తండ్రి ఒక హెచ్చరిక చేశాడు.

"మూర్, కళ్ళు తెరిచి చూడు. నా కూతురు నా కళ్ళు గప్పింది. నిన్ను కూడా మోసం చెయ్యకుండా జాగ్రత్తపడు."

ఇప్పుడు ఇయాగో మళ్ళీ అదేమాట వల్లిస్తాడు.

"నిన్ను పెళ్ళి చేసుకోవటానికామె తన తండ్రిని మోసం చేసింది."

డెస్కెమోనా గత జీవితం ఒక డెస్కాలోకు తెలియదు. తెలిసిందొక్కటే. తనామెను ప్రాణాధికంగా ప్రేమిస్తున్నాడు. ఇయాగో మాటలతో తన ప్రేమలోకం కళ్ళముందే దహించుకు పోతున్నది.

భర్తను భోజనానికి రమ్మని పిలుస్తుంది డెస్కెమోనా. ఒక డెస్కాలోను అనుమానం తోలుస్తున్నది. ఇయాగో చెప్పింది అబద్ధం కావచ్చు. కాసి భార్యను పూర్తిగా నమ్మవచ్చా? భర్త ప్రవర్తనలో వచ్చిన మార్పు డెస్కెమోనాకు అర్థంకాలేదు.

"ఒక్కో బాగోలేదా?" అని అడుగుతుంది. తలనొప్పిగా వుందంటాడు ఒక డెస్కాలో. ఆమె తన చేతి రుమాలుతో కట్టు కడుతుంది. అతను తల విడిచించుకుంటాడు. జేబురుమాలు జారి నేలమీద పడుతుంది.

స్ట్రాబెర్రీవళ్ళు అల్లిన సిల్కు జేబురుమాలిది. భర్త తనకు తొలిసారిగా యిచ్చిన కానుక - కతని నుండి దూరంగా వున్నప్పుడల్లా ముద్దాడుతూ, దానితోనే మాట్లాడుతూ గడిపేది. ఇయాగో కొంత కాలంగా ఆ జేబురుమాలును దొంగిలించమని తన భార్య ఎమిలియాతో పోరుతున్నాడు. డెస్కెమోనా భర్త గురించిన అందోళనలో జేబురుమాలు కిందపడిన విషయం గమనించలేదు. ఎమిలియా దాన్ని తీసుకొని ఇయాగోకిచ్చింది. అతడికది చాలా అవసరం. కాసియో గది దగ్గర దాన్ని పడెయ్యాలని పన్నాగం.

ఒక డెస్కాలో ప్రవేశం. ఇయాగో సంతోషంగా పలకరిస్తాడు. ఒక డెస్కాలోకి నిద్రవుండదు.

ఎన్ని మందులు తీసుకున్నా కళ్లు మూతలుపడే ప్రసక్తి లేదు. నల్లమందు సేవించినా మధువు తాగినా, మరేమీ చేసినా నిద్రకు మాత్రం దూరం ఒకటే.

ఒకరోజును అనుమానభూతం ఆవహించింది. ఆమె మరొకర్ని ప్రేమించిందని తెలిసినా కొంత మనశ్శాంతి వుండేది. ఒకరోజు సందిగ్ధతను పసిగట్టిన ఇయాగో అనేక విషయాలు కల్పించి చెప్పటం ప్రారంభిస్తాడు. కాసియో నిద్రలో కలవరిస్తున్నప్పుడు తను విన్నాడట. దెస్సెమోనాతో తను గడిపిన మధుర క్షణాలు జ్ఞాపకం చేసుకున్నాడతడు. ఇలా ఒక్కొక్కటి చెప్పి చివరికి అబద్ధం నిజమని నమ్మిస్తాడు. "అలాంటి వాళ్లంతే... ఇంకా ఆమె మీద ఎందుకు ప్రేమ..." కాసియో ప్రాణాలకే ప్రమాదం వాటిల్లవచ్చు. ఇయాగో కోరింది దొరుకుతుంది. "ఇక నువ్వే నా లెస్టినెంటువు" అంటాడు ఒకరోజు.

కాసియోకు వర్తమానం పంపిస్తుంది దెస్సెమోనా. "నా భర్తకు నీ విషయం చెప్పావు. నీ వుద్యోగం తిరిగి వస్తుంది." ప్రస్తుతం ఆమెను బాధిస్తున్న విషయం ఒక్కటే: తన జేబురుమాలు ఎక్కడ పడిపోయిందో అర్థం కావటంలేదు. "ఆ జేబురుమాల్లో ఉంది" అని ఒకరోజు అడిగినప్పుడు ఆమె యిరకాటంలో పడింది. భర్త కోపం పెరిగిపోయింది. ఎక్కడో పొగొట్టుకున్నానంటే మరెంత కోపగిస్తాడో! కాసియో గురించి ప్రస్తావించాలనుకుంటుంది. కాని ఒకరోజు "జేబురుమాలు!" అంటూ కేకలేస్తాడు. అది కాసియో దగ్గరుందనీ, ఆమె అది అతనికిచ్చిందనీ ఒకరోజు నమ్మకం. ఆ జేబురుమాలు కొన్ని మంత్రశక్తులున్నాయనీ, అది పొగొట్టుకున్న స్త్రీ, భర్త ప్రేమకు కూడా దూరమవుతుందనీ చెబుతాడు. దెస్సెమోనా నిజమేననుకుంటుంది.

కాసియో ప్రవేశం. తన విషయం భర్తకు నచ్చుచెప్పటంలో విఫలమైనానంటుంది దెస్సెమోనా. భర్తకు తనమీదే కోపంగా వున్నది. కారణం తెలియదు. సెనేటర్ కూతురు గనక, భర్త చిరాకుకు కారణం ఏదో రాజకీయ నమన్య అయివుంటుందనీ సరిపెట్టుకుంటుంది. ఆమె చెలికత్తె ఎమిలియా లోకం తెలిసిన మనిషి. ఒకరోజు వింత ప్రవర్తనకు కారణం అసూయ అని చెబుతుంది. కాని అది అసాధ్యమని దెస్సెమోనా విశ్వాసం. "నా భర్త వుత్తముడు. సంస్కారవంతుడు. సంకుచిత మనస్కుడు కాడు" అంటుంది.

పైగా అసూయకు కారణమేమున్నది? ఆమె అలాంటి అవకాశమే యివ్వలేదు. "అసూయకు కారణం వుండదు. అది స్వయంభవు. తనకై తనే పుట్టి, పెరిగి, బ్రహ్మరాక్షసిగా మారుతుంది." అంటుంది ఎమిలియా. "నా భర్తను ఈ రాక్షసినుండి భగవంతుడే రక్షించాలి." అంటూ ప్రార్థిస్తుంది దెస్సెమోనా.

కాని అప్పటికే కాలాతీతమైంది. అసూయా భూతం తన విషపంజాలు, వివేకరహిత విషవాయువులతో ఒకరోజును కబళించింది. ప్రతిక్షణమూ సానుభూతి వాలికిస్తూ వచ్చిన నిలిచాడు ఇయాగో అసూయను పెంచుతూ, మనసును కాటేస్తూ. కాసియో ఒకసారి

ఒక వీధివేళ్ళ గురించి మాట్లాడినప్పుడు, అతడు దెస్సెమోనా గురించే అలా అన్నాడని ఒకరోజును నమ్మిస్తాడు. భార్యపట్ల యిప్పుడతనికున్నది ప్రేమ, దయ, స్నేహం కాదు. కోపం. ద్వేషం. "ఇప్పుడు నా గుండె కఠినశిలగా మారింది. దీన్ని తాకిన చేతులు గాయపడతాయి" అంటాడు.

దెస్సెమోనా మరణించక తప్పదు. ఆమె అందాన్ని, లావణ్యాన్ని గుర్తు చేసుకుంటాడు. ఆమె మనసు మారదు. ఆ రాత్రే గొంతు పిసికి చంపెయ్యాలి. వెనిస్ నించి వచ్చిన దూత, ఒకరోజుకూ, కాసియోకూ మధ్య పెరిగిన అభాతం చూసి ఆశ్చర్యపోతాడు. ఆ దూత ఏమైనా సహాయం చెయ్యగలడేమోనని ఆశిస్తుంది దెస్సెమోనా. ఒకరోజు, వెనిస్ కు తిరిగి రావాలని వర్తమానం తెచ్చాడు దూత (కాసియో సైప్రస్ కు అధిపతిగా వుండాలి.) ఈ సమాచారం విని దెస్సెమోనా ఆనందిస్తుంది. కోపంతో రగిలిపోతున్న ఒకరోజు ఆమె మీద చెయ్యి చేసుకుంటాడు.

వెనిస్ దూత తన కళ్లను తనే నమ్మలేదు. ఒకరోజు యిలా ప్రవర్తించగలడా? "చేయని తప్పుకు ఎందుకీ శిక్ష?" అంటుంది దెస్సెమోనా. ఏకాంతంలో వున్నప్పుడు "ఎందుకిలా అడుగుతున్నది?" అంటూ ఇయాగోను అడుగుతాడు దూత. "ప్రశాంతచిత్తుడు. విజ్ఞుడు." అని సెనేట్ ప్రశంసించిన ఒకరోజు యితడేనా?"

లోలోపల పొంగిపోతూ, "అవును. అతడిలో ఏదో మార్పు వచ్చింది." అంటాడు ఇయాగో.

దెస్సెమోనా, కాసియో ప్రేయసీ ప్రియులని చెప్పమని ఎమిలియాను బలవంత పెడతాడు ఒకరోజు. ఆమె నిరాకరిస్తుంది. రాజకీయ వివాదాల వల్లనే భర్త మనసు వికలమైనదని దెస్సెమోనా యింకా విశ్వసిస్తున్నది. వెనిస్ తిరిగి రమ్మనటం బహుశా కోపం తెప్పించిందేమో! దెస్సెమోనా తండ్రి ఈ పిలుపుకు కారణమనుకుంటాడు ఒకరోజు.

తన వల్ల ఏ తప్పు జరగలేదని దెస్సెమోనాకు గట్టి నమ్మకం. ఒకరోజు భాషలోని పదుపక్షం అర్థం కావటానికి కొంత కాలం పడుతుంది. కాని తను అమాయకురాలినని చెప్పటం తప్ప ఆమె మరేం చెయ్యగలదు?

ఎమిలియా ప్రవేశం. దెస్సెమోనా స్పృహ కోల్పోతున్నది. చావుదెబ్బలు తిని కళ్లు మూతలుపడుతున్న చిన్నపిల్లలా వుంది. తెలియక ఏ నేరం చేసినా క్షమించమని చేడుకుంటూ భర్తకు కోపం తెప్పించినందుకు క్షమించమని ఇయాగో ద్వారా విన్నపం పంపిస్తుంది.

రాజకీయాలవల్లే ఒకరోజు అన్యమనస్కుంగా వున్నాడంటాడు ఇయాగో. "బాధపడకు. త్వరలో అంతా సర్దుకుంటుంది." అని ధైర్యం చెబుతాడు. ఆమె నిష్క్రమించగానే కాసియోను హత్యచెయ్యటానికి రోడెరిగోను పంపిస్తాడు. దెస్సెమోనా కోసం రోడెరిగో ఏమైనా చెయ్యటానికి సిద్ధం.

ముక్తవరం పొందాలి

రాత్రి. దెస్సెమోనాను శయ్యామందిరానికి పంపిస్తాడు ఒకథల్లో. “గదిలో చెలికత్తెలప్పుడు వుండగూడదు. నువ్వొక్కదానివే వుండాలి.”

ఎమిలియా సందేహిస్తుంది. “అయిన చెప్పినట్టే చెయ్యాలి. కోపం తెప్పించకూడదు అంటుంది దెస్సెమోనా. పెళ్లినాటి బెడ్షీట్లు పడకమీద పరచి, దెస్సెమోనా డ్రెస్ మార్చి వెళ్లిపోతుంది ఎమిలియా.

ఏమీ అర్థం కావటంలేదు. తల తిరుగుతున్నట్లుగావుంది. పాతపాట ఏదో మనసులో ప్రతిధ్వనిస్తున్నది. అలనాడు తన తల్లి చెలికత్తె అదృశ్యమైన ప్రియుని కోసం పాడిన పాట.

తలుపు తట్టిన చప్పుడు. ఎవరూ లేరు. గాలి. భర్త ఎందుకిలా వుంటున్నాడు? అసలు ఏ స్త్రీ అయినా భర్తకు ద్రోహం చేయగలదా? భర్తల ప్రవర్తన యిలా వున్నప్పుడు భార్యలనెందుకు తప్పుపట్టాలంటుంది ఎమిలియా. పక్కన లైటు వెలుగుతున్నది. దెస్సెమోనా నిద్రలోకి జారుకుంటుంది.

వీధిలో ఒకచోట రోడెరిగో కత్తి పట్టుకుని నక్కివుంటాడు. కాసియో కోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు. ఆకారం కనిపిస్తుంది. పొడుస్తాడు. కాని కాసియో వేసుకున్న దశిని కోటు అతణ్ణి రక్షిస్తుంది. కాలికి గాయమవుతుంది. కిందపడతాడు. అతడు మరణించాడనుకుంటాడు ఒకథల్లో. ఇంక మిగిలింది మరొక్క ప్రతీకారచర్య. భార్య పడక గది వైపు కదులుతాడు.

దెస్సెమోనా పడక దగ్గర చాలాసేపు నిలుచుంటాడు. ఆమె నిద్రపోతున్నది. ప్రేమా, ద్వేషం కలగలిసి గుండెను పిండేస్తున్నాయి. చివరి సారిగా ముద్దాడాలనుకుంటాడు. దెస్సెమోనా లేస్తుంది. “పడుకుంటావా, రా” అంటుంది. ఆమెనెక్కువ బాధపెట్టకుండా పని ముగించాలి “ప్రార్థన చేసుకో” అంటాడు.

దెస్సెమోనా భయపడి ఆత్మరక్షణకోసం ప్రయత్నిస్తుంది తను అమాయకురాలిని మరోసారి ఏడుస్తుంది. కాని ఆమె దీనాలాపాలు వున్నాడికి వినిపించవు. కాసియో మరణించాడని తెలుస్తుంది. ఇంక తన తరపున మాట్లాడే వాళ్లెవరూ లేరు. “ఒక్కరోజు కోసం ప్రాణ దానం చెయ్యి. రేపు చంప”మని వేడుకొంటుంది.

అంత సమయం లేదు. రేపటికి తను బలహీన పడవచ్చు. “ఇప్పటికే ఆలస్యమైంది. అంటూ ఆమె గొంతు నులిమేస్తాడు.

బయట చప్పుడు. ఎమిలియా పిలుస్తున్నది. ఆమె రాకతో పరదాలడ్డంపెట్టి నిలుచుంటాడు. కాసియో మరణించలేదని చెబుతుంది ఎమిలియా. పరదాల వెనక మనిషి కదిలిన చప్పుడు. దెస్సెమోనా చివరి శ్వాస తీసుకుంటున్నది. ఎవరింత ఘాతుకానికి ఒడిగట్టారో తెలుసుకోవాలనుకుంటుంది ఎమిలియా. “ఎవరూ కారణం కాదు. ఇది ఆత్మహత్య” అని శ్వాసవిడుస్తుంది దెస్సెమోనా.

తన యజమానురాలి వియోగం భరించలేని ఎమిలియా ఎలుగిత్తి రోదిస్తుంది. తనే హత్య చేశానని అంగీకరిస్తాడు ఒకథల్లో. కారణాలు చెప్పటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. కాని ఎమిలియా వినదు. ఒకథల్లో ఆమెను బెదిరిస్తాడు. ఇప్పుడామెనెవరూ భయపెట్టలేరు. “నన్ను గాయపర్చగలిగిన శక్తి నీకులేదు. నీ కోపానికి, నీ కత్తికి జంకను నేను.”

అరుపులకు జనమంతా వస్తారు. ఇయాగో భార్యను శాంతింప చేయటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. భర్త ఆదేశాల మేరకే జేబురుమాలు దొంగిలించానని చెబుతుంది ఎమిలియా. ఇయాగో కోపంతో ఆమెను పొడుస్తాడు. “ఆమెకు నువ్వు తప్ప మరో ప్రియుడు లేడు.” అని ఒకథల్లోతో చెప్పి మరణిస్తుంది ఎమిలియా.

అందరూ కలిసి ఒకథల్లో ఖడ్గం లాక్కుంటారు. కాని అతడు గదిలో మరో ఖడ్గం దాచిపెట్టాడు. చచ్చి నరకానికి పోవలసిన అవసరం లేదు. ఇప్పుడు నరకంలోనే ఉన్నాడు. ఇయాగోను చంపటానికి ప్రయత్నిస్తాడు.

కాసియోను క్షమించమని కోరతాడు. జరిగిన విషయాలన్నీ వివరిస్తూ వెనిస్కు సందేశం పంపిస్తాడు. చురకత్తితో పొడుచుకుని భార్య పక్కన వాలిపోతాడు. చివరిసారి ఆమెను ముద్దు పెట్టుకుని ప్రాణం విడుస్తాడు.

జనరల్కు శ్రద్ధాంజలి ఘటిస్తాడు కాసియో. అతడు ఇప్పుడు సైప్రస్కు కొత్త గవర్నర్ ఇయాగోను శిక్షించవలసిన బాధ్యత అతనిదే.

ముక్తవరం ముప్పానాటి మిక్కిలియర్ కథలు

21. మాక్బెత్

మరో గొప్ప ట్రాజెడీ మాక్బెత్. కుట్రలు, కుతంత్రాలు, హత్యలూ, యుద్ధాలూ, మంత్రాలూ, మాయలూ కలగలిపిన దృశ్యకావ్యం. దురాశ పతనానికి దారితీస్తుండే సత్యాన్ని కవితాత్మకంగా దర్శింపచేస్తుంది. మాక్బెత్ దంపతులు స్కాట్లండ్ సింహాసనాన్ని ఆశించారు. దక్కించుకున్నారు. కాని ఆ క్రమంలో జరిగిన వరుస హత్యలతో వాళ్ళు శాంతి కరువైంది. ప్రాణభయం, పాపభయం, తమ మీద తమకు కలిగిన అనష్టాల వాళ్ళ జీవితాల్ని సరకం చేశాయి.

ముక్తచరం నిర్మాణం

ప్రాచీన స్కాట్లండులో యుద్ధం జరుగుతున్న రోజులు. రాజుకు వ్యతిరేకంగా ఎవరో తిరుగుబాటు చేశారు. వాళ్ళను అణచివెయ్యమని మాక్బెత్, బాంకోలను ఆదేశిస్తాడు రాజు. యుద్ధరంగానికి దగ్గరగా, పిడుగులు, ఉరుములు, మెరుపుల మధ్య, బీడుభూమిలో ముగ్గురు మంత్రగత్తెలు సమావేశమై, సంధ్యాసమయాన మాక్బెత్తో మాట్లాడాలని తీర్మానించుకుని అదృశ్యమవుతారు.

యుద్ధ వార్తల కోసం నిరీక్షిస్తుంటాడు రాజు. వార్తాహరుడు ప్రవేశించి మాక్బెత్ శౌర్య పరాక్రమాలను వర్ణిస్తాడు. కాడర్ సామంతరాజు చేసిన ద్రోహాన్ని కూడా తెలుసుకుంటారు రాజు. ఈ పట్టం మాక్బెత్కే కట్టాలనుకుంటాడు. మాక్బెత్ అప్పటికే గ్లామిస్కు సామంతరాజు.

చిత్ర చిత్రమైన వుచ్చారణలతో మాట్లాడుతూ మంత్రగత్తెలు మాక్బెత్కోసం నిరీక్షిస్తుంటారు. వాళ్ళు, ఏవో మంత్రాలు చదివి, మాయ చేస్తున్నప్పుడు మాక్బెత్, బాంకోలు ప్రవేశిస్తారు. మంత్రగత్తెల్ని మొదట గమనించింది బాంకో. కాని వాళ్ళు మాక్బెత్తో మాత్రమే మాట్లాడతారు.

“విజయోస్తు మాక్బెత్ వీరుడా. గ్లామిస్, కాడర్ల సామంతరాజు విజయోస్తు ఇక రాజసింహాసనం నీదే.”

మాక్బెత్ నిశ్చేష్టుడవుతాడు. మంత్రగత్తెలు జరగబోయ్యేవన్నీ చెప్పగలరు. “నీ కొడుకులు రాజులవుతారులే” అని బాంకోకు జోస్యం చెబుతారు. కాడర్కు సామంతరాజు కావటం అసంభవం అంటాడు మాక్బెత్. సరిగా అప్పుడే రాజభటుడు వచ్చి మాక్బెత్కు శుభవార్త చెబుతాడు. మాక్బెత్కు రాజసింహాసనం వైపు దృష్టిపోతుంది. “ఇప్పుడు సామంతరాజును, రాజునెందుకు కాలేను?” అనుకుంటాడు.

ఆస్యాసంలో సకల మర్యాదలతో మాక్బెత్కు స్వాగతం పలుకుతాడు రాజు, “మీ ఇన్వెర్సిస్ దుర్గానికి స్వయంగా వచ్చి మీ ఆతిథ్యం స్వీకరిస్తాను.” అని స్నేహ హస్తం అందిస్తాడు. మాక్బెత్లో మళ్ళీ దురాలోచన మొదలవుతుంది.

ఇన్వెర్సిస్ కోట దృశ్యం. యుద్ధం తర్వాత భర్త రాసిన వుత్తరం చదువుకుంటున్నది లేడీ మాక్బెత్. మంత్రగత్తెల జోస్యం గురించి సూచించాడు భర్త. ఆమె మనసులో కూడా కోరిక ప్రవేశిస్తుంది. కాని భర్త స్వభావం తెలుసు. తెగించి ఓ నిర్ణయం తీసుకోలేదు. హత్య చెయ్యాలా వద్దా అని ఆలోచిస్తాడు. ఆ ఒక్కపని చెయ్యగలిగితే స్కాట్లండు సింహాసనం తమదే.

రాజు గారు ఆ రాత్రి ఇన్వెర్సిస్కు అతిథిగా రాబోతున్నారని వార్త తీసుకొస్తాడు దూత. తనలో క్రోధాన్ని పెంచి, అనుకున్న పనికి సాయం చెయ్యమని క్షుద్ర దేవతలందర్నీ ప్రార్థిస్తుంది మాక్బెత్. భర్త రాగానే “రాజును హత్య చేద్దాం” అని చెబుతుంది. “తరువాత మాట్లాడుదాం” అంటాడు మాక్బెత్. “స్వాగతం ఏర్పాట్లు నువ్వు చూసుకో. మిగతా సెక్యూరిటీ కథలు

పని నేను పూర్తిచేస్తాను." అంటుంది భార్య.

కొడుకులనూ, యితర పరివారాన్నీ వెంటపెట్టుకుని రాజు ప్రవేశిస్తాడు. లేడీ మాక్బెత్ సాదరంగా స్వాగతం చెబుతుంది. భర్త ఆమె పక్కన లేడు. భోజన సమయంలో అతిథులతో కలిసి వుండలేక నిష్క్రమిస్తాడు. "హత్య" అతడి మనసును కలచి వేస్తున్నది. మనసు తన మాట వినటం లేదు. చంపాలంటే చేతులు రావటం లేదు. సాటి రాజవంశీకుడు. బంధువు. అతిథి. అన్నిటినీ మించి సజ్జనుడు. స్నేహశీలి. ఎలా చంపటం?

"రాజు నిన్ను పిలుస్తున్నాడ"ని చెబుతుంది భార్య. "మనమీ పని చెయ్యబోవటం లేదు." అంటాడు మాక్బెత్.

ఎలాగైనా, అనుకున్నది సాధించటం లేడీ మాక్బెత్ లక్షణం. అందుకోసం ఆమె దేనికీ వెనుకాడదు. ఎట్టి పరిస్థితుల్లోనూ ఓటమి అంగీకరించదు. తన అమ్ముల పొడిలో రెండు పదునైన అస్త్రాలను ప్రయోగిస్తుంది. "నువ్వు పిరికిపందవు. నేనంటే ప్రేమ లేదు." ఏ భర్త ఈ నిందను తట్టుకోగలడు?" "ప్రయత్నంలో ఓడిపోతే?....." అంటాడు. "..... ఓడిపోం. ధైర్యం కూడగట్టుకుని ప్రయత్నించు. అనుకున్నది సాధిస్తాం." అంటూ వాక్యం పూరిస్తుంది లేడీ మాక్బెత్.

పకడ్బందీ ప్లాను వేసింది. ప్రయాణ బదలికతో రాజు గాఢంగా నిద్రపోతున్నాడు. అతని అంగరక్షకులకు మద్యమిచ్చి నిద్రపుచ్చుతుంది. వాళ్ల చురకత్తులతోనే రాజును హత్యచేసి, తిరిగి ఆ రక్తసిక్తమైన కత్తుల్ని అంగరక్షకుల చేతుల్లో పెడుతుంది. వాళ్ల చంపారని అందరూ నమ్ముతారు. ఈ స్కీము మాక్బెత్ కు నచ్చుతుంది. రాజమకుటం తన కోసం నిరీక్షిస్తున్నది. ఆ రాత్రే హత్య జరగాలి.

అర్ధరాత్రి. బాంకోకు నిద్రపట్టలేదు. ప్రాం గణంలో దివిటీల వెలుగులో మాక్బెత్ కనిపిస్తాడు. అతడు కూడా అసహనంగా అటూ యిటూ తిరుగుతున్నాడు. మంత్రగత్తెల గురించి మాట్లాడాలనుకుంటాడు. మాక్బెత్ నివారిస్తాడు. బాంకో గుడ్ నైట్ చెప్పి నిష్క్రమిస్తాడు.

భార్య సంజ్ఞ కోసం నిరీక్షిస్తున్నాడు మాక్బెత్ - అంగరక్షులు తాగి, నిద్రలోకి జారుకుంటే సంకేతంగా ఒక గంట మోగుతుంది. పరిపరివిధాల చెలరేగుతున్న వూహలు మనసును కలవర పెడుతున్నాయి చురకత్తి మీద నెత్తురు కనిపించింది. అంతా తన భ్రమ. భోరం జరగబోతున్నది. మిత్ర ద్రోహం. తోడేళ్లు, పిశాచాలు అమాయక ప్రాణాలను బలితీసుకున్నట్టుగా విచిత్ర సంకేతాలు వినిపించాయి ఆ కాళరాత్రి.

గంట మోగింది. "కార్యసిద్ధి" కోసం కదిలాడు మాక్బెత్.

చీకట్లో, మెట్లకింద, లేడీ మాక్బెత్ నిరీక్షిస్తున్నది. పైన గదిలో, భర్త తన అతిథిని హత్యచేశాడు. హమ్మయ్య. అనుకున్నది జరిగింది. కాని తను వూహించినంత

ముక్తవరం పొందారు

ధీరుమనస్కురాలు కాదు లేడీ మాక్బెత్. ఆమె శరీరంలో వున్నది మాంసమే. లోహం కాదు.

మాక్బెత్ ప్రవేశిస్తాడు. ఇద్దరూ గుసగుసలాడుకునే ప్రసిద్ధ సీన్ యిదే. మొదట పొడిమాటలు. తరువాత అసంపూర్తి వాక్యాలు, బాధతో నిర్విణ్ణమైన మాక్బెత్ వదనం. రక్తసిక్తమైన చేతులు. మెట్లు దిగుతున్నప్పుడు, ఒక గదిలో ఎవరో కదిలినట్లైంది. ప్రార్థన చేసుకుంటున్నట్టుంది. మాక్బెత్ కూడా ప్రార్థించాలనుకుంటాడు. వీలుపడదు. మనసు మరింత బాధపడుతుంది. ఇలాంటి చిన్నచిన్న విషయాలకు విచారించ వద్దంటుంది భార్య

హత్యకు ముందరే, చురకత్తి మీద నెత్తురు చూసిన మాక్బెత్ కు అదృశ్యవాణి దివిపిస్తుంది., "నీకు నిద్రలేదిక. నిద్రను కూడా హత్యచేశావు."

లేడీ మాక్బెత్ కు భర్త మాటలు అర్థంకావు. కాని మాక్బెత్ చెవుల్లో అదృశ్యవాణి గింగురుమంటూనే వుంటుంది.

"నిద్రను హత్య చేశాడు గ్లామిస్. కాడర్ కు నిద్ర రాదు. మాక్బెత్ యిక నిద్రకు దూరం...."

"చేతులకంటిన నెత్తురు కడుక్కుని, చురకత్తులు అంగరక్షకుల చేతుల్లో పెట్టి రమ్మ"ంటుంది భార్య. హత్యా స్థలానికి మళ్లీ వెళ్లలేదు మాక్బెత్. రెండు కత్తులూ తీసుకుని భార్య నిష్క్రమిస్తుంది. తన చేతుల్ని చూసుకొని మాక్బెత్ స్వగతంగా,

"నెప్పున్ సముద్రంలోని నీళ్లన్నీ పోసినా ఈ నెత్తురు పోతుందా? లేదు. అన్ని సంద్రాల ఆకుపచ్చని నీరూ ఎర్రగా మారుతుంది." అంటాడు.

భార్య ప్రవేశం. ఆమె చేతులకూడా నెత్తురంటింది. మృతుడి రక్తం అంగరక్షకులకు రాని వచ్చింది. దక్షిణ ద్వారం తట్టిన చప్పుడవుతుంది. కాని మాక్బెత్ కదలేదు. భర్తకు ధైర్యం చెప్పి, విశ్రాంతి తీసుకొమ్మని పడక గదికి పంపిస్తుంది.

దుర్గపాలకుడొకడు తలుపుచప్పుడు విన్నాడు. కాని తప్పతాగి వున్నాడు గనక లేవలేదు. సరకంలో యిలాంటి వుద్యోగం చెయ్యటం ఎంత కష్టమోనని కాసేపు కలలుకంటాడు.

తలుపు తట్టింది రాజు దర్బనానికి వచ్చిన యిద్దరు వున్నతోడ్యోగులు. ఆత్మస్థైర్యం పెంచుకున్న మాక్బెత్ వాళ్లను ఆహ్వానిస్తాడు. ఆగంతుకుల్లో ఒకడు మాక్ డెఫ్. రాజును చూడటానికి వెళ్లి అసలు విషయం తెలుసుకుంటాడు. కోటంతా ఆరుపులతో, ఏడుపులతో దర్భరిల్లుతుంది. మాక్బెత్ వెళ్లి యిద్దరు అంగరక్షకుల్ని పొడిచి చంపుతాడు. "ఇలాంటి హంతకులు ఐతికుండటానికి వీలేదు." అంటాడు.

రాజు గారి కొడుకులకిది సమ్మతక్యంగా కనిపించదు. తమ ప్రాణాలకూడా ముప్పుందని తెలుసుకుంటారు. "మనుషుల చిరునవ్వులలో చురకత్తులున్నాయ"ంటారు. రాత్రికి రాత్రి ఇన్ వెర్సెస్ వదిలి, స్కాట్లండ్ దాటి పోతారు. ఇలా హడావిడిగా వెళ్లిపోవటం పిట్టియర్ కథలు

వల్ల వాళ్లకూ నేరంలో పాలుందేమోనని అనుమానం కలుగుతుంది. కాడరీకు రాజుగా వున్న మాక్ బెత్ స్కాట్లండ్ సింహాసనం అధిష్టించాడు.

రాజప్రాసాదం. వట్టాభిషేకం సందర్భంగా విందుకు ఘనంగా ఏర్పాటు జరుగుతున్నాయి. అతిథుల్లో బాంకో ఒకడు. అతడికి అందరికన్నా ఎక్కువ తెలుసు. హంతకుడు మాక్ బెత్ అని అనుమానం కూడా వుంది. రోజంతా “ఏంచేస్తావ”ని మిత్రుల ప్రశ్నిస్తాడు మాక్ బెత్. కొడుకుతో కలిసి గుర్రపు స్వారీ చేసి విందు సమయానికి వస్తానంటాడు బాంకో. బాంకో బతికుండటం తనకు క్షేమం కాదని గ్రహించిన మాక్ బెత్ అతణ్ణి చంపటానికి యిద్దరు హంతకుల్ని నియోగిస్తాడు. బాంకో కొడుకు కూడా చావాల్సిందే. బాంకో సంతానం రాజసింహాసనమెక్కుతారని మంత్రగత్తెలు చెప్పలేదు!

మాక్ బెత్ దంపతులకు నిద్ర కరువైంది. పీడకలలు వేధిస్తున్నాయి. మరణించిన రాజే సుఖంగా వున్నాడనిపిస్తున్నది.

బాంకో, అతడి కొడుకూ ప్రాణాలు విడిచి తమకు కొంత మనశ్శాంతి దొరుకుతుంది. చీకటి పడుతున్నప్పుడు హంతకులు బాంకోను వెంబడిస్తారు.

బాంకో, అతడి కొడుకూ గుర్రాలు దిగి కబుర్లు చెప్పుకుంటూ రాజప్రాసాదం వైపు నడుస్తుంటారు. కొడుకు చేతిలో దివిల్లి వున్నది. హంతకులను చూసి బాంకో అరుస్తాడు. కొడుకు పారిపోతాడు. సగం పని మాత్రమే పూర్తి చేశామని హంతకులకు తెలిసిపోతుంది. మాక్ బెత్ కి విషయం చెప్పటానికి వెళతాడొకడు.

విందుకు కూర్చుంటున్నప్పుడు మాక్ బెత్ కు తలుపు దగ్గర హంతకుడు కనిపిస్తాడు. “హత్య జరిగింది. బాంకో కొడుకు దొరకలేదు.” కనీసం బాంకో అడ్డు తొలగినందుకు సంతోషించి భోజనం టేబుల్ దగ్గర కూర్చుంటాడు మాక్ బెత్. టేబుల్ దగ్గర ఒక కుప్పి భారీగా వుండాలి. కాని అక్కడ కూర్చున్న బాంకో ప్రేతం మాక్ బెత్ వైపు చూస్తుంది. తల మీద నెత్తురు.

“ఈ పని చేసింది నేను కాదు!” అంటాడు మాక్ బెత్ ప్రేతంతో. అతిథులందరూ ఆశ్చర్యంగా చూస్తారు. “నా భర్త అప్పుడప్పుడు యిలా మాట్లాడుతుంటాడు. ఒకసారి చురకత్తి మీద నెత్తురు చూశాడు.” అంటుంది లేడీ మాక్ బెత్.

ప్రేతం అదృశ్యమైనంతదాకా ఏదో మాట్లాడుతూనే వుంటాడు మాక్ బెత్. ఆహ్వానించిన అతిథులపట్ల తమ బాధ్యతను గుర్తుచేస్తుంది భార్య. మాక్ బెత్ కు సభా మర్యాదలు తెలుసు.

ఏదో సందర్భంలో బాంకో పేరు రాగానే, ఆ ప్రేతం మళ్ళీ వస్తుంది. మాక్ బెత్ కు తల తిరుగుతుంది. అతడు మంచి యోధుడు. ఎవరితోనన్న యుద్ధం చెయ్యగలడు. కాని నీడల మీదికి ఎలా కత్తిదూయటం? ప్రేతం వెలిపోతుంది గాని, అప్పటికే విందు రసాభాసగా ముగుస్తుంది.

ముక్తవరం పొందారు

హత్యతో అనుకున్నది సాధించగలననుకున్నాడు మాక్ బెత్. కాని ఎంత మందిని చంపినా తనకు మాత్రం క్షేమం లేదు. శాంతి లేదు.

భార్య ప్రవేశిస్తుంది. మాక్ బెత్ తనలో తను మాట్లాడుకుంటున్నాడు. “హత్య చేస్తాం. ఆ హత్య మరో హత్య చేయిస్తుంది. ....” మాక్ డఫ్ గురించి ఆలోచిస్తాడు. రమ్మని కబురంపేతే అతడు రాలేదు. అతడూ ఒక సమస్యే. “విందులో కనిపించిన ప్రేతం విజం కాదు. నిద్రలేమి వల్ల కలిగిన భ్రమ” అని సరిపెట్టుకుంటాడు. తొలి హత్యతో కలిగిన మనోక్షేతం తరువాతి హత్యలో వుండదు. మంత్రగత్తెల్ని సంప్రదించాలనుకుంటాడు మాక్ బెత్. ఆ జోస్యం వల్లే కద యిదంతా జరిగింది.

హైకేట్ (చంద్రదేవత, ప్రేతాలదేవత), మాక్ బెత్ మనశ్శాంతికోసం “జీవులందరి ప్రధాన శత్రువు భద్రత” అంటూ పలికింది.

మంత్రగత్తెలు ఒక పెద్ద కుండలో కషాయం మరగపెడుతున్నారు. విషమూ, యితర ప్రాణాంతక పదార్థాలూ అందులో వేసిన ప్రధాన వస్తువులు. అది “హెల్ బ్రాత్”

మాక్ బెత్ ప్రవేశం. మంత్రగత్తెలు భవిష్యత్తు చెబుతామంటారు. పిడుగుపడిన చప్పుడై, ఆ కొండలోంచి మూడు ఆకారాలు లేస్తాయి. మొదటిది మాక్ డఫ్ నించి జాగ్రతగా వుండమని చెబుతుంది. స్త్రీకి పుట్టిన, సంతానం వల్ల మాక్ బెత్ కు అపకారం వుండదంటుంది రెండవది. (బిర్నాం) అరణ్యం (డన్సినేస్) కొండను కలిసిందాకా ఆపజయమనేదండదు నీకు” అంటుంది.

ఇదంతా బాగానే వుందిగాని అతడినే సందేహం పీడిస్తున్నది. బాంకో సంతానం స్కాట్లండును ఏలుతుందని మొదట చెప్పిన జోస్యం నిజమవుతుందా? మంత్రగత్తెలు మాక్ బెత్ ముందర ఎందరో రాజుల పరంపరనూ నెత్తురోడుతూ, చిరునవ్వు నవ్వుతున్న బాంకోనూ స్వాక్షాత్కరింపచేస్తారు. క్రోధోద్రిక్తుడవుతాడు మాక్ బెత్.

మరణించిన రాజుగారి పెద్దకొడుకు సాయం అర్థించటానికి మాక్ డఫ్ ఇంగ్లండ్ వెళ్లడని తెలుస్తుంది. ప్రతీకారంగా అతడి భార్యనీ, పిల్లల్ని చంపమని మాక్ బెత్ హంతకుల్ని పంపుతాడు. ఒక దూత లేడీ మాక్ డఫ్ కు ఈ విషయం చెబుతాడు. “కాని ఏం చెయ్యను? ఎక్కడికి పోగలను?” అంటుందామె. హంతకులు వచ్చి వాళ్లను చంపేస్తారు.

ఇంగ్లండులో వున్న రాజుగారి పెద్దకొడుకు మాక్ డఫ్ ను గానీ, మరే స్కాట్లండు మనిషిని గానీ నమ్మే స్థితిలో లేడు. మాక్ బెత్ లాంటి విశ్వాసపాత్రుడే ద్రోహిగా మారిన తర్వాత ఎవరైనా ఎలా నమ్మగలరు? ఇద్దరూ చచ్చింది, ఒక అంగీకారానికి వస్తున్న దశలో మాక్ డఫ్ కు తన కుటుంబం హత్యకు గురైన విషయం తెలుస్తుంది. రాకుమారుడు ప్రతీకారం తీసుకుందామంటాడు. కాని మాక్ డఫ్ “మాక్ బెత్ కు సంతానం లేదు.” అంటాడు. స్కాట్లండు చేరుకుని హంతకుల గుండెల్లో ఖడ్గం దించటమే యిక

పెట్టియర్ కథలు

చెయ్యవలసింది.

సైనికులను సమీకరించటానికి మాక్బెత్ కోట వెలుపల తిరుగుతుంటాడు. భార్య లోపల ఒక్కతే వుంది. కలిసి వున్నప్పుడు ఒకరికొకరు ధైర్యం చెప్పుకుంటారు. ఒంటరిగా వున్న లేడీ మాక్బెత్ను చీకటి భయాలు ఆవరించాయి. పగటిపూట ఫరవాలేదు. కాని రాత్రుళ్లు నిస్సహాయత పెరుగుతుంది. పక్కనెప్పుడూ దివ్వీటీ వెలుగుతుంటుంది. కాని కలల్నించి, పీడకలల్నించి ఎక్కడికి పారిపోగలదు? ఇటీవల ఆమె నిద్రలో నడుస్తున్నది. పరిచారకుడు డాక్టర్లు పిలుచుకువచ్చాడు. ఆమె నడకను పరిశీలించటానికి యిద్దరూ నిరీక్షిస్తున్నారు.

ఇదే ప్రసిద్ధ స్ట్రీప్ వాకింగ్ సీన్. షేక్స్పియర్ జీనియస్ కు అద్దం పడుతుంది. ఆనాటి హత్యను ఆమె పునర్జీవిస్తున్నది. మరచిపోదామని ప్రయత్నించింది. కాని పీటపడలేదు. ఆమె వూహల్ని వుప్పెనలా కమ్మేసిందాహత్య. భర్తను మరచిపోమ్మంది. కాని తాను మరచిపోలేక పోతున్నది. ఆ వృద్ధుడు (రాజు) తమనింత యిబ్బంది పెడుతున్నాడు.

చేతులకున్న నెత్తురు కడుక్కోవటానికన్నట్టుగా అటూ యిటూ తిప్పుతున్నది. ఒక గ్లాసుడు నీళ్లు చాలు హత్యను కడిగియ్యటానికనుకున్న స్త్రీ యిప్పుడు ఎంత కడిగినా శుభ్రంకాని చేతుల్ని నిరంతరం కడుగుతూనే వున్నది. తనలో తను మాట్లాడుకుంటుంది. బాంకోతో, రాజుతో, మాక్ డఫ్ భార్యతో, (మృతులతో) మాట్లాడుతుంది. అందరూ స్వప్నావస్థలో ఆమెను వెంటాడుతూనే వున్నారు. తలుపు తట్టినట్టుగా వులికిపడకుండా పక్కన లేని భర్తను వెళ్లి తలుపు తియ్యమని చెబుతుంది. "ఇంక ఆశలేదు" అంటూ డాక్టరు. ఇప్పుడామెకు కావలసింది వైద్యుడు కాదు. క్రీస్తు. చేసిన పాపాలకు నిమ్మతీ లేదు.

మరణించిన రాజుగారి పెద్దకొడుకు నాయకత్వంలో ఇంగ్లీష్, స్కాటిష్ సైనికులు డన్నినేన్ వైపు కదిలివస్తారు. వాళ్ల గురించి మాక్బెత్ కు తెలుస్తుంది. తన సైనికులే తనను వదిలి వెళ్లి పోతున్నారు. ఇటువంటి పిరికిపందలున్న మాక్బెత్ కెక్కడి రక్షణ కవచం ధరిస్తాడు. కాని అందులోనూ భద్రత లేదు.

డాక్టర్ వస్తాడు. "మనోవ్యాధికి మందులేదా?" అని అడుగుతాడు మాక్బెత్. ఇలాంటి విషయాల్లో డాక్టరు నిస్సహాయుడు. మాక్బెత్ హృదయ భారం ఏమాత్రం తగ్గదు.

స్కాట్లండుకు సమీపంలో, బిర్మాం అరణ్యం వద్ద దాడికి వస్తున్న రాకుమారుడు సైన్యం సేద తీరుతుంది. ప్రతి సైనికుడూ ఒక కొమ్మ తెంపి ముందర పెట్టుకుని నడవాలి అలా చెయ్యటం వల్ల సైన్యబలం ఎంతున్నదో శత్రువులు అంచనా వెయ్యలేరు. డన్నినేన్ దుర్గం మీద ముట్టడికి పన్నిన వ్యూహం యిది.

దుర్గం లోపల మాక్బెత్ నిరీక్షిస్తున్నాడు. బలమైన కోట గోడలు శత్రు సైన్యాల దాడికి నిలబడగలవు. ఆకలితో, రోగాలతో వాళ్లే కొంతకాలానికి బలహీనపడి మరణిస్తారు.

అప్పటికే ఒక శత్రువు మాక్ బెత్ను పరాజితుణ్ణి చేసింది. స్ట్రీం రోడ్ నలనుబట్టి భార్య మరణించిందని తెలుసు కుంటాడు. మానవ జీవిత నిర్లక్షత షోధపడు తుంది. బిర్మాం అరణ్యం, డన్నినేన్ వైపు కదిలివస్తున్న దని నివేదిస్తాడు వేగులవాడు. మంత్రగత్తెల జోస్యం నిజం అవుతున్నది. మాక్బెత్ లో నిర్లక్ష్యం ప్రవేశించింది. కాని యుద్ధం చేసి సైనికుడిలా వీరమరణం పొందటం మేలుగదా! స్త్రీ సంతానం వల్ల తనకు మృత్యువురాదని వెప్పలేదా మంత్రగత్తెలు.

మాక్బెత్ సైనికులు యుద్ధం చెయ్యటానికి నిరాక రిస్తారు. కోటను వదిలి వెళ్లి పోతారు. మాక్బెత్ ఒంటరిగా యుద్ధం చేస్తాడు. మాక్ డఫ్ ని చూసి సందేహిస్తాడు. అప్పటికే అతడి సంసారాన్ని నాశనం చేశాడు. కాని మాక్ డఫ్ కత్తి దూస్తాడు. యుద్ధం జరుగుతుంది. అతడు తనను చంపలేదని మాక్బెత్ కు తెలుసు. "నేను స్త్రీకి పుట్టలేదు. నన్ను గర్భం నించి లాగి తీశారు." అంటూ ప్రకటిస్తాడు మాక్ డఫ్. మంత్రగత్తెలు తనను పరిహసిస్తున్నారని తెలుసు. యుద్ధం చేస్తాడు. వీరుడిలా జీవించలేదు. కాని వీరుడిలా మరణిస్తాడు.

రాకుమారుడు స్కాట్లండుకు కొత్త రాజపుతాడు "నరరూప రాక్షస దంపతుల కాలం ముగిసిందని ప్రకటిస్తాడు. మాక్బెత్ లు రాక్షసులు కాదు. క్రూరులు. ఒక తప్పుకి పర్యవసానం వంద తప్పులు. షేక్స్పియర్ హంతకులను కూడా సజీవమూర్తులుగా చిత్రించగలడు. అసలైన ట్రాజెడీ మృత్యువు కాదు - వాళ్ల జీవితం.

ముక్తవరం స్కాట్లండు

22. కింగ్ లియర్

షేక్స్పియర్ నాటకాలకు మకుటాయమానమైంది **కింగ్ లియర్**. విధి వక్రించిన జీవితాల వింత కథ. అసూయ, అహంకారం, దురాశల ఫలితంగా అజేయులు కూడా చికాకులు అవుతారు. ముసుగులు తొలగిస్తే సజ్జనుల ప్రవర్తన కూడా వికృతంగానే వుంటుంది. ఇన్ని నాటకాలకు బదులు, ఒక 'కింగ్ లియర్' మాత్రమే రాసినా షేక్స్పియర్ గీర్వితగ్గడి కాదు.

కథాకాలం ప్రాచీన బ్రిటన్. కింగ్ లియర్ రాజమందిరం. రాజుగారికి వృద్ధాప్యమీద పడింది. రాజ్యాన్ని ముగ్గురు కూతుళ్లకూ పంచి విశ్రాంతి తీసుకోవాలనుకుంటూ పెద్ద కూతురు గోనెరిల్-డ్యూక్ ఆఫ్ అల్బానీ భార్య; రెండవ కూతురు రెగాన్-డ్యూక్ ఆఫ్ కార్నేవాల భార్య. అందరి కన్నా చిన్నది కార్దెలియా. ప్రాంస్ దేశపు రాజు, మరో ఫ్రెంచి డ్యూక్ కూడా ఆమెను ఇష్టపడ్డారు. ఇంకా వరుడు నిశ్చయం కాలేదు. అయితే తండ్రికి మాత్రం కార్దెలియా అంటే ప్రాణం. ముగ్గుర్లోకీ ఆ పిల్లే అతడి ముద్దుల కూతురు.

విలాస జీవితం, అధికార మదంతో తనకు సాటి మరెవరూ లేరనుకున్న రాజు

ముక్తవచన మ్యూజికల్

పందిమాగధుల స్త్రోత్రాలు మరింత మత్తెక్కిస్తాయి. రాజ్యాన్ని పంచటానికి బదులుగా, ముగ్గురు కూతుళ్లలో ఎవరు తనను అధికంగా ప్రేమిస్తున్నారో తెలుసుకోవాలనుకొని ఓ పరీక్ష పెడతాడు. గెలిచిన వాళ్లకు అత్యధిక భాగం లభిస్తుంది.

గోనెరిల్ చూపిన వినయ విధేయతలు, గాఢమైన ప్రేమతో తండ్రి మనసు అల్లమవుతుంది. మూడో వంతు ఆమెకిస్తాడు. రెగాన్ తన అక్కకన్నా రెండాకులెక్కువ చదివింది. ఆమెకూడా మూడో భాగం దొరికింది. కార్దెలియాకు పొగడ్డలంటే గిట్టవు. మనసులోని మాట టక్కున చెప్పేస్తుంది. ప్రపంచంలో తండ్రి తప్ప తనకు మరెవరూ ఇష్టంలేరని ఎలా అబద్ధాలు వల్లించగలదు? ఒక కూతురికి తండ్రిపట్ల ఉండవలసిన ప్రేమ తనకుంది. కాని బ్రిటన్ మొత్తం ఇస్తానన్నారే, కల్లబొల్లి మాటలతో తండ్రిని మోసం చెయ్యలేదు. నిజాయతీని మించిన సుగుణం లేదు.

పొగడ్డలకు అలవాటు పడ్డ రాజుకు కోపం వస్తుంది— చేతిలోని బొమ్మను లాక్కుంటే చిన్న పిల్లలు ఏడుస్తారే, అలా. మిగతా రాజ్యాన్ని కూడా పెద్ద కూతుళ్లిద్దరికీ ఇచ్చేసి, "నీ మొహం నాకు చూపించకు" అంటూ కార్దెలియాను శిక్షిస్తాడు.

లియర్ విశ్వాసప్రాప్తడైన అనుచరుడు ఎర్ల ఆఫ్ కెంట్. రాజు ప్రవర్తనకు విస్తుపోతాడు. అనుభవజ్ఞుడైన వృద్ధుడినోట రావలసిన మాటలా ఇవి! సామాన్యులు కూడా ఇంత మూర్ఖంగా ప్రవర్తించరే. "విజ్ఞత సన్నగిల్లిందా? చూపు మందగించిందా?" అంటూ రాజును మందలిస్తాడు. కాని కోపోద్రిక్తుడైన రాజు అతణ్ణి దేశం విడిచి వెళ్లమంటాడు.

రాజ్యానికి వారసురాలుకాని కార్దెలియాను వివాహమాడటానికి ఫ్రెంచి డ్యూక్ సిరకరిస్తాడు. కాని ప్రాంసు రాజు అడ్డు తొలగినందుకు సంతోషించి ఆమెను తన రాణిగా చేసుకుంటాడు. కన్నీటితో వీడ్కోలు చెబుతుంది కార్దెలియా. తండ్రిని కంటికి రెప్పలా చూసుకొమ్మని అక్కలిద్దర్నీ అర్చిస్తుంది. లియర్ నెలకో కూతురి వద్ద ఉండాలని ఎడ్వోటు జరిగింది. అయితే ఆయన వెంట ఎప్పుడూ వంద మంది సైనికులు, సిబ్బంది ఉంటారు. గోనెరిల్, రెగాన్లకు ఇంతమందిని పోషించటం ఇష్టముండదు. ఒకప్పుడు రాజాధిరాజు. ఇప్పుడు కూతుళ్లమీద ఆధారపడిన ముసలాడు. ఎంత చులకనగా మార్చాడినా, అవమానించినా శిక్షించలేదు.

లియర్ మిత్రుడు ఎర్ల ఆఫ్ గ్లాసెస్టర్ ది కూడా ఇదే పరిస్థితి. అతడికిద్దరు కుమారులు. ఒకడు ఎడ్వోడ్, అక్రమ సంతానం. ఎర్ల వారసుడు ఎడ్గార్. అతని ఆస్తిమీద ఎడ్వోడ్ కన్నేతాడు. ఎడ్గార్ దస్తూరి ఫోర్జరీ చేసి ఒక పత్రం సృష్టిస్తాడు. తండ్రిని అంతమొందించటానికి కుట్ర పన్నుతున్నాడని దాని సారాంశం. గ్లాసెస్టర్ ఇదంతా నిజమేనని నమ్ముతాడు. ఎడ్గార్ సాయుధుడై తండ్రి వద్దకు వెళ్లాలని సలహా ఇస్తాడు ఎడ్వోడ్.

ఓప్పుడం ప్రకారం లియర్ మొదట గోనెరిల్ ఇంటికెడతాడు. తండ్రి పొడంబేనే

షేక్స్పియర్ కథలు

గట్టడామెకు. ఏ అధికారమూ లేని ముసలాడు ఇంకా రాజదర్బం చూపించటం మరొక కోపం తెప్పిస్తుంది. వేట నుండి తిరిగి వచ్చిన లియర్, గోనెరిల్ లేని సమయంలో తనకూ, తన పరివారానికీ భోజనం వడ్డించమని ఆజ్ఞాపిస్తాడు.

గోనెరిల్ సేవకుడొకడు లియర్ ముందర హాజరవుతాడు. అతడు పాత అనుచరుడు. తను దేశబహిష్కరణ శిక్ష విధించిన ఎర్ల్ ఆఫ్ కెంట్. ఇలాగైనా యజమాని సన్నిహితుడొకడొచ్చని మారు వేషంలో ఇక్కడ ఉద్యోగంలో చేరాడు. ఇతర పరిచారకులను పీషాఫ్ అతడు లియర్ను సంతోషపెడతాడు.

గోనెరిల్ వచ్చి తండ్రితో పరుషంగా మాట్లాడుతుంది. పరివారాన్ని యాభి తగ్గించమంటుంది. ఆమె ఎందుకలా అంటున్నదో కెంట్కు తెలుసు. కోరలు పీషాఫ్ సింహం కూడా పెంపుడు జంతువులాగే ఉంటుంది.

కూతురి ప్రవర్తన సహించలేని లియర్ తక్షణమే రెండవ కూతురి దగ్గరకు పోతానంటాడు. గోనెరిల్ భర్త ద్యూక్ ఆఫ్ అల్బానీ తండ్రి, కూతుళ్లను శాంతింప చేసానికి ప్రయత్నిస్తాడు. కాని లియర్ కోపంతో ఊగిపోతూ ప్రయాణానికి సిద్ధమవుతాడు.

ప్రశాంతంగా ఉండాలని లియర్ ప్రయత్నం. వెంట వచ్చిన గోనెరిల్ సేవకుడు (మారువేషంలో ఉన్న కెంట్)ను ముందుగా రెగాన్ ఇంటికి పంపిస్తాడు. గోనెరిల్ కూడా మరో మనిషికి ఉత్తరమిచ్చి పంపిస్తుంది.

తన తండ్రి ఇంటికి (కోటకు) రెగాన్ వస్తున్నదని ఎడ్వర్డ్కు తెలుస్తుంది. తమ్ముడు ఎడ్వర్డ్ను అంతమొందించటానికి ఇదే అదను. చంపటానికే ఎడ్వర్డ్ వస్తున్నాడని తండ్రి నమ్మిస్తాడు ఎడ్వర్డ్. ఎడ్వర్డ్ పారిపోతాడు.

భర్తతో కలిసి కోటకు వస్తుంది రెగాన్. లియర్, అతడి అనుచరులూ ఎడ్వర్డ్ మనసులో విషబీజాలు నాటారంటుంది రెగాన్. ఏదో ఒక సాకుతో తండ్రిని వదిలించుకోవాలని ఆమె ప్రయత్నం.

కెంట్ కూడా ప్రవేశించి గోనెరిల్ సేవకుణ్ణి గాయపరుస్తాడు. రెగాన్, ఆమె భర్త కెంట్ను బంధిస్తారు. లియర్ అనుచరుణ్ణి ఇలా నిర్బంధించటం తగదంటాడు కోట యజమాని, (అతిధ్యం ఇస్తున్న) ఎర్ల్ ఆఫ్ గ్లూసెస్టర్.

తన అనుచరుణ్ణి బంధించగలిగిన ధైర్యం ఎవరికైనా ఉంటుందని లియర్ నమ్మలేడు. ఇది రెగాన్ దంపతులు చేసిన పెద్ద పొరబాటు. తక్షణమే ఇద్దరూ తన ముందు హాజరు కావాలని ఆదేశిస్తాడు.

కాని కూతుర్ని చూడగానే మనసు మారిపోతుంది. గోనెరిల్ తనను అవమానించినది చెప్పి బాధపడతాడు. అక్క చేసిన పనిని సమర్థిస్తుంది రెగాన్. "చిన్నవాళ్లు చెప్పినట్లు వినటమే వృద్ధులకు శ్రేయస్కరం, వెంటనే వెళ్లి గోనెరిల్కు క్షమాపణ చెప్పమ"ని కూడా సలహా ఇస్తుంది.

లియర్ బాధపడతాడు. అయినా, రెగాన్కు తనంటే ఇష్టమనే అతడి భ్రమ. గోనెరిల్ వస్తుంది. "నువ్వు చెప్పినట్టే వింటాను. నా వందమంది సిబ్బందినీ అనుమతించమ"ని వేడుకుంటాడు లియర్.

"ఇరవై అయిదుమంది చాలు"నంటుంది రెగాన్. కృతఘ్నులైన కూతుళ్లిద్దర్ని అభిశంసించి, తుఫాను రాత్రిలో పయనం కొనసాగిస్తాడు లియర్. ఇంటికి ఆహ్వానించిన ఎర్ల్ ఆఫ్ గ్లూసెస్టర్ బాధపడతాడు.

ఉరుములు, వెరుపులు, కుండపోత వర్షంతో ప్రళయ వాతావరణం ర్షితిగొల్పుతున్నది. తోడేళ్లు కూడా మదుచుకొని ఎక్కడో నిద్రిస్తున్నాయి. కాని లియర్ హృదయంలో అంతకన్నా భీకరమైన తుఫాను చెలరేగుతున్నది. కంటికి రెప్పలా యజమాని వెంట నడుస్తాడు కెంట్. కాసేపు ఎక్కడన్నా తలదాచుకొమ్మని అర్థిస్తాడు. దూరంగా ఒక ఘరిషాక కనిపిస్తుంది. అయితే ముందర తన సేవకుణ్ణి లోపలికి వెళ్లమంటాడు. గూడులేని పేదల గురించి ఆలోచిస్తాడు లియర్. రాజుగా ఉన్నంతకాలం తనకిలాంటివి శబ్దలేదు. స్వస్థఖంలో పరుల కష్టాలు కనిపించవుగదా!

ఘరిషాకలో దయ్యముందని అరుస్తాడు కెంట్. నిజానికి అక్కడ దాగింది ఎడ్వర్డ్, గ్లూసెస్టర్ కుమారుడు. పారిపోవాలనుకున్నాడుగాని రేపులన్నీ దిగ్బంధం చేశారు. చేసేది లేక ఇక్కడ రహస్యంగా ఆశ్రయం తీసుకున్నాడు. జనం గుర్తు పట్టకుండా "టామ్ ఆఫ్ బెర్లాం" (ఆనాటి పిచ్చివాడొకడు) వేషం వేసుకున్నాడు.

కన్నపిల్లల చేతిలో దగాపడిన తనలాంటి మరో తండ్రి కాబోలు ననుకుంటాడు లియర్. ఉన్నదంతా ఊడ్చిపెట్టిన అభాగ్యుడు. ఈ ఉన్నాది ఇప్పుడు తన సోదరుడు. బట్టలు చించుకుంటే తనకూ టామ్కూ తేడా ఉండదు.

దివితీతో ప్రవేశిస్తాడు ఎర్ల్ ఆఫ్ గ్లూసెస్టర్. రెగాన్ దంపతులు వారిస్తున్నా వినక తన అతిథి యోగక్షేమాలు స్వయంగా తెలుసుకోవటానికి వచ్చాడు. ఉండటానికి మరో మంచి ఇల్లుంది. కాని టామ్ వెంటలేకుండా కదలనంటాడు లియర్. వృద్ధుడి క్షేమంకోరి ఎడ్వర్డ్ను కూడా వెంట తీసుకొని నడుస్తారు.

లియర్ తన ఊహలోకంలో ఉన్నాడు. న్యాయస్థానంలో విచారణ జరుగుతున్నది. న్యాయమూర్తి స్థానంలో టామ్ కూర్చున్నాడు. ఒక మూలన ఉన్న స్టూల్ గోనెరిల్. తనను చూసి కుక్కలు మొరుగుతున్నాయని భ్రమ పడతాడు. మరో ఊహ వస్తుంది. దాక్షిణ్య రెగాన్ హృదయం కోసి చూసి అందింకంత కఠినంగా ఉందో తెలుసుకోవాలి. కాసేపు విశ్రాంతి తీసుకొమ్మని అర్థిస్తాడు కెంట్.

రెగాన్, తండ్రి హత్యకు ప్రణాళిక సిద్ధం చేసింది. వెంటనే మరో చోటికి వెళ్లిపోవాలని చెబుతాడు గ్లూసెస్టర్. అందరూ డోవర్ (ఫ్రాంసు వెళ్లటానికి ఉపయోగించే రేవుపట్టణం)కు పిల్లలియర్ కథలు

ప్రయాణమవుతారు. (కార్తెలియా భర్త నాయకత్వంలో ఫ్రెంచి సైన్యం అక్కడికి చేరుకుంది గోనెరిల్, రెగాన్లకిచ్చిన రాజ్యాన్ని తిరిగి గెలుచుకుని లియర్కు అప్పగించటానికై సన్నాహాలు జరుగుతున్నాయి.) ఉన్నాది వేషంలో ఉన్న ఎడ్గార్ మాత్రం అక్కడ ఉంటానంటాడు.

ఎడ్గార్ తండ్రి, ఎర్ల ఆఫ్ గ్లూసెస్టర్ కోటకు తిరిగి వస్తాడు. కాని అతడు లియర్ పారిపోవటానికి సహాయం చేశాడన్న వార్త అంతకు ముందరే చేరింది. రెగాన్ దంపతులు అతణ్ణి బంధించి నిజం చెప్పమని హింసిస్తారు. ఒక కన్ను పీసినప్పుడు ఆ దృశ్యం చూడలేని సైనికుడొకడు రెగాన్ భర్తమీదికి కత్తి దూస్తాడు. కానీ యుద్ధంలో మరణిస్తాడు. గ్లూసెస్టర్ మరో కన్ను కూడా పీకుతారు. బాధతో ఎడ్మండ్ కోసం ఆరుస్తాడు ఎర్ల ఎడ్మండ్ పన్నిన కుట్ర ప్రకారమే ఇదంతా జరిగిందని తెలుస్తుంది. పంతం నెగ్గించుకున్న రెగాన్ అంధుడైన తన మామగారిని కోటలోంచి గెంటిస్తుంది.

దారిన పోయే వాడొకడు గ్లూసెస్టర్ చేయి పట్టుకుని నడిపిస్తాడు. ఇంక నడవలేను. "నన్నాదులు. ఆత్మహత్యే నాకు శరణ్యం" అని విలపిస్తాడు అంధ ఎర్ల. డోవర్ కి కొండపైనుండి సముద్రంలో దూకి చావాలని నిశ్చయించుకుంటాడు. తనను దోపరికు చేర్చమని టామ్ ఆఫ్ బెడ్లాంను బలిమాలతాడు. తండ్రి పరిస్థితి చూసి ఎడ్గార్ కన్నీడు మున్నీరవుతాడు. కాని నిజం చెప్పటానికి మరికొంత సమయం పడుతుంది.

ఫ్రెంచి సైన్యం డోవర్ చేరిందని గోనెరిల్కు తెలుస్తుంది. కాని ఆమె భర్త, డ్యూక్ ఆఫ్ అల్బానీ సొమ్ముడు. యుద్ధానికి సిద్ధంగా లేడు. మగాళ్లంటే ఎడ్మండ్లాగ క్రూరంగా ఉండాలని ఆమె అభిప్రాయం. (ఎడ్మండ్ ఇప్పుడు తనను తాను కొత్త ఎర్ల ఆఫ్ గ్లూసెస్టర్ గా ప్రకటించుకున్నాడు.) ఎడ్మండ్ తన ప్రేమికుడు కావాలని కలలు కంటుంది. కాని భర్త మరణించిన రెగాన్ కూడా అతణ్ణి కోరుకుంటే.....

డోవర్ చేరిన ఫ్రెంచి రాజు, సైన్యాన్నక్కడే వదలి, ఓ ముఖ్యమైన పనిమీద తిరిగి వెనక్కు పోతాడు. మరోవైపు కార్తెలియా తండ్రి కోసం గాలిస్తున్నది. నెరిసిన జాళ్లకో, ముళ్ల కంపల్లో తిరుగాడుతున్నాడు లియర్. విశ్రాంతి తప్ప మరో మందు లేదంటాడు డాక్టర్.

గ్లూసెస్టర్, అతడి కుమారుడూ డోవర్ చేరుకుంటారు. తండ్రిని కొండపైకి తీసికెళ్తానంటాడు ఎడ్గార్. పైనుండి చూస్తే కన్నించే దృశ్యం వర్ణిస్తాడు. గ్లూసెస్టర్ జీవ సమయం ఆసన్నమైందని 'కిందికి' దూకుతాడు. దారినపోయే వారువచ్చి రక్షించినట్లుగా ఎడ్గార్ తండ్రిని పట్టుకుంటాడు. దైవ మహిమ వల్లే తన ప్రాణం రక్షించిన నమ్ముతాడు గ్లూసెస్టర్.

గ్లూసెస్టర్ను చూసి అతడే గోనెరిల్ అనుకుంటాడు లియర్. ఈలోకంలో నేరస్తులెవరు? శిక్షించే వాళ్లెవరు? స్థానాలు మార్చుకుంటే ఎవరెవరో తెలియదు. అనుచరులు వచ్చి

లియర్ను సేదదీరమంటారు. గ్లూసెస్టర్, ఎడ్గార్ ఏకాంతంలో ఉన్నప్పుడు గోనెరిల్ వరిచారకుడు వచ్చి అంధుణ్ణి చంపటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. యుద్ధంలో ఎడ్గార్ వాణ్ణి చంపేస్తాడు. మృతుడి జేబులో గోనెరిల్ రాసిన ఉత్తరం దొరుకుతుంది. భర్తను చంపి, తనను స్వీకరించమని ఆమె ఎడ్మండ్కు పంపిన వర్తమానమది. ఎడ్గార్ ఆ ఉత్తరం తన తేజులో పెట్టుకుంటాడు.

ఫ్రెంచి శిబిరంలో లియర్ గాఢనిద్రలో ఉన్నాడు. కార్తెలియా తండ్రి ప్రక్కనే కూర్చున్నది. కళ్లు తెరిచిన లియర్ కూతుర్ని వెంటనే గుర్తు పట్టలేడు. 'భయంలేదు. త్వరలో కోలుకుంటాడని ధైర్యం చెబుతాడు డాక్టరు.

తండ్రి పరిస్థితి చూసి భోరున విలపిస్తుంది కార్తెలియా. "ఈ వృద్ధుణ్ణి క్షమించు తల్లీ" అంటూ ఆమెను అక్కను చేర్చుకుంటాడు లియర్.

యుద్ధంలో ఫ్రెంచి సైన్యం ఓడిపోతుంది. కార్తెలియా, లియర్లను బంధీలుగా పట్టుకుంటారు. విజయం సాధించిన ఎడ్మండ్ వాళ్లను చెరసాలకు పంపిస్తాడు. సైన్యానికి నాయకత్వం వహిస్తున్న డ్యూక్ ఆఫ్ అల్బానీ (గోనెరిల్ భర్త) బంధీలకు ఏ అవకాశమూ కలపెట్టకూడదంటాడు. కాని ఎడ్మండ్ అంగీకరించడు. అతడే తన భర్త కావాలంటుంది రెగాన్. అది ఆసాధ్యమని గోనెరిల్కు తెలుసు. ఆమె రెగాన్ మీద విషప్రయోగం చేసింది. మరితాసేపట్లో చెల్లెలు మరణించక తప్పదు. ఉత్తరం ఆధారంగా ఎడ్మండ్ను దేశద్రోహిగా ప్రకటిస్తారు. ఎడ్గార్ వచ్చి అతణ్ణి యుద్ధంలో తీవ్రంగా గాయపరుస్తాడు.

ఎడ్మండ్ మరణ శయ్యమీదున్నప్పుడు, గోనెరిల్, రెగాన్ల మృతదేహాలను తీసుకొస్తాడు. కారాగారంలో వున్న కార్తెలియాకు ఉరిశిక్ష వెయ్యమని ఆదేశించిన విషయం జ్ఞాపకం వస్తుంది ఎడ్మండ్కు. విషయం తెలిసి ఎడ్గార్ ఆమె ప్రాణం రక్షించటానికి పరిగెత్తుతాడు. కాని అప్పటికే శిక్ష అమలు జరిగింది. కూతురి మృతదేహాన్ని చేతుల్లో ఎత్తుకొని వస్తాడు లియర్.

కారణాలేమైతేనో, తను ప్రాణానికి ప్రాణంగా చూసుకున్న ముగ్గురు కూతుళ్లలో ఒక్కరూ మిగలేదు. ఇంత విషాదం భరించలేని వృద్ధరాజు లియర్ గుండె పగిలి మరణిస్తాడు.

ముక్తవరం వాళ్లెవరు? శిక్షించుటకు లియర్

23. టైమన్ ఆఫ్ ఏథెన్స్

ముక్తవరం పొందడం

అలియస్ సీజర్, అంటోనీ, క్లియోపాట్రాల గురించి చదివినప్పుడే టైమన్ గురించి తెలుసుకుని వుంటాడు షేక్స్ పియర్. అయితే వాటి లాగ టైమన్ కథను ఒక “అద్భుత” నాటకంగా మలచలేకపోయాడు. ఒక నీతికథకు నాటక రూపం ఇచ్చినట్లుగా వుంటుంది ఐది. “సజీవ పాత్ర చిత్రణ” అనలేగాని, జీవిత సత్యాన్ని దర్శింప చేస్తుంది

ఏడు తరాలకు సరి పడినంత ఆస్తి కూడ బెట్టాడు టైమన్. రోజూ విందు వినోదాలతో కాలక్షేపం చేస్తుంటాడు. కీర్తి కందూతి ఎక్కవ. చేయి చాపిన వాళ్లందరికీ కానుకలిస్తుంటాడు ఒక కవిగారు కావ్యం అంకిత మిస్తాడు. ఒక చిత్ర కారుడు ఆయన టోమ్మో గీస్తాడు.

వజ్రాలు పొదిగిన నగలు తెన్నాడొక వ్యాపారి. ఆ యిల్లు నిత్యం అతిథి, అభ్యాగతులతో కిటకిట లాడుతూ వుంటుంది. ఏథెన్స్ శాసనసభ్యులు ఆయన దర్శనం కోసం పిరిక్కిస్తుంటారు. చుట్టూ పొగడ్డలలో ముంచెత్తే వందిమాగధులు, మిత్రులు. వచ్చిన వాళ్లెవరూ ఖాళీ చేతుల్లో వెనక్కి తిరగరు. ధర్మదాత టైమన్.

ఏథెన్స్ లో టైమన్ దాతృత్వాన్ని నిరాకరించింది ఏప్యాంటస్ ఒక్కడే. “గుంటనక్కలు, స్వార్థపరులు ఆకాశానికెత్తితే పొంగిపోతాడు.” అని వ్యాఖ్యానిస్తాడు.

“ఎక్కడికెడుతున్నావని” అడుగుతాడు టైమన్. “ఈ నగరంలో నిజాయితీగా ఠతుకుతున్న మనిషున్నాడేమో వెదకటానికి” అంటాడు ఏప్యాంటస్. అలా మాట్లాడితే వురిశీస్తారంటాడు టైమన్. “ఊరిమీద పడి తిరగటం నేరం కాద”ని జవాబు.

మిత్ర బృందానికి బ్రహ్మాండమైన విందిస్తాడు టైమన్. ఏప్యాంటస్ వెళ్లడు. “నీ భోజనం గొంతుకడ్డం పడుతుంది. పొగడ్డలరాయణ్ణి కాన్నేను. అందరూ కలిసి టైమన్ ను దోచుకుంటున్నారు.”

టైమన్ పరిచారకుడు కూడా దిగులుపడుతుంటాడు. ఇలా విచ్చలవిడిగా ఖర్చుచేస్తే యజమాని ఆస్తి ఎంతోకాలం మిగలదని తెలుసు. ఆస్తి తరిగి పోతున్నదని పరిచారకుడూ, “దొంగమిత్రులున్నారు, జాగ్రత్త” అని ఏప్యాంటస్ హెచ్చరిస్తారు. ఇలాంటి సలహాలు టైమన్ కు రుచించవు. తన మిత్రులు శాశ్వతంగా తనతోనే వుంటారని అతడి నమ్మకం.

టైమన్ కు అప్పుల వాళ్ల బాధ ప్రారంభమవుతుంది తీసుకున్న డబ్బు తిరిగివ్వమని ఒత్తిడి చేస్తుంటారు. తన అప్పు అంతగా పెరిగిపోయిందని అతడు గ్రహించడు. “ఏకలదాకా కూరుకుపోయావని” చెబుతాడు పరిచారకుడు.

భోజనం, మద్యం, విలాసాలు, కానుకలకు ఎంత ఆస్తి వున్నా సరిపోదని అప్పుడు తెలుస్తుంది. మిత్రులు వేసవిలో విడిదికి వచ్చే వలన పక్షుల్లాంటివాళ్లు. అపసరం తీరగానే ఎక్కడివాళ్లక్కడ వెళ్లిపోతారు. కాని, మిత్రులు అంత స్వార్థపరులని టైమన్ యింకా నమ్మడు. “వాళ్లకు తనమీద నిజంగా ప్రేమవున్నది.” తన విందులకు వచ్చిన వాళ్లందరికీ అదృష్టవలు పంపిస్తాడు. కష్టకాలంలో తనని ఆదుకొమ్మనీ, తోచినంత అప్పు ఇవ్వమనీ.

ఫిలియర్ కథలు

టైమన్ సేవకుడొకడు లకలన్ వద్దకు వెళతాడు. టైమన్ తనవద్ద చేయిచాచుట
హాస్యాస్పందంగా కనిపిస్తుంది లకలన్ కు - "ప్రతి మనిషికి ఏదో లోపం వుంటుంది.
టైమన్ లో వున్న పెద్ద లోపం నిజాయితీ". మరొకడు మరొక సాకుతో తప్పించుకుంటాడు.
టైమన్ పంపిన సేవకులందరూ భాళీ చేతుల్లో తిరిగి వస్తారు. అందరూ ఏధెన్స్ నగర
పౌరుల్లో ఒక్కడు కూడా అప్పివ్వడు.

అప్పుల వాళ్ల ఒత్తిడి పెరుగుతుంది. లోకరీతిని అసహ్యించుకుంటాడు టైమన్.
చివరగా, మరొక్కసారి దొంగమిత్రులందరికీ విందివ్వాలనుకొంటాడు. "దొంగ
వెధవలందరూ చివరిసారి నా తిండి మెక్కండి"

అప్పుల్లో వుంటే టైమన్ మళ్లీ విందెలా యివ్వగలడు. సరదా కోసం తమను
పరీక్షించాడంటే. అందరూ పోటీపడి వస్తారు. భోజనం గిన్నెలమీద బోర్లించిన మాత్రు
చూస్తూ లోట్లలు వేస్తూ నిరీక్షిస్తారు.

విందుకు ముందర, టైమన్ వ్యంగ్యంగా భగవంతుణ్ణి ప్రార్థిస్తాడు. "తినండి గాడి
కొడుకుల్లారా తినండి." అంటూ అరుస్తాడు. గిన్నెల్లో వేడినీళ్లు తప్ప భోజనం లేదు.
టైమన్ కోపంతో, అసహ్యంతో వూగిపోతూ, వచ్చిన వాళ్లందర్నీ బూతులు తిడుతూ
ఒక్కొక్క గిన్నె ఎత్తి వాళ్లమీదికి విసిరేస్తాడు.

"మిత్రద్రోహులు. మనుషుల్ని పీకూతినే కుక్కలు. జలగలు. ముఖస్తుతి చేసి పబ్బం
గడుపుకునే నీచాతినివే జంతువులు. గుంటనక్కలు. నాకు మానవ జాతి మీదనే అసహ్యం
ఏర్పడింది." అంటూ సుదీర్ఘ వుపన్యాసం యిస్తాడు.

ఆ తిట్లు, ఆ గిన్నెల విసుర్లు భరించలేక అతిధులు హడావిడిగా పరుగు తీస్తారు-
"టైమన్ కు పిచ్చెక్కింది" అనుకొంటూ.

టైమన్ కు నిజంగానే పిచ్చెక్కింది. మనుషుల కృతఘ్నుత చూసి అసహ్యమేసింది.
ఒకప్పుడు మిత్రులంటే ప్రాణమిచ్చేవాడు. ఇప్పుడు ద్వేషం. దొంగమిత్రులను మాత్రమే
కాదు - ఏధెన్స్ ప్రజలందరి పట్ల అసహ్యమేర్పడింది - అంటే ప్రపంచం మీదనే
అసహ్యం.

నగరం విడిచి, అడవుల్లో క్రూరమృగాల మధ్య బతకాలని బయల్దేరతాడు. యజమానిని
చూస్తే పరిచారకుడికి ప్రేమా, జాలీ. మంచి మనిషి యిలాగైనాడని బాధ. ఒంటరిగా
వదలలేక, బాగోగులు చూసుకోవటానికి యజమాని వెంట నడుస్తాడు.

ఒకనాడు, గుహదగ్గర, దుంపలకోసం తవ్వుతుంటే బంగారం నిధి కనిపిస్తుంది
ఏధెన్స్ పై దాడికి వెళుతున్న ఒక యోధుడికి బంగారం కాసుకగా యిస్తాడు టైమన్.

ఆ యోధుడు, కూడా ఏధెన్స్ పౌరుడే. శాసనసభ్యుల కృతఘ్నుతతో బహిష్కరణకు
గురై, యిప్పుడు నగరాన్ని ధ్వంసం చెయ్యటానికి బయల్దేరాడు. ఏధెన్స్ ను తలచుకొంటేనే
కోపంతో మండిపోతాడు టైమన్. అది కృతఘ్నుల, మానవాధముల నగరం. ఏధెన్స్ ను

వస్తాడు. "దొంగమిత్రుల్ని అసహ్యించుకొంటే అర్థం వుంది. నిన్నెప్పుడూ ఆకాశానికెత్తని
వాళ్లను ఎందుకసహ్యించుకొంటావు?" అని అడుగుతాడు.

టైమన్ కు బంగారం దొరికిందనీ, దాన్నందరికీ పంచుతున్నాడనీ నగరంలో
తెలుస్తుంది. ఎలాగైనా కొట్టెయ్యాలని యిద్దరు దొంగలు వస్తారు. టైమన్ వాళ్లను
సాదరంగా ఆహ్వానిస్తాడు. అతని దృష్టిలో మనుషులందరూ దొంగలే. "ఇన్ని కష్టాల్లోనూ
తన్నంటి పెట్టుకున్న పరిచారకుడి మీద ప్రేమ పెరుగుతుంది. "నిజాయితీగా నాకు
సలహా యిచ్చింది యితడొక్కడే"

పాత మిత్రులూ, శాసనసభ్యులూ గుంపుగా టైమన్ ను చేరుకొంటారు. అందరికీ
బంగారం కావాలి. యోధుణ్ణి నియంత్రించటానికి టైమన్ సహాయం అర్థిస్తారు.

"మీకొక్క సహాయం చెయ్యగలను. ఈ చెట్టును కూల్చుకోవచ్చు. ఈ లోగా
యిట్లమున్ను వాళ్లు వచ్చి వురేసుకోవచ్చు" అంటూ బూతులు తిడతాడు టైమన్.

యోధుని ముందర మోకరిల్లుతారు శాసనసభ్యులు. "న్యాయం చెయ్య"మంటారు.
"దుష్టులను మాత్రమే శిక్షిస్తానని" హామీ యిస్తాడు యోధుడు.

మనుషుల పట్ల తనకున్న అసహ్యన్ని సమాధి ఫలకంమీద రాసుకుని మరణిస్తాడు
టైమన్.

టైమన్ లోపాల్ని క్షమిస్తారు ప్రజలు. ఏధెన్స్ లో శాంతి విలసిల్లుతుంది. షేక్స్ పియర్
ముగింపులు యిలాగే వుంటాయి.

ముక్తవనం వ్యాసించు
షేక్స్ పియర్ కథలు

24. ఆంటోనీ అండ్ క్లియోపాట్రా

ప్రపంచాన్ని తమ స్వంత ఆస్తిలాగ పంచుకున్న రాజుల కథ యిది. ప్రేమ ప్రళయాల పర్యవసానాన్ని దర్శింపజేస్తుంది. రాజ్యాలు వాళ్ల ఆటబొమ్మలు. గొప్ప కవిత్య పంక్తులతో నగిషీలు చెక్కిన మధుర, విషాద కావ్యం ఆంటోనీ అండ్ క్లియోపాట్రా. ఈ ప్రణయ గాధకు కేంద్ర బిందువు కియోపాట్రా. ప్రపంచ సుందరి. ఈజిప్టు రాణి.

అలెగ్జాండ్రీయా నగరం. క్లియోపాట్రా అంతఃపురం. రోమన్ సైన్యాధిపతి మార్క్ ఆంటోనీ ప్రేమ వలలో చిక్కుకున్నాడు. విశ్వవిజేత అయిన ఆ మహావీరుడు ప్రస్తుతం క్లియోపాట్రా కనుసన్నలు దాటలేని బానిస. రోమ్లో జూలియస్ సీజర్ మరణించాడు. తిరిగి వచ్చి బాధ్యతలు స్వీకరించమని వర్తమానాలు వస్తున్నాయి. కాని ఆ విషయాలు తెలుసుకోవటానికి కూడా యిచ్చలేదు. ఆంటోనీకి క్లియోపాట్రా తప్ప మరి లోకం లేదు.

సీజర్ మరణం తర్వాత, రోమన్ సామ్రాజ్యాన్ని పాలిస్తున్న ముగ్గురు అధినేతల్లో ఒకడు ఆంటోనీ. ముగ్గురిలోకి ఎక్కువ అనుభవజ్ఞుడూ, పరాక్రమశాలీ. పైగా వివాహితుడు. అతనికి ఈజిప్టులో వుండవలసిన పనిలేదు. కాని క్లియోపాట్రా యిక్కడ వున్నది. ఆమెను విడిచి ఒక్క క్షణం కూడా వుండలేదు.

తమ పరిచారకులను వెంటపెట్టుకుని, ఆంటోనీ, క్లియోపాట్రా ప్రవేశిస్తారు. ఆంటోనీకి తనమీద నిజమైన ప్రేమ లేదని రుసరుసలాడుతున్నది కియోపాట్రా. రోమ్నించి వచ్చిన దూతలను చూసి తన కోపం మరింత పెరిగింది. విరహం భరించలేక (భర్తకు) వ్యక్తం

పంపింది ఆంటోనీ భార్య. రోమ్ పాలకుల్లో ఒకడు ఆక్టేవియస్ సీజర్ కొన్ని అదేశాలు తారీ చేశాడు - ఆంటోనీ వాటిని శిరసావహించక తప్పదు. ఆంటోనీకి ఎవర్ని వినే ఓపికలేదు. తన ప్రియురాలిని ప్రసన్నం చేసుకోవటమే అతడి తక్షణ కర్తవ్యం. రాత్రి మినోదాల గురించి చర్చించుకుంటూ యిద్దరూ నిష్క్రమిస్తారు.

అంతఃపురంలోని మరొక గదిలో, ఎవరో జాతకం చెబుతుంటే వింటున్నారు పరిచారికలు. క్లియోపాట్రా ప్రవేశం. "నేనంటే ప్రాణమే. కాని రోమన్ స్వభావం అతడి దృష్టిని రాజ్యవ్యవహారాల వైపు మళ్లిస్తున్నది." ఆంటోనీ భార్య గురించి ఆమెకు దయంలేదు. కాని యుద్ధతంత్రం, అధికారం అంతకన్నా ప్రియం ఆంటోనీకి. పలాగైనా తనదే తనకు కట్టిపడేసుకోవాలి.

మరొక భటుడితో కలిసి ఆంటోనీ ప్రవేశం. క్లియోపాట్రా తప్పుకుంటుంది. ఆంటోనీ, భటుడూ మాట్లాడుకుంటారు.

రెండు దుర్వార్తలు. రోమన్ అధికారానికి వ్యతిరేకంగా శత్రుసమీకరణ జరుగుతున్నది. ఆంటోనీ భార్య మరణించింది. అప్పటిదాకా అతడూ, ఆమె మరణిస్తే బాగుండుననుకున్నాడు. కాని యిప్పుడు ఆమెను తలచుకుంటే బాధగా వున్నది. బహుశా, యిక ఈజిప్టును వదలవలసిన సమయం వచ్చింది. తన మిత్రుడు ఎన్నోబార్బస్ను పిలిచి ప్రయాణ సన్నాహాలు చెయ్యమంటాడు.

ఎన్నోబార్బస్ హాస్యప్రియుడు. ఆంటోనీ వెళ్లిపోతే క్లియోపాట్రా ఏమైపోతుంది? ఎలా వుంటుంది? అని ఆలోచిస్తాడు. చాలా చిన్న విషయాలకే ఆమె తల్లడిల్లి పోతుంటుంది. ఈ వియోగాన్ని తట్టుకోగలదా. ఇవన్నీ ఆంటోనీ కూడా వూహించక పోలేదు. "ఆమెతో పరిచయం కలగకపోయినా బాగుండేది!" కాని క్లియోపాట్రాను చూడని ఈజిప్టు యాత్ర వృథా కాదా!

ఆంటోనీని రక్షించుకోవటానికి క్లియోపాట్రా యుద్ధం చెయ్యగలదు. "అతడు విచారంగా వుంటే నేను నాట్యం చేస్తూ నిరీక్షిస్తున్నానని చెప్పు. సంతోషంగా వుంటే అనారోగ్యంగా వున్నానని చెప్పు." అంటూ చెలికత్తెను పంపిస్తుంది.

"మగవాళ్లు మన దగ్గరకు రావాలంటే, వాళ్లకు కోపం తెప్పించకూడదు" అంటూ సలహా యిస్తుంది చార్మియన్ (చెలికత్తె)

"నువ్వు మూర్ఖురాలివి. అలా చేస్తే వాళ్లు మన మొహం కూడా చూడరు." అంటూ ఓపాట్లు పెడుతుంది క్లియోపాట్రా. ఆమె సాంకేత్యంతో మొహంమొత్తిన ప్రేమికులుండరు.

పాదావిడిగా వస్తాడు ఆంటోనీ. జబ్బు నటిస్తూ పడుకుని వుంటుంది క్లియోపాట్రా. ఆంటోనీ రాకను గమనించనట్టు ఎవరో (ప్రేమ) ద్రోహిని నిందిస్తున్నది: ఆంటోనీ భార్య ఏదో జాము పంపించిందని ఆమె అనుమానం

"భార్యంటే పడిచచ్చేవాడివి యిక్కడికెందుకొచ్చావ్? నిన్నుక్కడ కట్టిపడేశానని నన్నెవరూ నమ్మింయర కథలు

అడిపానుకోనక్కర్లేదు. నీ మీద నాకేం అధికారమున్నది? నేనేమైపోతే నీకేం. ఎంజ్ఞా భార్యముండు మరో ఆడది నాటిరాదుకదా!”

ఈ వాగ్వాటికి అంటానీ చేతలుడిగి, ఆమె చెంత మోకరిల్లటం తప్ప మరేమీ చెయ్యలేదు. చివరికి, రోమ్ నించి వచ్చిన రాజకీయ వొత్తిడులను వివరిస్తాడు. అంతర్ముద్దానికి రంగం సిద్ధమవుతున్నదంటాడు. ముందరే చెప్పవలసిన పేషయం యిప్పుడు చెబుతాడు. భార్య మరణించింది. అయినా, క్రియోపాట్రా శాంతించడం మరికాసేపటికి ఆమె ప్రేమవర్షంలో తడిసి ముద్దవుతాడు. అనివార్యమైన పరిస్థితులు ఏర్పడ్డాయి. పైగా భార్య బతికిలేదు. తన ప్రియుడికి వెళ్లటానికి అనుమతిస్తుంది క్రియోపాట్రా.

రోమ్. మరో యిద్దరు పాలకులు లెపిడస్, ఆక్టేవియస్ సీజర్ యుద్ధతంత్రం చర్చిస్తున్నారు. పాంపే సైన్యాన్ని ఎలాగైనా ఎదుర్కొనక తప్పదు. సీజర్ యువకుడు ఎవర్ని అంత సులభంగా క్షమించడు. అంటానీ ప్రవర్తన అతడికేమాత్రం నచ్చలేదు. “ఈజిప్ట్ విలాసాలు అతణ్ణి కబళించాయి.” అంటానీ అప్పటికే అలెగ్జాండ్రీయా నుండి బయల్దేరాడని అతడికి తెలియదు. క్రియోపాట్రా ప్రేమలేఖలు రాస్తూ కాలం గడుపుతున్నది. పాంపే సైన్యం సిసిలీదాకా వచ్చింది. అంటానీ రోమ్ కు వస్తున్నాడని తెలుస్తుంది.

సీజర్, అంటానీల సమావేశం సాఫీగా జరగదు. సయోధ్య కుదర్చటానికి లెపిడస్ చేసిన ప్రయత్నాలు విఫలమవుతాయి. సీజర్ ఆరోపణల్లో వాస్తవముంది. అంటానీ సమర్థించుకోలేదు. రాజకీయాల్లో తలపండినవాడు పొరబాట్లను అంగీకరిస్తాడు కాని తలవంచలేదు. అంటానీతో శతృత్వం పెట్టుకుంటే వుభయాలకూ నష్టమని సీజర్ కు తెలుసు. తన చెల్లెల్ని అంటానీకిచ్చి సంబంధం కలుపుకోవాలంటాడు. వ్యక్తిగత కక్షలకన్నా రాజకీయ ప్రయోజనం ముఖ్యం. వివాహానికి అంటానీ అంగీకరిస్తాడు.

ముగ్గురు పాలకులూ నిఘ్రమించిన తర్వాత మిత్రులతో ఎనోబార్బస్ ప్రవేశం. క్రియోపాట్రా సౌందర్యాన్ని గురించే అందరూ మాట్లాడుకుంటున్నారు. చెప్పటానికి ఎనోబార్బస్ దగ్గర ఎన్నో కథలున్నాయి. స్త్రీ లావణ్యాన్ని వర్ణించే కవిత్వం కూడా మధురాలి మధురంగానే వుంటుంది.

“స్వర్ణ సింహాసనం మీద కూర్చుని బంగారు నావలో నైలునది మీద విహరించడామీ ఎటుచూసినా బంగారం. తెరచాపలు వెదజల్లిన సుగంధ పరిమళాలు. వెండి తెడకల్లలు. ప్రేమలోకానికి మహారాజ్ఞి ఆమె.....”

“మళ్ళీ పెళ్ళి చేసుకున్నాడు గనక యిక అంటానీని ఆమె మరచిపోవటం మేలు అంటాడాకదు.

కాని అసలు రహస్యం ఎనోబార్బస్ కు తెలుసు.

“అంటానీ ఎప్పుడూ ఆమెకు దాసుడే. కాలంతో పడలిపోయే అందం కాదామేది”

ప్రేమ చతురత అసామాన్యం. ఆమె సాంగత్యంలో తృప్తి తీరదు. కోరిక మరింత పెరుగుతుంది.....”

అలెగ్జాండ్రీయాలో క్రియోపాట్రా విరహం. అంటానీ అలోచనలే ఆమెను ముసురు కుంటున్నాయి. రోమ్ నించి దూతవస్తాడు. వాడికి నోరు తెరిచే అవకాశమైనా యివ్వకుండా ప్రశ్నలతో ముంచెత్తంది క్రియోపాట్రా. చివరికి, వార్త విన్న ఆమె కోపానికి అవధులుండవు. అంటానీ, సీజర్ సోదరిని వివాహమాడాడు. ఆగ్రహం వస్తే క్రియోపాట్రా పులిగా మారిపోతుంది. స్త్రీ సహజమైన అసూయ. ఆ అగ్నిశిఖలకు తల్లడిల్లుతాడు దూత. ఈజిప్టు రాణికి దుర్వార్త అందించిన వాడు శిక్షార్హుడు కాదా మరి! ప్రాణాలు చేతపట్టుకుని పారిపోతాడు. తన కోపమంతా వాడిమీద చూపినందుకు బాధపడి మళ్ళీ దూతను వెనక్కి పిలిపిస్తుంది. కాసేపు దూషించి, కాసేపు బుజ్జగించి తనకావలసిన వార్తలు చెప్పించు కుంటుంది. కాని రారాణి కూడా వాస్తవానికి అతీతురాలు కాదు. “ఆమె జుత్తు రంగు ఎలాగుంది?” అని అడుగుతుంది.

రోమ్ పాలకులు పాంపేతో సంధి చేసుకుంటారు. శాంతి వచ్చిందనే అందరూ అనుకుంటారు, ఎనోబార్బస్ తప్ప. అంటానీ వివాహం ఎంతోకాలం నిలవదని అతడికి తెలుసు. సీజర్ సోదరి సాదాసీదామనిషి. క్రియోపాట్రా ఆకర్షణల ముందు దిగదుడుపు. సీజర్, అంటానీలను బంధువులను చెయ్యటానికి వుద్దేశించిన వివాహం వాళ్లను విడదీస్తుంది. అంటానీ తన “ఈజిప్ట్స్ విందు” కోసం ఆవురావురు మంటున్నాడు.

శాంతి సంధి సందర్భంగా పాంపే తన పడవలో అందరికీ పార్టీ యిస్తున్నాడు. మధువు ప్రవహిస్తున్నది. లిబిడస్ ఎక్కువగా తాగలేదు. మత్తులో జోగుతున్న అంటానీ మొసలిని వర్ణిస్తాడు. “.....ఎలా వుంటుంది? మొసలిలా వుంటుంది.....” ముగ్గురు పాలకులూ చంపి, రోమ్ సింహాసనం హస్తగతం చేసుకోమన్న పాంపేకు సలహా యిస్తారు మిత్రులు. అది వీర లక్షణం కాదు. కాని ఆ సలహా యిచ్చినవాడు మొదట ఆ పని చేసి వుంటే ఎంత బాగుండేది. తప్పతాగి నీటిలో పడిపోయిన లెపిడస్ ను రక్షిస్తారు. ఎనోబార్బస్, అంటానీ కూడా తూలుతూ వొడ్డుకు చేరుకుంటారు.

యుద్ధం- అంటానీ సైనికులను విజయం వరిస్తుంది. భార్యతో కలిసి అంటానీ ఎదెగ్నోతు ప్రయాణమవుతాడు. చెల్లెలికి కన్నీటి వీడ్కాలు చెబుతాడు సీజర్. ఈజిప్టులో కూడా ఆమె గురించి చర్చ జరుగుతున్నది. ఆక్టేవియా (అంటానీ భార్య) అందచందాలను గురించి ఆరాతీస్తున్నది క్రియోపాట్రా.

“మీ అంత పొడుగు కాదు.” అంటాడు దూత. “గొంతు కూడా మీలా వుండదు.”

“మరుగుజ్జు, బొంగురు గొంతూ” కాబోలుననుకుంటుంది క్రియోపాట్రా. రాణిగారికి కోపం రాకుండా వుండాలంటే ఎలాంటి వార్తలు చెప్పాలో దూతకు కూడా తెలిసిపోయింది.

“ఆక్టేవియా అస్సలు అందంగా వుండదు. పైగా మొహం కూడా గుండ్రంగా- బావుండదు.

జాతులో మెరుపుండదు. నుదురుభాగం బాగా పలచన." క్షియోపాట్రా ఆనందం రెట్టింపవుతుంది. దూతకు బహుమతుల పంట. క్షియోపాట్రాకు తెలుసు-అంటోనీ మైమున్నాక్ష ముచ్చట. అతడు తన దగ్గరకు తిరిగి రాక తప్పదు.

అమె అంచనా సబబే. "మీ అన్నతో నాకు భేదాలున్నాయంటాడు" అంటోనీ, భార్యతో అన్నకు సర్ది చెబుతానంటుంది ఆక్షేవియా. వైరం పెట్టుకుంటే యిద్దరికీ ముప్పు అని ఆమెకు తెలుసు.

కాని ఆమె నిస్సహాయురాలు. అధికారం పంచుకోవటం. ఒకరి ఆజ్ఞలకు ఒదిగి వుండటం సీజర్ కు నచ్చదు. లెపిడస్ ను పదవీచ్యుతుణ్ణి చేశాడు. పాంపేతో యుద్ధం చేశాడు. ఆ విజయం వల్ల కలసివచ్చిన సంపదలో అంటోనీకి భాగమివ్వలేదు.

అంటోనీ ఈజిప్టుకు తిరిగి వెళ్లి, బావమరిది మీద యుద్ధం ప్రకటిస్తాడు.

ఇదంతా నిజానికి క్షియోపాట్రా గెలుపు. అంటోనీ మళ్లీ తనకు దక్కాడు. కాని అంటోనీ యుద్ధ తంత్రం చేసే తీరిక లేదు. అమె అతణ్ణి ఒంటరిగా వదిలితే గద. ఎనోబార్బస్ తో వాగ్వాదానికి దిగుతుంది. యుద్ధ వ్యూహం మార్చుకొమ్ముంటుంది. ఈజిప్టు నాకా శక్తి అపారం. భూమార్గం వదిలి సముద్ర యుద్ధం చెయ్యమంటుంది. కాని అంటోనీ సైన్యం భూయుద్ధంలో తర్ఫీదు పొందింది. ఎనోబార్బస్ ఎంత చెప్పినా అంటోనీ వినడు.

"మన నాయకుణ్ణి నడిపించే నాయకురాలామె. స్త్రీ ఆజ్ఞను పాటించే సైనికులం మనం." అంటాడొక సైనికుడు.

సముద్ర యుద్ధంలో అంటోనీ సైన్యం బాగా నష్టపోతుంది. క్షియోపాట్రాకు యుద్ధంలో ఆసక్తి తగ్గుతుంది. తన నావల్ని వెనక్కి రప్పించుకుంటుంది. అంటోనీ - సైన్యాధిపతి, మహావీరుడు - యిప్పుడు స్వంత నిర్ణయాలు తీసుకునే స్థితిలో లేడు. క్షియోపాట్రా సూచనమేరకు తన సైన్యాన్నీ వుపసంహరించుకుంటాడు. పరాజితుడైన అంటోనీని వదిలి, సీజర్ కు తమ విధేయత ప్రకటించుకుంటారు తూర్పు దేశాల రాజులు. అంటోనీ సైనికులు కూడా సీజర్ పక్షం చేరిపోతారు. అంటోనీ యిప్పుడు నిర్బలుడని ఎనోబార్బస్ కు తెలుసు. అయినా స్నేహం వీడదు.

పరాజితుడైనా, పరాభవంలో కూడా అంటోనీ ఔన్నత్యం తగ్గలేదు. "ఇంకేమీ మిగిలేదు." అయినా తన మనుషుల బాగోగుల గురించే ఎప్పుడూ ఆలోచిస్తాడు. బంగారంలో నిండిన ఒక నావ రేవులో లంగరువేసి వున్నది. "అది తీసుకుని వెళ్లి సీజర్ తో సంధి కుదర్చండి" అని ఆదేశిస్తాడు.

తన దీన స్థితిని చూసి క్షియోపాట్రా రోదిస్తుంది. అంటోనీ మనసు కరుగుతుంది. అమె సన్నిధి వుంటే చాలు. మరి దేన్నీ లెక్కచేయదు. కాని విజేత సీజర్. అతడే పదతులు పెట్టినా పరాజితులు అంగీకరించక తప్పదు. అంటోనీని దేశం నించి తరిమేస్తే క్షియోపాట్రాకు తననించి ప్రమాదమేమీ వుండదని వార్త పంపిస్తాడు సీజర్. అవమానంతో

ముక్తవరం పొందాలి

అంటోనీ, సీజర్ ను ఎదురెదురు యుద్ధం చెయ్యమంటాడు "సైన్యాల వెనక పిరికి పందలా దాక్కోవటం కాదు."

మనస్తాపంతో కుంగిపోతున్న అంటోనీ, ఒకనాడు సీజర్ దూత వచ్చి క్షియోపాట్రా ముందు మోకరిల్లటం చూస్తాడు. కోపంతో, ఆ దూతను చావలితకదన్నమంటాడు. సీజర్ మనిషికి అతిధ్యమిచ్చినందుకు క్షియోపాట్రాను కూడా దూషిస్తాడు.

అంటోనీ వుద్రేకాలను కంట్రోలు చెయ్యటమెలాగో క్షియోపాట్రాకు తెలుసు. సైన్యాన్ని వునర్మిల్కించి మళ్లీ యుద్ధానికి సన్నద్ధం కమ్ముంటుంది. యుద్ధానికి ముందు యిద్దరూ కలిసి ఒక శృంగార రాత్రి గడుపుతారు.

అంటోనీ వాస్తవాల్ని విస్మరించి వూహాలోకంలో గడుపుతున్నాడని ఎనోబార్బస్ గ్రహిస్తాడు. విచక్షణలేని శౌర్యం ప్రమాదకరం. అంటోనీని వదలక తప్పదు.

యుద్ధానికి ముందురోజు సైనికులనుద్దేశించి అంటోనీ వుపన్యసిస్తాడు. ఉద్వేగంతో ఎనోబార్బస్ కళ్లనీళ్ల పర్యంతమవుతాడు. అంటోనీ క్షియోపాట్రాను ప్రాణప్రదంగా ప్రేమించాడు. కాని తన ఆరోప్రాణం యుద్ధం. యుద్ధంలో పుట్టిపెరిగిన వాడతడు. యుద్ధరంగం అతడి క్రీడాస్థలి. ఆయుధాలు ధరించి సన్నద్ధమవుతాడు. ఎనోబార్బస్ తనను వదిలి సీజర్ పక్షం వెళ్లిపోయాడని తెలుసు. తన మిత్రుడి శ్రేయస్సు కాంక్షిస్తూ ధనకనక బహుమతులు పంపిస్తాడు.

సీజర్ శిబిరంలో పశ్చాత్తాపంతో కుంగిపోతున్నాడు ఎనోబార్బస్. అంటోనీ పంపిన కాసుకలు మోసుకుని వచ్చాయి కంచర గాడిదలు. ఇంత దాతృత్వం భరించలేదు. 'మిత్రదోహం' చేశాననే బాధతో ఆ రాత్రి మరణిస్తాడు.

అంటోనీ సైనికులు వీరోచితంగా పోరాడి, విజయం సాధించి, అలెగ్జాండ్రియాకు తిరిగి వస్తారు. క్షియోపాట్రా తన హీరోను అలింగనం చేసుకుంటుంది. మరుసటి రోజు నౌకలో సముద్ర యుద్ధానికి బయల్దేరుతాడు. కాని ఈజిప్టు సైనికులను విశ్వసించలేదు. వాళ్లు యుద్ధమైనా సరిగా చేయకుండానే శత్రువుకు లొంగిపోతారు. క్షియోపాట్రా సమ్మతద్రోహం చేసినదని తెలుసు.

మరొక్కసారి తన అందచందాలతో, యుక్తులతో అంటోనీని లోబరుచుకోవాలని అనుకుంటుంది క్షియోపాట్రా. తను మరణించానని అంటోనీకి వార్తపంపి, ఒక సమాధిలో దాక్కుంటుంది.

క్షియోపాట్రాను చంపాలని కోపంతో దహించుకుపోతున్న అంటోనీకి అమె మరణ "వార్త" తెలుస్తుంది. ఇంకేం మిగిలందని? ఒక గొప్ప నిస్తర్జిత ఆవరించుకుంటుంది. క్షియోపాట్రా పట్ల ప్రేమ తప్ప అంతా మరచిపోతాడు. ఏ స్త్రీ సౌందర్యం కోసమైతే సామ్రాజ్యాలను, సింహాసనాలను కాలదన్నాడో ఆ అపురూప లావణ్యవతి యికలేదు.

తనను పొడిచి చంపమని మిత్రుడు ఎరాస్ ను అర్థిస్తాడు. ఆజ్ఞను శిరసావహిస్తానని

సీక్రీసియర్ కథలు

చెప్పి ఎరాస్ ఆత్మహత్య చేసుకుంటాడు.

ఖడ్గం నేలమీదబెట్టి ఆంటోనీ దానిమీద వాలిపోతాడు. లోతుగా గాయమైంది. కాని మరణం వరించలేదు. తన కథ ముగించి సహాయం చెయ్యమని ఆక్రోశిస్తాడు. సైనికులెవ్వరూ అంతటి సాహసానికి పూనుకోరు.

క్లియోపాట్రా మరణించలేదని తెలుస్తుంది. మళ్ళీ కొత్త ఆశలు. తనను ఆమె దగ్గరకు చేర్చమని చివరి కోరికగా అర్థిస్తాడు.

ఆంటోనీని సమాధి వద్దకు తీసికెళతారు. “ఆంటోనీ ఆంటోనీ” అంటూ చిలపిస్తుంది క్లియోపాట్రా. సీజర్ చేతుల్లో గాయపడలేదు. తన ప్రాణం తనే తీసుకున్నాడు. అందుకు గర్వంగా వుంది ఆంటోనీకి. ఒక్కసారి క్లియోపాట్రాను అలింగనం చేసుకోవాలి.

“అయాం డైయింగ్, ఈజిప్ట్, డైయింగ్....”

సీజర్ తనను చెరలోకి తీసుకుంటాడేమోనని భయపడి క్లియోపాట్రా సమాధి వెలుపలికి రాదు. కాని ఆమె చెలికత్తెలు ఆంటోనీని చేరువకు తీసుకొస్తారు. ఆమె క్షేమం గురించే ఆలోచిస్తున్నాడు ఆంటోనీ. సీజర్ మనుషుల్లో విశ్వపాత్రుడైన ఒక వ్యక్తి పేరు చెప్పి ఆమె చేతుల్లో ప్రాణం విడుస్తాడు.

ఆంటోనీ చేసిన పని క్లియోపాట్రా కూడా చెయ్యగలదు. “రహస్య మృత్యు మందిరం”లోకి ప్రవేశించటం పాపకార్యమేమీకాదు. క్లియోపాట్రా సాహసికరాలే. కాని రోమన్ కాదు. ఆత్మహత్య ప్రయత్నాన్ని వాయిదా వేస్తుంది. “చెరలోకి తీసుకుని ఏంచేస్తావ”ని అడుగుతూ సీజర్ కు సందేశం పంపిస్తుంది. ఆంటోనీ చెప్పిన విశ్వసనీయ భటుణ్ణి పంపిస్తాడు సీజర్. ఒక ప్లాను వేసి, క్లియోపాట్రాను సజీవంగా పట్టుకుంటాడు భటుడు. అవమానంతో పొడుచుకోబోతుంది క్లియోపాట్రా. ఆక్రేవియా మొహం చూడటమామెక్కిప్టలేదు. ఖైదీగా రోమ్ నగరవీధుల్లో తనను వూరేగించినప్పుడు, అందరూ హేళనగా నవ్వుతుంటే..... అంతకంటే చావు చాలా గౌరవప్రదం.

సీజర్ ప్రవేశం. మనసు మార్చుకుని క్లియోపాట్రా అతని ముందర మోకరిల్లుతుంది. తను “చక్రవర్తి గారి సేవకురాలు.” తన సంపదనూ, ఆభరణాలనూ లిస్టు రాసి సీజర్ కు సమర్పిస్తుంది. “నాకున్నదంతా యిదేగదా “అని కోశాధికారి నడుగుతుంది.” ఇంకా చాలా వుంద”ంటాడు కోశాధికారి. తనింకా రాణిగానే వున్నాననుకొని అతణ్ణి నిందిస్తుంది క్లియోపాట్రా. ఆడవాళ్లు దాచుకునే వస్తువులు కొన్ని వుంటాయి” అని సీజర్ ముందర సమర్పించుకుంటుంది. “నేను బేహారిని కాను. నీ సంపద నువ్వే వుంచుకో” అంటాడు చక్రవర్తి. కాని క్లియోపాట్రాకు ఆసలు విషయం తెలుసు. సీజర్ కు కావలసింది సంపద కాదు. తనే. యుద్ధంలో అతనికి దొరికిన పెద్ద బహుమతి క్లియోపాట్రా. ఈ బహుమతిని రోమన్ ప్రజలముందు ప్రదర్శించాలనుకుంటున్నాడు.

“మంచిరోజులిక లేవు. కథ ముగించ”మంటున్నది చెలికత్తె.

క్లియోపాట్రా మళ్ళీ రాణిగా ముస్తాబు అవుతుంది. కిరీటం, బంగారు దుస్తులూ అత్తిపళ్ల బుట్టా పట్టుకుని ఒక వృద్ధుడొస్తాడు. అందులో నైలు సర్పం వుంది. బాధలేకుండా త్వరగా జరిగిపోవాలి. రాజవైద్యుడు చెప్పాడు. ఇదే మంచి పద్ధతని.

ఆస్పీ సైజు చిన్నది. కాని విషం ప్రాణాంశం. ఈజిప్టు లిబియాలో దొరికే పాము) కాటేస్తే తక్షణ మృత్యువు.

రాజదండమూ యితర ఆభరణాలూ అందిస్తారు. చెలికత్తెలు రోదిస్తుంటారు. మరుక్షణం ఆంటోనీ కౌగిలికి చేరుకోబోతున్నా అని క్లియోపాట్రా ఆనందం. పాముతో కాసేపు ఆడుకుని, ఆ “నీచ” సీజర్ మీది అసహ్యంతో మహారాణిలాగ కనులు మూస్తుంది క్లియోపాట్రా. ఆమె చెలికత్తె చార్మియన్ వీడ్కోలు వదులుతుంది. రాణిని విడిచి వుండలేక ఆమెకూడా ప్రాణం తీసుకుంటుంది.

తన ఖైదీ తనను తప్పించుకు పోయిందని తెలుసుకుంటాడు సీజర్. ఆంటోనీ, క్లియోపాట్రా లను జోడుగా సమాధి చెయ్యమని ఆదేశాలు ఇస్తాడు.

25. కారియోలానస్

షేక్స్పియర్ ట్రాజెడీలన్నింటిలోకీ సమగ్రమైన కథా సంవిధానం వున్న నాటకం కారియోలానస్. వస్తువుకు తగ్గ శిల్పం కథకు పరిపూర్ణత చేకూర్చింది. హీరో ఎవరో తలవంచని రోమన్ వీరుడు. యోధులకుండవలసిన లక్షణాలన్నీ అవసరమైన దానికన్నా ఎక్కువ మోతాదులో వున్నాయి. చివరికి ఆ లక్షణాలే అతని నాశనానికి దారి తీస్తాయి.

హీరో అసలు పేరు కేయస్ మార్షియస్. కారియల్స్ నగరాన్ని జయించాక అతడి పేరు కారియోలానస్ గా మారుతుంది - ఒక రకంగా అది బిరుదు. కథలో ఆతర్వాత పేరుతోనే పిలుస్తారు.

రోమ్ లో క్షామం వచ్చింది. ఆహారధాన్యాల ధరలు ఆకాశాన్నంటాయి. నిరుపేదలు ఆకలితో అలమటిస్తున్నారు. శాసన సభలో కూర్చున్న పాలకులే ఈ స్థితికి కారణమని వాళ్ల నమ్మకం.

“దేవుడు ఆగ్రహిస్తే క్షామం వచ్చింది. మన శాసనసభ్యుల్నెందుకు నిందిస్తాడు?” అంటూ వాదిస్తాడు మెనెనియస్ అనబడే వృద్ధుడు, కారియోలానస్ మిత్రుడు.

“సెనేటర్లు (శాసన సభ్యులు) మమ్మల్ని నాశనం చేస్తున్నారు. “అంటూ అరుస్తూ బాధితులు:” వాళ్లెప్పుడూ మా బాగోగులు వట్టించుకోలేదు. ఏడాదికి సరిపడా తిండిగింజలున్నాయి వాళ్ల యొక్కలో. ఇక్కడ మేం ఒక్కపూట గంజిలేక అల్లాడుతున్నాం. ఇదే అదునుగా ధరలు పెంచేసి మమ్మల్ని మాడుస్తున్నారు. నల్లబజారులో దానం అమ్మకం చట్టబద్ధం చేస్తూ శాసనాలు చేస్తారు. మా మంచి కోరేవాళ్ళైతే ధనికులకు వ్యతిరేకంగా చట్టాలు చెయ్యమనండి - అంతేకాని మమ్మల్ని మరింత దోచుకోవటానికి కాదు. ఇలా మమ్మల్ని పీక్కుతింటారు. లేదా యుద్ధాల్లో బలిపశువుల్ని చేస్తారు.”

మెనెనియస్ వాళ్లను శాంతింప చెయ్యటానికి ప్రయత్నిస్తూనే వున్నాడు. కారియోలానస్ వచ్చి, నిరసన తెలియచేస్తున్న ప్రజలంతా “వీధికుక్కలం”టాడు. “ఎంతసేపూ వీధి

ముక్తవరం వ్యాసానంద

అకలి తప్ప మరొక ధ్యాసలేదు. శాసన సభ అనుమతి యిస్తే కత్తి రుఖిపించి ఒక్క క్షణంలో వీళ్ల నోర్మాయిస్తాను.” ఈ జనాభిప్రాయానికి అనుగుణంగా శాసన సభ అయిదుగురు ప్రతినిధులను ఎన్నుకున్నది. ఎన్నికల తతంగమంటేనే కారియోలానస్ కు మంట.

ఇటలీలోని ఒక యుద్ధ తెగనాయకుడు వోల్గ్వియన్ రోమ్ మీద దాడి చెయ్యటానికి సన్నాహాలు చేసుకుంటున్నాడు. కారియోలానస్ కు ఆనందంగా వున్నది - అతడు యుద్ధప్రియుడు. యుద్ధరంగమే అతడి క్రీడాంగణం. పైగా అదనపు జనాభాను వియంత్రించటానికి యిది బాగా వుపయోగపడుతుంది. అజ్జలకోసం శాసన సభకు వికలాడు. ఇద్దరు ప్రతినిధులు కారియోలానస్ తో చర్చిస్తారు. వాళ్లు చతురులు. వాగ్దానాలలో ప్రజలను మభ్యపెట్టటం తెలిసినవాళ్లు. కారియోలానస్ దురుసుతనం వాళ్లకు గిట్టదు. తనమీద యుద్ధానికి వస్తున్న ముగ్గురు సేనానుల్లో కారియోలానస్ ఒకడని తెలిసి వోల్గ్వియన్ సంతోషిస్తాడు. తనలాంటి వీరుడు, కారియోలానస్ వంటి మరొక వీరుడితో తలపడటం కన్నా గౌరవమేముంటుంది!

కారియోలానస్ తల్లి వీరమాత. పేరు వాలమ్మియా. చిన్నప్పడే కొడుకును యుద్ధ విద్యలో నిష్ణాతుణ్ణి చేసింది. “రోమ్ నీ వీరులు ఎవరికీ తలవంచరు” అని బోధించింది. యుద్ధగాయాలు వీరులకు గర్వకారణం. కోడలు వర్తిలియాది సౌమ్య స్వభావం. యుద్ధం, రక్తపాతం చూసి తట్టుకోలేదు.

అల్లాకోడళ్లు కుట్టుకుంటూ కూర్చున్నారు. వీరపత్ని లక్షణాల గురించి కోడలికి ఘనస్మిస్తుంది వాలమ్మియా. ఎవరో వచ్చి కొడుకు కారియోల్స్ నగరం మీద దాడికి రయల్దోరాని చెబుతుంది. అందరూ కలిసి పండగ చేసుకోవాలి. భర్త క్షేమం గురించి వర్తిలియా భయపడుతుంది. అత్తలాగ సంతోషించలేదు.

తల్లి కలల్ని నిజం చేస్తాడు కారియోలానస్. వోల్గ్వియన్లతో భయంకర పోరు జరుగుతుంది. పారిపోతున్న యితర రోమ్ న్ సైనికులకు ధైర్యం చెప్పి పోరాటానికి ప్రోత్సహిస్తాడు ఇంచు మించు తనే ఒక సైన్యంగా నగరాన్ని జయిస్తాడు. గాయాలవుతాయి. నెత్తురు కారుతుంటుంది. అయినా కత్తి దించడు. వోల్గ్వియన్లు రిక్కగా ఓడిపోతారు.

సత్కారాలు, బిరుదులంటే కారియోలానస్ కు యిష్టముండదు. అవి వ్యక్తి బలహీనతకు నిదర్శనమనుకుంటాడు. అతడి నమక్షంలో కీర్తించటానికి కూడా లేదు. చివరికి సైన్యాధిపతి యిచ్చిన “కారియోలానస్” బిరుదు మాత్రం అంగీకరిస్తాడు.

రోమ్ లో, మిత్రులూ, శత్రువులూ కూడా కారియోలానస్ రాకకోసం నిరీక్షిస్తున్నారు. భర్త గాయపడ్డాడేమోనని వర్తిలియా బాధపడుతుంది. వాలమ్మియాకు అదే సంతోషకారణం. కొడుక్కు భుజంమీదా ఎడమచేతికీ గాయమైందని ఆమెకు తెలుసు.

షేక్స్పియర్ కథలు

“ఇప్పటికే నా కొడుకు యిరవై అయిదు చోట్ల గాయపడ్డాడు.” అంటుంది గర్భిణి. వాయిద్యాలు మోగుతాయి. కారియోలానస్ వస్తున్నాడు. తల్లి అనందానికి అపమనీషా కొడుకు యుద్ధంలో మరణించినా ఆమె బాధపడదు. ప్రాణం కన్నా పరువు ముఖ్యం. కారియోలానస్ యుద్ధం చేస్తున్నది దేశం కోసం కాదు. తల్లిని “సంతోష పెట్టటానికే” అంటారెవరో. ఆ మాట ఆమె గర్వాన్ని యిసుమడింప చేస్తుంది.

మెళ్లే విజయహారంతో కారియోలానస్ ప్రవేశించి మొదట తల్లికి ప్రణమిల్లుతాడు. భార్య మాత్రం దిగులుతో కన్నీరు కారుస్తుంటుంది. “నేను గెలిచానని ఏడుస్తున్నావని బందీనైతే సంతోషించేదానివా?” అంటూ పరిహాసిస్తాడు. తల్లికింకా ఒక్క కోరిక మిగిలుంది. కొడుకు ఎలాగైనా ప్రజా ప్రతినిధి కావాలి.

అభ్యర్థి ఒక కూడలిలో నిల్చుని, తన అర్హతలు చెప్పుకుని, సవినయంగా అందరికీ ఓట్లదగాలి. అలాగ, ఎక్కువ ఓట్లు వచ్చినవాడు ప్రతినిధిగా ఎన్నికవుతాడు. కారియోలానస్ అసహ్యించుకునే మిగతా యిద్దరు ప్రతినిధులకు తెలుసు. చేతులు చాపి యాచించటం అతడి స్వభావంలోనే లేదని. “శత్రువుల మీద విజయాన్ని మాత్రమే యిష్టపడతాడు. సామాన్య ప్రజలంటే తృణీకరమే.” లాభం జరుగుతుందన్నా సరే యిష్టంలేని పనిచెయ్యడం ప్రతినిధి హోదా కావాలి. శాసన సభ తనకై తానుగా ఆ పదవి తనకివ్వాలి. అంతేకాని వీధిలో నిలబడి ఓట్లదగటం మాత్రం తనపల్ల కాదు. ప్రజల ముందు తలవంచటమంటే అవమానంగా వుంటుంది.

చివరికి వచ్చి వీధిలో నిల్చుంటాడు: కాని విజ్ఞప్తి చెయ్యాలంటే నోరురాదు. అతడి అహంభావాన్ని మన్నించి, ప్రతినిధిని చెయ్యటానికి జనం సిద్ధపడ్డారు. “శౌర్యపరాక్రమాల్ని గౌరవించాలి. ఇలాంటి వీరుడికి కృతజ్ఞత తెలపాలి.” కాని కారియోలానస్ కు తన గొప్పలు చెప్పుకోవటం యిష్టంలేదు. శాసనసభలో అందరూ తన ధైర్యసాహసాలను ప్రశంసిస్తుంటే వినటానిక్కూడా ఆసక్తి చూపడు. సరుకులమ్మకునే వాడిలాగ, తన గురించి చెప్పుకొని ఓట్ల కోసం ప్రాధేయపడటం అతడికి అత్యంత నీచమైన విషయం. “ఇది కేవలం ఒక ఆచారం మాత్రమే” అని గుర్తు చేస్తాడు. పాతమిత్రుడు మెనెనియస్. “ఎంత గొప్పవాళ్లైనా ఈ అభ్యర్థన తప్పదు.”

“ప్రతినిధి వుద్యోగం ఖరీదెంత?” అని అడుగుతాడు కారియోలానస్. “వినయంగా అర్థించటమే” కాని అతడు తనను తాను యిలా “దిగజుర్చుకోలేదు.” కారియోలానస్ చూసి జనం వోట్లు వేస్తారు. “మిమ్మల్ని అతడు అవమానించాడు” అంటూ ప్రతినిధి రెచ్చగడతారు మిగతా యిద్దరు ప్రతినిధులు. జనం తాము చేసింది తప్పే అనుకుంటారు.

“కారియోలానస్ కు శాసనసభలో ప్రవేశించే అర్హత లేదు.” అంటూ ప్రకటిస్తారు ప్రతినిధులు. ఎన్నికైన వాళ్లకు కూడా అధికారం కట్టబెట్టకుండా కొందరు దుర్మార్గులు అడ్డుపడుతున్నారని గ్రహిస్తాడు కారియోలానస్. ఇది రాజ్య వ్యవస్థకే ప్రమాదం.

ముక్తవరం వ్యాసం

కారియోలానస్ “దేశద్రోహం చేశాడంటూ” ఆరోపిస్తారు వాళ్లు. అతణ్ణి అరెస్టు చెయ్యబోతారు. కారియోలానస్ విదిలించుకొంటాడు. శాంతింప చేయటానికి ప్రయత్నిస్తాడు మెనెనియస్. యుద్ధం నివారించటానికి మిత్రులు కారియోలానస్ ను దూరంగా తీసుకుపోతారు. మెనెనియస్ ప్రతినిధులతో మంతనాలు జరుపుతాడు.

ఇద్దరు ప్రతినిధులకూ, కారియోలానస్ కు తప్ప అందరికీ శాంతి కావాలి. శాసనసభలో కూర్చున్న దాకా ఓపిక పట్టమని తల్లి కూడా సలహా యిస్తుంది. “కాలం ఎప్పుడూ కలిసిరాదు.” చివరికి, మిత్రుల కోరిక మేరకు, వీధిలో నిల్చుని, జనాన్ని పొగడి ఓట్లు అడగటానికి నిశ్చయించుకుంటాడు.

కారియోలానస్ కు కోపం తెప్పించటం చాలా సులభం. “ఇద్దరు ప్రతినిధులకు ఈ విషయం బాగా తెలుసు. వినయంగా వుండవలసిన క్షణాన కోపోద్రిక్తుడవుతాడు కారియోలానస్. అసలు అధికారం తమ దగ్గరే వుందని నిరూపించాలనుకొంటారు జనం. “మీరంటే నాకు అసహ్యం. కుళ్లిన శవాలు మీరు. ఓట్లు నాకక్కర్లేద” అంటాడు.

కారియోలానస్ యిప్పుడు ప్రజలకు బహిరంగ శత్రువు. బహిష్కరణ సమయంలో జనం అతణ్ణి నగర ద్వారం దాకా వెంటాడుతారు.

నగరం వెలుపల కారియోలానస్ తల్లికీ, భార్యకూ వీడ్కొలు చెబుతాడు. తనను నాశనం చేసిన రోమ్ పట్ల ప్రతీకార జ్వాల ప్రజ్వరిల్లుతుంది: పాత శత్రువే యిప్పుడు తన మిత్రుడు. వోల్క్వియన్ల నాయకుడు తనకండ. కారియోలానస్ లాంటి వీరుడికింత ఘోరావమానం జరిగినందుకు కోపగించుకొంటాడు అతడు. ఇద్దరూ కలిసి రోమ్ మీద దాడికి సిద్ధపడతారు.

యుద్ధపిపాసి కారియోలానస్ బెడద తొలగిపోయినందుకు ప్రతినిధులు పండగ చేసుకుంటున్నారు. కాని అంతలోనే వోల్క్వియన్లతో కలిసి అతడు దండెత్తి వస్తున్నాడని తెలుస్తుంది. తక్షణోద్దేశంలో తమ నాయకుణ్ణి బహిష్కరించినందుకు ప్రజలు పశ్చాత్తాప పడతారు.

నగరం ముందర కారియోలానస్ సైన్యం శిబిరం ఏర్పాటు చేసుకుంటుంది. రోమ్ లోని కొందరు మిత్రులు చేసిన శాంతి ప్రయత్నాలు ఫలించవు. మెనెనియస్ కు నమ్మకం - మిత్రుడు తన మాట వింటాడని. కాని కారియోలానస్ అతణ్ణి చూడటానికే నిరాకరిస్తాడు.

ఇంక చివరి ఆశ ఒక్కటే - కారియోలానస్ తల్లి, భార్యా, కొడుకూ. తండ్రి లాంటి మెనెనియస్ ను అవమానించినందుకు బాధపడుతున్నాడతడు. కాని అన్నింటికన్నా వోల్క్వియన్లకు చేసిన వాగ్దానం ముఖ్యం. తనను ప్రాణాధికంగా ప్రేమించే ముగ్గురు వ్యక్తులు ముందర నిల్చున్నారు. ముఖ్యంగా తన తల్లి. ఆమె ముందర పాదాక్రాంతుడవుతాడు. తల్లి కూడా ప్రణమిల్లుతుంది. “ఇది అసహజం. నేలమీది గులకరాళ్లు ఆకాశంలోని చుక్కలను తాకుతాయా?” అంటాడు.

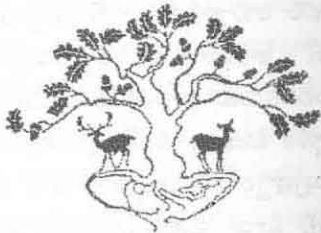
తల్లి ఎంత చెప్పినా వినదు. ప్రేమకన్నా పరువు ముఖ్యం. తల్లి చిన్నప్పటినుండి తనకు బోధించింది అదే. కాని ఆవిడే యిప్పుడు యుద్ధం తప్పని, క్షమాగుణంలో ఔన్నత్యమున్నదని చెబుతున్నది. “ముందు తరాల వాళ్లు నిన్ను క్షమించరు” అంటుంది. తన మాట నెగ్గలేదని తెలిసి, చివరికి.

“ధ్వంసం చెయ్యటానికి వచ్చావు. నీ పని నువ్వు చెయ్యి. మేం మాత్రం రోలోనే మరణిస్తాం.” అంటుంది.

కొడుకు తల్లి మాట కాదనలేడు. ఆమె నెగ్గింది. సంధికి అంగీకరిస్తాడు. ఇది అసాధ్యమనీ, తను మరణించక తప్పదనీ తెలుసు. వోల్క్వియన్లకు యిది మిత్రద్రోహం. వాళ్లు తనను క్షమించరు.

యుద్ధమేఘాలు తొలగినందుకు రోమ్లో వుత్సవం జరుగుతున్నది. దీనికంతటికీ కారణం వాలమ్మియా. కొడుకు కారియోల్స్కు తిరిగి వెళ్లిపోతాడు. తనకన్నా ఎక్కువ కీర్తి ప్రతిష్ఠలున్న మనిషిని వోల్క్వియన్ల నాయకుడు సహించలేడు. పైగా యుద్ధంచేస్తానని వెళ్లి చేతులు ముడుచుకుని వచ్చాడు. రోమన్ స్త్రీల కన్నీళ్లకు కరిగిపోయిన భీరువు -

కారియోల్లో కూడా రోమన్ నాయకుడికి సమర్థన లేకపోలేదు. వోల్క్వియన్ల నాయకుడిక కాలయాపన చెయ్యదు. కారియోలానస్ను హత్య చేస్తారు. మృతదేహానికి గౌరవ లాంఛనాలతో అంత్య సంస్కారం చేస్తారు.

26. సింబెలైన్

1623లో, షేక్స్పియర్ నాటకాలన్నింటినీ **ఫస్ట్ ఫోలియో** పేర ఒక చోట చేర్చారు. సింబెలైన్ను అందులో ట్రాజెడీగా వరిగణించారు. కాని యిది విషాదాంతం కాదు.

ప్రాచీన బ్రిటన్లో సింబెలైన్ రాజు నివాసం. మొదటి భార్య మరణించింది. మళ్ళీ పెళ్లి చేసుకున్నాడు. మొదటి భార్య కూతురు ఇమోజెన్ రెండో భార్య కొడుకు క్లోటెన్ను చేసుకోవాలని అతని కోరిక. క్లోటెన్ మూర్ఖుడు. ఇమోజెన్ రహస్యంగా పోస్టమస్ అనే యువకుణ్ణి పెళ్లాడుతుంది.

ఇరవైయ్యేళ్ల క్రితం ఆమె సోదరుల్ని ఎవరో అపహరించారు. ఇప్పుడు రాజ్యానికి ఏకైక వారసురాలు ఇమోజెన్. తన

ఆజ్ఞను ధిక్కరించి పెళ్లిచేసుకున్నందుకు తండ్రికి అమెమీద కోపం. రాణి చెప్పుడు మాటల్లో ఆది యిసుమడించింది. సవత్తల్లి పైకి ప్రేమ నటిస్తుంది కాని, లోపల ఇమోజెన్ అంటే ద్వేషం.

పోస్టమస్ను రాజ్యం నుండి బహిష్కరిస్తారు. వెళ్లిపోయే ముందర అతడూ, ఇమోజెన్ అనేక ప్రేమ వాగ్దానాలు చేసుకుంటారు. వీడోళ్లు కానుకగా ఆమె, భర్తకు వజ్రపుటుంగరం కొడుగుతుంది. పోస్టమస్, భార్యకు దండకడియమిస్తాడు. ఆ తర్వాత పడవలో రోమ్కు ప్రయాణమవుతాడు. తండ్రి ఇమోజెన్ను నానావిధాల నిందిస్తాడు, హింసిస్తాడు. ఆమె ప్రేమ మరింత దృఢపడుతుంది. పోస్టమస్ను సాగనంపి అనుచరుడు తిరిగి వస్తాడు. ఇమోజెన్ అతణ్ణి మరిమరీ అడిగి భర్త సమాచారం తెలుసుకుంటుంది.

ఇటలీలో - ప్రేమ పరీక్షలో ఇమోజెన్ నెగ్గదని పోస్టమస్తో పందెంకాస్తాడు అయాకిమో (ఒక ఇటాలియన్). భార్య ప్రేమ అచంచలమని పోస్టమస్కు తెలుసు. ఓడిపోతే

వజ్రపుటుంగరం యిచ్చేస్తానంటాడు. తను తప్పక గెలుస్తానని అయాకిమో నమ్మతం. వెంటనే బ్రిటన్ కు బయల్దేరుతాడు.

పోస్టమన్ నుండి పరిచయలేఖ తెచ్చాడు గనక అయాకిమోను రాజదర్బారుకు ఆహ్వానిస్తుంది ఇమోజెన్. పోస్టమన్ గురించి కట్టుకథలన్నీ అల్లి చెబుతాడు అయాకిమో. ఇటలీలో అనేకమంది భామలతో తిరుగుతున్నాడనీ, భార్యను ఒక్కసారి కూడా తలచుకోవడం అబద్ధాలు చెబుతాడు. చివరగా, తనకిష్టమైతే భర్త స్థానాన్ని పూరించగలననీ సూచిస్తాడు. ఇమోజెన్ కోపం పట్టలేక అతడి నీచ బుద్ధిని శేపిస్తుంది. "ఇక నీ మొహం చూపించకు. తక్షణం వెళ్లిపో" అని ఆజ్ఞాపిస్తుంది. వెంటనే మాటమార్చి, ఆమె ప్రేమను పరీక్షించటానికే అలా అన్నానని సర్ది చెబుతాడు అయాకిమో. అంతే కాదు. పోస్టమన్ సజ్జనుడూ, స్నేహాశీల అనీ, రోమల్లో అందరూ అతణ్ణి ఎంతో గౌరవిస్తారనీ చెబుతాడు. ఇమోజెన్ క్షమిస్తుంది.

పందెంలో నేరుగా గెలవలేని అయాకిమో జిత్తులతోనైనా నెగ్గాలనుకుంటాడు. తన వద్ద రత్నాలు, వజ్ర వైదుర్యాలతో నిండిన ఒక పెద్ద ట్రంకుపెట్టి వుందనీ, దాన్ని తనూ, పోస్టమన్, యితర రోమన్ సంపన్నులూ కలిసి చక్రవర్తికి కానుకగా యివ్వాలని అనుకుంటున్నామని చెబుతాడు; "ఈ ఒక్క రాత్రికి మాత్రం దాన్ని మీ గదిలో భద్రంగా దాచండి." ఇమోజెన్ సంతోషంగా అంగీకరిస్తుంది.

రాత్రి చదువుతూ పడుకుని, పుస్తకం చేతపట్టుకుని అలాగే నిద్రపోతుంది ఇమోజెన్. దీపం వెలుగుతూనే వుంటుంది. అప్పటిదాకా ట్రంకుపెట్టెలో దాగిన అయాకిమో బయటికి వచ్చి గదిలోని వస్తువులన్నీ లిస్తురాసుకుని, దండకడియం తీసుకుని, ఆమె చేతిమీద ఒక గుర్తుపెట్టి మళ్ళీ పెట్టెలో దాక్కుంటాడు. "ఒక రాత్రి ఇమోజెన్ తో గడిపా"నని పోస్టమన్ ను నమ్మించటానికి తెల్లారి ఇటలీ వెళ్లిపోతాడు.

రాజుగారి రెండవ భార్య కొడుకు క్లోటెన్ యింకా ఆశ వదుకోలేదు. ఎలాగైనా ఇమోజెన్ తో తన పెళ్లి జరుగుతుందనే అనుకుంటున్నాడు. ఉదయం పూట సంగీత పాఠాలు చెప్పటం వల్ల ఆమెను తనవైపుకు తిప్పుకోవచ్చని ఎవరో సలహా యిచ్చారు.

ప్రయత్నం ఫలించకపోవటంతో పోస్టమన్ ను దూషిస్తాడు క్లోటెన్. "నా భర్త కాలిగోటికి సరిపోవంటు"ంది ఇమోజెన్; దండకడియం పోగొట్టుకున్నందుకు విచారంగా వుంది. "రాత్రి చేతికే వున్నది. ముద్దు పెట్టుకున్నాను కూడాను. నా ప్రేమను నివేదించటానికి భర్త వద్దకు పోయిందేమో." ఇమోజెన్ గురించి చెప్పటానికే దండకడియం రోమీకు వెళ్లింది. అయాకిమో చెప్పింది పోస్టమన్ నమ్ముతాడు. భార్య మీది కోపంతో దహించుకుపోతాడు. తనకు "ద్రోహం" చేసిన విశ్వాస వ్యూతకురాలని చంపెయ్యాలనుకుంటాడు.

రోమన్ చక్రవర్తికి కప్పం చెల్లించమని డిమాండ్ చేస్తూ రాజదర్బారుకు వస్తాడు దూత. సింబెలైన్ నిరాకరిస్తాడు. అయినప్పటికీ దూతకు సకల సత్కారాలూ చేస్తారు.

ఇమోజెన్ ను హత్య చెయ్యమని బ్రిటన్ లో వున్న తన పరిచారకుడికి లేఖ పంపిస్తాడు పోస్టమన్. తను స్వయంగా బ్రిటన్ కు వస్తున్నాననీ, మిల్ ఫోర్డ్ హావేన్ వద్ద కలుసుకొమ్మనీ ఇమోజెన్ కు మరో లేఖ పంపిస్తాడు. నిజానికి రావటం లేదు. ఆమె హత్యకు వేసిన ఘోషం యిది. లేఖ చదివి సంతోషంతో వుక్కిరి బిక్కిరిస్తుంది ఇమోజెన్. పోస్టమన్ పరిచారకుణ్ణి వెంట తీసుకుని వేల్స్ కు పశ్చిమాన వున్న మిల్ ఫోర్డ్ హావేన్ కు బయల్దేరుతుంది.

వేల్స్ పర్వతాలు. రాజ్య బహిష్కృతుడైన రాజభటుడు బెలారియన్ గత యిరవై సంవత్సరాలుగా యిక్కడ రహస్య జీవితం గడుపుతున్నాడు. చెయ్యిని నేరాలికి శిక్ష వదిందతడికి. రాజుగారి యిద్దరు కొడుకుల్నీ అపహరించి తన పిల్లలాగే పెంచాడు బెలారియన్. సుదీర్ఘ కాలంగా కొండల్లో, గుహల్లో గడిపిన పిల్లలకిప్పుడు లోకం చూసి రావాలని కోరిక కలిగింది. బెలారియన్ వాళ్లిద్దర్నీ వేటకు పంపిస్తాడు. కొంత దూరంలో ఇమోజెన్, పరిచారకుడు గుర్రాలు దిగి "పోస్టమన్ నిరీక్షిస్తున్న" స్థలానికి వస్తున్నారు. పరిచారకుడు పశ్చాత్తాపపడి పోస్టమన్ రాసిన లేఖ చూపిస్తాడు. అది చదివిన తర్వాత కూడా ఇమోజెన్ కు భర్తమీద కోపం రాలేదు. అతణ్ణి వలలో వేసుకున్న ఇటాలియన్ భామల్ని అసహించుకొంటుంది. భర్తకు దూరమైన తను మృత్యువును ఆహ్వానిస్తుంది. ఆ లేఖ వచ్చినప్పటినుండి ఒక క్షణం కూడా నిద్రపోలేదనీ, విసుగుతో, అలసటతో ఖడ్గం దూరంగా విసిరిస్తాడు పరిచారకుడు. "పని పూర్తిచేసి నిద్రపో" అంటుంది ఇమోజెన్.

తను హత్య చెయ్యలేనని ప్రాధేయపడతాడు పరిచారకుడు. అందుకు బదులుగా ఒక ఘోషం చేద్దామంటాడు. ఆమెను హత్య చేసినట్టుగా పోస్టమన్ కు వర్తమానం పంపిస్తాడు. ఇమోజెన్ వెళ్లి పురుష వేషంలో రోమన్ రాయబారివద్ద ఆశ్రయం తీసుకోవాలి. రాణి తనకో మందిచ్చింది. అది పువళమనకారి అని చెప్పిందికాని నిజానికది విషమయ్యుంటుంది. దాక్టరు ఆ మందు మార్చి మరో మందిచ్చాడు. అది సేవిస్తే మనుషులు మరణించినట్టుగా కనిపిస్తారు గాని ప్రాణం పోదు.

రాజదర్బారు. సింబెలైన్ రోమ్ మీద యుద్ధం ప్రకటించాడు గాని మిల్ ఫోర్డ్ హావేన్ దాకా రోమన్ రాయబారి క్షేమంగా ప్రయాణించటానికి ఏర్పాట్లు చేశాడు. రాజకుమారి (ఇమోజెన్) అదృశ్యమైనందుకు రాణి సంతోషించింది. ఇప్పుడు రాజ్యం తనదే. కాని క్లోటెన్ కోపంగా వున్నాడు. పోస్టమన్ ను కలవటానికి ఇమోజెన్ మిల్ ఫోర్డ్ హావేన్ కు వెళ్లిందని కూడా తెలుసుకుంటాడు. భర్తను చంపి, ఆమెను స్వాధీన పర్చుకోవాలని బయల్దేరుతాడు. ఇమోజెన్ ను వశపర్చుకోవచ్చని పోస్టమన్ లాగే ద్రెస్సు వేసుకొంటాడు.

ఒంటరిగా మిల్ ఫోర్డ్ హావేన్ వైపు నడుస్తున్నది ఇమోజెన్. ఒక గుహ కనిపిస్తుంది. భోజనం దొరుకుతుందనే ఆశతో కత్తిదూసి లోపలికి ప్రవేశిస్తుంది. బెలారియన్, రాజకుమారులు అందమైన ఈ యువకుణ్ణి చూసి ముగ్ధులవుతారు. తన పేరు ఫిడెల్

వీకాక్ క్లాసిక్స్ ప్రచురణలు

వీకాక్ పిల్లల పుస్తకాలు

01. అడవి పిలిచింది. రూ.30. తెలుగు: ఎ. గాంధీ
02. జర్మన్ జానపద కథలు. రూ.40. తెలుగు: పి.శ్రీనివాసరెడ్డి
03. ముల్లా నస్రుద్దీన్ కథలు. రూ.60. తెలుగు: కె.బి.గోపాలం
04. ఆస్కార్ వైల్డ్ కథలు. రూ.50. తెలుగు: స నా మ
05. ఈసపు కథలు -1. రూ.50. తెలుగు: బి. శాంతారాం
06. ఈసపు కథలు -2. రూ.50. తెలుగు: సోదం రామ్మోహన్
07. సీగల్. రూ.20. తెలుగు: ఎం. పార్థసారథి
08. జంగిల్ బుక్. రూ.50. తెలుగు: సుబ్బు
09. పంచతంత్రం -1. రూ.75. తెలుగు: సహవాసి
10. పంచతంత్రం -2. రూ.75. తెలుగు: సహవాసి
11. రాబిన్సన్ క్రూసో. రూ.55. తెలుగు: సోదం రామ్మోహన్
12. ముగ్గురు బొండాంగాళ్లు. రూ.60. తెలుగు: టి.పద్మిని
13. జానపద కథామృతం. రూ.60. తెలుగు: సోదం రామ్మోహన్
14. డాక్టర్ జెకీల్ మిస్టర్ హైడ్. రూ.50 తెలుగు: పురూరవ చక్రవర్తి
15. చిట్టి రాజా. రూ. 30. తెలుగు: పృథ్వీరాజ్ • గంగాధర్
16. బంగారు దీవి. రూ. 40. తెలుగు: ఎస్. మధుబాబు
17. మండేలా మెచ్చిన ఆఫ్రికా కథలు. రూ. 50. తెలుగు: ఎం. పార్థసారథి
19. గలివర్ యాత్రలు. రూ. 75. తెలుగు: ఎం. శివరామకృష్ణారావు
20. ఆండర్సన్ కథలు. రూ. 40. తెలుగు: ఎం. కృష్ణప్రసాద్

అని చెబుతుంది. మిల్ఫోర్డ్ హావేన్లో ఎవరో బంధువులను కలవారి. తెల్లవారి, 'అతిథి' యువకులకు వంటచేసి పెడుతుంది. 'ఫిడెల్'ను ఒంటరిగా వదిలి వేటకు పోవటానికిష్టపడరు. కాని నచ్చచెప్పి పంపిస్తుంది ఇమోజెన్. ఆ తర్వాత 'మందు' వేసుకుని పడుకుంటుంది.

పోస్టమన్ ను వెదుకుతూ క్లోటెన్ అటువైపు వస్తాడు. రాజకుమారుడు అతణ్ణి యుద్ధానికి ఛాలెంజి చేస్తాడు. ఓడిపోయిన క్లోటెన్ తల నరుకుతాడు. అతడు రెండవ రాజిగారి కుమారరాజు గుర్తిస్తాడు బెలారియన్ (ఇతివమ్యేళ్ల తర్వాత కూడా మనుషుల్ని గుర్తుపెట్టుకోగలడు!).

మరో రాజకుమారుడు గుహలో ప్రవేశిస్తాడు. 'కదలిక' లేని అతిథి మరణించాడనుకుంటాడు. శోకించి, ఖననం చెయ్యటానికి వుద్యుక్తులవుతారు.

వాళ్లు గుహదాటి వెళ్లగానే ఇమోజెన్ కు మెలకువ వస్తుంది. పక్కనే పోస్టమన్ శిరస్రాణంలో వున్న క్లోటెన్ తలను చూస్తుంది. 'భర్త' మరణానికి కన్నీరు మున్నీరుగా విలపిస్తుంది. రోమన్ రాయచారి వచ్చి ఆమెను తన వద్ద వుద్యోగంలో పెట్టుకుంటాడు. మిల్ఫోర్డ్ హావేన్ వద్ద మోహరించిన రోమన్ సైన్యాలకు నాయకత్వం వహించటానికి వెళుతున్నాడతడు.

యుద్ధం ప్రారంభమవుతుంది. బెలారియన్, యిద్దరు రాజకుమారులూ బ్రిటన్ తరపున యుద్ధానికి బయిల్దేరతారు. పోస్టమన్ కూడా యిటలీ నుండి వస్తాడు. ఇమోజెన్ ను హత్యచేయించిన తర్వాత తనకూ బతకాలని లేదు. బ్రిటన్ కోసం యుద్ధం చేసి ప్రాణాలర్పించాలనుకుంటాడు. నలుగురూ హోరాహోరి పోరు చేసి రోమన్ సైన్యాలనోడిస్తారు.

ఇటాలియన్ అనుకుని సింబెలైన్ సైనికులు పోస్టమన్ ను నిర్బంధిస్తారు. జైల్లో పెట్టి పురితీస్తామన్నప్పుడు సంతోషంగా అంగీకరిస్తాడతడు. త్వరలోనే శిక్షమారి పోతుంది. పోస్టమన్ ను రాజు వద్దకు తీసికెళతారు. రాజుకు తన భార్య మరణ వార్త తెలుస్తుంది. ఇద్దరు కొడుకులూ మళ్లీ తండ్రి చెంతకు చేరతారు. బెలారియన్ ను క్షమిస్తాడు రాజు. రోమన్ రాయబారి కొలువులో వున్నది తన కూతురని తెలుసుకుంటాడు. అయాకిమో తను చేసిన కుట్రను అంగీకరిస్తాడు. పోస్టమన్ పశ్చాత్తాప పడతాడు. భార్యభర్తలు కలుస్తారు. రోమన్ రాయబారితో స్నేహ సంబంధాలు ఏర్పరచుకుంటాడు సింబెలైన్. ఇకమీదట రోమ్, బ్రిటన్ మిత్ర దేశాలుగా వర్ణిల్లుతాయనీ ప్రకటిస్తాడు.

సమాప్తం

షేక్స్పియర్

పుట్టింది 1564. చనిపోయింది 1616. ఇంగ్లండులోని స్ట్రాట్ఫోర్డ్ జన్మించాడు. తండ్రి, పూళ్లో కాస్త పలుకుబడి వున్నవాడే. తమ్ముళ్లు ముగ్గురు. చెల్లెళ్లు ఇద్దరు. అందరి బాల్యమూ అక్కడే గడిచింది. అక్కడే గ్రామర్స్కూల్లో అతడు లాటిన్ నేర్చుకున్నాడు. 1582లో పెళ్లి చేసుకున్నాడు. తనకన్నా ఎనిమిదేళ్లు పెద్దదాన్ని. ఆమె పేరు ఆన్ హతావే.

1592లో లండన్ రోజ్ థియేటర్లో షేక్స్పియర్ రాసిన "ఆరవ హెన్రీ" నాటకం ప్రదర్శించారు. అప్పటిదాకా ఆయన జీవితవిశేషాలు మనకు తెలియవు. ఆయన నాటకాలన్నీ గ్లోబ్ థియేటర్లోనే ఆడాయి. ఆయన నటుడు. ప్రయోక్త. మేనేజర్. ప్రొడ్యూసర్ కూడా. అనేక కథా కావ్యాలు రాశాడు. 154 సానెట్లు కూడా రాశాడు. అయినా షేక్స్పియర్ ప్రజలకు ఎల్లకాలం గుర్తుండిపోయేది, నాటక రచయితగా మాత్రమే.

ముక్తవరం పార్థసారథి

411, ప్రభాత్కర్ అపార్ట్మెంట్స్,
విజయనగర్ కాలనీ,
హైదరాబాద్ - 500 057.
ఫోన్ నెం. 2334 5091

నవలలు: నువ్వు, నేనూ, చిన్నారాపూ,
కౌగిలి, రంగులవల, శూన్యం వగైరా.

ఇతర రచనలు: ప్రపంచ రచయితల
పరిచయాల సంకలనం 'పగిలిన అర్థం'
(హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్టు).

"చైనా నీతికథలు", "నరహంతకుని స్వగతం",
"దుష్టరాజ్యం", "ఆలోచననే ఆయుధంగా"
(ప్రజాశక్తి బుక్ హౌస్)

పీకాక్ క్లాసిక్స్ కోసం *పోలీసులు, సీగల్,*
షేక్స్పియర్ కథలు, మండేలా మెచ్చిన ఆఫ్రికా
జానపద కథలు రాసిచ్చారు.